

חוזר לקוחות לשנת המס 2023

שנת המס מגיעה לסיומה וכמדי שנה גם השנה אנו שמחים לערוך עבורכם "חוזר לקוחות" הכולל מכלול נושאים בתחומי המס השונים ודיני עבודה לסיומה של שנת המס 2023.

בתחום תכנון המס

שפע של מידע על ההיערכות לקראת תכנון הדיווח לסוף שנת המס. המידע מעודכן לפי השינויים שנעשו ברפורמות במס. בין הנושאים החשובים, כרגיל: איסוף מסמכים, תיאומים עם רשויות המס, ספירת מלאי, החזקת כלי רכב, הוצאות עודפות, נסיעות לחו"ל, מתנות ללקוחות, קופות גמל, ועוד כיוצאים באלה.

בתחום הביטוח הלאומי

סוגיות בתחום הביטוח הלאומי לקראת סוף שנת 2023, שיעורי דמי ביטוח מעצמאים, שיעורי דמי ביטוח משכירים וסוגי מבוטחים אחרים, התיישנות, חובות מעסיקים ועוד. החומר בחוזר הלקוחות הוא תמציתי, ומטרתו לסייע לעוסקים ולמעסיקים במידע כללי במיסוי ובביטוח לאומי. אין חומר זה מהווה תחליף לייעוץ אישי.

אנו עומדים לרשותכם להשלמות ולמתן תשובות על שאלות.

בכבוד רב,

רו"ח דוד דיין, וצוות המשרד

תוכן עניינים

מלחמת חרבות ברזל

7	דברי הסבר לעניין המענק המשופר שמגיע לעסקים ולעוסקים על פי חוק התוכנית לסיוע כלכלי (הוראת שעה - חרבות ברזל), התשפ"ד-2023 ר"ח אחמד חסונה .....
15	"חרבות ברזל" – שו"ת בנושאי פיצויים לנפגעי מלחמה ופעולות איבה ר"ח רונית בר (סייעה – ענבל שני, ר"ח, (משפטנית)) .....
18	זקיפת שווי שימוש ברכב כהכנסה - הנחיות מיוחדות בתקופת מלחמת "חרבות ברזל" ...
18	מענק שהתקבל בעקבות מלחמת חרבות הברזל .....
18	יישום חוק הארכת תקופות ודחיית מועדים (הוראת שעה – חרבות ברזל) (הליכי מס ומענקי סיוע) .....
	חרבות ברזל - מס ערך מוסף
19	רשות המסים תאפשר לעוסקים לנכות תשומות ללא מספרי הקצאה לחשבוניות עד ה-31 במרץ 2024 .....
20	פניית לשכת רואי חשבון להנהלת רשות המסים בנושא מס שכר - תגמולי מילואים .....
	חרבות ברזל – ביטוח לאומי
20	הביטוח הלאומי – עדכונים שונים ותמצית תנאי הזכאות לדמי אבטלה במלחמת חרבות ברזל ר"ח אורנה צח-גלרט .....
23	לקט עדכונים נוספים בנושא ביטוח לאומי כפי שפורסם באתר לשכת רואי חשבון ביום 13.12.2023 ר"ח אורנה צח-גלרט .....
	חרבות ברזל – מעסיקים ועובדים
26	פיצוי למעסיקים בגין נזק שנגרם בעקבות תשלום שכר לעובדים שפוננו במסגרת הוראות מערכת הביטחון ולא התייצבו לעבודה - (עדכון הנחיה) .....
26	הסכם בדבר מתן מענקי עידוד והמשך תעסוקה, מלחמת חרבות ברזל לפי חוק הביטוח הלאומי עו"ד מיטל דולב בלט .....
28	זכויות עובדים לאור מלחמת "חרבות ברזל" עו"ד מיטל דולב בלט .....
	שאלות ותשובות
29	הגשת בקשה במסגרת מתווה מענקים במלחמת חרבות ברזל באיחוד עוסקים ר"ח אחמד חסונה .....
30	שאלות ותשובות הנוגעות לתשלום פיצויים בשל נזקים עקיפים לעסקים בגין מלחמת "חרבות ברזל" - לפי חוק מס רכוש ותקנותיו והוראת השעה – פורסם באתר רשות המסים ביום 11.11.2023 .....

עדכוני חקיקה והוראות רשויות המס שחלו במהלך שנת 2023 ולקראת שנת המס 2024

33	.....	עדכון טופס 161. – החל מינואר 2024 נכנס לתוקפו טופס 161 החדש
34	.....	חוק האנג'לים החדש והמורחב, הוראות שעה עד שנת 2026
34	.....	תיקונים בחוק התייעלות הכלכלית לשנות המס 2023-2024 – מס הכנסה, מע"מ וביטוח לאומי ר"ח אליק גנדלמן
35	.....	ביום 31.12.2022 פג תוקפה של הוראת השעה שהעניקה נקודות זיכוי בגין תואר אקדמי ר"ח אחמד חסונה
36	.....	הגדלת נקודות זיכוי ילדים החל משנת המס 2024 ר"ח אליק גנדלמן
38	.....	הגדלת מענק עבודה - החל מינואר 2024
38	.....	עדכון 2 נוהל מתן אורכות להגשת דוחות לשנת המס 2022 – הסדר האורכות למייצגים .... רואי חשבון ויועצי מס יוכלו לפרוס תשלומים למס הכנסה ומס ערך מוסף עבור לקוחותיהם ללא אישור מראש

מיסוי מקרקעין

39	.....	מיסוי מקרקעין

מס ערך מוסף

39	.....	הקצאת מספר חשבונית מס כתנאי לניכוי תשומות.
39	.....	שאלות ותשובות - חשבוניות ישראל
44	.....	תיקונים בתחום התחדשות עירונית

היערכות לקראת סוף שנת המס 2023

45	.....	הגשת דוח שנתי לרשויות מס הכנסה
45	.....	דיווח ביוזמת נישום שכיר
45	.....	הכנה להצהרת הון
46	.....	ביקורת פנקסי החשבונות
46	.....	חובת הגשת דוח שנתי
47	.....	חובת הגשת דוח של יחיד באופן מקוון
47	.....	הודעה על תחילת התעסקות
47	.....	מעבר לשיטה הכפולה בניהול פנקסי חשבונות
47	.....	ניהול חשבונות במטבע חוץ
47	.....	מחזור
49	.....	פיקדונות

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ.אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

49	.....הכנה להצהרת הון
50	.....סגירת פנקסי החשבונות
52	.....ריבית להלוואות
53	.....סעיף 3(ט1) לפקודה - משיכת כספים מחברה על ידי בעל מניות מהותי
53	.....סעיף 3(י) לפקודה
54	.....חישוב נפרד לבני זוג
54	.....מס ערך מוסף
54	.....שמירת מערכת החשבונות
55	..... דחיית הדיווח על הכנסות או הקטנת שיעור המס עליהן
55	.....עיתוי ההכנסות
56	.....מכירות
56	.....הקדמת מכירות
56	.....הקלות במיסוי מקרקעין
58	.....הכנסות שכירות - היבטי מיסוי
59	.....השכרת נכס עסקי
60	.....עידוד בניה להשכרה
60	.....הכנסות שכירות מחו"ל
60	.....הכנסות קבלנים
60	.....הכנסות בני זוג מרכוש
61	.....הכנסות מדיווידנד - השלכות מס
61	.....הכנסות ריבית
62	..... הגדלת הוצאות או הקדמת הוצאות
62	.....הגדלת הוצאות
62	.....הקדמת הוצאות
62	.....הוצאות לשיפוצים
62	.....פחת
63	.....שיחלוף - החלפת ציוד
63	.....הכרה בהוצאות רכב
65	.....שווי שימוש ברכב צמוד - שיטת חישוב חדשה המודל הלינארי
65	.....רכב - קיזוז מס תשומות
66	.....ניכוי הוצאות לפינוי דייר מוגן
67	.....הפסדים

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ.אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

67	סדר קיזוז הפסדים.....
68	הכרה בחובות אבודים.....
69	התחייבויות תלויות.....
70	תושבי חוץ.....
70	מתנות ללקוחות.....
70	אש"ל לעובדים.....
70	מס על שכר.....
71	נסיעות לחו"ל.....
72	ניכוי הוצאות כיבוד.....
72	ניכוי הוצאות לינה וארוחת בוקר בארץ.....
72	חוק האנג'לים החדש.....
73	הוצאות בגין השקעה בחיפושי נפט ובסרטים.....
73	הוצאות סוציאליות.....
73	ניכוי בשל דמי ביטוח לאומי.....
74	קופה מרכזית לפיצויים.....
75	הפרשה על הכנסה משכר המהווה בסיס לפנסיה.....
75	קופות גמל.....
76	הפרשות לקרנות השתלמות.....
77	חובת הפרשה לקופת גמל לקצבה לעצמאים.....
77	ניכויים וזיכויים – שכירים ועצמאים.....
	הטבות מס בגין הפקדות לקופת גמל לקצבה בשנת המס 2023
78	דו"ח אליק גנדלמן.....
	הפרשות לקרן השתלמות בשנת המס 2023 לעצמאים, שכירים ובעלי שליטה
81	דו"ח אליק גנדלמן.....
83	פנסיה לעצמאים ושינויים במיסוי יחיד*.....
84	זיכויים ונקודות זיכוי.....
84	זיכוי בעד הוצאות להחזקת קרוב נטול יכולת.....
84	הטבות לעולה חדש ותושב חוזר.....
86	נקודות זיכוי בגין ילדים.....
86	זיכוי על תרומות למוסד ציבורי מאושר.....
86	תשלומי מס.....
86	הקטנת מקדמות.....
87	תשלום מקדמה על חשבון רווח הון.....

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ.אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

- 87 .....תשלום יתרת המס לשנת המס השוטפת.
- 87 ..... צמצום השימוש במזומן ובשיקים

ביטוח לאומי

- 88 ..... ביטוח לאומי - שינויים ותשלומים בסוף שנת המס 2023 ר"ח אורנה צח- גלרט
- בת זוג שכירה בעסק בעלה זכאית לדמי אבטלה ולידה, משהתקיימו יחסי עובד ומעסיק (הלכת לומברוזו)
- 95 ..... ר"ח אורנה צח-גלרט; מר חיים חיטמן; ר"ח (משפטן) ישי חיבה
- חלוקת הכנסות שכר דירה בין בני זוג - עד שבע שנים אחורנית
- 97 ..... ר"ח אורנה צח- גלרט; מר חיים חיטמן; ר"ח (משפטן) ישי חיבה

סוגיות בעניין מעסיקים ושכירים

מס הכנסה

- 100 ..... הטבות המס לשכיר בעל שליטה בהפקדה לקרן פנסיה ולקרן השתלמות נדב טסלר
- 103 ..... הארכת תוקף אישור ניכוי מס במקור בעת משיכה מוקדמת מקופת גמל
- 103 ..... אישור קיבוע זכויות - הוספת אישור למשלם הקצבה
- קביעת מועדי דיווח ותשלום לדוחות תקופתיים מע"מ,
- 104 ..... מקדמות מס הכנסה וניכויים מס הכנסה – שנת המס 2024

ביטוח לאומי

- 105 ..... תקופת התיישנות לקביעת חוב בדמי ביטוח בביקורת ניכויים
- 106 ..... שיעורי דמי ביטוח בעבור עובדים שכירים לשנת 2023
- 106 ..... דברי הסבר לתקרות ההכנסות שאינן פוגעות בקצבת הזקנה לשנת המס 2023

עבודה

- 109 ..... איך נשמור על זכויות פנסיוניות גם בתקופת המלחמה? נדב טסלר
- יישום הוראות צו הרחבה בדבר השתתפות המעסיק
- 112 ..... בהוצאות הבראה ונופש לשנת 2023
- 113 ..... השלכות הוצאה לחופשה ללא תשלום ללא הסכמת העובד עו"ד מורן טימן- גוגול
- 113 ..... הגשת תביעה לתגמולי מילואים לעובד אצל יותר ממעסיק אחד עו"ד דנה להב

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

מלחמת חרבות ברזל

מלחמת "חרבות ברזל" פרצה ביום 7/10/2023. המלחמה מהווה אתגר קיומי למדינת ישראל, ואתגר כלכלי ופוליטי כלל עולמי. כעת עדיין לא ניתן להעריך את ההשלכות הכלכליות של המלחמה על מדינת ישראל. אלה הצעדים שנקטו המוסדות הממשלתיים כדי להקל על המגזר העסקי.

פיצוי על נזק ישיר (פגיעה ברכוש)

פיצוי למפונים מהאזור הסמוך לגבול הדרומי והצפוני

פיצוי לעסקים שמחזור עסקיהם ירד ב-25% ומעלה באזור המרכז –

פיצוי לעסקים באזורי ספר

פיצוי למעסיקים של עובדים מפונים על תשלום שכר

דחיית תשלומי מע"מ, ביטוח לאומי, ארנונה

הקדמת תשלומים ממשלתיים לספקים

הקדמת תשלומים למגויסים למילואים ומעסיקיהם

קרן הלוואות בערבות מדינה

הקדמת תשלומי "מס הכנסה שלילי"

הקלה בתנאי זכאות לדמי אבטלה לעובדים שהוצאו לחל"ת

מענק לבני 67 ומעלה שהוצאו לחל"ת

פריסת חובות מס לתשלומים

דברי הסבר לעניין המענק המשופר שמגיע לעסקים ולעוסקים על פי חוק התוכנית לסיוע כלכלי (הוראת שעה - חרבות ברזל), התשפ"ד-2023

רו"ח אחמד חסונה

להלן דברי הסבר וסקירת החוק החדש לעניין המענק המשופר שמגיע לעסקים ולעוסקים. המענק מורכב ממענק השתתפות בהוצאות קבועות וממענק השתתפות בשכר.

עסקים הנמצאים עד שבעה ק"מ מעזה, העיר אשקלון ומושב מבקיעים (אושר בוועדת הכספים ביום 24.10.2023), זכאים למסלול האדום בהתאם לתקנות מס רכוש וקרן פיצויים, שמעניק החזר מלא על כלל הנזק העקיף (100%) פיצוי על תשלומי שכר או אובדן המחזור, לבחירת העסק).

ביתר חלקי הארץ התנאים לקבלת המענק הם:

1. ירידה של 25% לפחות במחזור בחודש אוקטובר 2023 לעומת אוקטובר 2022, וירידה של 12.5% לפחות במחזור לתקופה ספטמבר-אוקטובר 2023 לעומת ספטמבר-אוקטובר 2022
2. מחזור מ-12 אלף עד 400 מיליון ש"ח בשנת 2022
3. הירידה במחזור העסקאות כאמור בפסקה (1) נגרמה בשל המלחמה
4. הניזוק החל בפעילותו העסקית לפני 1.9.2023
5. הניזוק הגיש לפקיד השומה עד יום הגשת התביעה לקבלת פיצויים את המסמכים המפורטים להלן:

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטיים ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

א. הוגשו דוחות תקופתיים למס ערך מוסף לחודשים ספטמבר ואוקטובר 2022 ו-2023 אם הוא עוסק, ואם הוא עוסק פטור, אזי הוגשה הצהרה למס ערך מוסף לגבי המחזור לשנת 2022.

ב. הוא הגיש לפקיד השומה דין וחשבון בטופס 102 על אוקטובר 2023; הכול לפי תקנות ניכוי ממשכורת ומשכר עבודה

6. לא מתקיים לגביו אף אחד מאלה:

א. הוא היה חייב בניהול פנקסים לשנת המס 2023 ולא ניהלם

ב. פנקסיו לשנת המס 2023 נקבעו כבלתי קבילים, בקביעה שאינה ניתנת לערר או לערעור.

מי לא זכאי למענק זה:

(1) המדינה;

(2) גוף מתוקצב או תאגיד בריאות כהגדרתם בסעיף 21 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985;

(3) קופת חולים;

(4) מוסד ציבורי שאינו מוסד ציבורי זכאי; 25% לפחות מהכנסתו בשנת המס 2022 לא היה מתמיכות ותרומות, 25% לפחות מהכנסתו בשנת המס 2022 שאינה מתמיכות ותרומות היה ממכירת שירותים או מוצרים באופן שוטף ובמהלך רוב חודשי השנה

(5) תאגיד שהוקם בחוק או לפיו;

(6) מי שדיווח לרשות המיסים בישראל על סגירת עסקו, לפני 1.10.2023

(7) מי שדיווח על מחזור עסקאות בשיעור אפס לגבי ארבעת החודשים שלפני 1.10.2023 אלא אם כן שוכנע המנהל שהעסק היה פעיל עד תום חודשיים מתום התקופה הקובעת;

(8) מי שעסקו לא היה פעיל לפני 1.10.2023. לעניין זה, יראו עוסק כמי שעסקו לא היה פעיל אם הוא לא הגיש לרשות המיסים בישראל שניים מתוך שלושת הדוחות האחרונים שהיה חייב בהגשתם לפי חוק מס ערך מוסף, לגבי התקופה שלפני המועד האמור, אלא אם כן הוכיח, להנחת דעתו של המנהל, שעסקו היה פעיל;

(9) מוסד פיננסי כמפורט להלן:

(א) תאגיד בנקאי כהגדרתו בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981, לרבות תאגיד עזר כהגדרתו בחוק האמור;

(ב) מבטח כהגדרתו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981;

(ג) חבר בורסה כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968;

(ד) חברה מנהלת כהגדרתה בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005;

(ה) מנהל קרן כמשמעותו בחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994;

(10) מי שעיסוקו במכירת זכות במקרקעין המהווה מלאי עסקי בידו;

(11) מי שיותר מ-50% מהעבודות שביצע בשנת המס 2022 או 2023 היו עבודות שמשך ביצוען עולה על שנה למעט קבלן ביצוע (קבלן ביצוע הוא קבלן לעבודות הנדסה בנאית כהגדרתו בחוק רישום קבלנים. אם לקבלן פעילות קבלן בונה וכקבלן מבצע הוא זכאי לפיצוי רק בגין פעילותו כקבלן מצבע)

הרכב המענק:

כללי:

א. מענק השתתפות בהוצאות קבועות

ב. מענק השתתפות בהוצאות שכר

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

א. מענק השתתפות בהוצאות קבועות

1. עוסק שמחזור עסקאותיו בשנת הבסיס* מעל 300 אלף עד 400 מיליון:

א. סכום מענק ההשתתפות בהוצאות קבועות הוא מקדם הוצאות קבועות (כמצוין בטבלה A) כפול ההוצאות הקבועות - תלוי מתי התחיל העסק לפעול: לעסק שהתחיל לפני 1.9.2022 אלה ההוצאות מחודש ספטמבר 2022 עד אוגוסט 2023, ולעסק שהתחיל לפעול מ-1.9.2022 או לאחריו ההוצאות הן מהיום שהתחילו לפעול עד חודש אוגוסט 2023. "הוצאות קבועות" הן תשומות שקוזזו בדוחות מע"מ למעט תשומות ציוד, זאת אומרת לא כולל תשומות שלא ניתנות לקיזוז (רכב וכו'), כן כולל תשומות החייבות במע"מ אפס (פירות וירקות), לא כולל הוצאות שאינן חייבות במע"מ כגון ארנונה, ריבית ועמלות בנקים וביטוח, וכמובן לא כולל משכורות (למעט תשומות של עוסק בשל רכישת טובין או קבלת שירות מעוסק שהוא קרובו, אלא אם אושר על ידי מנהל מע"מ לבקשת העוסק, כמו רכישה ממי שאינו קרוב ובגין ציוד שנרכש לצורכי עסק) חלקי חודשי הפעילות בשנה הקודמת כפול 12 חלקי 12

ב. מוסד ציבורי זכאי - סך כל ההוצאות הקשורות למכירת שירותים או מוצרים המסופקים באופן שוטף ובמהלך רוב חודשי השנה, והוצאו בשנה הקודמת (מי שהתחיל לפני 1.9.2022 - ההוצאות מחודש ספטמבר 2022 עד אוגוסט 2023, ואם התחיל לפעול מיום 1.9.2022 או לאחריו אזי ההוצאות מהיום שהתחיל לפעול עד חודש אוגוסט 2023), מחולק במספר חודשי הפעילות של המוסד בשנה הקודמת ומוכפל במקדם ההוצאות הקבועות

ג. לעניין ניזוק שהוא עוסק ורשום כעוסק אחד עם עוסק אחר לפי הוראות סעיף 56 לחוק מס ערך מוסף - סך התשומות השוטפות שהיה מדווח לרשות המיסים בישראל בשל השנה הקודמת (כמצוין בסעיף א) אילולא היה רשום כעוסק אחד עם עוסק אחר (תלוי מתי העסק התחיל לפעול, וכך לעסק שהתחיל לפעול לפני 9.2022 ההוצאות הן מחודש ספטמבר 2022 עד אוגוסט 2023, ואם התחיל לפעול מיום 1.9.2022 או לאחריו אזי ההוצאות הן מהיום שבו התחיל לפעול עד חודש אוגוסט 2023 (למעט תשומות של עוסק בשל רכישת טובין או קבלת שירות מעוסק שהוא קרובו (כהגדרתו בסעיף 88 לפקודה) אלא באישור מנהל מע"מ לבקשת העוסק, כמו רכישה ממי שאינו קרוב ובגין ציוד שנרכש לצורכי עסק) חלקי חודשי הפעילות בשנה הקודמת כפול 12 חלקי 12 כפול מקדם ההוצאות קבועות

2. עוסק שמחזור עסקאותיו בשנת הבסיס מ-12 אלף עד 300 אלף יקבל כמפורט בטבלה B (אלה לא מקבלים השתתפות בשכר)

ב. מענק השתתפות בהוצאות שכר

(בנטרול סכומים שהמוסד לביטוח לאומי שילם למעסיק להחזר תגמולי מילואים לעובד על ידי המעסיק) תלוי בסוג הניזוק, כמפורט להלן:

א. לעוסק - הנמוך מבין 75% משכר העבודה (הנמוך מבין הוצאות שכר בתקופה המזכה (*מי שמדווח חד חודשי - אוקטובר 2023; למדווחים דו חודשי - נובמבר 2023) כפי שדווח בטופס 102 כפול 1.25 לבין השכר הממוצע במשק (11,870) כפול מספר העובדים בתקופה המזכה לתשלום השכר כפול 1.25) כפול שיעור הירידה במחזור העסקאות (מחזור העסקאות בתקופת הבסיס, בהפחתת מחזור העסקאות בתקופת הזכאות, כשהתוצאה המתקבלת מחולקת במחזור העסקאות בתקופת הבסיס)

ב. למוסד ציבורי זכאי - הנמוך מבין 75% מהשכר העבודה (*אוקטובר או נובמבר 2023 לפי העניין) כפול 1.325 כפול השיעור המתקבל מחלוקת סכום הכנסתו בשנת הבסיס, כפי שדווחה בדוח שהגיש לפי סעיף 131 לפקודה, ואינה הכנסה מתמיכות ותרומות, בסכום הכנסתו בשנת הבסיס כפי שדווחה כאמור, הכולל תמיכות ותרומות כפול שיעור הפגיעה לבין השכר הממוצע במשק (11,870) כפול מספר העובדים בתקופה המזכה לתשלום השכר כפול 1.325 מוכפל בשיעור המתקבל מחלוקת סכום הכנסתו בשנת הבסיס, כפי שדווחה בדוח שהגיש לפי סעיף 131 לפקודה, ואינה הכנסה מתמיכות ותרומות, בסכום הכנסתו בשנת הבסיס כפי שדווחה כאמור, הכולל תמיכות ותרומות כפול שיעור הפגיעה

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

ג. לקיבוץ – הנמוך מבין 75% שכר העבודה (*למי שמדווח חד חודשי – אוקטובר 2023; למדווחים דו חודשי – נובמבר 2023) של עובד שאינו חבר הקיבוץ, או עובד שהוא חבר הקיבוץ העובד בתעשייה, במסחר, בשירותים, בחקלאות או בתיירות בקיבוץ, ולמעט חבר הקיבוץ העוסק במתן שירותים לחברי הקיבוץ עצמם כפול שיעור הירידה במחזור העסקאות (מחזור העסקאות בתקופת הבסיס, בהפחתת מחזור העסקאות בתקופת הזכאות, כשהתוצאה המתקבלת מחולקת במחזור העסקאות בתקופת הבסיס) כפול 1.25 לבין השכר הממוצע במשק (11,870) כפול מספר העובדים בתקופה המזכה לתשלום השכר כפול 1.25, כפול שיעור הירידה במחזור העסקאות (מחזור העסקאות בתקופת הבסיס, בהפחתת מחזור העסקאות בתקופת הזכאות, כשהתוצאה המתקבלת מחולקת במחזור העסקאות בתקופת הבסיס)

הסתייגות כותב המאמר

* למי שמדווח חד חודשי - אוקטובר או נובמבר 2023; ולמי שמדווח דו חודשי - ספטמבר-אוקטובר 2023 או נובמבר-דצמבר 2023.

מגבלת גובה הפיצוי

1. הפיצוי לניזוק למי שיש מחזור עד 100 מיליון הוא אלף ש"ח
  2. הפיצוי לניזוק למחזור מ-100 מיליון ועד 300 מיליון הוא אלף בתוספת 0.3% מחלק מחזור עסקאותיו בשנת הבסיס העולה על 100 מיליון ש"ח
  3. למי שמחזור עסקאותיו בשנת הבסיס עולה על 300 מיליון ש"ח ועד 400 מיליון - 1.2 מיליון ש"ח
  4. אם שוכנע פקיד השומה לגבי עוסק שהוצאות קבועות שלו גבוהות יותר, יותר מקדם הוצאות קבועות עד 1.5 מהמקדם אשר היה נקבע לעוסק רגיל. המנהל רשאי גם להקטין מקדם במקרים חריגים.
  5. פיצוי המינימום לבעלי מחזור מעל 300 אלף ש"ח הוא 4,675 ש"ח כפול המקדם המצוין בטבלה B
- * למי שהחל את הפעילות שלו לפני שנת 2022, שנת הבסיס היא 2022, ולמי שהחל לפעול בשנת 2022 והלאה, מהמועד שבו החל לפעול לראשונה או מינואר 2023 לפי המאוחר, ועד המועד המפורט לפי העניין: למי שמדווח על בסיס חד חודשי, מוסד ציבורי זכאי ועוסק פטור, עד סוף חודש ספטמבר 2023, ולעוסק שמדווח דו חודשי עד סוף חודש אוגוסט 2023.

טבלה A - עוסק מ-300 אלף עד 400 מיליון ש"ח

מקדם הוצאות קבועות	שיעור הפגיעה אוקטובר	שיעור הפגיעה ספטמבר-אוקטובר
7%	25%-40%	12.5%-20%
11%	40%-60%	20%-30%
15%	60%-80%	30%-40%
22%	100%-80%	40%-50%

הערות:

1. ענף המסחר הסיטונאי או קמעונאי דלק: מקדם הוצאות קבועות כפול 0.35
2. לגבי ניזוק שבשנת המס 2022 ו-2023 חל עליו הפטור לפי סעיף 33 לחוק מס ערך מוסף (יבוא ויצוא של יהלומים) – מקדם הוצאות קבועות כפול 0.19
3. ניזוק שהוא חקלאי – מקדם הוצאות כפול 2.135 (אצל חקלאים השוואה מחזוריים על תקופת 4 חודשים 9-12/2022 מול 9-12/2023)
4. לעניין השוואת מחזוריים יש התייחסות מיוחדת לעוסקים המדווחים על בסיס מזומן וקבלן מבצע

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ.אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

טבלה B - עוסקים שמחזורים בשנת הבסיס מ-12 אלף עד 300 אלף

פיצוי בש"ח	מחזור	
1,750	0 עד 50,000	
3,150	50,001 עד 90,000	
4,200	90,001-107,000	
2,650 כפול מקדם הנזק *	107,001-150,000	
3,125 כפול מקדם הנזק *	150,001 עד 200,000	
4,000 כפול מקדם הנזק *	200,001 עד 250,000	
4,675 כפול מקדם הנזק *	250,001 עד 300,000	

*מקדם נזק

שיעור פגיעה ספטמבר-אוקטובר	שיעור ירידה
1	20%-12.5%
1.5	30%-20%
2.4	40%-30%
3	100%-40%

דגשים חשובים

1. עוסק בישוב ספר שקיבל פיצוי לפי המסלול האדום (נזק עקיף) לא יכול לקבל פיצוי בגין חוק זה, כלומר אין כפל פיצויים
2. ניתן להגיש תביעה החל מה-16 לחודש העוקב לתקופת הזכאות עד 90 יום. לדוגמה בגין חודש אוקטובר ניתן להגיש מיום 16.11.2023 עד יום 16.2.2024
3. המנהל חייב להחליט אם העוסק זכאי או אינו זכאי בתוך 8 חודשים מהגשת הבקשה על ידי העוסק, ויוכל להאריך את התקופה הזו ב-30 יום נוספים (אם נדרשו מסמכים נוספים), אם לא נקבעה זכאות במהלך תקופה כאמור רואים תביעה כמתקבלת אוטומטית.
- אם לא נקבעה זכאות בתוך 21 יום תשולם מקדמה בשיעור 60%. אם לא נקבעה זכאות בתוך 150 יום תשולם מקדמה נוספת בשיעור 10%.
4. הפיצוי ישולם בתוך 14 יום מיום קביעת הזכאות על ידי המנהל
- X. מנהל רשאי לתקן את סכום הפיצוי בתוך 4 שנים מיום קביעת הזכאות לפי יוזמתו או לבקשת עוסק אם נתגלו עובדות חדשות או לצורך תיקון טעות.
- Y. לסכום פיצוי יתווספו ריבית והצמדה מיום הגשת תביעה עד יום התשלום.
5. פיצוי זה אינו ניתן להעברה, שיעבוד, או עיקול, אלא לשם תשלום מזונות

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

6. אם שולם ביתר, לרבות מקדמה, יחזיר הניזוק את ההפרש בתוך 90 מיום שהמציא המנהל דרישה להחזר בתוספת הפרשי הצמדה וריבית על סכום היתר מיום ששולם עד יום ההחזר
7. קנס בשל הגשת תביעה ביתר (כאשר סכום תביעה גבוה ב-50% לפחות מפיצוי המגיע לעוסק): ישלם קנס בשיעור של 25% מההפרש בין סכום הפיצויים בתביעה שהוגשה לבין סכום הפיצויים שהמנהל קבע, ואם עשה זאת בכוונה וסכום הפרש גבוה מ 15,000 ש"ח, אזי הקנס הוא 40% מההפרש האמור
8. ניתן להגיש השגה על קביעת הזכאות. ההשגה תוגש בתוך 60 יום ממועד קביעת הזכאות. על המנהל לתת החלטה בתוך 8 חודשים (ניתן להאריך עד שנה) + 30 יום אם חסרים מסמכים. אם בתוך התקופה שלעיל לא ניתנה החלטה, יראו את ההשגה כמתקבלת אוטומטית. ניתן לערער על החלטה על השגה בתוך 60 יום לועדת ערר (ועדה הדומה לזאת שפעלה בתקופת קורונה)
9. מייצגים הרשומים בסעיף 236 לפקודה יכולים לייצג את העוסק
10. שר האוצר יקבע כללים לקביעת מחזור בתקופת הבסיס או בתקופת הזכאות לעוסק/ת שהיו באותן תקופות בחופשת לידה או במילואים.

היבטי מס

- א. מס ערך מוסף - לפי תקנה 3(א)(ח) לתקנות מס ערך מוסף – לא נחשב הכנסה לעניין מס ערך מוסף
- ב. מס הכנסה - חייב במס
- ג. ביטוח לאומי – עקרונית, בגין עצמאי הביטוח הלאומי הולך אחרי מס הכנסה, לכן חייב בביטוח לאומי
- ד. אם הניזוק הוא עוסק אזי יש להוציא קבלה. זאת על סמך סעיף 2 להוראות מס הכנסה (ניהול פנקסי חשבונות), התשל"ג-1973. לגבי ניזוק שהוא מוסד ציבורי זכאי - מכוח סעיף 2 להוראות מס הכנסה (ניהול פנקסי חשבונות על ידי מוסד), התשנ"ב-1992
- ה. טיפ: היות ומענק זה חייב במס יש לדאוג לניכוי מס במקור.

סוגיות חשובות בחוק

1. חישוב שנת הבסיס

- היות שאחד התנאים הבסיסיים לצורך קבלת מענק הוא שהמחזור של הניזוק יהיה בין 12 אלף ל-400 מיליון ש"ח, יש לבדוק מתי הניזוק התחיל לפעול.
- אם הניזוק התחיל לפעול לפני 2022 שנת הבסיס היא שנת 2022, לעומת מצב שבו התחיל לפעול בשנת 2022, ואז יש לקחת את המחזור מהמועד שבו החל לפעול לראשונה או מינואר 2023, לפי המאוחר, עד:
- א. למי שמדווח על בסיס חד חודשי, מוסד ציבורי זכאי ועוסק פטור, עד סוף חודש ספטמבר 2023
  - ב. לעוסק שמדווח דו חודשי עד סוף חודש אוגוסט 2023.

2. בדיקת שיעור ירידה במחזור

- מתחלק בין מי שמדווח על בסיס מזומן לבין מי שאינו מדווח על בסיס מזומן - לעניין מס ערך מוסף ולעניין הזמן שבו התחיל לפעול
- א. למי שלא מדווח על בסיס מזומן ופתח לפני 1.9.2022 החישוב הוא כדלהלן:
    1. אם הוא חד חודשי, עוסק פטור, או מוסד ציבורי זכאי, יש להשוות את חודש אוקטובר או נובמבר 2023, לפי העניין, עם מקבילו בשנה הקודמת ולבצע את החישוב של שיעור הירידה

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

2. אם הוא דו חודשי, להשוות את ספטמבר-אוקטובר 2023 או נובמבר-דצמבר 2023, לפי העניין, עם התקופה המקבילה בשנה הקודמת ולבצע את החישוב של שיעור הירידה

3. אם הוא חקלאי, תקופת ההשוואה היא ספטמבר-דצמבר 2023 מול ספטמבר-דצמבר 2022.

מי שפתח את עסקו בין 1.9.2022 ל-31.8.2023, אזי לצורך חישוב תקופת הבסיס יש לקחת כמפורט להלן:

א. ניזוק שהוא עוסק פטור – מחזור עסקאותיו מיום תחילת הפעילות עד סוף חודש ספטמבר 2023, מחולק במספר חודשי הפעילות

ב. ניזוק שמדווח בשיטה חד חודשית או מוסד ציבורי זכאי – מחזור עסקאותיו מיום 1 בחודש שלאחר תום תקופת הדוח התקופתי הראשון שהגיש לפי סעיפים 67 או 67א לחוק מס ערך מוסף, עד סוף חודש ספטמבר 2023 כפי שדווח לרשות המיסים, מחולק במספר חודשי הפעילות

ג. ניזוק שמדווח בשיטה דו חודשית – מחזור עסקאותיו מיום 1 בחודש שלאחר תום תקופת הדוח התקופתי הראשון שהגיש לפי סעיפים 67 או 67א לחוק מס ערך מוסף עד סוף חודש אוגוסט 2023, כפי שדווח לרשות המיסים, מחולק במספר חודשי הפעילות ומוכפל ב-2

ישנה התייחסות מיוחדת למי שעוסק בענף החקלאות. יש לקחת את מחזור עסקאותיו מיום 1 בחודש שלאחר תום תקופת הדוח התקופתי הראשון שהגיש לפי סעיפים 67 או 67א לחוק מס ערך מוסף, עד סוף חודש ספטמבר 2023 כפי שדווח לרשות המיסים, מחולק במספר חודשי הפעילות ומוכפל ב-4

כמו כן ישנה התייחסות למי שפתח את עסקו בתקופה שבין 1.9.2023 ל-30.9.2023 ומדווח חד חודשי, אזי יש לקחת את תקופת הבסיס מאז שפתח העסק עד 30.9.2023 *

*הסתייגות כותב המאמר – אחד התנאים בסעיף 38ד(א)(4) הוא שהוא פתח את עסקו לפני 1.9.2023, כלומר יש סתירה בין התנאי הזה לבין ההגדרה של תקופת הבסיס

ב. למי שמדווח על בסיס מזומן ופתח לפני 1.9.2022 הוא כדלהלן:

1. אם הוא חד חודשי, עוסק פטור או מוסד ציבורי זכאי, ולעניין קבלן ביצוע - יש להשוות את חודש נובמבר 2022 עם נובמבר 2023 (מענק חודש אוקטובר) ואת חודש דצמבר 2022 עם דצמבר 2023 (מענק חודש נובמבר)

2. אם הוא דו חודשי, יש להשוות את נובמבר-דצמבר 2022 עם נובמבר-דצמבר 2023 (מענק אוקטובר) ואת נובמבר-דצמבר 2022 עם נובמבר-דצמבר 2023 (מענק נובמבר)**

למי שפתח את עסקו בין 1.9.2022 ל-31.8.2023, לצורך חישוב תקופת הבסיס יש לקחת כמפורט להלן:

1. ניזוק שהוא עוסק פטור – מחזור עסקאותיו מיום תחילת הפעילות עד סוף חודש ספטמבר 2023, מחולק במספר חודשי הפעילות

2. ניזוק שמדווח בשיטה חד חודשית או מוסד ציבורי זכאי – מחזור עסקאותיו מיום 1 בחודש שלאחר תום תקופת הדוח התקופתי הראשון שהגיש לפי סעיפים 67 או 67א לחוק מס ערך מוסף, עד סוף חודש ספטמבר 2023 כפי שדווח לרשות המיסים, מחולק במספר חודשי הפעילות

3. ניזוק שמדווח בשיטה דו חודשית – מחזור עסקאותיו מיום 1 בחודש שלאחר תום תקופת הדוח התקופתי הראשון שהגיש לפי סעיפים 67 או 67א לחוק מס ערך מוסף עד סוף חודש אוגוסט 2023, כפי שדווח לרשות המיסים, מחולק במספר חודשי הפעילות ומוכפל ב-2

ישנה התייחסות מיוחדת למי שעוסק בענף החקלאות*** - יש לקחת את מחזור עסקאותיו מיום 1 בחודש שלאחר תום תקופת הדוח התקופתי הראשון שהגיש לפי סעיפים 67 או 67א לחוק מס ערך מוסף, עד סוף חודש ספטמבר 2023 - כפי שדווח לרשות המיסים, מחולק במספר חודשי הפעילות ומוכפל ב-4.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

כמו כן ישנה התייחסות למי שפתח את עסקו בין 1.9.2023 ל-30.9.2023 ומדווח חד חודשי, ואז יש לקחת את תקופת הבסיס מאז שפתח העסק עד 30.9.2023*

הערה – למי שבסיס הדיווח שלו שונה ההשוואה תהיה לפי דו חודשי

* הסתייגות כותב המאמר – בסעיף 38ד(א)(4) אחד התנאים הוא שהעוסק פתח את עסקו לפני 1.9.2023, כלומר יש סתירה בין התנאי הזה לבין ההגדרה של תקופת הבסיס

** הסתייגות כותב המאמר - בהתייחס לחודש נובמבר היה צריך להיות ינואר-פברואר 2022 מול ינואר-פברואר 2023, וזאת לאור הגדרת מי שמדווח על בסיס מזומן - שם התקבול צריך להיות בחודש העוקב

*** בחוק אין התייחסות לחקלאי שמדווח על בסיס מזומן, כלומר ההשוואה היא ספטמבר-דצמבר 2023 מול התקופה המקבילה בשנה קודמת

מושגים חשובים

1. מוסד ציבורי זכאי - מוסד ש-25% מהכנסותיו בשנת 2022, כפי שדווחו בדוח שהגיש לפי סעיף 131 לפקודה לא היו מתמיכות ומתרומות. כמו כן, ש-25% לפחות מהכנסותיו בשנת המס 2022, כפי שדווחו בדוח שהגיש לפי סעיף 131 לפקודה, ואינם מתמיכות ותרומות, הם ממכירת שירותים או מוצרים באופן שוטף ובמהלך רוב חודשי השנה.

הערה חשובה - מוסד ציבורי שעדיין לא הגיש את הדוח לשנת 2022 לא יהיה זכאי עד אשר יגיש את הדוח השנתי. לפי חוק זה, האפשרות להגיש תהיה למשך 90 יום מזמן פתיחת האפשרות להגיש, שאמורה להיות ב-16.11.2023.

2. עוסק המדווח על בסיס מזומן הוא עוסק שמתקיימים בו כל אלה:

1. הוא מתחייב במס ערך מוסף לפי פרק ו לחוק מס ערך מוסף עם קבלת התמורה לעסקה

2. הוא מקבל את עיקר התקבולים השוטפים לעסקו בחודש העוקב שבו בוצעה העסקה

3. שיעור הירידה במחזור העסקאות שלו בתקופת הדיווח הכולל את חודש אוקטובר היה נמוך מאחד מאלה:

א. אם היה העוסק מדווח בשיטת דיווח חד חודשית - 40%

ב. אם היה העוסק מדווח בשיטת דיווח דו חודשית - 20%

3. קבלן ביצוע

קבלן לעבודות הנדסה בנאיות כהגדרתו בחוק רישום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות התשכ"ט 1969, הרשום בפנקס כמשמעותו בחוק, אם הוא מוכר זכויות מקרקעין יש לקחת את החלק של עסקו שבו אינו מבצע מכירת זכויות במקרקעין.

לדוגמה:

עסק שהוא מסעדה נפתח בשנת 2005 בתל אביב.

המחזור של חודש אוקטובר 2022: 150,000

המחזור של חודש אוקטובר 2023: 50,000

המחזור בשנת 2022: 3,000,000

הוצאות שכר של חודש אוקטובר 2023: 76,000

מספר העובדים: 9

הוצאות קבועות שנתית: 800,000

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

בהנחה ששאר התנאים מתקיימים, להלן הפתרון:

א. מענק השתתפות בהוצאות קבועות

הירידה במחזור היא ההפרש בין מחזור 10/2022 ל-10/2023

כלומר 100,000 חלקי 150,000 שווה 66.67%

מקדם הוצאות קבועות - 15%

המענק יהיה 800,000 חלקי 12 כפול 15% שווה 10,000

ב. מענק השתתפות בהוצאות שכר

כנמוך מביין:

1. 75% כפול 76,000 כפול 1.25 שווה 71,250

2. 9 כפול 11,870 כפול 1.25 שווה 133,538

הנמוך יותר - 71,250

המענק הוא 71,250 כפול 66.67% (אחוז ירידה) שווה 47,502

סך כל המענק: 10,000 + 47,502 שווה 57,502

יש להשוות זאת למגבלה לפיצוי:

היות שהמחזור הוא 3,000,000 שהם פחות מ-100 מיליון, ההגבלה היא 600,000.

מכאן שהעסק יקבל מענק בסך 57,502

הערות הכותב:

[1] "ח התשל"ה, עמ' 132

הכותב - מומחה במיסים, מצוות מומחי המס במערכת כל מס

"חרבות ברזל" – שו"ת בנושאי פיצויים לנפגעי מלחמה ופעולות איבה

רו"ח רונית בר (סייעה – ענבל שני, רו"ח, (משפטנית))

נבחר כי למעט התייחסות ספציפית למסלולים אחרים, התייחסותנו להלן הינה בנוגע לחוק התוכנית לסיוע כלכלי (הוראת שעה – חרבות ברזל), התשפ"ד-2023, הקובעת פיצוי לניזוקים שעסקם בכל רחבי מדינת ישראל, שמחזור עסקיהם בשנת הבסיס עלה על 12,000 ₪ ועד 400 מיליון ₪ ואשר חוו ירידת מחזורים בתקופת הזכאות בשיעור העולה על 25% (למדווחים דו חודשי- 12.5%).

שאלה 1 – האם הוצאות ביטוח הינן חלק מהתשומות לחישוב הפיצוי?

תשובה – נוסח הוראת השעה קובע בהגדרת "תשומות שוטפות" – סך כל התשומות ... לרבות תשומות החייבות בשיעור מע"מ אפס.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ.אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

זאת בשונה מחקיקת מענקי הקורונה, שם נקבע בהגדרת תשומות שוטפות, לרבות הוצאות שדווחו בדוח לפי סעיף 131 לפקודה, שאינן תשומות.

קרי – לפי לשון הוראת השעה "היבשה", הוצאות ביטוח אינן נכללות.

עם זאת לדעתנו, אין סיבה כלכלית לכלול תשומות במע"מ אפס ולא לכלול בתשומות השוטפות הוצאות שאינן "תשומות" כגון ארנונה, ריבית וכו'.

אנו מניחים שהנושא יובהר בהוראת הביצוע ומקווים כי הוצאות אלו ייוספו לתשומות השוטפות.

שאלה 2 – עוסק פטור שהחל לפעול ב-1/2023 – איך ניתן לחשב זכאות לפיצויים?

תשובה – כל שיידרש עוסק פטור, בעת הגשת התביעה לפיצוי, הוא להצהיר כי חלה ירידה במחזור עסקאותיו ב"תקופת הזכאות" ביחס ל"תקופת הבסיס" בשיעור העולה על 25%.

לשם כך, עליו לוודא כי אכן חלה ירידה במחזור עסקאותיו כאמור. כיוון שפתח את עסקו לאחר ה-1.9.2022, עליו לחשב את מחזור תקופת הבסיס עפ"י המחזור מתחילת הפעילות עד ספטמבר 2023 (9 חודשים), לחלק ל-9 ולהשוות למחזור תקופת הזכאות (אוקטובר 2023 ובהמשך, נובמבר 2023). במידה וחלה ירידה של מעל 25% במחזור, יצהיר כך ויהא זכאי לפיצוי, שיחושב אוטומטית.

סכום זכאותו נקבע על פי המחזור בשנת הבסיס, קרי, המחזור בתקופה ינואר עד ספטמבר 2023 מגולם ל-12 חודשים (יחלק ב-9 ויכפול ב-12) ולפי התוצאה ייקבע סכום המענק לכל תקופת זכאות.

שאלה 3 – איך יהלומן ייחשב את המחזור לפיצוי?

תשובה – בתקופת הקורונה שולמו מענקים לניזוקים בענף היהלומים על אף שחל עליהם פטור לפי סעיף 33 לחוק מע"מ. מענקי הקורונה חושבו בהתבסס על מחזור עסקאות ממוצע ועל מקדם השתתפות בהוצאות בשיעור קבוע. אנו מניחים שאופן חישוב שיעור הירידה במחזורים ובחינת מחזור העסקאות בשנת הבסיס יובהר בהוראת ביצוע.

הוראת השעה קובעת מפורשות כי מקדם ההוצאות הקבועות ליהלומן יהא המקדם שהיה נקבע בהתאם לשיעור הירידה במחזור, כשהוא מוכפל בשיעור של 0.19 (לדוגמה אם ירד במחזורים בשיעור 85%, יחשב את מרכיב ההוצאות הקבועות במענק לפי מקדם הוצאות קבועות בשיעור 4.18%).

שאלה 4 – עסק שנמצא בטווח 7 ק"מ בסמוך לגבול – לאיזה מסלול פיצויים זכאי?

תשובה – ניזוק המצוי בטווח 7 ק"מ מהגבול וכן בישובים אחרים רחוקים יותר ככל שנכללו בהגדרת "יישוב ספר" – יכול לבחור בין מסלול אדום, לבין כל אחד מהמסלולים האחרים – לפי בחירתו.

שאלה 5 – עסק הוציא 3 מעובדיו לחל"ת ב-8/10/2023, האם משכורת אוקטובר, שלא שולמה על ידי העסק תיכלל בחישוב הפיצוי?

תשובה – בחישוב "חלק השכר המזכה" בפיצוי זכאי הניזוק לפיצוי חלקי המחושב ביחס ל"שכר העבודה אשר שולם לעובדים בעד התקופה המזכה... כפי שדווח לפקיד השומה בטופס 102 לפי תקנות מס הכנסה...", הכל במגבלות חישוב השכר הממוצע לחודש. עובדים שהוצאו לחל"ת ולא שולם להם שכר ממועד יציאתם לחל"ת- חלק השכר שהמעסיק נמנע מתשלומו לא ייכלל בחישוב.

עולה השאלה, האם ייספרו במניין העובדים בתחשיב השכר הממוצע? לדעתנו, גם אם עבדו בחלק מהחודש (בתקופת הזכאות באוקטובר עבדו בתחילת החודש) יימנו במספר העובדים.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

שאלה 6 – המבנה של העסק נפגע מפגיעה ישירה במהלך המלחמה וניזוק, ולכן לא היה ניתן להפעיל את העסק. לאיזה פיצוי זכאי העסק?

תשובה – הפגיעה במבנה הינה פגיעה ישירה ולכן הניזוק זכאי לפיצוי ישיר ללא תלות במיקום המבנה.

אם המבנה שנפגע הינו ב"ישוב ספר", אזי הניזוק זכאי גם לפיצוי בגין הנזק העקיף שנגרם בגין הפסד הרווחים כתוצאה מאי הפעלת העסק עד לתיקון הנזקים, וגם לנזקים עתידיים, ככל שיוכחו.

במידה והעסק אינו ב"ישוב ספר", הוא זכאי לפיצוי בגין הנזק הממשי למבנה. בעניין הנזק העקיף, לשון החוק אינה ברורה באופן חד משמעי, אך תכלית החקיקה והפסיקה יכולים לסייע בגיבוש טענות לקבלת פיצוי בגין הנזק העקיף על פי אובדן הרווחים עד לשיקום הנכס והחזרתו לתפעול.

יובהר כי יתכן ויהיה זכאי לפיצוי עקיף באחד המסלולים הירוקים (בהתאם לתקנות) – במידה ועומד בקריטריונים של ירידה במחזוריים.

שאלה 7 – בקבוצת חברות, שתי חברות המדווחות למע"מ באיחוד עוסקים. מחזור שנת הבסיס של איחוד העוסקים, בהתאם להוראת השעה הינו בסך כולל של 550 מליון ₪: לחברה אחת מחזור של 350 מליון ₪ ולאחרת מחזור של 200 מליון ₪ – האם מי מהחברות זכאית לפיצוי בהתאם להוראת השעה?

תשובה – כיוון שמחזור שנת הבסיס של איחוד העוסקים עולה על 400 מליון ₪ – אף לא אחת מהחברות באיחוד זכאית לפיצוי בהתאם להוראת השעה.

שאלה 8 – האם לכלול את מענק הקורונה בהיקף הירידה בהכנסות?

תשובה – מענקי הקורונה אינם חייבים במע"מ, והזכאים להם לא נדרשו לדווח עליהם כעסקה במע"מ. במידה ודיווחו על המענקים כעסקה במע"מ, יש לנטרל סכומים אלו ממחזור העסקאות.

שאלה 9 – יחיד שהעביר פעילותו לחברה ב 3/2023 – איזה מחזור ניתן לקחת לשם בחינת ירידה במחזוריים?

תשובה – בתקופת הקורונה, העברת פעילות בין יחיד לחברה טופלה בחישוב המענקים כ"עסק ממשיך" ונתוני הפעילות העסקית כפי שדווחו למע"מ לפני השינוי נלקחו בחשבון לצורך חישוב המענק בערר לענייני קורונה, ערר 1881-21 (ונוספים) טאהא סודקי – קייטרינג רסטל ואח' נ' רשות המסים. נאמר ע"י ועדת הערר: "בכתב התשובה הודתה המשיבה כי היא אכן נוהגת במדיניות מקלה לפיה בעסק שנותר זהה לפי טיבו ומהותו, ורק שינה את צורת ההתאגדות שלו בשנה שקדמה להתפשטות נגיף הקורונה (קרי, במעבר בין חברה, שותפות ועוסק מורשה), ניתן יהיה להתחשב בנתוני העסק כפי שדווחו למע"מ לפני השינוי."

אנו מניחים שבמקרים כאלו, גישת רשות המיסים וקרן הפיצויים תהא כלכלית והנושא יטופל גם כעת באופן דומה. השאלות לעיל הינן רק חלק מן השאלות וקיימות סוגיות רבות הן בתחשיבים והן במהות העומדת מאחוריהם – ולכן אנו ממליצים לפנות ולהתייעץ. למשרדנו נסיון רב בפיצויי מלחמה ובמענקי קורונה.

הכותבות – משרד ארצי, חיבה, אלמקייס, כהן – פתרונות מיסוי בע"מ

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

זקיפת שווי שימוש ברכב כהכנסה - הנחיות מיוחדות בתקופת מלחמת "חרבות ברזל"

לנוכח המצב הביטחוני עקב מלחמת "חרבות ברזל" ולאור פניות רבות בעניין חיוב שווי שימוש ברכב הצמוד לעובדים המגויסים למילואים בצו 8 ולעובדים שיצאו לחופשה ללא תשלום (חל"ת), להלן הנחיית רשות המסים.

ככלל, מעסיק שהעמיד לרשות העובד רכב צמוד, נדרש לזקוף לעובד הכנסה בהתאם לשווי שנקבע בתקנות מס הכנסה (שווי השימוש ברכב). על כן, מעסיק שהעמיד לרשות עובד רכב צמוד נדרש לחייב את שכרו של העובד בשווי השימוש על פי התקנות. גם כאשר הרכב היה ברשות העובד רק בחלק מהחודש הרי שיש לזקוף שווי רכב מלא.

לאור המצב הביטחוני המיוחד בתקופת מלחמת "חרבות ברזל" עובדים רבים גויסו למילואים בצו 8 ועובדים רבים הוצאו לחל"ת לתקופה שאינה ידועה, ולכן הוחלט להקל ולקבוע כי עובדים אלו שהחזירו למעסיק את הרכב שהוצמד להם, ייזקף להכנסתם שווי שימוש ברכב באופן יחסי לימים בחודש בהם הרכב היה ברשותם (להלן: "שווי יחסי"). שווי יחסי יחושב גם בעת החזרת הרכב לרשותו של העובד.

במטרה להקל, באשר לעובדים שגויסו למילואים בצו 8, יכול המעסיק לוודא מול העובד או מי מטעמו את החזרת הרכב לרשות המעסיק, לרבות השארתו בשטח.

בשל הנסיבות הביטחוניות המיוחדות, הודעה מהעובד או מי מטעמו באשר להחזרת הרכב/אי העמדת הרכב לרשותו או למי מטעמו בתקופה זו, יכולה להיעשות גם בדיעבד ולכל המאוחר, עד 7 ימי עבודה לאחר סיום תקופת שירות המילואים.

פרסום רשות המסים מיום 2.11.2023 מאת רו"ח פזית קליימן

מענק שהתקבל בעקבות מלחמת חרבות ברזל

מענק שהתקבל בעקבות מלחמת חרבות ברזל בהתאם חוק התוכנית לסיוע כלכלי (הוראת שעה – חרבות ברזל), (התשפ"ד 2023) - חייב ברישום בהתאם להוראות ניהול ספרים. המענקים חייבים במס הכנסה בשיעור מס שולי כהכנסה מעסק / משלח יד ≠ ואינם חייבים במע"מ. מי שפטור מניכוי מס במקור יקבל מלוא פיצוי, למי שנקבע שיעור ניכוי מופחת ינוכה מפיצוי מס לפי אותו שיעור, למי שלא נקבע שיעור ניכוי במקור ינוכה מפיצוי 20%.

יישום חוק הארכת תקופות ודחיית מועדים (הוראת שעה – חרבות ברזל) (הליכי מס ומענקי סיוע)

בתאריך 27/11/2023 אישרה מליאת הכנסת את חוק הארכת תקופות ודחיית מועדים (הוראת שעה – חרבות ברזל) (הליכי מס ומענקי סיוע). החוק קובע כי בעקבות מלחמת חרבות ברזל, מועד הסיום של תקופות דיווח שתחילתן לפני ה-7/1/2024 וסיומן בתאריכים 7/10/2023 – 7/3/2024 יידחה לתקופה של 3 חודשים.

להלן עיקרי הדברים מתוך חוזר רשות המסים ומדברי הסבר מאת רו"ח (משפטן) בועז כהן

מועד החיוב, סעיף 3(ט1) – במקום שבו אמור לחול מועד החיוב (אירוע המס) עקב משיכת כספים מחברה ביום 31.12.2023, ניתן יהיה להשיב את הכספים עד ליום 31.3.2024 (במקום 31.12.2023) ועדיין לא יחול אירוע המס. במקום שבו הכספים לא הושבו עד ליום 31.3.2024, אירוע המס יחול ביום 31.12.2023.

בנייה על קרקע אגב שינוי מבנה – סעיפי 104א(ב1), 104ב(א)(4), 105ג(14) קובעים כי ניתן להעביר קרקע אגב שינוי מבנה בהתאם לחלק ה-2 לפקודה בפטור ממס וזאת בתנאי שהושלמה בניית הבניין על אותה קרקע בתוך חמש שנים ממועד ההעברה. אף לעניין זה הוארכה התקופה בשלושה חודשים נוספים.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

בכל הנוגע למשך התקופה שבה משפרי דיור יכולים להחזיק בשתי דירות מגורים, ועדיין להיחשב כבעלים של דירה יחידה לצורך הטבות המס הניתנות בחוק לבעלי דירה יחידה, נקבע כי תינתן הארכה של 3 חודשים לביצוע המכירה, או עד ה-7/4/2024 (המאוחר מבין השניים).

דחייה זו תינתן גם אם רק חלק מהתקופה שבה נקבע בחוק כי ניתן למכור את הדירה בפטור ממס לדירה מזכה חל בתקופה שבין ה-7/10/2023 ל-7/1/2024. כך למשל, מי שעבורו המועד האחרון למכירת הדירה חל ב-8/10/2023, יעמדו לרשותו 3 חודשים נוספים מה-7/1/2024, עד ה-7/4/2024. מי שעבורו המועד האחרון למכירת הדירה חל ב-1/3/2024 יעמדו לרשותו שלושה חודשים נוספים מיום זה, קרי עד ה-1/6/2024.

בנוסף נקבע כי דוח שנתי לשנת המס 2022 לפי סעיף 131 לפקודת מס הכנסה שיוגש במהלך חודש ינואר 2024, יחשב כאילו הוגש ביום 31.12.2023, ובלבד שלגבי נישום שהיה חייב בהגשת דוח לשנים 2020 ו-2021 הוא הגיש את הדוח לשנת 2020 בשנת 2021 ואת הדוח לשנת 2021 בשנת 2022.

כמו כן לגבי דוח להחזר מס לשנת 2017 - המועד האחרון להגשתו נדחה ל-31/12/2023. במקביל נדחה המועד האחרון להוצאת שומה ושומת ניכויים לפי סעיפים 145 ו-167 לפקודה. יש דחייה גם לגבי מועד אחרון לשומות מע"מ. לרשימת כל הסעיפים לגביהם נדחה המועד האחרון יש לעיין בחוק.

החזר פורסם באתר רשות המסים ביום 29.11.2023

חרבות ברזל - מס ערך מוסף

רשות המסים תאפשר לעוסקים לנכות תשומות ללא מספרי הקצאה לחשבוניות עד ה-31 במרץ 2024

רשות המסים הודיעה היום לציבור העוסקים והמייצגים על החלטתה לאפשר ניכוי מס תשומות מחשבונית מס גם ללא מספר הקצאה עד ליום 31 במרץ 2024. ההחלטה התקבלה בשל מצב המלחמה בו שרויה מדינת ישראל כיום, על רקע הקלות נוספות שעליהן הכריזה הרשות באחרונה ולאור ההבנה כי בימים קשים אלו ישנם עוסקים המתקשים להשלים את הפיתוח הטכנולוגי הנדרש כדי לעמוד בחובת החוק.

תיקון חוק מס ערך מוסף בקשר להקצאת מספרי חשבוניות מס נועד לסייע למאבק בתופעת החשבוניות הפיקטיביות. במסגרת החוק, נקבע כי החל מה-1 בינואר 2024, רשות המסים תנפיק באמצעות מערכת מקוונת, מספרי הקצאה לחשבוניות מס, שיידרשו כתנאי לניכוי מס התשומות בעסקאות שמעל לתקרה שנקבעה בחוק (25,000 ש"ח לשנת 2024), ובהתאם למתווה הקבוע בחוק.

על פי הודעת רשות המסים מהיום, כאמור, ניתן יהיה נכות מס תשומות גם ללא מספרי הקצאה עד ליום ה-31 במרץ 2024. עם זאת, לאור העובדה שרשות המסים כבר ערוכה ליישום החוק, עוסקים שהשלימו את הפיתוח הטכנולוגי יוכלו להתחיל להנפיק מספרי הקצאה החל מה-1 בינואר 2024, ואף יזכו להקלות בהחזרי מע"מ אם יעשו זאת.

הדחייה שעליה הוכרז היום נועדה לאפשר לעסקים המעוניינים להגיש בקשות אוטומטיות למספרי הקצאה, ולבתי התוכנה המספקים להם את תוכנת הנהלת החשבונות, להשלים את ההכנות לקראת התאמת התוכנה למערכת החדשה ואת תהליך הרישום וההזדהות לכל המנהלים והעובדים אשר יוסמכו לפעול מול המערכת החדשה. למרות הדחייה, רשות המסים ממליצה לעסקים לקדם תהליכים אלו ללא קשר לדחייה, שכן יש בהם כדי לשפר ולייעל ממשקי עבודה אחרים מול רשות המסים.

פרסום רשות המסים מיום 24.10.2023

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

פניית לשכת רואי חשבון להנהלת רשות המיסים בנושא מס שגר - תגמולי מילואים

להלן השאלה והתשובה:

האם תגמולי מילואים המשולמים באמצעות המעסיק שהוא מלכ"ר או מוסד כספי - לא חייבים במס שגר?

תשובתה של ר"ח ורד בכר, מנהלת מחלקת ניכויים בחטיבת השומה וביקורת ברשות המיסים:

סכום תגמולי מילואים המשולמים על ידי ביטוח לאומי, גם אם דרך המעסיק, אינם חייבים במס שגר. כמובן שעד גובה התשלום שמשולם על ידי ביטוח לאומי.

פורסם באתר לשכת רואי חשבון ביום 29.10.2023

חרבות ברזל – ביטוח לאומי

הביטוח הלאומי – עדכונים שונים ותמצית תנאי הזכאות לדמי אבטלה במלחמת חרבות ברזל

ר"ח אורנה צח-גלרט

עדכונים חשובים

1. תגמולי מילואים:

אין לשדר טופס 100 ייעודי בתביעה לתגמולי מילואים.

התגמול המזערי עלה בחוק לסכום של 300.61 ש"ח ליום לתקופת המלחמה, 7.10.2023 עד 31.12.2023.

2. עובד בחל"ת שחזר לעבודה - המעסיק מעדכן במערכת השגר את תאריך סיום החל"ת ומשדר טופס 100 ייעודי, שכולל את תאריך סיום החל"ת.

3. יש פטור מדיווח ותשלום בעבור עובד שנמצא בחל"ת במשך חודש מלא, בשלב זה בחודשים אוקטובר 2023 ונובמבר 2023 - הביטוח הלאומי מסר שמעסיק שדיווח דוח חל"ת שוטף עבור חודש אוקטובר 2023, הדוח אמור להימחק מהמערכת. המערכת חסמה כל דיווח שוטף חדש על חל"ת במשך חודש מלא בחודשים אוקטובר ונובמבר 2023.

4. הביטוח הלאומי פרסם הוראות לגבי המענק לבני גיל 67 ומעלה

5. הביטוח הלאומי המשיך במדיניות ההקלות שלו והאורכות בתשלום דמי הביטוח לעצמאים, למי שאינם עובדים ולישובים מסוימים בהתאם לסניפי הביטוח הלאומי.

מעסיקים שלא שייכים לסניפים הרלוונטיים, שלא שילמו את דמי הביטוח במועד, יפנו במסגרת החוק לבקש ביטול קנסות בצירוף נימוקים.

תנאי הזכאות לדמי אבטלה בחל"ת - תמצית החוק

התקופה הקובעת - 7.10.2023 עד 30.11.2023, עם אפשרות להארכה עד 31.12.2023.

הבהרה חשובה - כל מעסיק חייב לבדוק את חוקיות הפיטורים וההוצאה לחל"ת כפוי ואת התנאים שבהם אפשר לפטר עובד או להוציא עובד לחל"ת כפוי, בכל מקרה לגופו. בין היתר יש לבדוק את סוגי העובדים שלא ניתן לפטר או

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

להוציא לחל"ת כפוי או שהפסקת העבודה מחייבת היתר מיוחד וכיוצ"ב וכמובן לבחון הוצאה לחל"ת כפוי של עובד שהמעסיק מקבל פיצוי על המשך העסקתו.

תנאים לזכאות לדמי אבטלה - מובטל חייב לענות על תנאים מסוימים כדי להיות זכאי לדמי אבטלה: תושבות, לרבות תושב ארעי, זכאות בין גיל 20 (בתנאים מסוימים בגיל נמוך מגיל 20) עד גיל 67 (לגברים ולנשים), יחסי העבודה נותקו או הושעו, קיום תקופת אכשרה של 6 חודשים במקום 12 חודשי עבודה מתוך 18 חודשים שאותם ניתן לפעמים להאריך, וחובת רישום בלשכת שירות התעסוקה כדורש עבודה.

תקופת האכשרה המינימלית קוצרה כאמור ל-6 חודשים במקום 12 חודשים בתקופה הקובעת, כאשר התקופה אינה כוללת שירות סדיר. לאדם עם מוגבלות, כמפורט בחוק, תקופת האכשרה הנדרשת היא שלושה חודשים לפחות.

ההקלות חלות לפי החוק על כל מובטל שמוגדר בביטוח הלאומי כמפוטר או בחל"ת כפוי.

חופשה ללא תשלום (חל"ת) - במילים פשוטות, השעיית חוזה עבודה - הפסקת החוזה ללא ניתוק של יחסי העבודה לתקופת החופשה. בחל"ת ביוזמת העובד אין זכאות לדמי אבטלה (העובד יכול לחזור לעבוד אצל המעסיק ולכן אינו דורש עבודה). חשוב לדעת את עמדת משרד העבודה בזמן מלחמת חרבות ברזל: כל הוצאה לחל"ת כפוי דורשת הסכמה של העובד. במקרה של עובדים מוגנים, יש חובה לקבל היתר וההסכמה אינה מייתרת את ההיתר. החוק כולל תיקון בחוק עבודת נשים, כהוראת שעה, בעניין הוצאה לחל"ת בתקופת 60 הימים והתרת פיטורים בתנאים מסוימים

תנאים מוקדמים נוספים לזכאות לדמי אבטלה לעובד בחל"ת - סעיף 177א בחוק הביטוח הלאומי קובע, כי נוסף על התנאים המוקדמים לזכאות לדמי אבטלה, דמי האבטלה ישולמו לעובד בשל הוצאתו לחל"ת, אם מתקיימים שני תנאים:

1. העובד הוצא לחופשה ללא תשלום ביוזמת המעסיק ל-30 ימי חל"ת רצופים לפחות.

החוק מפחית בתקופה הקובעת את מספר ימי החל"ת הרצופים ל-14 ימים לפחות. בספירת ימי החל"ת הרצופים נכללים גם ימי שישי, שבת וחגים.

2. העובד אינו זכאי לשכר בתקופת החל"ת. לכן, ככל שהמעסיק מחזיר את העובד לעבוד אצלו, אפילו למשורה חלקית או ליום עבודה אחד, הזכאות לתשלום דמי האבטלה תיבדק בביטוח הלאומי ועלולה להישלל.

החוק אינו כולל חל"ת גמיש או אפשרות לקבלת דמי אבטלה במסגרת העסקה במשורה חלקית.

בכל הקשור לחל"ת (השעיית יחסי העבודה) - חשוב לוודא שהעובד הוצא לחל"ת ביוזמת המעסיק, גם אם החל"ת בהסכמת העובד.

רישום בלשכת שירות התעסוקה - עובד בחל"ת יקבל דמי אבטלה בהתאם לימים שלשכת שירות התעסוקה מאשרת לביטוח הלאומי שהעובד נרשם/התייצב בהם, על פי הכללים.

חל"ת רטרואקטיבי - יש אפשרות להודיע על חל"ת רטרואקטיבי, כפוף למכתב המעסיק על ההוצאה לחל"ת ביוזמת המעסיק ולהצהרת העובד בטופס. האפשרות לחל"ת רטרואקטיבי אינה כלולה בחוק התוכנית לסיוע כלכלי. נציגת משרד האוצר הבהירה לבקשתי בישיבת ועדת הכספים בעניין, שהשינוי אינו דורש חקיקה, אלא תיקון נהלים בשירות התעסוקה, שכבר בוצעו בפועל. עוד הובהר בישיבה ופורסם באתר משרד האוצר, כי מועד היציאה לחל"ת לפי שירות התעסוקה יהיה החל מהיציאה בפועל של העובד לחל"ת.

משירות התעסוקה נמסר כי תאריך ההצהרה שידווח לביטוח הלאומי לגבי נרשמים חדשים אשר יירשמו במהלך חודש נובמבר 2023, יהיה בהתאם לתאריך ההצהרה שידווח על ידי הנרשמים לשירות התעסוקה בעת תיקוף הרישום הראשוני.

גיל 67 ומעלה - כיוון שבני גיל 67 ומעלה (גברים ונשים) אינם זכאים לדמי אבטלה, הם זכאים למענק מיוחד, אם עבדו לפחות שלושה חודשים רצופים כשכירים לפני ההוצאה לחל"ת במלחמה, בסכום של 75% מההכנסה, עם תקרה של 134 שקלים לכל יום שבו הם מחוסרי עבודה, על פי חישוב שמובהר בחוק. הביטוח הלאומי מפתח בימים אלה את המערכת כדי לאפשר תביעה של המענק בהקדם.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

כפל דמי אבטלה וחופשה - חוק הביטוח הלאומי קובע, שאין זכאות לדמי אבטלה למבוטח בחופשה ללא תשלום בעד ימי החופשה הצבורים שהמבוטח זכאי להם, בין ששולם בעדם שכר ובין שלא שולם.

החוק מסיר את תנאי קיזוז ימי החופשה הצבורים מדמי האבטלה.

חמישה ימי אבטלה ראשונים בתקופה של ארבעה חודשים - ימים אלה מכונים בביטוח הלאומי: "ימי אמתנה" - בכל תקופה של ארבעה חודשים רצופים לא מביאים בחשבון לצורך תשלום דמי אבטלה את חמשת ימי האבטלה הראשונים, שתחילתם בתאריך הקובע (הימים האלה משולמים למובטל בהמשך התקופה, ככל שהתייצב בלשכת התעסוקה ולא נמצאה לו עבודה והם לא נגרעים מסך ימי האבטלה). ימי האמתנה בתקופת הראשונה של האבטלה בוטלו. אין שינוי בחוק לגבי ימי האמתנה לאחר 4 חודשי אבטלה.

תוצאת החוק החדש - ביטול ימי האמתנה בתקופה הראשונה והסרת תנאי קיזוז ימי החופשה מאפשרים למובטל לקבל דמי אבטלה מיום האבטלה הראשון בתקופה הקובעת. ככל שיש מובטלים שהגישו את התביעה לדמי אבטלה בחודש אוקטובר 2023 והתביעה נדחתה או שקיבלו דמי אבטלה נמוכים מדי - הביטוח הלאומי מטפל בהשלמות. אין להגיש תביעה חדשה.

תביעה לדמי אבטלה ולמענק מיוחד לבני 67 ומעלה של עובד שכיר לפי התוספת הראשונה בצו סיווג מבוטחים וקביעת מעבידים - הביטוח הלאומי גיבש את הדרך לדווח על הכנסות מבוטח שכיר לפי צו סיווג מבוטחים לתקופת מלחמת חרבות ברזל, עבור עבודה שבוצעה בחודשים ינואר עד ספטמבר 2023.

תחילת תקופת האבטלה והתאריך הקובע - יום האבטלה הראשון הוא היום שבו התמלאו כל התנאים לזכאות לדמי אבטלה. לפי סעיף 158 לחוק הביטוח הלאומי, התאריך הקובע הוא ה-1 בחודש שבו התחילה תקופת האבטלה, ובלבד שחלפו 12 חודשים לפחות מה-1 בחודש שבו התחילה תקופת האבטלה הקודמת (למעט חריגים, כמפורט בחוק, לגבי מובטל שהחל לעסוק במשלה ידו וחזר להיות מובטל ולגבי נשים לפני גיל פרישה).

מובטל חוזר מתחת לגיל 40 - על פי סעיף 171א לחוק הביטוח הלאומי, סך ימי האבטלה בכל התביעות של מובטל שגילו אינו עולה על 40 שנה, לא יעלה על 180% ממספר הימים המירבי של המובטל. יש הארכה אוטומטית של ימי האבטלה למי שהופסקה העסקתו במלחמה וניצל 180% מימי הזכאות ב-4 השנים האחרונות. הארכה מיוחדת של ימי האבטלה ניתנה בחוק למובטל שמתגורר ביישוב שפונה.

תשלום אבטלה שנה אחר שנה - על פי סעיף 171 לחוק הביטוח הלאומי, בתביעות עוקבות שהוגשו שנה אחר שנה, מספר ימי האבטלה יחושב בכל חודש בהתאם לימי האבטלה ששולמו ב-11 החודשים הקודמים לחודש התשלום, גם אם ימי האבטלה שייכים לתביעה הקודמת, למעט חריגים. הארכה מיוחדת של ימי האבטלה ניתנה למובטל שמתגורר ביישוב שפונה.

דמי אבטלה למקבלי קצבת פרישה ולבעלי הכנסות מעבודה או ממשלח יד בימי האבטלה - למען הסדר הטוב, לפי סעיפים 175 ו-176 בחוק הביטוח הלאומי, יש קיזוז מדמי האבטלה לקצבת פרישה ולהכנסות מעבודה כשכיר או ממשלח יד של עצמאי (כולל עצמאי שאינו עונה להגדרת עובד עצמאי). הקיזוזים האלה לא בוטלו בתקופת המלחמה. לכן, ייתכן למשל, שמובטל שמקבל פנסיה מוקדמת, יקבל דמי אבטלה נמוכים או שלא יקבל כלל דמי אבטלה, בשל הקיזוז. כך גם מובטל שעובד בזמן זכאותו לדמי אבטלה. עובד שכיר יומי או שעתי רשאי להודיע לשירות התעסוקה שהוא לא מתייצב בימים שבהם הוא עובד. שכר זה לא יקוזז מדמי האבטלה כי הקיזוז הוא יומי.

דמי אבטלה לשכיר שהוא גם עובד עצמאי - כדי למנוע קיזוז הכנסות בחישוב שנתי מדמי האבטלה, שהם נמוכים מלכתחילה ומוגבלים בתקרות, נקבע בחוק סעיף מיוחד שהכנסת העובד העצמאי בתקופה הקובעת (בשלב זה עד סוף נובמבר 2023) תחושב על פי אישור של רואה חשבון או יועץ מס לצורך הקיזוז בזמן המלחמה. הטופס ודברי ההסבר יפורסמו בשבוע הבא.

בעלי שליטה בחברת מעטים שעובדים בחברה שבעלותם (ההגדרות בסעיפים 32 ו-76 בפקודת מס הכנסה) - בעלי שליטה אלה אינם זכאים לדמי אבטלה. הביטוח הלאומי פרסם לגבי קרובי משפחה של בעלי שליטה, שהחברה לא תדווח עליהם כבעלי שליטה אם אין להם מניות בחברה, וכל מקרה ייבדק לגופו בהתאם לשליטה עקיפה וקיום יחסי עבודה.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

הגשת תביעה מקוונת משולבת עם לשכת התעסוקה (טופס אחד) - על פי החוק, עובד רשאי להירשם בלשכת התעסוקה (כדאי להירשם מיד), ובנפרד להגיש תביעה לדמי אבטלה (אפשר עד שנה באיחור).

הטופס המשולב נועד להקל על המובטל ולוודא שנרשם בלשכת התעסוקה וגם הגיש את התביעה לדמי האבטלה.

הביטוח הלאומי פונה למעסיק בבקשה לקבל טופס 100 ייעודי לגמלאות, אלא אם הטופס כבר שודר. העובד מתבקש לצרף לתביעה את המכתב על הפסקת העבודה והסיבה.

השלמת המידע מהמעסיק עבור המובטל - מעסיק שהוציא לחל"ת את העובד ביוזמת המעסיק, ישדר לביטוח הלאומי מיוזמתו טופס 100 ייעודי לגמלאות, באישור העובד. ככל שלא ישדר טופס 100 ייעודי לגמלאות מיוזמתו, ישדר את הטופס על פי דרישת הביטוח הלאומי. טופס 100 ייעודי כולל בין היתר, כדלקמן:

1. תאריך הפסקת עבודה (תאריך הפסקת עבודה הוא יום העבודה האחרון של העובד אצל המעסיק). ככל שמדובר בהתחלת חל"ת ביום ראשון, יש לרשום יום עבודה אחרון ביום שישי, או חמישי, בהתאם לנוהג שקיים אצל המעסיק, גם אם העובד היה בחופשה בשכר.

2. תאריך חזרה משוער לעבודה מעל 14 ימים בהפסקת עבודה בחל"ת כפוי בתקופה הקובעת.

בשל כמות התביעות לאבטלה בתקופת המלחמה, ככל שהטופס משודר כמות עם כל המידע הדרוש, התביעה של העובד תטופל מהר יותר.

חזרה לעבודה לאחר החל"ת - המעסיק אמור לשדר לביטוח הלאומי טופס 100 ייעודי מעודכן לאחר שהעובד חזר לעבוד, עם מועד החזרה לעבודה. העובד אמור לעדכן את לשכת שירות התעסוקה.

ביטול חובת המעסיק לדווח ולשלם דמי ביטוח בעבור מי שנמצא בחל"ת בתקופה הקובעת במשך חודש מלא או חודשיים מלאים, החל מחודש אוקטובר 2023 - החוק ביטל את חובת התשלום של המעסיק כאשר העובד היה בחופשה ללא תשלום בהסכמת המעסיק במשך 14 ימים רצופים לפחות בתקופה הקובעת.

החל מהחודש השלישי העובד אמור לדווח ולשלם בעצמו את דמי הביטוח, כולל אישה נשואה.

פורסם באתר לשכת רואי חשבון ביום . 16.11.2023. כל הנאמר לעיל בהתאם לנתונים שהיו ידועים ליום 16.11.2023.

הכותבת: רו"ח אורנה צח-גלרט - בעלת משרד רואי חשבון אורנה צח, משמשת בהתנדבות כיו"ר ועדת הקשר של לשכת רואי חשבון עם הביטוח הלאומי מאז 1994, וכן פעילה בחקיקה בכנסת בנושא הביטוח הלאומי כנציגת לשכת רואי חשבון מאז 1996 כתובת אתר אינטרנט ל- www.ornazach.co.il; דוא"ל ליצירת קשר - ornazachcpa@gmail.com

לקט עידכונים נוספים בנושא ביטוח לאומי כפי שפורסם באתר לשכת רואי חשבון ביום 13.12.2023

רו"ח אורנה צח-גלרט

כל המידע המוצג בפרסום זה הוא מידע כללי בלבד, ואין בו כדי להוות ייעוץ ו/או חוות דעת או המלצה לנקיטת הליכים או להימנעות מהם.

ביטול 100% קנסות למשלמים עד סוף שנת המס למעט חריגים

הביטוח הלאומי קיבל את בקשת הלשכה מתחילת המלחמה לחסוך את הבקשות הפרטניות והמצאת הנימוקים לביטול 100% מהקנסות למעסיקים שבשל המלחמה לא דיווחו לביטוח הלאומי במועד. מעסיקים שישדירו חובות עד 31.12.2023 (למעט חובות בשל ביקורת ניכויים שלהם יש הסדרים אחרים), יבוטלו להם 100% מהקנסות. למעסיקים

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

השייכים לסניפים מסוימים יש הפחתות אוטומטיות של קנסות והפרשי הצמדה וכך גם לעצמאים, כמפורט באתר הביטוח הלאומי.

מובטל שעבד כשכיר והוא גם עצמאי - קיזוז הכנסות ממשלח יד מדמי האבטלה - טופס בל/1503

מצב חוקי בשגרה

לפי סעיף 176(א) בחוק הביטוח הלאומי, יש לנכות ממובטלים את ההכנסה הממוצעת היומית ממשלח יד מדמי האבטלה (הכנסות בניכוי הוצאות). כיוון שמדובר בחוק הביטוח הלאומי בהכנסה ממשלח יד, הביטוח הלאומי מקזז הכנסות ממשלח יד מדמי האבטלה, גם לעצמאי שאינו עונה להגדרה. מדובר בהכנסה בתקופה שבה המובטל מקבל דמי אבטלה. אין קיזוז למובטל שסגר את העיסוק העצמאי בביטוח הלאומי. בהתאם לסעיף 176(א) בחוק בשגרה, אם מובטל הרוויח כעצמאי עד 6.10.2023 הכנסה גבוהה ולאחר 7.10.2023 הוא ממשיך לעבוד כעצמאי בהיקף עבודה מצומצם מאד, הקיזוז מדמי האבטלה היה אמור להיות בשלב ראשון לפי המקדמות באופן אוטומטי, ולאחר מכן בהתאם לשומה, בחלוקה שנתית.

מצב חוקי מתוקן בהוראת השעה למלחמת חרבות ברזל בלבד

לאור המצב החוקי שהוצג לעיל, נוסף סעיף 176(ג) בחוק הביטוח הלאומי, בשלב זה לתקופה 7.10.2023 עד 30.11.2023, עם אפשרות להארכה. הביטוח הלאומי הכין טופס שמספרו בל/1503, שנועד להצהרת רואה חשבון או יועץ מס על הכנסות המובטל ממשלח יד בזמן האבטלה, על פי התיקון בהוראת השעה (כדי שלא יהיה קיזוז הכנסות בממוצע שנתית).

הטופס מיועד לכל מובטל לפי ימי האבטלה שלו במלחמת חרבות ברזל, כדלקמן:

1. יש למלא בטופס את סכום ההכנסות ממשלח יד כעצמאי, שהתקבלו בזמן האבטלה (כלומר, בהתאם לתקבולים בלבד), לאחר ניכוי הוצאות.
2. מי שעיסוקם כלול במסגרת התוספת הראשונה בצו סיווג מבוטחים כשכירים - הקיזוז מדמי האבטלה בטופס בל/1503 מבוצע על פי התקבולים בעד עבודות שבוצעו בימי האבטלה בלבד, גם אם התקבול הוא עתידי, בניכוי הוצאות.

הביטוח הלאומי הפריד בין הדיווח לצורך האבטלה במלחמת חרבות ברזל לבין הדיווח בגביה, כדלקמן:

1. אין לסגור את העיסוק העצמאי ככל שהעסק ממשיך לעבוד במתכונת מצומצמת, ואין צורך להקטין מקדמות.
2. הזכויות לעניין פגיעה בעבודה וגמלאות אחרות ממשיכות להיות על בסיס המידע שרשום בגביה.
3. לא תהיה לסכומים שמולאו בטופס בל/1503 השלכה על הפרשי דמי הביטוח בעקבות השומה של שנת 2023.
4. שינוי מקדמות דמי הביטוח יש להמשיך לבצע במערכת ייצוג לקוחות או בטופס בל/672, כבעבר.
5. לא תהיה התחשבות על קיזוז הכנסות לפי טופס בל/1503 בעקבות קבלת שומה סופית או תיקון מקדמות.

אופן חישוב דמי האבטלה במלחמה על פי טופס בל/1503

הביטוח הלאומי מפחית מדמי האבטלה את הסכום שרשום בטופס בכל חודש, באופן הבא:

עבור חישוב יומי ממוצע לצורך הקיזוז, הביטוח הלאומי מחלק את הסכום שרשמתם בטופס ב-30 ואת המנה מקזז מכל יום של אבטלה באותו החודש.

להלן רשימת הנחיות למילוי טופס בל/1503, שסוכם עם הביטוח הלאומי ואושרו לפרסום, לגבי עצמאים, שהעיסוק העצמאי שלהם פתוח בביטוח הלאומי בזמן האבטלה

1. הנחיה כללית - אנו ממליצים לכם לקבל הצהרה מהלקוח שבה הוא מאשר את המידע שרשמתם בטופס בכל חודש בנפרד.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

2. למבוטחים שמקבלים דמי אבטלה לפי טופס בל/621, לגבי הכנסותיהם כשכירים לפי צו סיווג מבוטחים -
3. יש למסור ללקוח המובטל, שיש לו עיסוק עצמאי פתוח בימים שבהם הוא מקבל דמי אבטלה, טופס בל/1503 בכל חודש, כדי שישלח למחלקת אבטלה, בהעלאת מסמכים באתר הביטוח הלאומי.
4. יש לרשום את סכום ההכנסה בטופס בהתאם למאזן בוחן (הכנסות בניכוי הוצאות), ו/או לפי קבלות ו/או מסמכים אחרים.
5. יש להכין טופס נפרד לכל חודש, שכולל דיווח על ההכנסות לאחר ניכוי הוצאות בעבור החודש שקדם לו.
6. יש לכלול בטופס כל תקבול שמתקבל בזמן האבטלה ממשלח יד כעצמאי בביטוח הלאומי, בחודש שבו התקבל, גם אם העבודה בוצעה בחודש אחר (לגבי צו סיווג מבוטחים - ראו כאמור בהמשך).
4. אין למלא טופס בל/1503 למי שסגר עיסוק עצמאי בביטוח הלאומי, לתקופה שבה העיסוק העצמאי סגור. יש להביא בחשבון שמי שסגר את העיסוק העצמאי אינו מבוטח לפגיעה בעבודה כעצמאי.
5. חשוב להקפיד לרשום את ההכנסה שהמובטל קיבל ממשלח ידו רק בימים שבהם הוא מקבל דמי אבטלה ומההכנסה הזו להפחית הוצאות.
- למשל, המובטל קיבל דמי אבטלה מיום 8.10.2023 ועד 15.11.2023. יש למסור לביטוח הלאומי שני טפסים:
  - א. לחודש אוקטובר 2023 על ההכנסות לאחר ניכוי הוצאות בתקופה 8.10.2023 ועד 31.10.2023.
  - ב. לחודש נובמבר 2023 על ההכנסות לאחר ניכוי הוצאות בתקופה מיום 1.11.2023 ועד 15.11.2023.
6. הביטוח הלאומי קיזז עד כניסת הוראת השעה לתוקף את ההכנסות ממשלח יד מהמובטלים בהתאם להכנסה שמשמשת בסיס למקדמות במחלקת הגביה (גם אם אין תשלום מקדמות בפועל לעצמאי שאינו עונה להגדרה). לאור הוראת השעה, הביטוח הלאומי עצר את הקיזוז וממתין לטופס בל/1503 כדי לערוך את ההתאמות, ויבצע חישוב מחדש על בסיס טופס 1503 במקום הקיזוז על פי המקדמות.
- החל ממועד כניסת הוראת השעה לתוקף, מובטל שרשום בביטוח הלאומי כעצמאי בזמן שהוא מקבל דמי אבטלה, שלא מביא טופס בל/1503 חתום בכל חודש, לא יקבל דמי אבטלה.
7. אם המובטל לא סגר את העיסוק העצמאי בביטוח הלאומי ואין למובטל הכנסה כאמור לעיל ממשלח יד, בבקשה לרשום אפס בטופס בל/1503.
8. יש לשמור את המסמכים ואת השיטה שלפיה נערך החישוב.
9. אפשר להפנות את הלקוח ללהב - לשכת ארגוני העצמאים והעסקים בישראל, לקבלת עזרה.

הכותבת: רו"ח אורנה צח-גלרט - בעלת משרד רואי חשבון אורנה צח, משמשת בהתנדבות כיו"ר ועדת הקשר של לשכת רואי חשבון עם הביטוח הלאומי מאז 1994, וכן פעילה בחקיקה בכנסת בנושאי הביטוח הלאומי כנציגת לשכת רואי חשבון מאז 1996 כתובת אתר אינטרנט ל- www.ornazach.co.il; דוא"ל ליצירת קשר - ornazachcpa@gmail.com

חרבות ברזל – מעסיקים ועובדים

פיצוי למעסיקים בגין נזק שנגרם בעקבות תשלום שכר לעובדים שפנו במסגרת הוראות מערכת הביטחון ולא התייצבו לעבודה - (עדכון הנחיה)

במסגרת הוראות חוק מס רכוש וקרן פיצויים (תשלום פיצויים) (נזק מלחמה ונזק עקיף) , מעסיק רשאי לתבוע פיצוי בגין שכר ששילם לעובד שנעדר מעבודתו "בשל היום שבו לא עבד העובד לפי הוראות כוחות הביטחון".

לאור מכלול האיומים על האוכלוסייה האזרחית המצויה בסמוך לגבול רצועת עזה ובגבול הצפון, ניתנה הוראה לפינוי מאורגן של תושבים אלו על ידי מערכת הביטחון במסגרת החלטות הממשלה מס' 950 מיום 12.10.23 והחלטה מס' 975 מיום 18.10.23 הממשלה והחלטה מס' 988 מיום 23.10.23 , וזאת בהתאם לרשימות הישובים שפורטו בהחלטות הממשלה .

לפיכך, מעסיק של עובד שהינו תושב של אחד מהישובים שפורטו בהחלטת הממשלה, שלא הגיע למקום עבודתו בשל הנסיבות הביטחוניות והמעסיק שילם את שכרו, יהיה זכאי לתבוע פיצויים בגין השכר ששולם לעובד בנסיבות הללו. לפי הוראות החוק תקרת הפיצוי בגין השכר החודשי מוגבלת לשיעור של פעמיים וחצי השכר הממוצע במשק לפני קרות האירוע .

יודגש, כי לצורך קבלת הפיצוי אין מגבלה על מקום מושבו של המעסיק, כך שגם מעסיקים שאינם מצויים במסגרת האזורים שפנו יהיו זכאים לקבלת הפיצוי. לדוגמא- עובד המתגורר בישוב נחל עוז העובד בחברה שמקום מושבה בתל אביב, החברה תהיה זכאית לפיצויים בגין השכר ששילמה לעובד האמור במידה ולא הגיע לעבודה.

ניתן יהיה להגיש את הבקשות לפיצוי במסגרת מערכת ייעודית שתפתח ע"י רשות המיסים בתקופה הקרובה, שעל פתיחתה תינתן הודעה נפרדת בהמשך.

הערת מערכת: רשימת הישובים בהתאם להחלטות הממשלה שהוזכרו לעיל מתפרסמת כנספח לחוזר באתר המיסים האינטרנטי "כל מס" מבית חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ.

הסכם בדבר מתן מענקי עידוד והמשך תעסוקה, מלחמת חרבות ברזל לפי חוק הביטוח הלאומי

עו"ד מיטל דולב בלט

ביום 29.11.2023 פורסם ברשומות הסכם בדבר מתן מענקי עידוד והמשך תעסוקה, מלחמת חרבות ברזל לפי חוק הביטוח הלאומי (להלן: "ההסכם"). להלן עיקרי ההסכם:

ההסכם נחתם בין המוסד לביטוח לאומי ובין ממשלת ישראל בדבר מתן מענק לעידוד תעסוקה בענפי הבניין והחקלאות וכן מענק לעידוד המשך תעסוקה לתושבים שהתפנו מבתיהם או שיצאו מבתיהם להתרעננות במסגרת מלחמת חרבות ברזל.

מענק תמרוץ

תקופת מענק התמרוץ הנה מיום 1.11.23 ועד יום 31.3.24.

"עבודה בענף מזכה" הנה ביצוע כל עבודה באתר בנייה, וכן עבודה באתרי גידול חקלאיים ובבתי אריזה, למעט עבודה פקידותית.

עובד זכאי למענק תמרוץ אם מתקיימים בו כל אלה:

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

1. העובד החל לעבוד בענף מזכה לאחר המועד הקובע ולא יאוחר מיום 31.12.23 ולא עבד כלל באחד הענפים המזכים במהלך שלושת החודשים שקדמו למועד הקובע.

2. העובד הגיע פיזית לעבודה בחצרי המעסיק 11 ימים לפחות בכל חודש העסקה.

3. הכנסתו החודשית של העובד בכל חודש קלנדרי שבו הועסק בענף המזכה בתקופת מענק התמרוץ לא תפחת מסך של 2,786 ₪.

עובד זכאי יקבל מענק, נוסף על הכנסתו החודשית בעבור כל חודש העסקה כמפורט:

1. בעבור חודש ההעסקה הראשון – 3,000 ₪.

2. בעבור חודש העסקה השני ובלבד שהוא ברצף לחודש ההעסקה הראשון – 3,000 ₪.

3. בעבור חודש ההעסקה השלישי ובלבד שהוא ברצף לחודש העסקה השני – 4,000 ₪.

עובד הזכאי למענק ומקום עבודתו בענף מזכה הוא בישוב מפונה, ישולם לו מענק כפול.

הזכאות היא למענק אחד עבור עובד וינתן בשל עמידה בתנאי המענק אצל מעסיק אחד.

עובד יגיש למוסד לביטוח לאומי בקשה לתשלום מענק תמרוץ, החל מתום כל חודש המזכה אותו במענק בתקופת הזכאות למענק ולא יאוחר מיום 31.3.25. הבקשה תוגש באופן מקוון.

מענק עידוד

תקופת מענק העידוד הנה מיום 1.11.23 ועד יום 31.12.23.

עובד זכאי למענק עידוד אם מתקיימים בו כל אלה:

1. מקום מגוריו הקבוע הוא בישוב מפונה או שהוא נכלל באוכלוסייה מסוימת של תושבי היישוב שהוחלט לפנותה בהחלטת ממשלה או שמקום מגוריו אינו בישוב מפונה אך מקום עבודתו הוא בישוב מפונה.

2. עבד אצל מעסיק בחודש אחד לפחות מבין החודשים יולי, אוגוסט וספטמבר 2023.

3. הוא אינו עובד של מעסיק ציבורי.

4. עובד זכאי יקבל מענק, נוסף על הכנסתו החודשית בסך של 3,000 ₪ לכל חודש עבודה קלנדרי במהלך תקופת מענק העידוד שבו עבד אצל אותו מעסיק שאצלו הועסק בחודש המזכה ובלבד שהגיע פיזית לעבודה בחצרי המעסיק 11 ימים לפחות בכל חודש קלנדרי.

הזכאות היא למענק אחד בעבור עובד והוא ינתן בשל עמידה בכל תנאי המענק אצל מעסיק אחד.

מעסיק יגיש למוסד בקשה לתשלום מענק עידוד עבור עובדיו הזכאים למענק עידוד, החל מתום כל חודש המזכה את העובד במענק בתקופת הזכאות למענק, ולא יאוחר מיום 1.1.25.

עובד שהמעסיק לא הגיש עבורו בקשה למענק ע"י המעסיק בתוך 60 ימים מתום כל חודש המזכה את העובד במענק, יהיה רשאי להגיש בקשה למוסד לא יאוחר מיום 1.7.25.

הבקשה תוגש למוסד לביטוח לאומי באופן מקוון.

הסכם זה יעמוד בתוקפו עד ליום 30.6.24, ניתן יהיה להאריך את ההסכם ב- 90 ימים נוספים בהסכמת הצדדים.

הכותרת – מנהלת מחלקת "כל עובד" מבית חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ.

אין במידע המופיע באתר "כל עובד" או בשירות הניתן למנויי האתר כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

זכויות עובדים לאור מלחמת "חרבות ברזל"

עו"ד מיטל דולב בלט

לאור המלחמה והמצב הביטחוני במדינה עולות סוגיות רבות הקשורות להעסקת עובדים בתקופה זו. מאמר זה מרכז סוגיות שונות הקשורות להעסקת עובדים בשעת חירום.

זכאות עובד שנעדר ממקום העבודה עקב המלחמה לתשלום שכר

הדין הוא, כי עובד שנעדר מעבודתו אינו זכאי לשכר עבודה, אלא אם כן היעדרות זו והתשלום בעדה מוסדרים בחוק, בהסכמים קיבוציים, בצווי הרחבה או בחוזה אישי. עם זאת, ההלכה היא, כי עובד יהיה זכאי לשכרו, גם אם הוא לא עבד בפועל, אך הוא התייצב לעבודה, והוא מוכן ומזומן לעבוד, והמעביד מיוזמתו לא סיפק לו עבודה.

חוק הגנה על עובדים בשעת חירום, התשס"ו-2006, (להלן: "חוק הגנה על עובדים") מסדיר את חובת תשלום השכר לעובדים, שנעדרו מעבודתם או לא ביצעו עבודתם, בתקופה מוגדרת, בימים שבהם היה מקום עבודתם או מקום מגוריהם באזור שהוגדר כאזור הגבלה.

בהסכמים והסדרים שגובשו במבצעים בעבר נקבע כי עובדים, שנעדרו מעבודתם או שלא ביצעו את עבודתם בתקופה מוגדרת כאשר מקום מגוריהם או מקום עבודתם היה באזור הכרזה (שדרות ועוטף עזה) יהיו זכאים לשכר.

כמו כן, בעבר, גם עובדים שנאלצו להישאר בבית עם ילדיהם (עד גיל 14) בשל סגירת מוסדות חינוך בהוראת פיקוד העורף היו זכאים לשכר.

לסיכום, עובד שאינו פוקד את מקום העבודה, עקב המצב הביטחוני, לא יהיה זכאי לשכרו בגין ימי היעדרותו, אלא אם יגובשו הסכמים או צווי הרחבה. אם המעסיק יבחר לשלם לעובד את שכרו, יהיה המעסיק זכאי לפיצוי מהמדינה, מרגע שיותקנו תקנות, המסדירות את מתן הפיצוי.

יש לציין, כי למעסיק ישנה סמכות ניהולית לאשר לעובד לעבוד מהבית בזמן המלחמה ואז העובד יהיה זכאי למלוא שכרו.

יודגש, כי על פי חוק שירות עבודה בשעת חירום, תשכ"ז-1967 ההוראות לעניין חובת תשלום השכר למי שנעדר מעבודתו לא יחולו על מי שנקרא לשירות עבודה לפי חוק זה.

משמעות הוצאת צו המאפשר גיוס עובדים במפעלים חיוניים

עקב המצב הביטחוני, שר העבודה, חתם ביום 7.10.23 על צו להחלת פרק ד' לחוק שירות עבודה בשעת חירום תשכ"ז-1967, (להלן: "חוק שירות עבודה") שמשמעותו: עובדים במפעלים למתן שירותים קיומיים יכולים להמשיך ולעבוד בשטח שהוכרז "במצב מיוחד בעורף", בהתאם להנחיות ההתגוננות של פיקוד העורף.

חוק שירות עבודה, מסדיר את העסקתם של עובדים במפעל חיוני או במפעל למתן שירותים קיומיים בשעת חירום. "מפעל חיוני" הינו "כל מפעל או חלק ממנו, הפועל או שאפשר להפעילו לצרכי הגנת המדינה או בטחון הציבור או לקיום הספקה או שירותים חיוניים, ושאושר לענין זה בצו על ידי השר בהתייעצות עם שר הבטחון, ובשעת לחימה - על ידי שר הבטחון בהתייעצות עם השר; וכן כל מפעל או חלק ממנו שאפשר להפעילו לצרכי קיום המשק ושפעולתו חיונית לקיום הספקה או שירותים הדרושים לציבור או ליצוא, והשר, אישר אותו בצו לענין זה...".

"מפעל למתן שירותים קיומיים" הינו כל מפעל או חלק ממנו, שנותן שירותים קיומיים, כפי שיפורט להלן, ושהשר אישר אותו בצו לעניין זה לצורך מצב מיוחד בעורף או אירוע אסון המוני: אספקת מים, מזון או חשמל, וכן מתן שירותי אשפוז ובריאות, תברואה, תקשורת או דואר; שירות שיש לספקו לשם מניעת פגיעה חמורה באוכלוסיה או בשטח, שעליו חלה הכרזה על מצב מיוחד בעורף או הכרזה על אירוע אסון המוני...."

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

משילוב הוראות חוק הגנה על עובדים בשעת חירום וחוק שירות עבודה עולה, כי עובד שנקרא לשירות עבודה בצו של שר העבודה בשעת לחימה, אשר הגדירו את מקום עבודתו כמפעל חיוני, לא יהיה זכאי לשכר מהמעביד במידה ולא הגיע לעבודה.

כמו כן, יצוין כי אי התייצבות במקום עבודה שהוגדר "מפעל חיוני" מהווה לכאורה עבירה פלילית.

בנוסף, על פי חוק שירות עבודה, שר העבודה רשאי לקרוא בצו לאדם החייב בשירות עבודה או לאימון לשירות עבודה עד 3 ימים בשנה, ולגבי המקצועות הבאים עד 12 ימים בשנה: רופאים, אחים ואחיות, סגל רפואי סיעודי, סגל רפואי טכני, סגל רפואי אקדמאי אחר, עובדי מינהל ותחזוקה ברפואה, נהגים, עובדי מנוף ובתי מלאכה בנמלים, עובדי רשת החשמל, עובדי מתכת בייצור בטחוני, מפעילי ציוד מיכני הנדסי, עובדי מינהל, עובדים טכניים, בוחנים ושמאים בתחבורה.

עובד שנקרא לאימון על-פי החוק, לתקופה רצופה העולה על יום אחד, יראו אותו כאילו שירת אותה תקופה במילואים והוא יהיה זכאי לתגמולי מילואים בשל כל תקופת האימון, על-פי חוק הביטוח הלאומי.

הגבלת פיטורים

סעיף 2 לחוק הגנה על עובדים קובע, כי מעביד לא יפטר עובד בשל אחת מאלה:

1. היעדרות מהעבודה או אי-ביצוע העבודה, עקב הוראה שניתנה בשעת התקפה, או עקב הוראה שניתנה בעת מצב מיוחד בעורף, אשר בשלה נמנע מהעובד מלהתייצב בעבודתו או מלבצעה, ולעניין אדם עם מוגבלות - לרבות בשל מוגבלותו.

2. היעדרות מהעבודה לצורך השגחה על ילדו (ילד עד גיל 14), אם יצאה הוראה מפורשת מאת כוחות הביטחון לסגור את מוסדות חינוך, או אם יצאה הנחיה כאמור, שלפיה מחויב העובד לשהות במוסד החינוך, שבו לומד הילד או שבו הוא שוהה.

ביום 28.11.2023 פורסם ברשומות חוק הגנה על עובדים בשעת חירום (תיקון מס' 5 והוראת שעה – חרבות ברזל), התשפ"ד-2023 (להלן: "תיקון לחוק הגנה על עובדים"), בהתאם לתיקון לחוק הגנה על עובדים, בתקופת הוראת השעה – מיום 7.10.2023 ועד ליום 7.1.2024 או עד תום תקופת ההארכה, מעסיק לא יפטר עובד בשל היעדרותו מהעבודה או אי ביצוע העבודה מחמת התקיימות אחד מאלה:

1. העובד התפנה ממקום מגוריו, שנמצא ביישוב המנוי בתוספת.

2. העובד הוא הורה או בן זוג של חטוף או נעדר כתוצאה מפעולות האיבה או פעולות המלחמה, או שהוא בן משפחה אחר של חטוף או נעדר כאמור שהגיש הצהרה חתומה בכתב ידו כי נמנע ממנו להתייצב לעבודתו או לבצעה מחמת היות בן משפחתו חטוף או נעדר.

3. העובד הוא חטוף או נעדר.

4. העובד נעדר ממקום עבודתו לצורך השגחה על ילדו הנמצא עימו, עקב שירותו של בן הזוג של העובד או הורהו האחר של ילדו כחייל.

איסור הפיטורים חל גם על מעסיק בפועל של עובד קבלן כוח אדם, בשל היעדרותו מהעבודה או אי-ביצוע העבודה בנסיבות האמורות. עוד קובע סעיף 2 לחוק הגנה על עובדים, כי עובד שיפוטר בניגוד לאמור - פיטוריו בטלים.

על פי סעיף 11 לחוק הגנה על עובדים, הוראות החוק לעניין איסור פיטורים, לא יחולו על אלה: מי שנקרא לשירות עבודה; שוטר; סוהר; עובד השירות כהגדרתו בחוק שירות הביטחון הכללי, התשס"ב-2002, ועובד המוסד למודיעין ולתפקידים מיוחדים; חבר בארגון עזר, כמשמעותו בסעיף 8 לחוק ההתגוננות האזרחית; עובד בגוף הצלה כהגדרתו בסעיף 90 לפקודת המשטרה תשל"א-1971.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

יצוין, כי בהתאם לחוק שירות עבודה, חל איסור לפטר מגויס מעבודתו אליה גויס, אלא בהיתר בכתב מהמפקח הכללי על כוח האדם.

כמו כן, יצוין כי חל איסור לפטר עובד אשר נקרא לשירות מילואים (צו 8) ובמשך 30 ימים מתום שירותו במילואים.

הכותבת – מנהלת "כל עובד" מבית חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ.

אין במידע המופיע באתר "כל עובד" או בשירות הניתן למנויי האתר כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים.

שאלות ותשובות

הגשת בקשה במסגרת מתווה מענקים במלחמת חרבות ברזל באיחוד עוסקים

השאלה:

חברה נמצאת באיחוד עוסקים. האם היא רשאית לבקש מענק במסלול הוצאה מזכה על אחד מהעוסקים או מחויבת להוציא את הבקשה על החברה כבקשה אחת?

רו"ח אחמד חסונה משיב:

לפי סעיף 9.1 להוראת ביצוע 2/2023, לשם בדיקת גובה המחזור יש לבחון את מחזור העסקאות המאוחד של כל העוסקים או השותפים הרשומים יחד.

כמו כן, לשם בדיקת הירידה במחזורים יש לבחון כל חבר באיחוד בנפרד, בהתאם לנתוני המחזורים של כל עוסק באיחוד אלמלא היה רשום כעוסק אחד עם עוסק אחר.

לעניין התשומות השוטפות – סך התשומות השוטפות שהיה מדווח לרשות המיסים בשל השנה הקודמת אלמלא היה רשום כעוסק אחד עם עוסק אחר.

לפי סעיף 14.1 להוראת ביצוע 2/2023, יצרף העוסק באיחוד העוסקים אישור מרואה חשבון או מיועץ מס שמאשרים את הנתונים המפורטים להלן:

1. מחזורים חודשיים עבור החודשים שמינואר 2022 ועד החודש האחרון בתקופת הזכאות שבגינה הוגשה תביעה, ולרבות המחזור לתקופה הבסיס ולתקופת הפיצויים

2. סך התשומות השוטפות לשנת 2022 ולשנת 2023 לפי פירוט חודשי

3. מחזור העסקאות לשנת 2022

לסיכום – עוסק באיחוד עוסקים צריך להגיש את הבקשה למענק במסלול הוצאה מזכה בנפרד.

המשיב - מומחה במיסים, מצוות מומחי המס במערכת כל מס

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

שאלות ותשובות הנוגעות לתשלום פיצויים בשל נזקים עקיפים לעסקים בגין מלחמת "חרבות ברזל" - לפי חוק מס רכוש ותקנותיו והוראת השעה – פורסם באתר רשות המסים ביום 11.11.2023

יודגש כי קובץ שאלות ותשובות זה נועד לסייע בהבנת הוראת הביצוע והתקנות ואופן הגשת התביעה, קובץ זה אינו בא להחליף את האמור בחוק, בהוראת השעה ובהוראת הביצוע ובכל מקרה של סתירה ואי הבנה בין האמור בקובץ זה לחוק ולהוראת הביצוע ו/או התקנות- הוראות החוק ותקנותיו והוראת הביצוע הן הקובעות.

כללי

ב-9 בנובמבר 2023 אישרה מליאת הכנסת את חוק התכנית לסיוע כלכלי – הוראת שעה חרבות ברזל, המסדיר את מתווה הפיצויים לעסקים ברחבי הארץ בגין נזק עקיף ממלחמת חרבות ברזל.

ב-15 בנובמבר 2023 אישרה ועדת הכספים של הכנסת תקנות הוראת שעה לפיצויים על נזק עקיף לעסקים בגין מלחמת חרבות ברזל – הלא הן תקנות מס רכוש וקרן פיצויים (תשלום פיצויים) (נזק מלחמה ונזק עקיף), (הוראת שעה) התשפ"ד – 2023.

ב-18 בנובמבר 2023 עלתה לאתר רשות המסים מערכת מקוונת להגשת תביעות לפיצויים. בנוסף נפתח מוקד למענה טלפוני 4954* (כוכבית מסים) במסגרתו ניתן יהיה לקבל מענה למגוון שאלות.

שאלה: מהו נזק עקיף?

תשובה: מדובר בנזק כלכלי לעסק, קרי הפסד או מניעת רווח כתוצאה מנזקי מלחמה, כגון אי יכולת להשתמש בנכסי העסק בשל הוראות כוחות הביטחון או היעדרות עובדים או בעלים מהעסק בשל הוראות כוחות הביטחון.

שאלה: מהם מסלולי הפיצויים הקיימים?

תשובה: מסלול אדום: מסלול שקיים כל השנה ומיועד לעסקים ביישובי ספר, כהגדרתם בחוק מס רכוש וקרן הפיצויים, העומדים בתנאי הזכאות לפיצויים לפי תקנות מס רכוש, לרבות הפסקת פעילות ותשלום שכר לעובדים. במסלול זה מוצע פיצוי מלא בגין הנזק העקיף ללא תקרה.

מסלולים ירוקים (מסלול שכר, מסלול מחזוריים ומסלול חקלאים): מסלולים מוגבלים בזמן המיועדים לישובים שבהם הוטלו הגבלות מחמירות במיוחד של כוחות הביטחון, המציעים פיצוי מוגדל בכפוף לתקרות.

מסלול הוצאה מזכה: מסלול מוגבל בזמן לעסקים בכל רחבי הארץ.

שאלה: מהי התקופה שעבורה מפצים במסלולים המוגבלים בזמן (מסלול הוצאה מזכה ומסלולים ירוקים)?

תשובה: במסלולים הירוקים מפצים עבור התקופה שמה-7 באוקטובר ועד ל-31 באוקטובר 2023. במסלול הוצאה מזכה מפצים עבור החודשים אוקטובר ונובמבר 2023. מועדים אלה ניתנים להארכה באישור שר האוצר וועדת הכספים.

שאלה: מה התנאים להגשה בכל מסלול?

תשובה:

מסלול אדום: העסק של הניזוק מצוי בישוב ספר; הניזוק הוכיח את הקשר הסיבתי בין הנזק שנגרם לבין פעולות מלחמה או איבה; הניזוק עמד בתנאי הפסקת פעילות ותשלום שכר והוכיח כי נגרם נזק ומה היקפו; התקיימות כל התנאים והדרישות המפורטים בחוק.

מסלולים ירוקים: העסק של הניזוק מצוי בישוב הנכלל ברשימת הישובים המפורטים בתקנות; הניזוק עמד בתנאי הפסקת פעילות ותשלום שכר; העסק הגיש דו"ח ניכויים ודיווח למע"מ בגין החודש שעברו מבוקשים הפיצויים.

מסלול הוצאה מזכה: מחזור העסק גבוה מ-12 אלף ש"ח בשנה ונמוך מ-400 מיליון ש"ח בשנה; העסק הגיש דו"ח ניכויים ודיווח למע"מ בגין החודש שעברו מבוקשים הפיצויים; העסק דיווח על ירידה של לפחות 25% במחזור העסקאות עבור עסקים המדווחים למע"מ בדיווח חד-חודשי ו-12.5% עבור עסקים המדווחים למע"מ בדיווח דו-חודשי.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

שאלה: כיצד מחושבת ירידת המחזורים?

תשובה:

מסלולים ירוקים: לעסקים שמדווחים למע"מ בדיווח חד-חודשי, מחושבת הירידה כהפרש בין מחזור העסקאות המדווח בחודש אוקטובר 2022 למחזור העסקאות המדווח בחודש אוקטובר 2023. לעסקים שמדווחים למע"מ בדיווח דו-חודשי מחושבת ירידת המחזורים כהפרש בין מחזור העסקאות המדווח בחודשים ספטמבר-אוקטובר 2022 למחזור העסקאות המדווח בחודשים ספטמבר-אוקטובר 2023.

מסלול הוצאה מזכה: ירידת המחזורים מחושבת בנפרד לאוקטובר ולנובמבר. לעסקים שמדווחים למע"מ בדיווח חד-חודשי, מחושבת הירידה כהפרש בין מחזור העסקאות המדווח בחודש אוקטובר/נובמבר 2022 למחזור העסקאות המדווח בחודש אוקטובר/נובמבר 2023. לעסקים שמדווחים למע"מ בדיווח דו-חודשי מחושבת ירידת המחזורים כהפרש בין מחזור העסקאות המדווח בחודשים ספטמבר-אוקטובר/נובמבר-דצמבר 2022 למחזור העסקאות המדווח בחודשים ספטמבר-אוקטובר/נובמבר-דצמבר 2023.

שאלה: כיצד מחושבת ירידת מחזורים לעסק שקיים פחות משנה ולכן אינו יכול להציג ירידת מחזורים ביחס לחודשים המקבילים אשתקד?

תשובה: לעסק שנפתח אחרי ה-2 בספטמבר 2022 תחושב ירידת המחזורים על ידי השוואת מחזור העסקאות בחודשים שעבורם נדרש פיצוי למחזור הממוצע מיום פתיחת העסק ועד לסוף אוגוסט 2023.

שאלה: האם עוסקים פטורים זכאים לפיצויים?

תשובה: עוסקים פטורים זכאים לפיצויים, על סמך הצהרה בנוגע לירידת המחזורים שהייתה להם בחודשים שעבורם נדרש פיצוי.

שאלה: כיצד מחושבת ירידת המחזורים עבור עוסק שהיה עוסק פטור בחודשים אוקטובר-נובמבר 2022 והפך לעוסק מורשה לפני אוקטובר 2023?

תשובה: על עוסק כזה לוודא שהייתה לו ירידת מחזורים של 12.5% לפחות בין החודשים שעליהם הוא מבקש פיצויים לחודשים המקבילים בשנת 2022 ולהצהיר על כך כמו עוסקים פטורים אחרים.

שאלה: האם עסקים שנפתחו בספטמבר 2023 זכאים לפיצויים?

תשובה: עסקים שנפתחו בספטמבר 2023 זכאים לפיצויים בכפוף לתנאים החלים על עסקים אחרים.

שאלה: כיצד תחושב ירידת המחזורים לעוסק/ת שמחזור העסקאות שלו/ה היה נמוך בחודשים אוקטובר ו/או נובמבר 2022 בשל חופשת לידה או שירות מילואים?

תשובה: חישוב מחזור הבסיס יחושב לפי עסק חדש, כלומר ממוצע מתחילת החודש בו שבו לעבודה עד אוגוסט 2023 מחולק בחודשי הפעילות.

שאלה: כיצד תחושב ירידת המחזורים לעוסק/ת שמחזור העסקאות שלו/ה היה נמוך בחודשים אוקטובר ו/או נובמבר 2022 מפני שהוא רק נפתח.

תשובה: לעסק שנפתח אחרי ה-2 בספטמבר 2022 תחושב ירידת המחזורים על ידי השוואת מחזור העסקאות בחודשים שעבורם נדרש פיצוי למחזור הממוצע מיום פתיחת העסק ועד לסוף אוגוסט 2023.

שאלה: כיצד תחושב ירידת המחזורים לעסק שרוב עסקאותיו הן בשוטף + והשפעת המלחמה ניכרת בתזרים העסק רק לאחר למעלה מחודש?

תשובה: לעסקים שמדווחים על בסיס מזומן ועיקר הכנסותיהם מתשלום שוטף +30 תינתן האפשרות לקבל פיצוי בגין חודש אוקטובר 2023 על סמך דיווחיהם לחודש נובמבר 2023, ופיצוי בגין חודש נובמבר 2023 על סמך דיווחיהם לחודש דצמבר 2023.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

שאלה: האם כספי הפיצויים חייבים בדיווח למס הכנסה ולמע"מ?

תשובה: מס הכנסה כן מע"מ לא.

שאלה: האם חובה להוציא חשבונית או קבלה בגין תשלום כספי הפיצויים?

תשובה: לא.

שאלה: כיצד מחושבים הפיצויים במסלולים הירוקים?

תשובה:

מסלול מחזוריים: הפרש ירידת המחזוריים כאמור לעיל, כשהוא מוכפל במשלים ההוצאה הנחסכת.

מסלול שכר: 520 ₪ ליום עבודה עבור עובד שנעדר בשל המצב הביטחוני. תנאי הזכאות משתנים בהתאם לרשימת היישובים המופיעה בתקנות(הוראת שעה)מסלול חקלאים: ליישובים המצויים בתוספת השנייה והרביעית – 12,844 ₪ עבור עובד העובד בשטחים חקלאיים של הניזוק.

ליישובים המצויים בתוספת השלישית – מסלול אדום מוגבל ב-3 מיליון ₪.

ליישובי הספר – מסלול אדום.

שאלה: פורסם כי מעסיקים של עובדים שפוננו מביתם בהוראת כוחות הביטחון, ולא הגיעו לעבודה

בשל כך, זכאים לפיצוי מלא בגין השכר ששילמו לאותם עובדים. האם אותם מעסיקים זכאים

בנוסף לפיצוי בגין 75% מהשכר ששילמו לאותם עובדים? כיצד מגיש מעסיק בקשה לפיצוי כזה?

תשובה: עסק הנמצא במרכז הארץ אשר הגיש תביעה במסלול הוצאה מזכה והוא מעסיק עובד הגר ביישוב שפונה מכח החלטות הממשלה, יוכל להגיש תביעה נוספת במסלול שכר עבודה מכח תקנות הוראת השעה עבור עובד זה, לצורך כך עליו להגיש בקשה לבדיקת זכאות לפתיחת מסלול שכר עבור אותו עובד.

בתביעה זו הוא יוכל לתבוע את מלוא השכר ששילם לעובד בגין ימי ההיעדרות שלו בשל המצב הביטחוני. השכר ישולם למעסיק בקיזוז החלק ששולם בחישוב השכר המזכה עבור אותו עובד. (לפי חוק זה, השכר עבור כלל העובדים משולם במכפלת 75% ובמכפלת שיעור ירידת המחזוריים, לפיכך, יושלם לאותו עובד חלק השכר שלא שולם במסגרת תביעה לפי חוק זה).

שאלה: כיצד יקבל עסק שנפתח בספטמבר 2023 וחויב בדיווח דו חודשי למע"מ

את הפיצויים, אם דיווח רק פעם אחת למע"מ?

תשובה: על עסק כזה לבקש אישור ממושרד המע"מ המטפל בו לדווח בדיווח חד חודשי עד סוף 2023

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ.אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

עדכוני חקיקה והוראות רשויות המס שחלו במהלך שנת 2023 ולקראת שנת המס 2024

עדכון טופס 161 – החל מינואר 2024 נכנס לתוקפו טופס 161 החדש

טפסים 161 ו-161א בצורתם הנוכחית יבוטלו, ויחליף אותם טופס 161 החדש אשר משלב בתוכו את שני הטפסים הקיימים. חובת השימוש בטופס החדש תחול מתחילת שנת 2024.

רשות המסים תציג באזור אישי (פתיח גם למייצגים) אישורים בקשר לפרישה כגון אישור פטור ממס וניכוי במקור, רצף קצבה, רצף פיצויים, פריסת מענק פרישה ועוד.

רשות המסים מקימה מערכת מקוונת לדיווח פרישה מעבודה. המערכת אמורה להחליף מילוי של טופס 161: המעסיק ימלא במערכת את נתוני חלק א' של טופס 161, העובד ימלא את חלק ב' של טופס 161. המערכת תפיק אישור פטור ו/או ניכוי במקור ו/או רצף קצבה ו/או רצף פיצויים. בשלב זה השימוש במערכת אינו חובה.

חוק האנג'לים החדש והמורחב, הוראות שעה עד שנת 2026

ביום 31.7.2023 פורסם החוק לעידוד תעשייה עתירת ידע (הוראת שעה), התשפ"ג-2023 שבמסגרתו נקבעו מספר הטבות מס למשקיעים וחברות בענף המו"פ. נזכיר כי עד שנת 2019 נקבעה הטבת מס ליחיד, המתירה בניכוי מההכנסה החייבת של סכום השקעתו במניות של "חברה מתחילה" כהגדרתה בחוק ההתייעלות הכלכלית לשנים 2011-2012.

במסגרת החוק ישנם כמה סוגי הטבות, העיקרי ביניהם – זיכוי ממס בגין השקעה בחברת מו"פ כהגדרתה בחוק (סטרט אפ בשלבים מוקדמים). הזיכוי יינתן על השקעה במזומן במניות או באופציות. סכום הזיכוי – סכום השקעה (עד 4 מיליון ש"ח) כפול שיעור המס שהיה חל על משקיע אילו היה מוכר מניות בשנת ההשקעה (כולל מס יסף). בעת מכירת המניות בפועל לצורך חישוב רווח הון, ינוכה מהמחיר המקורי סכום ההשקעה שבגינו ניתן הזיכוי. ההטבה בתוקף ליחידים, שותפויות וחברות מעטים. יתר סוגי ההטבות מתאימים לקבוצות מצומצמות. החוק החדש הוא הוראת שעה לתקופה שבין 31/7/23 ל-31/12/26.

תיקונים בחוק התייעלות הכלכלית לשנות המס 2023-2024 – מס הכנסה, מע"מ וביטוח לאומי

רו"ח אליק גנדלמן

"בעל עסק זעיר" – "עוסק זעיר" – תיקון בפקודת מס הכנסה

סעיף 87 לחוק ההסדרים מוסיף את חלק ד' פרק שמיני לפקודת מס הכנסה, ומגדיר בעל עסק זעיר כך:

יחיד, תושב ישראל, המפיק הכנסה מעסק או ממשלח יד ומתקיימים לגביו כל אלה:

(1) מחזור העסקאות הכולל הנובע ממשלח ידו ומכל עסקיו בשנת המס אינו עולה על הסכום הקבוע בהגדרה "עוסק פטור" שבסעיף 1 לחוק מס ערך מוסף;

(2) פקיד השומה רשום אותו לפי סעיף 87 בחוק ההסדרים (רישום כעסק זעיר)

המחוקק בא לקראת בעלי עסקים קטנים על ידי הקטנת הליכים בירוקרטיים וקביעת כללי דיווח פשוטים. בעלי עסקים קטנים יוכלו לדווח לרשויות באופן עצמאי, ללא צורך בפנייה לאנשי מקצוע כגון רואי חשבון ויועצי מס (תוך הקטנת פרנסתם). כללים חדשים ייכנסו לתקוף החל משנת 2024.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

להלן התייחסות לנאמר לעיל:

א. הגדלת תקרת עוסק פטור

תקרת עוסק פטור תעלה ל 120,000 ש"ח החל משנת 2024.

ב. עסק זעיר

מי שמחזור עסקו נמוך מתקרת עוסק פטור (אשר תעלה ל 120,000 ש"ח כאמור לעיל) רשאי ליהנות מכללי "עסק זעיר". עסק זעיר אינו חייב להיות עוסק פטור במע"מ, כך שבעלי עסקים שאינם רשאים להיות עוסקים פטורים במע"מ (מקצוע חופשי, אמנים וכו') זכאים אף הם להיות עסקים זעירים. תנאים נוספים – רישום כעסק זעיר על ידי פקיד שומה, כאמור בסעיף הבא.

ג. רישום כעסק זעיר

מי שרשום במע"מ כעוסק פטור – מס הכנסה יסווג אותו אוטומטית כעסק זעיר. ניתן לוותר על סיווג כעסק זעיר. מי שלא רשום כעוסק פטור אך מחזור עסקו נמוך מתקרת עוסק פטור רשאי להירשם כעסק זעיר לפני מועד הגשת דוח שנתי או עם הגשת דוח שנתי.

ד. ניכוי הוצאות נורמטיבי

עסק זעיר רשאי לנכות הוצאה נורמטיבית של 30% ממחזור עסקו, כלומר שיעור הוצאות אחיד, ללא קשר לגובה הוצאות בפועל. כאמור לעיל עוסק רשאי לוותר על סיווג כעסק זעיר ולנכות הוצאות שהוציא בפועל במקום הוצאה נורמטיבית. עסק זעיר לא זכאי לניכוי בגין דמי ביטוח (52% מדמי ביטוח ששילם במהלך שנת מס) הן לצורכי מס הכנסה והן לצורכי ביטוח לאומי. עסק זעיר זכאי לניכוי בגין תשלומים לקרן השתלמות.

מי שביקש לעבור למסלול "רגיל" (כלומר לנכות הוצאות בפועל במקום לנכות הוצאה נורמטיבית של 30%) לא יהיה רשאי לחזור למסלול ניכוי הוצאה נורמטיבית בשנתיים הבאות.

מי לא זכאי לניכוי הוצאה נורמטיבית (30% מהמחזור)

- מי שמעסיק עובדים
- אינו מנהל ספרים קבילים
- בעל הכנסה מעסק שלא מיגיעה אישית (עסק שבו הוא אינו עובד בעצמו)
- ההכנסה התקבלה ממעסיקו (קרי הוא מקבל משכורת והכנסה עסקית מאותו מקור)
- ההכנסה מתקבלת מחברה משפחתית
- יותר מ-25% מההכנסה העסקית התקבלו מאחד מאלה:
  - קרובו, כהגדרתו בסעיף 88 לפקודה
  - מי שהיה מעסיקו בשלוש שנות המס הקודמות
- הוא בעל שליטה בחברה כהגדרתו בסעיף 32(9) לפקודה
- הוא אינו עומד בתנאים נוספים שקבע שר האוצר

ה. מקדמות

פקיד שומה רשאי לפטור עסק זעיר ממקדמות בהתחשב בסכום המס שהוא צפוי לשלם בשנת המס.

ו. הגשת דוח

שר האוצר רשאי לפטור עסק זעיר מהגשת דוח. צפוי שעסקים זעירים יידרשו להגיש דוח מצומצם שאינו דורש ידע מקצועי.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

קיזוז תשלום שכר דירה כנגד הכנסה מהשכרת דירה אחרת – תיקון סעיף 122 לפקודת מס הכנסה

התיקון בסעיף 122 לפקודת מס הכנסה נעשה כך שניתן יהיה לקזז מהכנסה מהשכרת דירה יחידה הוצאה לצורך תשלום עבור השכרת דירת מגורים אחרת או תשלום לבית אבות עד 90 אלף ש"ח. ההפרש חייב במס בשיעור 10%. ההטבה נכנסה לתוקף החל משנת 2023.

חייב מס על החזר דמי ביטוח לאומי – תיקונים בחוק הביטוח הלאומי

בפס"ד מנחם קירשבלום נקבע כי אין לחייב במס החזר דמי ביטוח שמקבל עצמאי, אף שקיבל ניכוי לצורכי מס של 52% מדמי ביטוח בשנה שבה שולמו דמי הביטוח ביתר. כדי לעקוף פסיקה זו תוקן סעיף 47 לפקודה, כך ש-52% מסכום החזר דמי הביטוח יתחייב במס. ריבית והצמדה שמתווספים להחזר פטורים ממס. התיקון שלעיל ייכנס לתוקף בשנת 2025.

הכותב - מומחה בכל תחומי המסים עורך הירחון "ידע למידע" מבית חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ

ביום 31.12.2022 פג תוקפה של הוראת השעה שהעניקה נקודות זיכוי בגין תואר אקדמי

רו"ח אחמד חסונה

הרינו להביא לידיעתכם כי תוקפה של הוראה השעה שבה צומצמה תקופת הזכאות לנקודות זיכוי בגין תואר אקדמי או לימודי מקצוע לשנה אחת, פג ביום 31.12.2022. אם תוקפה לא יוארך, יש להיצמד להוראות החוק שלפני פרסום הוראת השעה. להלן התנאים המזכים בנקודות זיכוי למי שסיים לימודי תואר אקדמי או לימודי מקצוע החל משנת המס 2023 ואילך:

הוראת השעה שהסתיימה ביום 31.12.2022 והשלכותיה על שנות המס 2023 ו-2024

מי שסיים לימודים לתואר ראשון או לימודי מקצוע בשנים 2014-2022 זכאי לנקודות זיכוי אחת למשך שנה אחת בשנת המס שאחרי שנת סיום הלימודים או בשנה שאחריה. כלומר, מי שסיים לימודים בשנת 2022, יהיה זכאי לנקודות זיכוי אחת בשנת המס 2023 או בשנת המס 2024, לפי בחירתו.

מי שסיים לימודים לתואר שני בשנים 2014-2022 זכאי לחצי נקודת זיכוי למשך שנה אחת בשנת המס שאחרי שנת סיום הלימודים או בשנה שאחריה. כלומר, מי שסיים לימודים בשנת 2022 יהיה זכאי לחצי נקודת זיכוי בשנת המס 2023 או בשנת המס 2024 לפי בחירתו.

במקצועות שבהם נדרשת התמחות (כגון משפטים, חשבונאות וכד'), ניתן לדחות את הזכאות לנקודות זיכוי עד שנה לאחר שנת סיום ההתמחות, בתנאי שההתמחות התחילה לכל המאוחר בשנה שלאחר שנת סיום הלימודים.

אם לא תוארך הוראת השעה, להלן כללי הזכאות לקבלת נקודות זיכוי - למי שסיים תואר ראשון או שני בשנת 2023 ואחריה

מי שסיים לימודי תואר ראשון או לימודי מקצוע משנת 2023 ואילך, זכאי לנקודות זיכוי אחת לשנה למשך כמה שנות מס, כמספר שנות הלימוד, עד שלוש שנות המס שאחרי השנה שבה סיים את הלימודים.

מי שסיים לימודי תואר שני משנת 2023 ואילך, זכאי לחצי נקודת זיכוי למשך כמה שנות מס, כמספר שנות הלימוד, עד שתי שנות המס שלאחר מכן.

במקצועות שבהם נדרשת התמחות (כגון משפטים, חשבונאות וכד'), ניתן לדחות את הזכאות לנקודות זיכוי עד שנה לאחר שנת סיום ההתמחות, בתנאי שההתמחות התחילה לכל המאוחר בשנה שלאחר שנת סיום הלימודים.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

מי שלמד רפואה יקבל נקודת זיכוי אחת במשך שלוש שנות המס שלאחר שנת סיום הלימודים ולאחר מכן חצי נקודת זיכוי במשך שנתיים.

הכותב - מומחה במיסים, מצוות מומחי המס במערכת כל מס

הגדלת נקודות זיכוי ילדים החל משנת המס 2024

רו"ח אליק גנדלמן

ביום 7.6.2023 פורסם ברשומות חוק הגדלת נקודות זיכוי להורים במס הכנסה והרחבת מענק עבודה, התשפ"ג-2023, שבגדרו נכלל תיקון מס' 267 לפקודת מס הכנסה אשר מתקן בין היתר את הסעיפים בפקודה העוסקים במתן נקודות זיכוי להורים בעד ילדים. באמצעות התיקון באה המדינה להיטיב עם ההורים על ידי הוספת נקודות זיכוי לבעלי הכנסות גבוהות והגדלת מענק עבודה לבעלי הכנסות נמוכות.

נקודות זיכוי

כידוע בשנים 2022 ו-2023 נוספה נקודת זיכוי אחת לאב ולאם נשואים וחד הוריים על כל ילד בטווח הגילאים 6-12. התיקון החדש מרחיב את נקודות זיכוי לגילאים 6-17. התיקון ייכנס לתוקף החל מ-1/1/2024, בתנאי שעד מועד זה יעבור חוק התקציב. אין שינוי בנקודות הזיכוי בטווח הגילאים 0-5 ובגיל 18.

להלן פרוט החוק שייכנס לתוקף החל מ-2024.1.1

1. הורים נשואים (לעניין נקודות הזיכוי - גם בני זוג ידועים בציבור המנהלים משק בית משותף נחשבים נשואים, לרבות בני זוג חד מיניים)

1.1 א

אם תקבל כנגד הכנסה מיגיעה אישית שתי נקודות זיכוי בגין כל ילד בטווח הגילאים 6-17.

1.2 אב

אב יקבל כנגד הכנסה מיגיעה אישית נקודת זיכוי אחת בגין כל ילד בטווח הגילאים 6-17.

2. משפחה חד הורית

הורה במשפחה חד הורית יקבל שתי נקודות זיכוי על כל ילד בטווח הגילאים 6-17.

3. אב במשפחה חד הורית, שהילד לא בחזקתו

אב במשפחה חד הורית שהילד לא בחזקתו יקבל כנגד הכנסה מיגיעה אישית נקודת זיכוי אחת על כל ילד בטווח הגילאים 6-17.

4. הורה יחיד (כאשר ההורה שני נפטר או שהילד רשום במשרד הפנים ללא ההורה השני)

הורה יחיד עם ילד בטווח הגילאים 6-17 יקבל כנגד הכנסתו מיגיעה אישית נקודת זיכוי אחת על כל ילד, נוסף על נקודת הזיכוי כמפורט בסעיף 2.

5. גבר שנישא לאלמנה

גבר שנישא לאלמנה יקבל נקודות זיכוי על ילדיה כמו גבר נשוי (סעיף 1 לעיל).

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

הגדלת מענק עבודה - החל מינואר 2024

קודם לתיקון הייתה אם עובדת זכאית להגדלת מענק בשיעור 50%, בעקבות התיקון גם אב עובד יהיה זכאי להגדלת מענק ב-50%. האמור לעיל יחול גם על עצמאים.
סעיף 6 לחוק (מענק להורה יחיד) יחול גם על גברים.
מענק לעצמאי שיש לו ילדים יינתן החל מגיל 21 במקום מגיל 23.

הכותב - מומחה בכל תחומי המסים עורך הירחון "ידע למידע" מבית חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ

עדכון 2 נוהל מתן אורכות להגשת דוחות לשנת המס 2022 – הסדר האורכות למייצגים

בשל המצב הביטחוני השורר במדינה ובמסגרת הפעולות בהן נוקטת רשות המסים למתן הקלות לציבור המייצגים והנישומים, אישר מנהל רשות המסים, מר שי אהרונוביץ, לעדכן שנית את הסדר האורכות למייצגים להגשת דוחות לשנת 2022:

מועד ההגשה השני למכסת דוחות היחידים, שנקבעה בשיעור 50% ליום 31.12.2023, יידחה עד ליום 31.1.2024.
מועד ההגשה השלישי למכסת דוחות היחידים, שנקבעה בשיעור 100% ליום 29.2.2024, יידחה עד ליום 31.3.2024.

מועד ההגשה השני למכסת דוחות חברות, שנקבעה בשיעור 45% ליום 31.1.2024, יידחה עד ליום 29.2.2024.
להלן טבלאות המכסות והמועדים המעודכנים:

א. יחידים

שלב	יום	מכסה
שלב א	יום ב' 31.7.2023	מכסה 15%
שלב ב	יום ד' 31.1.2024	מכסה 50%
שלב ג	יום א' 31.3.2024	מכסה 100%

ב. חבר בני אדם (כולל מלכ"רים ונאמניות) –

שלב	יום	מכסה
שלב א	יום ג' 31.10.2023	מכסה 15%
שלב ב	יום ה' 29.2.2024	מכסה 45%
שלב ג	יום ג' 30.4.2023	מכסה 100%

ג. דגשים ועקרונות ליישום הסדר האורכות למייצגים

מדידת האורכות נעשית רק לגבי לקוחות של מייצגים ראשיים.

במדידת הדוחות שהוגשו, לצורך עמידה במכסה הנדרשת לכל מועד, יכללו רק דוחות ששודרו והוגשו באמצעות המערכת לשידור דוח מקוון מלא, או דוחות שהוגשו ידנית בצירוף דוח חתום על ידי הנישום וכל הצרופות (לאחר שידור או ללא שידור למי שאינו חייב בדוח מקוון), ושהגשתם אושרה במשרד השומה.

הבהרה: דוחות שישודרו ויוגשו באמצעות מערכת דוח מקוון מלא עד ליום האחרון של חודש מסוים שנקבע בהסדר, ימדדו באותו החודש לעניין הסדר הארכות. כך למשל: דוח של חבר בני אדם שישודר ויוגש במערכת דוח מקוון מלא עד 29.2.2024, יחשב כדוח שהוגש במועד ויימדד במכסת ההגשה בשלב ב'.

פורסם באתר רשות המסים ביום 27.11.2023

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

רואי חשבון ויועצי מס יוכלו לפרוס תשלומים למס הכנסה ומס ערך מוסף עבור לקוחותיהם ללא אישור מראש

על מנת להקל על ציבור המייצגים והעסקים, החליט מנהל רשות המסים, מר שי אהרונוביץ, להודיע על הרחבת האפשרות לביצוע פריסת תשלומים באמצעות מייצגים המקושרים לשע"מ בהרשאה לחיוב חשבון, ללא צורך בקבלת אישור מראש והגעה פיזית למשרדי הרשות.

במערכת המייצגים של מס הכנסה – תתווסף האפשרות לבצע פריסת תשלומים באמצעות הרשאה לחיוב חשבון. הפריסה תתאפשר על חובות שומה בלבד ובהתאם לתנאים המפורטים במערכת. תקופת הפריסה הינה עד 4 תשלומים שווים וסכום החוב לפריסה לא יפחת מ-1,000 ש"ח ולא יעלה על 100,000 ש"ח.

במערכת המייצגים של מע"מ – בה קיימת כבר אפשרות לביצוע פריסת תשלומים בהרשאה לחיוב חשבון, הורחבו התנאים לביצוע פריסה כזו. תקופת הפריסה הורחבה ל-עד 4 תשלומים שווים, במקום עד 3 תשלומים, וסכום החוב לפריסה לא יפחת מ-1,000 ש"ח ולא יעלה על 100,000 ש"ח במקום 50,000 ש"ח. הפריסה תתאפשר על דוחות תקופתיים המוגשים למע"מ במועד בלבד ובהתאם לתנאים המפורטים במערכת.

החלטה זו באה על רקע מהלכים רבים שבהם נוקטת רשות המסים בעת הזו, על מנת להקל על ציבור המייצגים, הלקוחות והעסקים.

פורסם באתר רשות המסים חוזר ביום 14.11.2023

מיסוי מקרקעין

קיצור התקופה למכירת דירה יחידה לצורך קבלת פטור ממס שבח ומדרגות נמוכות במס רכישה: יש למכור דירה יחידה בתוך 18 חודשים ממועד רכישת הדירה החלופית (במקום 24 חודשים). הוראת השעה לתקופה 1/6/23 - 31/5/25.

מכירת קרקע לבנייה למגורים: מי שימכור (או יבצע עסקת קומביניציה) קרקע לבניית 8 דירות לפחות, ישלם מס בשיעור 25% במקום מס שולי על החלק היחסי מהשבח הריאלי עד 7/11/2001. לצורך קבלת ההטבה המלאה יש להשלים את הבנייה בתוך 48 חודשים. אם משך הבנייה יארך בין 48 ל-96 חודשים תתקבל הטבה חלקית. הוראת השעה לתקופה 1/6/23 - 31/12/27.

על "דירות מעטפת" יוטל מס רכישה לפי מדרגות דירות מגורים

מי שמחזיק קרקע פנויה יזכה בחישוב ליניארי מוטב אם ישלים בניית בית מגורים עד 31/12/30 (או אם במועד רכישת הקרקע או ב-1/6/23 היה בנוי עליה בית מגורים)

מס ערך מוסף

הקצאת מספר חשבונית מס כתנאי לניכוי תשלומים.

הקצאת מספרי חשבוניות – תיקונים בחוק מס ערך מוסף

רשות מס ערך מוסף מנסה פעם נוספת להוציא לפועל תכנית להקצאת מספרי חשבוניות כדי להתגבר על הפצת חשבוניות פיקטיביות. חוק מע"מ לאחר התיקון מתיר ניכוי מס תשלומים מחשבוניות בסך 25 אלף ש"ח ומעלה רק לאחר הקצאת מספר חשבונית על ידי מנהל מע"מ, כלומר לפני הוצאת חשבונית בסך 25 אלף ש"ח המוכר יפנה למנהל מע"מ בבקשה להקצאות מספר לחשבונית:

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

אם מנהל מע"מ יסכים להקצאת מספר חשבונית, הקונה יהיה רשאי לקזז תשומות.
אם מנהל מע"מ לא יסכים להקצאת מספר חשבונית (עקב חשש לחשבונית פיקטיבית) – יוצע לקונה להוציא חשבונית עצמית. לחלופין המוכר רשאי לערער על החלטת מנהל מע"מ לא להקצות לו מספר חשבונית.
בשנת 2024 למנהל מע"מ לא תהיה סמכות לסרב להקצאת של מספר חשבונית (שר האוצר רשאי להאריך מצב זה בשנה נוספת).
סכום החשבונית המחייב הקצאת מספר (25 אלף ש"ח) ירד בהדרגה לחמשת אלפים ש"ח.
התיקון שלעיל נכנס כהוראת שעה לשנים 2024-2028, לשר האוצר הסמכות לדחות את מועד התחילה, וגם להפסיק את הוראת השעה לפני 2028.
בשל מלחמת חרבות ברזל נדחתה כניסת ההוראה החדשה לתוקף ל 1/4/2024.

שאלות ותשובות - חשבוניות ישראל

1. מהם העקרונות העיקריים של מודל חשבוניות ישראל, ומה נדרש מהספק ומהלקוח?

החל מה-1 בינואר 2024 בהתאם ל"בקשת הספק" - תנפיק רשות המסים לעוסקים מספרי הקצאה לחשבוניות מס. מבחינת הלקוח בעסקה, קיום מספר הקצאה על גבי חשבוניות המס הינו תנאי בסיסי לניכוי מס התשומות מכל חשבוניות מס שסכומה לפני מע"מ גבוה מהתקרה שנקבעה בחוק (לשנת 2024 – 25 אלף ₪ ובהמשך תרד התקרה עד לרמה של 5,000 ₪). מבחינת הספק בעסקה, במהלך שנת 2024 כל בקשה למספר הקצאה לכל חשבוניות מס תיענה אוטומטית בחיוב. בהמשך, ייבחנו הבקשות בהתאם לקריטריונים שנקבעו על מנת להבטיח כי מדובר בעסקת אמת.

2. האם שנת 2024 היא שנת פיילוט?

המושג פיילוט אינו קיים בחוק, ולפיכך יודגש כי שנת 2024 אינה שנת פיילוט אלא שנה בתפעול מלא על כלל העוסקים. הייחוד בשנה זו הינה העובדה כי בשנת 2024 כל בקשה להקצאה תיענה אוטומטית בחיוב.

3. איך הספק מבקש מספר הקצאה?

ניתן לבקש מספר הקצאה באחת משתי הדרכים הבאות:

באמצעות תוכנת הנהלת החשבונות:

הפעולה תתבצע אוטומטית מהתוכנה, במהלך הרגיל של הפקת חשבונית המס, ובתנאי שהספק משתמש בגרסה עדכנית של תכנת הנהלת חשבוניות שקיבל/רכש מבית התכנה. ממפיק החשבונית לא נדרש כל שינוי התנהלות לעומת המצב טרם החוק.

בקשה שמוגשת עצמאית דרך יישום ייעודי שפותח ברשות המסים:

לאחר הזדהות ליישום, יש לכלול בבקשת ההקצאה את: מספר העוסק מורשה של הלקוח, הסכום לפני מע"מ, סכום המע"מ ומספר החשבונית עליה יירשם מספר ההקצאה. להחלטת מפיק החשבונית - ניתן לציין גם את פרטי העסקה.

מספר ההקצאה יינתן רק כאשר נתוני החשבונית "תקינים" כהגדרתם בדיווח המפורט (תאריך תקין, ספרת ביקורת של הלקוח, וכד').

4. האם רק הספק בעצמו, או כל אחד יכול לבקש מספר הקצאה בשם העסק?

כל אדם (בגיר) שקיבל במערכת הרשאה חדשה הרשאה מהעוסק עצמו* לנושא "חשבוניות ישראל", רשאי לבקש מספר הקצאה.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

על מנת לתת ולקבל הרשאה, העוסק והמוסמך מטעמו חייבים להירשם לאזור האישי (רישום חד פעמי באמצעות המערכת לרישום לקוח לשירותים דיגיטליים), ובמידה והעוסק רוצה לתת הרשאה לאחרים - להוציא חשבונית מס, עליו לוודא שגם הם נרשמו לאזור האישי. לאחר רישום לאזור האישי, מתן ההרשאות מתבצע בהרשאות לפעולות דיגיטליות.

העוסק יוכל לתת למוסמך הרשאה לנושאים שיבחר, והמוסמך יידרש לאשר שהוא אכן "מסכים" לבצע את הפעולות. בכל עת, גם העוסק וגם מי שהוסמך מטעמו יכולים לבטל את ההרשאה. ההרשאה הינה לתקופה שיקבע העוסק, ושבועיים טרם פקיעתה, העוסק והמוסמך מטעמו יקבלו תזכורת לחידושה.

מובהר כי האחריות לביצוע הפעולות - נותרת תמיד על העוסק.

* העוסק: בחברה - הדירקטורים הרשומים, בשותפות - השותף הנציג, באיחודי עוסקים - הדירקטורים בכל חברה באיחוד.

5. האם לצורך כניסה ליישום להגשת בקשה למספר הקצאה ניתן להשתמש בכרטיס "קומסיין" או בסיסמת מע"מ הרגילה?

יישומי חשבוניות ישראל יפעלו באמצעות מערכת ההזדהות החדשה או באמצעות כרטיס קומסיין, אך לא עם סיסמת מע"מ הרגילה.

6. איפה רואים את מספר ההקצאה שקיבל הספק, ואיך הלקוח יכול לוודא שהמספר שמופיע על החשבונית אכן הוקצה ע"י מע"מ?

לאחר שבתי התכנה יפצו לעוסקים גרסה עדכנית, מספר ההקצאה יודפס / יירשם על גבי חשבונית המס תחת כותרת "מספר הקצאה:", וזאת בנוסף למספר האסמכתא ה"רגיל".

הלקוח יוכל לוודא שמספר ההקצאה שעל החשבונית אכן הוקצה ע"י מע"מ, בכניסה בהזדהות ליישום ייעודי ששעים יעמיד לרשות העוסקים במהלך חודש 11/2023. רק העוסק (כלקוח) ומי שקיבל הרשאה מטעמו יוכלו לראות חשבוניות שהספק הוציא עבור אותו לקוח בלבד.

כאמור, מתוכנן כי הקישור ליישום זה יפורסם כבר במהלך חודש 11.2023 לצורך התנסות במערכת.

7. האם מספר ההקצאה יהיה רלוונטי גם עבור חשבוניות עסקה או רק עבור חשבוניות מס? האם המספר נדרש גם עבור תשומה מסוג: עסקת אקראי, רשומון יבוא, חשבונית P, "מסמך אחר שאישר המנהל"?

מספר ההקצאה רלוונטי אך ורק למסמך מסוג חשבוניות מס, ואינו רלוונטי לחשבונית עסקה או לכל מסמך שאינו חשבונית מס - הן לצורך ניכוי מס תשומות, וכפועל יוצא להגשת בקשה למספר הקצאה.

רק תשומה המבוססת על מסמך מסוג חשבונית מס שנושאת תאריך מאוחר מיום 31.3.2024 חייבת לכלול מספר הקצאה. (עודכן ב-11.23).

8. האם לחשבוניות עצמיות נדרש מספר הקצאה?

חשבונית עצמית "נחלקת" לשני סוגים:

1. לחשבונית עצמית "רגילה" שאינה קשורה לחוק החדש - אין צורך במספר הקצאה.

2. החל משנת 2025, במקרים מסוימים רשות המסים תאפשר לספק לבחור בחלופת "היפוך חיוב" ולהעביר את חבות המע"מ בעסקה ללקוח. במקרה כזה, יוציא הספק ללקוח חשבונית עם מע"מ בשיעור 0% הכוללת מספר הקצאה, והלקוח יוציא חשבונית עצמית וידווח בדוח המפורט את מספר ההקצאה שנכלל ע"ג חשבונית ה"אפס" שקיבל מהספק.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ.אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

9. ספק קיבל מספר הקצאה, אך בטרם מסירת החשבונית ללקוח גילה שיש טעות והוא מבקש לבטל את החשבונית - האם נדרש מספר הקצאה עבור הודעת הזיכוי? האם נדרש לדווח על החשבונית ועל הודעת הזיכוי בדוח המפורט למע"מ?

ככלל - אין צורך לבקש מספר הקצאה עבור זיכוי בכל סכום ומכל סיבה, ואין צורך לכלול את החשבונית המבוטלת ואת הזיכוי בדיווח המפורט. אולם, במידה והספק בחר לכלול את החשבונית והזיכוי בקובץ הדוח המפורט, נדרש שבשורת הדיווח של הזיכוי בקובץ - ייכלל מספר ההקצאה שהתקבל עבור החשבונית שבוטלה.

יודגש כי למרות האמור במסמך ליצרני התכנה, אין צורך במספר הקצאה לזיכוי. (עודכן ב-11.23).

10. האם מותר לבקש מספר הקצאה בדיעבד, גם לאחר שהחשבונית נמסרה ללקוח? ואיך למסור את המספר ללקוח?

ניתן להגיש בקשה למספר הקצאה עד שנה לאחר תאריך החשבונית, אולם עד קבלת מספר זה - הלקוח לא יוכל להזדכות על המע"מ.

ככל ומדובר בחשבונית מפנקס, הלקוח יקבל מהספק את מספר ההקצאה בכל דרך שיבחר - מייל, טלפון או דרך היישום, וירשום את המספר ע"ג חשבונית המקור שקיבל מהספק.

ככל שהספק שולח ללקוח העתק לחשבונית ממוחשבת, מלבד הוספת מספר ההקצאה וכוורת "העתק" - הספק לא ישנה את מסמך חשבונית המקור. הספק מורשה להוסיף לרשומת החשבונית בקובץ הקבוע את שדה מספר ההקצאה.

אין להוציא מסמך מקור חדש הכולל את מספר ההקצאה אלא להפיק העתק שיכלול גם את מספר ההקצאה. הלקוח נדרש לשמור הן את מסמך המקור והן את מסמך ההעתק. (עודכן ב-11.23).

11. האם נדרש מספר הקצאה גם בחשבוניות מס המופקות בקופה רושמת?

בהקשר זה נציין כי במידה ומסיבה כלשהי לא יתקבל מספר הקצאה, וכבר בוצע חיוב הלקוח (בכרטיס אשראי), הספק יוכל לבצע ביטול עסקה (לרבות עסקת האשראי) בדיוק כמו כל ביטול עסקה אחר (בשל טעות בסכום/בלקוח וכד'). (עודכן ב-11.23).

12. חברות שמדווחות תחת תיק איחוד עוסקים, האם כל חברה נדרשת לפנות למע"מ בנפרד? האם לכל חברה צריך לפתוח משתמש? והאם נדרש לבקש מספר הקצאה עבור עסקאות עם חברות "אחיות" באותו איחוד.

כל חברה באיחוד שמפיקה חשבונית מס, חייבת בקבלת מספר הקצאה באופן פרטני מהנהלת החשבוניות שלה.

בעסקאות עם חברות "אחיות" בתוך האיחוד, כאשר התשומה מותרות בקיזוז חלקי, נדרש מספר הקצאה על מנת לקזז את המע"מ. אין מניעה לבקש מספר הקצאה גם עבור עסקאות המותרות בקיזוז מלא או שאינן מותרות בקיזוז כלל.

13. האם הסימולטור של הדוח המקוון / המפורט למע"מ יבדוק את מספר ההקצאה (גם בעסקאות וגם בתשומות)?

הסימולטור תוכנן לבדוק גם את התאמת מספר ההקצאה שבדוח הלקוח - אל מול הנתונים שנקלטו בשע"ם מדיווח הספקים.

14. האם במקרה שמלכ"ר/מוסד כספי / אדם פרטי יבקש לקבל חשבונית עם מספר הקצאה (על אף שאין חובה כזו), האם יונפק לעוסק מספר הקצאה, או שמא בשל העובדה שיוזן מספר הרישום של המלכ"ר/מוסד כספי/אדם פרטי תתקבל שגיאה?

פניות לקבלת מספר הקצאה עבור חשבונית המונפקת לכל מי שאינו עוסק יתקבלו, ובלבד שמספר ההזדהות של הלקוח (מספר עמותה, מספר זהות) הינו תקין.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

14. אנחנו מפיקים כיום עשרות חשבוניות בחודש דרך קובץ טעינה לתכנת הנהלת החשבונות, חלק מהחשבוניות מעל 25,000 ₪ וחלק פחות, האם ייבדקו רק החשבוניות הרלוונטיות?

בשנת 2024 כל חשבוניות המס יקבלו מספר הקצאה אוטומטית.

15. מרגע הפקת חשבונית המס, כמה זמן יעבור עד לקבלת מספר ההקצאה?

מספר ההקצאה יינתן מיידית, בדומה לזמני התגובה המתקבלים מחברות האשראי.

16. האם הלקוח יכול לטעון למערכת קובץ עם מספרי החשבוניות של ספקים שונים ולראות שמספרי ההקצאה "תקינים", או שמא הוא נדרש לבדוק ספק אחר ספק?

בשלב זה הבדיקה תתאפשר ברמת חשבונית בודדת. במהלך שנת 2024 - שע"ם מתכנן להעמיד אפשרות להפקת קובץ חשבוניות שהספקים דיווחו, כך שניתן יהיה לבצע בדיקות "תקינות" מספרי ההקצאה לרשימת חשבוניות ספקים (מחוץ למערכת של שע"ם).

17. מה מצופה מעוסקים המדווחים על בסיס מזומן - עוסקים אלה לא אמורים להפיק חשבונית מס טרם הגעת מועד החיוב, אלא "דרישת תשלום" (חשבון עסקה / פרופורמה) - מסמך שאינו מכוח הוראות ניהול ספרים?

גם אם מסמך חשבון עסקה/פרופורמה טרם כלול בהוראות ניהול פנקסים, הלכה למעשה המסמך כלול במרבית התוכנות, כמסמך "תקני" - על מנת שהספק והלקוח ידעו את תנאי העסקה. לפיכך - מסמך זה ישמש כמסמך מקדים, שיאפשר ללקוח לקבל "אישור הקצאה" - וודאות עקרונית לקבלת מספרי הקצאה עבור חשבוניות מס בגין אותה עסקה - גם טרם ביצוע התשלום.

ככל שהצדדים לעסקה "מוכרים" זה לזה, ואין חשש לאמינות הספק, יתכן והלקוח לא ידרוש "אישור הקצאה" למסמך מקדים.

18. מה קורה אם "אישור הקצאה" ניתן עבור סכום מסוים, ובעת הפקת החשבונית (למשל בשל שינוי בשער הדולר) הסכום שונה?

ככל וסכום החשבונית בגין מסמך מקדים נמוך מהסכום הנקוב באישור ההקצאה המתייחס לאותו מסמך, ואף גבוה עד 5% מהסכום המקורי, הרי שהחשבונית תקבל מספר הקצאה.

19. האם הודעות חיוב שמוציא הלקוח לספק חייבת מספר הקצאה?

מאחר והודעת חיוב מקטינה את דרישת מס התשומות, אין לבקש עבורה מספר הקצאה. יודגש כי מסמך זה יצא מספר החוקים הנוגע למע"מ (הוראות ניהול פנקסים), והספק חייב להוציא הודעת זיכוי לצורך הקטנת מס העסקאות, בהתאם להנחיות בחקיקה. (עודכן ב-11.23).

20. כאשר חשבונית לא מקבלת מספר הקצאה, האם הספק יקבל אינדיקציה לגבי הסיבה בגינה בקשתו נדחתה?

ככל שמדובר בסירוב למספר הקצאה בנסיבות טכניות, הספק יקבל על כך אינדיקציה (והפנייה אל יצרן התכנה שלו). לשנת 2024 סירוב יכול להתקיים אך ורק בשל נסיבות טכניות.

ככל שמדובר בסירוב "מהותי" (שאינו טכני) בשנת 2025 ואילך - מאחר ומערכת הערכת הסיכונים של הרשות אינה מפורסמת, ומשתנה מעת לעת, לא יימסר לספק מידע חסוי. יעמדו בידיו מספר חלופות להמשך העסקה ללא מספר הקצאה, וכן האפשרות לטעון את טענותיו בפני חדר בקרה שהוקם לטובת נושא זה.

בהקשר זה, יודגש כי חשבונית ללא מספר הקצאה תודפס "כרגיל", כאשר בהמשך לכותרת "מספר הקצאה:" - לא יצוין דבר, שהרי אין מספר. (עודכן ב-11.23).

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

תיקונים בתחום התחדשות עירונית

פטור על תמורה כספית – רק על דירה אחת במתחם פינוי בינוי

במתחמי פינוי בינוי או תמ"א 38 יינתן פטור על קבלת דירת תמורה כשיעור הבעלות בדירה המקורית, כלומר מי שהחזיק חצי דירה יוכל לקבל בפטור רק חצי דירה. חריג – דירת ירושה (לדוגמה שני יורשים יוכלו לקבל בפטור דירה לכל אחד)

בפרוייקטים של תמ"א 38 יהיה ניתן לקבל פטור על מכירת שתי דירות באותו בניין (במקום דירה אחרת לפני תיקון). הפטור יינתן בתנאי ששיעור הבעלות בדירה החדשה יהיה כשיעור הבעלות בדירה המקורית (כלומר מי שהחזיק חצי דירה בבניין ישן יקבל חצי דירה בבניין חדש), זאת למעט דירות ירושה.

רכישת מניות בחברת תמ"א 38 לפני "יום מכירה" כהגדרתו בסעיף 149לב1 תתחייב במס רכישה. מס הרכישה ייקבע לפי ערך המניות ולא לפי ערך המקרקעין. הקצאת המניות לא תתחייב במס רכישה

אם יחידה בפרוייקט פינוי בינוי/ תמ"א 38 ניתנה במתנה לקרוב במהלך שנתיים לפני מועד מכירה (קיום תנאי מתלה בהסכם עם יזם) – רואים את נותן המתנה ומקבל המתנה כמוכר אחד

כדי לקבל פטור בפרוייקט תמ"א 38 הדירה המקורית אמורה לשמש למגורים לפחות שנתיים לפני מכירה

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

היערכות לקראת סוף שנת המס 2023

הגשת דוח שנתי לרשויות מס הכנסה

המועד האחרון להגשת הדוח על ההכנסות של נישום עצמאי, אשר מנהל את פנקסי חשבונותיו בשיטה חד-צידית, (ולא חייב בהגשת דו"ח מקוון) או של נישום שכיר, או של מי שאין לו הכנסות מעסק - הוא עד 30.4. המועד האחרון האמור של העצמאי שמנהל את פנקסי חשבונותיו בשיטת החשבונאות הכפולה, של חברה ולהגשת דוח מקוון - עד 31.5. רשות המסים בישראל נוהגת לאשר ארכות להגשת הדוח האמור, בתנאים מסוימים.

באופן רגיל, אין מטילים סנקציה בדרך כלל על מי שאיחר עד חודש בהגשת הדוח. לאחר מכן מוטל קנס על מי שבלי סיבה מספקת לא הגיש את הדוח במועד.

לכן רצוי להיערך בהקדם להכנת הדוח. לשם כך כדאי לזכור כי הגשת הדוח כוללת עריכת דוח וספירת מלאי, מזומנים, שיקים, שטרות וכו'. כדי להקל את הספירה ואת התאמת היתרות מומלץ להפקיד בבנק עד ליום 31 בדצמבר את כל היתרה הנמצאת בקופה. יש להכין רשימה של השיקים הדחויים והשטרות שיימצאו בקופה.

דוח שנתי המצביע על הכנסה הגבוהה משנים קודמות משמש עילה להגדלת המקדמות במהלך שנת המס. מועד הגשת הדוח ישפיע במקרים רבים על שיעור המקדמות במשך השנה הבאה.

הגשת דוח על ההכנסות עד 31 בדצמבר של השנה העוקבת (כפוף לארכות) - מומלצת, משום שלפקיד השומה יש סמכות להוציא שומות עד 4 שנים מתום שנת המס שבה הוגש הדוח.

דיווח ביוזמת נישום שכיר

כדאי להגיש דוח לרשויות מס הכנסה ביוזמת נישום שכיר ולקבל החזר מס במצבים אלה:

- א. עבודה אצל מעסיקים אחדים, והמס הכללי שנוכה גבוה מהמס המתחייב.
- ב. עבודה שלא בכל שנת המס, וללא עריכת תיאום מס על בסיס שנתי.
- ג. אם מגיעים לנישום זיכויים, כגון בעניינים אלה: הפקדות נוספות בקופת גמל, תשלומי ביטוח חיים, תרומות למוסד ציבורי והוצאות החזקת קרוב משפחה במוסד.
- ד. אם יש עבודה חלקית שהיא נוספת על העבודה העיקרית, אשר נוכה מהשכר ששולם בעדה מס בשיעור גבוה מהמס השולי של הנישום.
- ה. עצמאי בעבר שהיה לו הפסד מעסק, או שנתבקש לשלם דמי ביטוח לאומי בעבור העבר.
- ו. עבודה אצל מעסיק אחד תמורת משכורות בלתי שוות במשך השנה, ללא תיאום מס.
- ז. בכל עת שקיימת עילה לקבלת נקודת זיכוי לשנה שלמה והעילה נוצרה רק בחלק ממנה, כגון: זיכוי לתושב ישראל, זיכוי לעולה, זיכוי בעד נסיעה למקום העבודה, זיכוי בעד אישה שאינה עובדת או זיכוי לאישה עובדת בעד בעל שאינו עובד, זיכוי בעד אישה עוזרת לבעלה, זיכוי בעד ילדים, זיכוי לגרוש שנשא אישה אחרת ומשלם מזונות לאשתו לשעבר, הטבת מס בישוב מזכה, הטבת מס לנכה.
- ח. הגשת דוח בשנה בה נוצר הפסד הון ובשנים הבאות לצורך "שמירת" הפסד עד שנת מהס בה ניתן יהיה לקזזו.
- ט. פריסת מענק פרישה / הפרשי שכר / היוון קצבה.

הכנה להצהרת הון

לקראת סוף שנת המס, רשות המסים בישראל נוהגת לדרוש הצהרות הון מנישומים, כדי לבדוק את סבירות הדוחות שהוגשו. בדיקת הסבירות מתבצעת מתוך: לקיחת הון בראשית התקופה, הוספת רווחים חייבים במס ורווחים פטורים. לאחר מכן, גריעת המסים והצריכה (הוצאות מחיה). והתוצאה המתקבלת היא: ההון לסוף התקופה. הנתונים לחישוב זה, פרט לצריכה, נלקחים מהדוחות השנתיים על ההכנסות.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

מוטב להכין בעוד מועד את הנתונים ואת המסמכים לסוף השנה, כדי שאם תידרש הצהרת הון, יהיה קל להכינה. רצוי להתרכז במסגרת הדוחות השנתיים גם בהכנסות פטורות ממס. מידע על הכנסות כאלה נדרש בדוח השנתי, אף כי אינו רלוונטי לקביעת ההכנסה בשנת המס המדווחת. למידע זה חשיבות רבה במסגרת השוואת הצהרות הון, ולכן כדאי לכלול פרטים אלה במסגרת הדוח השנתי.

לנישומים המקבלים החזרי מס הכנסה כדאי לשמור על הספחים שבהם נקובים החזרי המס. החזרים אלה פטורים ממס, לרבות ריבית והפרשי הצמדה שנצברו בגינם. ההחזרים מהווים מקור כספי בידי הנישום, והם משמשים הסבר לגידול הון. שמירת הספח חשובה, בייחוד כאשר החזר הוא בסכום גדול וניכר, אולם גם כאשר הסכום קטן חשוב לשמור על הספח. אם הספח חסר, אפשר להיעזר ב"מצב חשבון" שניתן לקבלו מפקיד השומה. מידע זה ניתן להפיק בשע"מ.

נישומים המקבלים מדי פעם מתנות של סכומי כסף, רצוי שיעשו זאת על ידי העברה בנקאית מחשבון הנותן לחשבון המקבל. על העברה כזו אפשר לקבל מהבנק מסמך, שבו נקוב הסכום המועבר ושמות נותן הכסף ומקבלו. הצגת המסמך לפני פקיד השומה תסביר את גידול ההון בעת בדיקת הצהרת הון.

בנייה לצורך פרטי מהווה הוצאה פרטית, ואין צורך בשמירת מסמכים בעניין הזה. אולם רצוי לשמור את המסמכים העשויים לעזור להצהרת הון, וכן לעזור לחישוב מס שבח, אם יתחייב תשלומו בעת מכירת הבית.

חשוב לזכור כי להתנהלות עם פקיד השומה בדיוני השומות, במקרה של "גידול הון", יש חשיבות רבה במקרה שההכרעה בוויכוח בין פקיד השומה לבין הנישום עוברת לבית המשפט.

עוד חשוב לדעת כי לייחוס גידול ההון לשנים סגורות יש חשיבות, ויש להצטייד בהוכחות לייחוס ההון לשנים סגורות.

ביקורת פנקסי החשבונות

אחת לכמה שנים נוהג פקיד השומה לבקר את פנקסי החשבונות לשם ביסוס הדוחות שהוגשו. נוסף על כך הוא גם מבקר במקום העיסוק של הנישום.

לנישום יש את הזכות לדעת מה יודעים עליו שלטונות המס, וזה מקל במידה רבה את ההכנות לביקורת פנקסי החשבונות. יש כאן מעין הדדיות.

חובת הגשת דוח שנתי

סעיף 131 לפקודה מפרט מי חייב בהגשת דוח. מומלץ לבחון את הסעיף בקפידה בכל מקרה לגופו בכדי להמנע ממצב בו מי שהיה חייב בהגשת דוח לא הגיש אותו, דבר היכול לגרור סנקציות מצד רשויות המס.

חשוב לזכור כי הסעיף מחייב בהגשת דוח גם כל אדם שפקיד השומה דרש זאת ממנו, ואפילו אינו חייב בהגשת דוח לפי הוראות הסעיף האחרות.

לפי הוראות סעיף 131(ב) לפקודה, יחיד החייב בהגשת דוח כאמור (למעט נאמנויות), ויש לו הכנסה שמקור החיוב שלה הוא סעיף 12(1), (2) או (8) לפקודה, יגיש את הדוח לפי הוראות הסעיף באופן מקוון, כפי שיוורה המנהל, בצירוף הצהרה בטופס שקבע המנהל שלפיה הפרטים והידיעות שמסר בדוח הם נכונים ומלאים, וכן פלט חתום בידי של הדוח האמור.

לאחרונה ניתן להגיש דוח מקוון ללא נייר, נספחים ומסמכים נוספים מצורפים לדוח כקבצים סרוקים. פטור מדיווח מקוון נקבע בתקנות מס הכנסה (פטור מהגשת דוח עצמאי מקוון), התש"ע-2010.

הדוח המקוון בתחולה על דוחות לשנת המס 2008 ואילך.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

חובת הגשת דוח של יחיד באופן מקוון

במסגרת תיקון 161 לפקודת מס הכנסה נדרש כל יחיד החייב בהגשת דוח שנתי למס הכנסה שהייתה לו במהלך אותה שנה הכנסה מעסק, ממשכורת או מחקלאות, **להגיש את הדוח השנתי באופן מקוון**.

דוח שנתי ייחשב כדוח מקוון אם שודר באמצעות האינטרנט או שודר באמצעות מערכת המחשב של רשות המסים (שע"ם) על ידי מייצגים (רואי חשבון, יועצי מס או עורכי דין) המחברים למחשב שע"ם.

ביום 16 ביוני 2010 אישרה ועדת הכספים של הכנסת את תקנות מס הכנסה המאפשרות פטור מהגשת דוח מקוון ליחיד שהכנסתו השנתית (קרי מחזור עסקי או משכורת) וגם הכנסת בן זוגו מעסק, מחקלאות, ממשלח יד, ומעבודה שאינה עולה על 87,580 ש"ח בשנת המס 2022 לגבי כל אחד מהם, ובתנאי שההכנסה החייבת השנתית של היחיד אינה עולה על 87,580 ש"ח ואם היה לו בן זוג - סך כל הכנסתם החייבת אינה עולה על 175,160 ₪ לשנת המס 2022..

בנוסף נקבע בתקנות פטור מחובת דוח מקוון ליחיד שהוא ובן זוגו הגיעו לגיל פרישה.

ההקלות הללו לא יחולו על מי שהוא או בן זוגו בעל שליטה בחברה על פי הגדרתו בפקודת מס הכנסה .

יודגש כי ההקלה האמורה פוטרת את האוכלוסיות שנקבעו מחובת הגשת דוח באופן מקוון אך אינה פוטרת מחובת הגשת הדוח השנתי על פי הוראות פקודת מס הכנסה.

הודעה על תחילת התעסקות

אדם שפתח עסק או שהחל לעסוק במשלח-יד, ששינה את מקום עסקו או ששינה את סוג עסקו, חייב להודיע לפקיד השומה על כך בכתב לא יאוחר מיום פתיחת העסק או תחילת העיסוק או ביצוע השינוי. אי קיום הוראה זו מהווה עבירה פלילית, שהעונש עליה הוא מאסר שנה או קנס כספי.

עבירה זו כלולה ברשימת העבירות המנויות בחוק העבירות המנהליות. העובר את העבירה צפוי לקנס מינהלי.

לפני התיקון בחוק – ניתן היה להודיע לפקיד השומה בתוך 90 יום..

גם לעניין מע"מ - על החייב במס להירשם לא מאוחר מן היום שבו החל בעסקיו או בפעילותו.

אי רישום במועד גם ימנע את ניכוי התשומות שרכש האדם.

מעבר לשיטה הכפולה בניהול פנקסי חשבונות

הגדלת המחזור הכספי בעסק עלולה לאלץ את העסק, לפי הוראות ניהול פנקסי חשבונות, לעבור מניהול בשיטה החד-צידית לניהול בשיטה הכפולה. גלישה בלתי מכוונת בתחום הזה עלולה להיות בלתי הפיכה, ולא תמיד זה משתלם לנישום

ניהול חשבונות במטבע חוץ

מכוח הפקודה הותקנו תקנות ("התקנות הדולריות"), אשר קובעות מתי יהיה ניתן לבצע ניהול פנקסי חשבונות במט"ח ואת חישוב הכנסתו החייבת של תאגיד, אשר בחר בניהול פנקסי החשבונות על פי הוראותיהן. על נישום החושב כי תחולת התקנות עשויה להיות רלוונטית לגביו לפנות ליועץ מתאים כדי לבחון את החלופות השונות.

מחזור

למחזור יש השפעה על ארבעת הגורמים האלה:

א. טיב ניהול החשבונות שיידרש בשנה הבאה.

ב. ניכוי מס במקור מנכסים או משירותים.

ג. שיעור המקדמות לשנה הבאה.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

- ד. מקדמות של נישומים המדווחים בשיטת המזומן.
ה. חובת דיווח מפורט למע"מ.

להלן פירוט ארבעת הגורמים הללו:

א. טיב ניהול החשבונות שיידרש בשנה הבאה

בהתאם להוראות ניהול פנקסי חשבונות לצורכי מס הכנסה ומע"מ - נקבעו קריטריונים המבוססים בעיקר על מחזור עסקי ומספר מועסקים, הקובעים את טיב ניהול החשבונות שיידרש בשנה הבאה. לעתים, שינוי קל במחזור בשנה המסוימת יגרום לבעל עסק לנהל את פנקסי חשבונותיו בשנה שאחריה בשיטה אחרת מהשיטה שלפיה ניהל אותם בשנה המסוימת.

מומלץ לכל בעל עסק ללמוד מבעוד מועד את הקריטריונים הרלוונטיים לסוג הענף שבו הוא עוסק, ולבחון באיזו מידה שינוי כלשהו השנה יגרום בשנה הבאה לשינוי מהותי באופן ניהול פנקסי חשבונותיו - דבר שישפיע, כמובן, על עלויות ניהול החשבונות.

ינואר של שנת המס השוטפת הוא המועד לעדכון התקרות של המחזור השנתי, המשמשות לסיווגם של נישומים לקבוצות השונות לעניין ניהול פנקסי חשבונותיו לצורכי מס, וכן לעדכון סכומים אחרים שבהוראות ניהול פנקסי חשבונות.

ב. ניכוי מס במקור מנכסים או משירותים

חובת ניכוי המס במקור מתשלומים בעד שירותים או נכסים מוטלת על:

- א. מי שמחזור עסקיו עולה על הסכומים שנקבעו.
  - ב. גופים מסוימים ללא קשר לסך המחזור.
  - ג. מי שחייב בניהול פנקסי חשבונות לפי שיטת החשבונאות הכפולה, גם אם אינו חייב בניכוי המס לפי סך מחזור.
- עם זאת, יש לשים לב באשר להקלה הפוטרת מחובת ניכוי המס במקור, כאשר לא הייתה חובה לנהל פנקסי חשבונות לפי שיטת החשבונאות הכפולה בשנים קודמות.

ג. שיעור המקדמות לשנה הבאה

שיעור המקדמות נקבע כיחס בין הרווח לבין המחזור. שיעור המקדמות נקבע בהתאם ליחס רווח נקי לפני מס חלקי המחזור העסקי. לפיכך, ככל שהמחזור העסקי הולך וגדל, כך שיעור המקדמות לשנה הבאה הולך וקטן.

ד. מקדמות של נישומים המדווחים בשיטת המזומן

להקטנת מחזור יש השפעה גם על מקדמות של נישומים.

רצוי לעקוב אחרי היקף מחזור המכירות ולהשוותו לסכום המחזור, שמעליו חלה חובה לנהל פנקסי חשבונות בשנת המס הבאה בשיטה הכפולה. זאת, כדי לבדוק את האפשרות לשלוט בגודל המחזור (כאשר מחזור השנה הקודמת מהווה קריטריון מכריע לשיטת ניהול פנקסי החשבונות בשנת המס הבאה, והוא גובר בכך על קריטריונים של מספר מועסקים וכו').

עד לסוף השנה אפשר לתכנן את הגדלת המחזור על ידי מבצעי מכירות, או הקטנתו על ידי הימנעות ממכירות. לאחר שנתיימה השנה רצוי לבדוק את השפעת המחזור על הנושאים שהוזכרו, ואם יש לכך השפעה, יש להיערך לכך מבעוד מועד.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

קביעת מקדמות על פי מחזור

תקנות מס הכנסה (קביעת מקדמות על פי מחזור) קובעות:

- הן יחולו על אדם הנדרש לתשלום מקדמות בהתאם לתקנות המקוריות, על פי הודעה, וכן על מי שחייב בהגשת דוח.
- מעתה, קיימת הפניה להגדרת "מחזור עסקאות" כפי שנקבע בתקנות מס הכנסה (כללי קביעת עסקאות, הכנסות, או מכירות לעניין מקדמות), התשס"ד-2004 - יובהר כי מההגדרה כאמור יופחתו "הכנסות מיוחדות", אשר נקבעו כהכנסות מדמי שכירות מחוץ לארץ, הכנסה מהימורים, מהגרלות או מפרסים, דייווידנד, ריבית ודמי ניכיון שאינם מעסק ורווח הון במכירת נייר ערך נסחר בבורסה מחוץ לישראל.

• דיווח מפורט למע"מ

על פי סעיף 69א לחוק מע"מ חייבים לדווח דיווח מפורט למע"מ עוסקים עצמאים או חברות שחייבות לנהל הנהלת חשבונות כפולה או עצמאים בעלי מחזור של 2.5 מיליון ש"ח/ חברות בעלות מחזור של 1.5 מיליון ש"ח. דיווח מפורט מחייב דיווח נפרד של כל מכירה לעוסק, מלכ"ר או מוסד כספי בסכום העולה על 5,000 ש"ח ודיווח נפרד על כל קנייה שבה סכום התשומות עולה על 300 ש"ח. מלכ"רים בעלי מחזור מעל 20 מיליון ש"ח ומוסדות כספיים בעלי מחזור מעל ארבעה מיליון ש"ח מדווחים רק על תשומות.

פיקדונות

עורכי דין ונישומים אחרים, המנהלים חשבונות בגין פיקדונות והוצאות לקוח, טוב יעשו אם יבדקו את הרכב יתרת הפיקדונות והוצאות הלקוח לפני תום שנת המס. זאת, כדי שיוכלו, בשעת הצורך, להוציא חשבונות מס/קבלה בגין העודפים שנוצרו בפיקדונות ובהוצאות ללקוח והמהווים שכר טרחה בידם.

בדיקה מבעוד מועד מאפשרת גילוי טעויות ותיקון מבעוד מועד, באמצעות הגשת דוחות מתקנים; כך מונעים תשלום קנסות וריבית פיגורים.

הכנה להצהרת הון

לקראת סוף שנת המס, רשות המסים בישראל נוהגת לדרוש הצהרות הון מנישומים, כדי לבדוק את סבירות הדוחות שהוגשו. בדיקת הסבירות מתבצעת מתוך: לקיחת הון בראשית התקופה, הוספת רווחים חייבים במס ורווחים פטורים. לאחר מכן, גריעת המסים והצריכה (הוצאות מחיה). והתוצאה המתקבלת היא: ההון לסוף התקופה. הנתונים לחישוב זה, פרט לצריכה, נלקחים מהדוחות השנתיים על ההכנסות.

מוטב להכין מבעוד מועד את הנתונים ואת המסמכים לסוף השנה, כדי שאם תידרש הצהרת הון, יהיה קל להכינה. רצוי להתרכז במסגרת הדוחות השנתיים גם בהכנסות פטורות ממס. מידע על הכנסות כאלה נדרש בדוח השנתי, אף כי אינו רלוונטי לקביעת ההכנסה בשנת המס המדווחת. למידע זה חשיבות רבה במסגרת השוואת הצהרות הון, ולכן כדאי לכלול פרטים אלה במסגרת הדוח השנתי.

לנישומים המקבלים החזרי מס הכנסה כדאי לשמור על הספחים שבהם נקובים החזרי המס. החזרים אלה פטורים ממס, לרבות ריבית והפרשי הצמדה שנצברו בגינם. ההחזרים מהווים מקור כספי בידי הנישום, והם משמשים הסבר לגידול הון. שמירת הספח חשובה, בייחוד כאשר ההחזר הוא בסכום גדול וניכר, אולם גם כאשר הסכום קטן חשוב לשמור על הספח. אם הספח חסר, אפשר להיעזר ב"מצב חשבון" שניתן לקבלו מפקיד השומה או בשע"מ.

נישומים המקבלים מדי פעם מתנות של סכומי כסף, רצוי שיעשו זאת על ידי העברה בנקאית מחשבון הנותן לחשבון המקבל. על העברה כזו אפשר לקבל מהבנק מסמך, שבו נקוב הסכום המועבר ושמות נותן הכסף ומקבלו. הצגת המסמך לפני פקיד השומה תסביר את גידול ההון בעת בדיקת הצהרת הון.

בנייה לצורך פרטי מהווה הוצאה פרטית, ואין צורך בשמירת מסמכים בעניין הזה. אולם רצוי לשמור את המסמכים העשויים לעזור להצהרת הון, וכן לעזור לחישוב מס שבח, אם יתחייב תשלום בעת מכירת הבית.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

חשוב לזכור כי להתנהלות עם פקיד השומה בדיוני השומות, במקרה של "גידול הון", יש חשיבות רבה במקרה שהכרעה בוויכוח בין פקיד השומה לבין הנישום עוברת לבית המשפט.

עוד חשוב לדעת כי לייחוס גידול ההון לשנים סגורות יש חשיבות, ויש להצטייד בהוכחות לייחוס ההון לשנים סגורות.

סגירת פנקסי החשבונות

השלמת רישומים ותיאומים

על הנישומים לעדכן רישומים בפנקסי החשבונות ולהתאימם עם גורמי חוץ; לאסוף אישורי יתרות מלקוחות, ספקים, בנקים וכו'; ולהכין רשימות מלאי לסוף השנה. עליהם לאסוף אישורים שנתיים או זמניים מלקוחות על מס שניכו במקור במהלך שנת המס (טופס 857); וכן רשימת שיקים דחויים, רשימת חייבים וזכאים לעסק; להכין רשימת כלי-רכב של העסק, ששימשו אותם עד לסוף השנה, וכן קריאת מונה הקילומטרים ברכב עד ליום זה; ויש להכין אישורים על משכורות בעל העסק או בת-זוגו. עליהם לדאוג לאישורים על תשלום לקופות גמל ולביטוח חיים, ולאישורים על השקעות בסרטים, בחיפושי נפט, במחקר ובפיתוח.

יש להשלים את רישומי המשכורות ולערוך ריכוז שנתי של המשכורות והניכויים (טופס 126), ולהתאימם לרשום בפנקסי החשבונות, לרכז את טופסי ניכויי המס במקור שלא משכר. כן, יש להכין מאזן בוחן ולהשלימו לאחר התאמות ולאסוף אישורים ומסמכים על תשלום לקופות גמל, לביטוח חיים, לביטוח לאומי, למס הכנסה על ניכוי מס במקור וכו'.

יש צורך בתיאום מלא ושוטף בין הרישומים בפנקסי החשבונות לבין הדוחות השונים לרשויות המס, כמו: דוח על מחזור לעניין מקדמות ולעניין מע"מ; דוח על ניכוי במקור מעובדים ומאחרים; תשלום ודוח על מקדמות בשל "הוצאות עודפות", ועוד כיוצא באלה.

לעתים, נערך דוח תקופתי על פי סיכום מסמכים, ועוד לפני השלמת הרישומים בפנקסי החשבונות. במקרים כמו זה, ייתכן חוסר דיוק בדוחות. במהלך השנה נוצרים לעתים גם הפרשים הנובעים מתיקוני חשבונות, מהחזרים ומביטולים, מהבדלים בעיתוי הרישום, וכד'. אם ההפרש אינו מהותי, ניתן לתקנו במסגרת הדוח לתקופה הבאה. הפרש ניכר מחייב בדרך כלל הגשת דוח מתקן לתקופה הרלוונטית. התאמות בין הרישומים ובין הדוחות צריך לבצע באופן שוטף ולא להמתין עד לסוף שנת המס. האיחור במשלוח הדוח המתקן עלול לגרום, במקרים מסוימים, להטלת קנסות בידי רשויות המס, וזאת נוסף על חיוב בריבית ובהפרשי הצמדה.

יש להשלים את כל הפרטים הדרושים לצורכי ניהול פנקסי החשבונות והדיווח, ובעיקר להשלים ולעדכן את פרטי הזיהוי המלאים של מקבלי התשלומים, לרבות עובדים, ספקים ונותני השירותים, ושל המשלמים לעסק.

אם נוכח מס במקור, רצוי לרשום בפנקסי החשבונות, בחשבון נפרד, את הסכום שנוכה. את המשלם יש לזכות בתשלום ברוטו, דהיינו: כולל המס שנוכה.

יש לבדוק את הדוחות בדבר "הוצאות עודפות", ולהתאימם לדיני המס בנדון. חשוב מאוד כי הדוח במהלך השנה בדבר הוצאות עודפות יתאים לסכום "ההוצאות העודפות" שיופיע בסוף השנה בדוח התאמה לצורכי מס.

חשוב גם לבדוק אם קיזוז מס התשומות לעניין מע"מ בוצע אך ורק על פי "חשבונות מס" תקינות.

יש לערוך את השוואת המחזורים המדווחים לרשויות מס הכנסה לעניין מקדמות אל המחזורים המדווחים לרשויות מע"מ. אם מתגלית אי התאמה, ניתן להגיש דוח מתקן או לערוך את ההתאמות הדרושות בחודש דצמבר.

הספירה של המלאי והערכתו

יש לספור את המלאי שבועסק ביום 31.12. עם זאת, אפשר לערוך, ללא אישור, את הספירה בתוך 10 ימים לפני או אחרי תאריך זה, ולבצע את ההתאמות הדרושות, כדי להגיע למצב המלאי בתאריך הקובע. אפשר אף לערוך את

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

הספירה בתוך 30 יום לפני או אחרי תאריך זה, בהודעה בכתב ומראש לפקיד השומה, ולערוך את ההתאמות. רשימות המלאי יכללו את כל הסחורות המצויות בבעלות העסק או ברשותו. סחורות המצויות במקום, ושייכות לאחר, יירשמו בנפרד. כן יש לערוך רשימה לסחורות השייכות לעסק ומצויות בידי אחרים.

אין חובה לסגור את העסק במועד המפקד. כדי להקל את המפקד ולצמצם את הזמן הדרוש לעריכתו, אפשר להכין מראש את גיליונות הספירה בציון סוגי הטובין המצויים בעסק ובזמן המפקד להשלים רק את רישום הכמות. ניתן גם לספור ספירה מוקדמת את תוכנם של ארגזים ואריזות או מדפים ומחסנים מסוימים ולציין על גביהם את הכמויות שנפקדו. ביום המפקד ניתן לרשום את הכמות על פי הספירה המוקדמת כאמור.

המפקד צריך לכלול את כל הטובין השייכים לעסק (לרבות טובין שנמכרו אך טרם נשלחו ללקוח). יש לרשום גם אותם, אך בנפרד ובציון שם הבעלים. מובן שטובין השייכים לאחרים לא יכללו בחישוב שווי המלאי.

לפני תחילת המפקד רצוי לרשום את פרטי המשלוח האחרון שנשלח מהעסק לפני תחילת הספירה (מספר תעודת המשלוח או החשבונית) והמשלוח האחרון שהתקבל מהספקים.

גיליונות הספירה יהיו ממוספרים מראש במספר עוקב. חובה לרשום עליהם את תאריך המפקד ואת שמות הפוקדים, ועליהם לחתום על כל גיליון. ברשימות הללו יצוין מקום אחסון הטובין (אם יש מקומות אחדים כאלה) ופרטים המספיקים לזיהויים. יירשמו הכמות ויחידת המדידה. אין צורך לרשום מיד מחיר או שווי. חישוב השווי ייעשה כעבור זמן. טובין פגומים או מיושנים יירשמו בציון מצבם.

ניתוח כלכלי נכון של העסק יכול להועיל רבות בתכנון מס. אחד הנושאים הוא המלאי. סביב הערכת מלאי קם ונופל הרווח לצורכי מס. לשם כך יש להוכיח קיום "מלאי מת" או "מלאי גוסס". אפשר לעשות זאת על ידי מכירות סוף שנה. אם יימכרו פריטים אלה, ימומש ההפסד. "מלאי מת" הוא מלאי של פריטים שאין בהם שימוש, כמו רכיבים להרכבת טלפון חוגה או למחשבים מלפני 10 שנים, או כל מלאי שההוצאות למכירתו עולות על מחיר המכירה הצפויה. במקרה של השמדת מלאי יש למסור הודעה לפקיד שומה 30 יום מראש ולערוך פרוטוקול בהתאם להוראת ביצוע 14/2018. פקיד שומה יכול להיות נוכח בעת השמדת המלאי. במקרים הבאים לא תידרש הודעה מראש:

- השמדת מלאי תוך כדי תהליך ייצור

- השמדת מלאי מקולקל/ פגום שחייבת להתבצע תוך זמן קצר (כגון מוצרי מזון)

- השמדת מלאי שחייבת להתבצע תוך זמן קצר על פי דין

במקרים אלה יש לצרף לדוח השנתי הודעה על ביצוע השמדת מלאי.

בעלי מלאי עסקי יכולים להקטין את הכנסתם החייבת השנה, אם ימכרו בפועל פריטים שמחירם ירד ויממשו את ההפסד. אמנם ניתן להעריך פריטים אלה במחיר המימוש המשוער, אם הם ייוותרו במלאי, אך קל יותר יהיה להוכיח הפסדים שמומשו בפועל. עם תום שנת המס, ובמסגרת העבודה השוטפת, יערכו משרדי השומה בדיקות של שווי המלאי במספר מצומצם של עסקים, באמצעות ביצוע ספירות מלאי מלאות - בתיקים שייבחרו בתוכנית העבודה השוטפת - בידי אנשי השומה וכוח העזר. יש לציין כי הבדיקה נעשית בפריסה ארצית גדולה.

כך אפשר להוכיח שהמלאי נמכר בערך נמוך או לא נמכר כלל, ולכן אין לו כל ערך. מוטב שלא להשאיר "מלאי מת", שכן עצם קיומו פותח פתח לדיונים על אמיתותו מכירת נכסים.

מומלץ לרכוש מלאי חדש במחירים נמוכים. ערך המלאי ייקבע על פי מחירו בשוק, וחשבונית המעידה על ערך נמוך תעיד כי זהו ערכו בשוק.

כספים פנויים המושקעים באמצעים פיננסיים המניבים תשואה ריאלית יגרמו להגדלת ההכנסה החייבת בשנת המס.

אם החברה תשקיע כספים פנויים במלאי או במקדמות לספקים, לא תיווצר תוספת להכנסה החייבת. זאת, מאחר שעליית ערכם של פריטים אלה מתחייבת במס רק בעת המימוש.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

עם תום שנת המס, ובמסגרת העבודה השוטפת, יערכו משרדי השומה בדיקות של שווי המלאי במספר מצומצם של עסקים, באמצעות ביצוע ספירות מלאי מלאות - בתיקים שייבחרו בתוכנית העבודה השוטפת - בידי אנשי השומה וכוח העזר. יש לציין כי הבדיקה נעשית בפריסה ארצית גדולה.

לנישומים המדווחים על בסיס מצטבר - מוזכר בזה כי אין כל טעם לרכוש מלאי עסקי נוסף לקראת סוף השנה, מאחר שמלאי של טובין שלא יימכרו יקטיין ממילא את ההוצאה השוטפת וינטרל בכך את הרכישה הנוספת. נישומים בעלי מלאי עסקי יכולים עדיין להקטיין את הכנסתם לפני סיום השנה ולהקטיין את ערך המלאי של הפריטים ששוויים פחת. אמנם אפשר יהיה להעריכם במחיר השוק, אם הוא נמוך מהעלות גם אם יישארו במלאי, אך קל יותר להוכיח הפסדים שמומשו בפועל.

הוצאות עודפות

עריכת החשבון הסופי של סעיף ההוצאות העודפות אפשרית רק בסוף השנה, לאחר התאמת הוצאות הרכב והתאמת הוצאות אחרות, כגון כיבודים, מתנות ונסיעות לחו"ל, עם הסכומים המותרים לניכוי וכו'.

את ההוצאות מהסוגים המחויבים במקדמות ניתן לחלק לשתי קבוצות: הוצאות שיש להן אופי אישי, שניתן ליחסן כהטבה לעובד פלוני; והוצאות שאינן ליחוס שכזה. כך למשל, ניתן ליחס לעובד את עלותה של נסיעה לחו"ל (החלק הבלתי מוכר), החזקת רכב צמוד, אש"ל, מתנות, החזקת טלפון בבית, וכד'. כל תשלום אשר נושא אופי אישי, המתווסף למשכורתו של המקבל לצורכי חישוב מס, הופך לתוספת לשכרו - וההוצאה מותרת לניכוי בידי המשלם.

מאחר שאין לקזז מס תשומות מרכיבי השכר השונים, יש להוסיף את התשלום העודף לשכר כשהוא כולל מע"מ, אם המס שולם.

פקיד שומה ניכויים נוהג להשוות את ההוצאות השנתיות הלא-מוכרות, שהן בגדר הוצאות עודפות לפי סעיף 181ב לפקודה, להוצאות שהותאמו כהוצאות לא-מוכרות.

רצוי לערוך חישוב סופי להוצאות העודפות ולדווח לרשויות מס הכנסה לפני תום שנת המס, כדי להימנע מהטלת קנסות. יש לדווח לרשויות מס הכנסה על חוסר בתשלום. מאידך, אם משלמים יותר יש לזכור כי הסכום העודף, גם שהוא מנוכה מהמקדמות, אינו מוחזר לעולם, ויש רק אפשרות לצרפו לתשלומי המס אם יש רווח.

אפשר להשלים הפרשים או לתקן דוחות קודמים עד 16 בינואר - במסגרת התשלומים בעבור חודש דצמבר. מצוין בזה כי אם בדוח השנתי יעלה סכום ההוצאות העודפות על אלה שבגינן שולמו מקדמות, יוטלו על הפרש, באופן אוטומטי, קנסות, ריבית והפרשי הצמדה. מכאן - חשיבותן של בדיקה עצמית מקדימה ושל עריכת תיאום מלא ומדויק של הדוחות עוד במסגרת שנת המס הנוכחית.

מקדמות בשל הוצאות עודפות, ששולמו ביתר בטעות, יוחזרו לנישום.

יש להתאים את הדוח על "הוצאות עודפות" עם ההוצאות שנרשמו בפנקסי החשבונות ולהשלים את החסר בעניין תכנון המס

ניכוי מס במקור

מוצע להעביר ניכוי מס במקור במועד החוקי, ולבדוק אם הסכומים שנוכו במקור מספקים תואמים את האישורים שנתקבלו מהם, ולתקנם במידת הצורך.

ריבית להלוואות

הלוואות על פי סעיף 3(ט) לפקודה

לקראת תום השנה יש לזקוף למס "שווי הכנסה רעיונית", הנובע מיתרות חובה על הלוואות שניתנו ללא ריבית או ריבית נמוכה מזו שקבע שר האוצר, לעובדים, לספקי שירותים ולבעלי שליטה, אשר אי חיובם לפי סעיף 3(ט) לפקודה יגרום לעסק חיוב במס.

להלוואות עד 8,400 ש"ח (לשנת 2023), שניתנו לעובד שאינו בעל שליטה - שיעור הריבית הוא שיעור עליית המדד.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

להלוואות לנותני שירותים, לבעלי שליטה, ולעובדים העולות על הסכום האמור לעיל - שיעור הריבית לשנת 2023 הוא 3.87% (ללא הצמדה למדד), כאשר הם מוכפלים במספר ימי ההלוואה ומחולקים ב-365.

יש לבדוק אם כדאי להעניק הלוואות בריבית זו, כאשר הכסף יוצא מן החברה. אולי כדאי למשוך דיווידנד ולקזז הפסד הון מניירות ערך באותה השנה. יש לזכור כי על הלוואה לבעל מניות או קרובו חל סעיף 3(ט1) לפקודה.

בהערת אגב מצוין בזה כי רצוי לעגן, בהסכמים בכתב, הלוואות לעובדים והלוואות בין גופים הקשורים ביניהם.

על פי הוראות חוק מס ערך מוסף, חייבת הריבית בתשלום מע"מ על בסיס מזומן. עם זאת, על פי הוראות פנימיות של רשויות מע"מ - יש לזקוף מע"מ בכל סוף שנה בגין הלוואה שלא נקבע לה מועד פדיון. בהלוואות בין גופים קשורים ובין עוסקים מורשים, רצוי, בסוף כל שנה, לבדוק את מצבת ההלוואות, ולהוציא חשבונות מס בגין הריבית.

סעיף 3(ט1) לפקודה - משיכת כספים מחברה על ידי בעל מניות מהותי

סעיף 3(ט1) מחייב במס משיכת כספים במישרין או בעקיפין מחברה על ידי בעל מניות מהותי או קרובו. הגדרת משיכת כספים כוללת הלוואה, השאלה וכן העמדת ערבות על ידי חברה לטובת בעל מניות או קרובו. כמו כן, השימוש שלהלן על ידי בעל מניות מהותי או קרובו בנכסים של חברה ייחשב למשיכה: דירת מגורים, חפצי אמנות או תכשיטים, כלי שיט או כלי טיס. הסעיף לא יחול אם יתרת החובה של בעל מניות לא עולה על 100 אלף ש"ח במשך כל שנת המס ושנת המס הקודמת.

הכנסה תסווג בידי בעל מניות כדיווידנד אם לחברה יש עודפים או משכורת (או הכנסה לפי סעיף 10(2) לפקודה) אם אין עודפים. כספים שהושבו לחברה עד מועד החיוב ונמשכו מחדש במהלך השנתיים הקרובות יראו אותם כאילו לא הושבו (למעט משיכה לתקופה של עד 60 יום), לגבי משיכת נכס – אם שוב הועמד לשימוש בעל מניות במהלך שלוש שנים.

מועד החיוב במס לגבי משיכת כספים הוא תום שנת המס הבאה, לגבי שימוש בנכס – תום שנת המס השוטפת. כלומר אם בעל מניות ישיב כספים/ נכס עד מועד החיוב, הסעיף לא יחול.

הכנסה לפי סעיף 3(ט1) שמסווגת כמשכורת או כהכנסה עסקית חייבת גם בדמי ביטוח לאומי.

סעיף 3(י) לפקודה

סעיף זה מסדיר את אופן המיסוי של מתן הלוואות "מוזלות". כך נקבע בו כי אדם שנתן הלוואה שנרשמה בפנקסי חשבונות שנוהלו בקשר להכנסה שבנוגע אליה הייתה חובה לנהל פנקסים לפי שיטת החשבונאות הכפולה, או חבר בני אדם שנתן הלוואה, וההלוואה היא בלא ריבית או בריבית נמוכה מהשיעור שנקבע בתקנות מס הכנסה (קביעת שיעור ריבית לעניין סעיף 3(י)), התשמ"ו-1986 יראו את הפרש הריבית כהכנסה לפי סעיף 4(2) לפקודה בידי נותן ההלוואה.

שיעור הריבית החדש

שיעור הריבית מתעדכן מדי שנה, ונקבע לשיעור של 2.9% לשנת 2023. היה והנישום נתן הלוואה, ובסמוך לנתינתה קיבל הלוואה שאינה מקרוב, בסכום שאינו נמוך מהסכום שנתן כהלוואה, ותנאי ההלוואה זהים (מועדי סילוק של קרן וריבית, שיעור הריבית), אזי שיעור הריבית לעניין ההלוואה שנתן יהיה כשיעור הריבית על ההלוואה שקיבל.

אפשרות לחרוג מריבית בשיעור שנקבע היא מכוח סעיף 5א לתקנות החדשות, שלפיו היה שיעור העלות הכוללת הממוצעת לאשראי הלא צמוד הניתן לציבור על ידי הבנקים, שמפרסם בנק ישראל לפי ההגדרה "שיעור עלות האשראי המרבי" בסעיף 5 לחוק הסדרת הלוואות חוץ בנקאיות, התשנ"ג-1993, שפורסם לאחרונה לפני חודש דצמבר בשנה פלונית, שונה מ-4.4%, יהיה שיעור הריבית לעניין זה, שיעור הריבית שפורסם כאמור, כשהוא מוכפל ב-75%.

הלוואות צמודות מטבע

על פי התקנות החדשות, בהגדרת "מטבע חוץ" מתווספים לדולר של ארה"ב גם דולר קנדי ואוסטרלי, אירו, לירה שטרלינג, פרנק שוויצרי, רנד דרום אפריקני וין יפני.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

לעניין הלוואות צמודות מטבע שציינו לעיל, מתווספים לשינוי בשיעור המטבע עוד 3%.

אפשר לחרוג מריבית של 3% בתוספת שינוי בשער המטבע אם יוכח שנותן ההלוואה קיבל הלוואה בסמוך, שאינה מקרוב, בסכום שאינו נמוך מסכום ההלוואה שנתן, וההלוואות שנתן וקיבל הן באותו סוג מטבע, ומועדי הסילוק של הקרן והריבית זהים, ושיעור הריבית זהה, אזי שיעור הריבית לעניין סעיף 3(ג) לפקודה יהיה שיעור הריבית שבו הוא חייב על ההלוואה שקיבל.

במקרה זה אין חריג של תקנה 5א לתקנות החדשות. דהיינו, שיעור הריבית יהיה 3% בתוספת שינוי בשער מטבע או שיעור הריבית בהלוואה המממנת.

תחולה

בעיקרון, התחולה היא על הלוואות שניתנו מיום 1 בחודש שלאחר פרסומן (להלן: "יום התחילה") (1 באוקטובר 2009). כיצד יטופלו הלוואות שניתנו לפני יום התחילה? בכך עסקה תקנה 7 לתקנות החדשות.

חישוב נפרד לבני זוג

החל משנת 2014 בני זוג בעלי מקור הכנסה משותף רשאים לבקש חישוב נפרד בתנאים הבאים:

(א) יגיעתו האישית של כל אחד מבני הזוג נדרשת לייצור ההכנסה ממקור ההכנסה המשותף;

(ב) כל אחד מבני הזוג מקבל הכנסה התואמת את תרומתו לייצור ההכנסה ממקור ההכנסה המשותף ועומדת ביחס ישיר לתרומתו לייצור ההכנסה כאמור;

(ג) אם ההכנסה מופקת בבית המגורים של בני הזוג – בית המגורים משמש, דרך קבע, את מקור ההכנסה המשותף ומרבית פעילות מקור ההכנסה האמור נעשית בבית המגורים;

בכל הקשור בהעסקת בני זוג ובני משפחה אחרים יש חשיבות גם לפן הביטוח הלאומי, ככל שבן משפחה שכיר יתבע קצבאות מחליפות שכר (כגון דמי לידה) או יטען לצבירת תקופת אכשרה לקצבת זקנה. כמו כן, בעל שליטה בחברת מעטים ובן/ בת זוגו אינם זכאים לדמי אבטלה וקצבת פש"ר מעסיק. קיימים פסקי דין רבים בנושא. כדי להגדיל את הסיכוי לקבל קצבה יש לשאוף להעסקת בן משפחה במתכונת דומה להעסקת עובד חיצוני, קרי תפקיד מוגדר ונחוץ בעסק, היעדר שליטה בעסק, משכורת סבירה, דיווח נוכחות וחופשה וכו'. אם המוסד לביטוח לאומי לא יסכים עם היות בן/ בת הזוג עובד שכיר של בן הזוג השני, יש לדווח "יחס חלוקה" לצורך פיצול ההכנסה בין בני הזוג

מס ערך מוסף

שיטת הדיווח למע"מ עברה בשנים האחרונות בהדרגה לדיווח מקוון.

חובת הדיווח המפורט למע"מ חלה נכון להיום על עוסקים, מלכ"רים ומוסדות כספיים, בהתבסס על המחזור ועל תנאים נוספים. לאור מורכבות הנושא מומלץ לבחון כל מקרה לגופו בכדי לקבוע האם החובה חלה.

יובהר כי חובת הדיווח המפורט אינה תלויה בקבלת הודעה מרשות המסים, ובהתאם, אין באי קבלת הודעה בכדי לפטור מחובת הדיווח המפורט את חייבי הדיווח המפורט העונים לאחד מהקריטריונים המחייבים את הדיווח המפורט.

הדבר מאפשר לרשויות מע"מ לעקוב בזמן אמת אחרי כל חשבונית, וחשוב להפנים את המשמעויות.

כדאי להשוות את המחזור אשר רשום בפנקסי החשבונות למחזור אשר דווח לרשויות מע"מ, וכן את המחזור הרשום בפנקסי החשבונות למחזור שדווח לעניין מקדמות מס הכנסה. אם הבדיקה תגלה הפרשים, יש להגיש דוח מתקן לרשויות מע"מ. לא כדאי להמתין לביקורת של רשויות המס.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

יש צורך להתאים את מס התשומות על רכב ושאר הוצאות מעורבות. כאשר השימוש ברכב הוא ברובו לצורכי העסק, מותר לנכות 2/3 ממס התשומות; וכאשר רובו פרטי, מותר לנכות 1/4 ממס זה. קביעת הסכום הנכון אפשרית רק בסוף שנת המס, כאשר מתבררים נתוני השימוש.

יש לבדוק השלכות מע"מ בשל ריבית שנתקבלה או ריבית רעיונית שלא נתקבלה על הלוואות לעובדים ולבעלי שליטה.

חברות קשורות מחייבות לעתים זו את זו בגין שירותים, השתתפות בהוצאות וכו'. יש להקפיד על הוצאת חשבונית מס בעבור שירותים והשתתפות בהוצאות כאמור, ו/או לבחון את השלכות תקנה 7 לתקנות מע"מ.

שמירת מערכת החשבונות

יש לשמור את מערכת החשבונות 7 שנים משנת המס שאליה היא מתייחסת, או 6 שנים מיום הגשת הדוח על ההכנסה לאותה שנה, לפי המאוחר.

מסמכים סטטיסטיים, הזמנות, רישומים פנימיים בין-מחלקתיים, חוזים ופרוטוקולים, פריטי תיעוד ופנקסים, שהנישום אינו חייב לנהל על פי הוראות ניהול פנקסי חשבונות, אך ניהל אותם מרצון או מכוח דין אחר, יש לשמור במשך 3 שנים לפחות מיום הגשת הדוח על ההכנסה לשנת המס שאליה הם מתייחסים.

האמור בסעיף זה הוא בדבר שמירת מסמכים לצורך בדיקתם בידי שלטונות המס בלבד. ייתכן שבענפים אחדים, או על פי דרישות חוקיות מסוימות, נדרשת שמירת מסמכים מסוימים לתקופות ארוכות מאלה.

רצוי לשמור דוחות שנתיים על עובדים לתקופה בלתי מוגבלת, משום שהם עלולים להתבקש למימוש זכויות בביטוח לאומי וכיוצ"ב.

דחיית הדיווח על הכנסות או הקטנת שיעור המס עליהן

עיתוי ההכנסות

בסיס מזומן

בעבור המדווחים על בסיס מזומן מקטינה דחיית התקבול את ההכנסה החייבת בסכום התקבול שנדחה, אך גם זאת במסגרת הסבירות. תקבול בשיק מעותד אפשר ליחסו למועד פירעונו בתנאי שהוא לא הוסב לאחר.

דחיית גבייתן של הכנסות היא רלוונטית רק למדווחים בשיטת הדיווח על בסיס מזומן. דחיית הגבייה של הכנסות תיחשב לדחייה אשר אינה גובלת בפיקציה, כאשר לקראת סוף שנת המס הנישום אינו מוציא הודעת חיוב על שכר טרחה ללקוח בתמורה לשירות או למכר נכס, או שהוציא הודעת חיוב כזו, אך טרם קיבל את הכסף בגינה.

כל דחיית הכנסה למדווחים על בסיס מזומן משמעה דחיית גביית המס לשנה הבאה.

בחוזר 8/2012 הודיעה רשות המסים כי לצורכי מס ניתן לדווח על בסיס מזומן רק אם דיווח כזה אפשרי על פי כללי החשבונאות המקובלים (אלא אם קיימת הוראה ספציפית בדיני המס). על פי החוזר נישום המעוניין לדווח לצורכי מס על בסיס מזומן יערוך דוח כספי על בסיס מזומן (על פי כללי החשבונאות המקובלים), לא יתקבלו דוחות הערוכים על בסיס צבירה תוך "מעבר" לבסיס מזומן בדוח התאמה למס.

בסיס מצטבר

יש לבדוק אם כל ההכנסות הכלולות בחשבונות אכן גובשו והופקו כהכנסה עד תום שנת המס, ואם אינן כוללות הכנסות מראש או הכנסות שטרם מומשו.

אי רישום מכירה השנה יקטין את ההכנסה החייבת במס, בשיעור הרווח הגלום בעסקה בלבד ולא בסך התקבול כולו. למדווחים על בסיס מצטבר - דחיית הגבייה של ההכנסות פירושה עיכוב מתן השירות או מסירת הנכס לידי הרוכש או המזמין.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

בשיטה מצטברת - עסקאות שגלום בהן רווח, אפשר לדחות לשנה הבאה את השלמתן ואת רישומן, וזאת בתנאי שהעסקה אמנם תצא לפועל בשנה הבאה.

כספים פנויים, המושקעים באמצעים פיננסיים נושאי ריבית או הפרשי הצמדה, יגרמו להגדלת ההכנסה החייבת בשנת המס. אם החברה תשקיע כספים פנויים במלאי או במקדמות לספקים, לא תיווצר תוספת להכנסה החייבת; וזאת, מכיוון שעליית ערכם, הריאלית והאינפלציונית, של פריטים אלה, מחויבת במס רק בעת המימוש.

כדאי לציין שבמקרים מסוימים, על פי פסיקת בתי המשפט, רשאית גם חברה בע"מ לדווח על בסיס מזומן. בסיס מזומן אינו פועל תמיד לטובתו של הנישום, ובמקרים מסוימים עדיף לבחור בבסיס מצטבר. כדאי לדעת שרשויות המס אינן מאפשרות מעבר מבסיס לבסיס מדי שנה, ובחירתו של הנישום בבסיס המסוים תחייב אותו גם לשנים הבאות.

לא תמיד כדאי לדחות הכנסה לשנה הבאה. כך למשל: עצמאי שפתח עסק חדש, ויש לו הכנסה קטנה כבר השנה, ישקול אם כדאי לדחותה לשנה הבאה. בשנה הבאה תצורף הכנסתו להכנסה גבוהה יחסית ותחייבו לשלם עליה שיעור מס שולי גבוה יחסית, תוך הפסד הניכויים והזיכויים האישיים בשנה העכשווית.

הפרשי הזמנים גורמים לא רק לדחיית גביית המס או להקדמתה, אלא לפעמים גם לשינוי שיעורו. וכך, מי שיש לו השנה הכנסה חייבת ובשנה הבאה צפוי לו הפסד, ישלם השנה את מלוא המס ולא יוכל לקזז את הפסדיו בעתיד אלא כנגד הכנסתו בשנים הבאות.

מכאן, שכדאי בדרך כלל להקדים מימוש הפסדים.

מכירות

אם נעשתה מכירה באשראי, שבה הופרדו מראש קרן המכירה והאשראי לשתי עסקאות נפרדות, ידווחו קרן המכירה וחלק האשראי השייך לשנת המס כהכנסה בשנה השוטפת, ואילו ההכנסה הגלומה באשראי שניתן לאחר שנת המס תדווח רק מהשנה העוקבת.

כללי החשבונאות הבין-לאומיים תומכים במקרים מסוימים בתכנון האמור.

כדאי גם לגמור התחשבוניות עם לקוחות, בייחוד כאשר צפויים מתן הנחות וביטול חיובים ללקוח, או קבלת הסחורה בחזרה, או כל פעולה אחרת המקטינה את המכירות.

צריך לדאוג כי בעת החזרת הסחורה או מתן הנחה וכד' יהיו המסמכים המקובלים חתומים בידי הצד שכנגד, כדי להפחית את החיוב במס ערך מוסף. כללי מע"מ קובעים, בנהלים מפורשים, באילו תנאים יכול המוכר להחזיר לעצמו את המע"מ שנכלל בחשבונית שבוטלה או שהופחת סכומה.

אגף המכס הוציא הוראות לעניין ניכוי מס עסקאות, כאשר חוב הלקוח (הכולל מע"מ) לא שולם

הקדמת מכירות

אם העסק מפסיד, ואם יש מקרקעין המהווים השקעה בת-מימוש - מומלץ למכור את המקרקעין עד ל-31 בדצמבר ולקזז את שבח המקרקעין מההפסד העסקי.

מומלץ למכור מלאי שערך השוק שלו נמוך מעלותו (מלאי פגום וכד'), כדי שההכנסות ממכירות בהפסד יובאו בחישוב ההכנסה בשנת המס העכשווית. יש לבחון עיתוי מכירת נכסים המחויבים במס רווחי הון ואפשרות קיזוזם של הפסדי הון מועברים מרווחי הון, וכן אפשרות דחיית רווחי הון בגין החלפת נכס בר-פחת (לפי סעיף 96 לפקודה).

ראוי לתת את הדעת כי יש להודיע לפקיד השומה, בתוך 30 יום מיום המכירה, על קיום רווח ואף הפסד הון. אם הפסדים משנים קודמות מקוזזים מרווח ההון, אין חובה לתשלום המקדמה בגין רווח ההון (אך בכל אופן ישנה חובת הודעה לפקיד השומה בתוך 30 יום). קיזוז הפסדי ההון השוטפים, המאוחרים ממועד מכירת הנכס שיצר רווח הון, אינו מהווה עילה, לפי עמדת רשויות מס הכנסה, לאי תשלום המקדמה; וזאת, אף אם הפסד ההון נוצר בתוך 30 יום מיום יצירת רווח ההון - עדיין אין הפסד ודאי, והוא יוכר למוכר עם תום השנה.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

מוזכר בזה כי המקדמה בגין מס רווח הון אינה פוטרת מתשלום ריבית והפרשי הצמדה על כל יתרת המס ממועד המכירה ועד לתום שנת המס.

מקדמת מס רווח הון ששולמה ביתר תוחזר כשהיא צמודה למדד מיום תשלומה.

הקלות במיסוי מקרקעין

שכר דירה יכול להיחשב הכנסה מעסק לפי סעיף 1(2) לפקודה - הכנסה זו מאופיינת במושכרים אחדים ובניהול משרד לשם כך. על פי סעיף 6(2) לפקודה - "דמי שכירות, תמלוגים, דמי מפתח, פרמיות ורווחים אחרים שמקורם באחוזת בית או בקרקע בבניין תעשייתי" הם בדרך כלל מקור הכנסה מפעילות פסיבית וללא פעילות מיוחדת, והיא אופיינית למי שעיסוקו אחר אך יש לו נכס להשכרה.

נוסף על כך, אם ההכנסה נובעת מגוף המוגדר "עסק", אפשר ליחסה לבן-הזוג שהכנסתו נמוכה מהכנסות בן-זוגו. הכנסה מפעילות פסיבית מיוחסת לבן-הזוג שהכנסתו גבוהה מהכנסות בן-זוגו. לנושא זה יש גם היבטים בביטוח הלאומי. יש לשלם דמי ביטוח לאומי אם ההכנסה היא מעסק. אם הכנסה פסיבית היא פטורה מדמי ביטוח עד רבע שכר ממוצע (כ 30 אלף ש"ח בשנה), מעל רבע שכר ממוצע הכנסה תתחייב בדמי ביטוח. על פי החוזר שהוציא המוסד לביטוח לאומי, השכרה למגורים בישראל אשר אינה מגיעה לכדי עסק פטורה מדמי ביטוח ללא הגבלת סכום גם אם היא מחויבת במס הכנסה בשיעור מס שולי. לנושא זה יש גם משמעות בהכרה בהוצאות המימון. לקביעת ההכנסה ממקרקעין כהכנסה מ"עסק" ולא כהכנסה מ"אחוזת-בית" - יתרונות נוספים..

בסעיף 1 לפקודה נקבע כי שיעור נמוך של המס, כמו על יגיעה אישית, יחול גם על דמי שכירות מנכס ששימש לפני השכרתו, לפחות 10 שנים, להפקת הכנסה מיגיעה אישית, מעסק או ממשלח יד. בכך מתאפשרת מדרגת המס של 10% גם על בעל מונית, למשל, שפרש מעיסוקו אחרי 10 שנים ומשכיר את "המספר הירוק", או על בעל חנות מכולת שפרש מעיסוקו אחרי 10 שנים ומשכיר את עסקו. מאחר שהכנסתם של אלה דלעיל מדמי השכירות נמוכה יחסית, הם יוכלו ליהנות מדרגת המס הנמוכה ביותר אף על פי שהכנסתם אינה מיגיעה אישית, גם אם פרשו מעיסוקם לפני גיל 60.

תיתכן אף התייחסות להכנסות השכירות, כאילו מדובר בקצבה. ראו בנושא את סעיף 9 לפקודה

סעיף 8 לפקודה קובע כי הכנסות מהשכרת מקרקעין שסעיף 6(2) או סעיף 7(2) לפקודה חלים עליהן - כלומר, הן אינן ממוסות כהכנסות מעסק - ייחשבו על בסיס מזומנים, אף על פי ששיטת המיסוי המצטברת היא השיטה הנאותה ביותר לעניין זה.

כל תקבול בגין שכר דירה שנתקבל בשנת המס, גם אם הוא בעבור שכר דירה מראש לשנים אחדות, יירשם כולו כהכנסה בשנה שבה נתקבל. לפיכך, למעוניינים לדחות גביית הכנסות, מוטב שימתינו לתחילת השנה הבאה לגביית שכר דירה. תקבול במזומן נחשב גם כשיפורים של המושכר, וכך נקבע בפסיקה. מועד ההכרה בהכנסה נקבע בחוזר מס הכנסה כמועד שבו בעל הנכס קיבל את השיפורים לרשותו. מועד זה חל בדרך כלל בעת החזרת הנכס על ידי השוכר, אך ייתכן שגם קודם לכן (למשל אם הנכס נמכר או שהתקבל בגינו פיצוי מחברת הביטוח).

כדי להימנע ממיסוי מוקדם על הכנסה משכר דירה רצוי לקבל הכנסה משכר דירה בתוך שנת המס, ולא לקבל שכר דירה מראש

אם יש לנישום רווח, והוא אינו מעוניין להגדילו בתקבולי שכר דירה, מוטב שידחה את קבלת התקבולים לשנה העוקבת. כאשר יש הפסד מעסק שאין ממשיכים בו, כדאי להקדים את רישום ההכנסה, משום שהפסד מעסק אפשר לקזז מכל רווח שהוא בשנת המס שבה הוא נוצר, ואין אפשרות לקזזו מהכנסה ממקור אחר, כגון: ממשכורת ומשכר דירה בשנות המס הבאות.

חלק מהמקרקעין מוחזקים בידי חברות ולהם דין מיוחד בסעיף 64 לפקודה, הקובע כי חברת מעטים כמשמעותה בסעיף 76 לפקודה, שכל רכושה ועסקיה הם החזקת בניינים, תיחשב הכנסתה, לפי בקשתה, להכנסתם של חברי החברה.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

במסגרת תיקון 245 לפקודה חלו שינויים רבים בסעיף 64 לפקודה. הסעיף החדש כולל הגדרות רבות לעניין בעלי מניות, פעילות ונכסים של חברה, כניסה ויציאה מתחולת הסעיף, מכירות מניות, מקדמות וגביית מס, החלת חוקי עידוד וסעיפי שינוי מבנה וכו'. השינוי העיקרי (בדומה לחברה משפחתית): כדי להיכנס לתחולת הסעיף על החברה להודיע על כך בתוך שלושה חודשים ממועד התאגדותה. חברה רשאית לצאת מתחולת הסעיף בהודעה לפקיד השומה חודש לפחות לפני תחילת שנת המס, אך לא תוכל לשוב להיות "חברת בית" בהמשך. הסעיף קובע כי הן הכנסות והן הפסדים של "חברת בית" מיוחסים לבעלי המניות על פי שיעור ההחזקה במניות. במסגרת הוראת המעבר נקבעו תנאים לסיווג כ"חברת בית" לחברות שהיו קיימות טרם התיקון.

הכנסות שכירות - היבטי מיסוי

להכנסות שכירות יש כמה היבטי מיסוי: יש התייחסות לעיתוי ההכרה בהכנסה; יש התייחסות לחישוב המס (יש לכך כמה חלופות); ויש התייחסות לחבות במע"מ ולחבות בדמי ביטוח. להלן נסקור את ההיבטים האלה.

אופי ההכנסה - הכנסה אקטיבית או פסיבית

לאופי ההכנסה, אם אקטיבית או פסיבית, יש חשיבות רבה והשלכות לגבי שיעור המס, לגבי אפשרות קיזוז ההפסדים ולגבי עיתוי ההכרה בהכנסה.

לעניין ההבחנה אם מדובר בהכנסה אקטיבית או פסיבית ניתן ללמוד גם מע"א 10251/05 ברשף אילת בע"מ (בפסק הדין ברשף המערער השכיר תחנת דלק, ונקבעו מבחנים כיצד ההכנסה למשכיר תהיה עסקית).

עיתוי ההכרה בהכנסה

בעיקרון, מקור החיוב במס יהיה סעיף 12(1) לפקודה, אם מדובר בהכנסה מעסק, או סעיף 2(6) לפקודה, אם מדובר בהכנסה פסיבית.

במאמר מוסגר נציין שיש ויכוח אם מכירת דירת מגורים בחו"ל חייבת במס רווח הון. יש הטוענים כי דירת מגורים בחו"ל אינה עונה על הגדרת "נכס" שבסעיף 88 לפקודה. אם דירת המגורים כאמור אינה עונה להגדרת "נכס", לא ניתן יהיה למסות מכוח רווח הון, אולם ניתן יהיה למסות מכוח סעיף 2(6) לפקודה.

סעיף 8 לפקודה קובע את עיתוי ההכרה בהכנסה במקרה שמקור ההכנסה הוא סעיף 2(6) לפקודה.

הסעיף האמור קובע מיסוי על בסיס מזומן במקרה שמדובר בהכנסת שכירות שמקורה בסעיף 2(6) לפקודה. הכנסה שמקור חיובה היה סעיף 12(1) לפקודה (הכנסה מעסק), המיסוי בגינה יהיה על בסיס צבירה. ראו בעניין זה את עמ"ה 62/85 קריית יהודית, שבו נקבע כי ניתן להחיל את הוראות סעיף 8 לפקודה גם כאשר מדובר בהכנסה שמקור חיובה הוא סעיף 12(1) לפקודה.

עולה השאלה: האם הכנסת שכירות שמקור חיובה הוא סעיף 2(6) לפקודה, ומועד עיתוי חיובה נקבע לפי סעיף 8 לפקודה - האם דווקא על הכנסה בכסף או גם בשווה כסף?

הוראה מעניינת שמופיעה בסעיף 8 לפקודה קובעת שאם ההכנסה משכירות, במידה שמקורה הוא סעיף 2(6) לפקודה, תמוסה על בסיס מזומן, נשאלת השאלה: מה דין ההוצאות שיוצאו בעתיד בגין אותה הכנסה?

סעיף 8 לפקודה קובע שההוצאות יותרו בניכוי מכל מקור בשנת המס שבה הוצאו.

מסלולי המיסוי

נתמקד במיסוי כאשר המשכיר הוא יחיד. הדין כאשר המשכיר הוא חברה משפחתית יהיה אותו הדין כאילו יחיד השכיר (ראו פס"ד נטע עצמון).

כאשר חברה משכירה - ההכנסה תמוסה בשיעור הקבוע בסעיף 126 לפקודה.

כאשר יחיד משכיר - יש להבחין באיזה נכס מדובר: אם מדובר בדירת מגורים שמושכרת למגורים או נכס שמושכר לצרכי עסק. בהשכרה לצרכי עסק ניתן לקבל פטור חלקי בהתאם לסעיף 9 לפקודה, כמו כן אם נישום ניהל עסק בנכס המושכר במשך 10 שנים הכנסה תסווג לצרכי מס כהכנסה מיגיעה אישית.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

א. השכרת דירת מגורים

יחיד משכיר דירת מגורים לצורך מגורים. השוכר הוא יחיד או חבר-בני-אדם (חבר-בני-אדם - באישור נציב מס הכנסה).

במקרה דנן ניתן להפעיל את חוק מס הכנסה (פטור ממס על הכנסה מהשכרת דירת מגורים שלפיו יינתן פטור חודשי בתנאי שהכנסות השכירות החודשית לא עולות על 5,471 ש"ח בשנת המס 2023.

היה והכנסות השכירות עולות על הפטור לחודש, אזי יש להפחית מסכום הפטור (להלן: "התקרה") את הסכום שבו עולה הכנסת השכירות על סכום התקרה.

נראה כי יחיד שיש לו כמה דירות מגורים, שמושכרות למגורים, אינו יכול לבחור לשלם מס על דירה אחת לפי חוק הפטור, ועל הכנסות מדירה אחרת לשלם מס לפי מסלול מיסוי אחר, בלי שזה יפגע בתקרת הפטור.

בחוק הפטור רואים הכנסה של יחיד ככוללת גם הכנסה של בן זוג המתגורר עם היחיד, והכנסות ילדו שמתחת לגיל 18.

ב. מסלול 10%

הכנסה מהשכרת דירת מגורים למגורים - המשכיר משלם מס בשיעור 10% על כל ההכנסה. אין שום אפשרות לניכוי, קיזוז, זיכוי או פטור.

במסגרת תיקון 264 לפקודה נוסף סעיף 122(ו). הסעיף החדש מתיר לבעל דירה יחידה לנכות מהכנסה מהשכרת דירתו יחידה "דמי שכירות מוטבים", שהם תשלום עבור דירת מגורים אחרת או תשלום לבית אבות עד 90 אלף ש"ח לשנה. התיקון בתוקף משנת 2023.

ג. שילוב מסלול פטור ו-10%

ב"מדריך לתשלום ולהקלות במס על הכנסה של יחיד מהשכרת דירה למגורים בישראל" מובאת אפשרות לשילוב בין שני מסלולי מיסוי לבעלי כמה דירות כאשר סך הכנסה נמוך מכפל התקרה. על פי המדריך ניתן לקבל פטור בגובה "תקרה מתואמת" לגבי חלק מהדירות (יתר ההכנסה מאותן דירות ימוסה במס שולי) ומסלול 10% לגבי הדירות האחרות.

ד. פחת

לפי תקנות מס הכנסה (שיעור פחת לדירה מושכרת למגורים), התשמ"ט-1989, ניתן בעיקרון במסלול זה לנכות פחת לפי שיעור 2%, ובנוסף ממדדים את הפחת בדרך כלל מיום הרכישה ועד יום תחילת שנת המס, ומחצית עליית המדד בשנת המס המדוברת.

במסלול הפחת, נקבע כי נישום שבחר במסלול כאמור לא יהא זכאי לכל פחת אחר, לתוספת פחת, לניכוי ולהפחתה המגיעים לו על פי כל דין בשל הדירה האמורה. ועדיין, עמדת רשות המסים היא כי נישום כאמור זכאי לנכות הוצאות אחרות.

● מי שבחר במסלול פטור חלקי לא יהיה רשאי לחשב פחת לפי תקנות שלעיל. עם זאת ניתן לחשב פחת לפי תקנות מס הכנסה (פחת), 1941

● בעת מכירת דירה שהושכרה במסלול פטור או 10% לצורך חישוב שבח יילקח בחשבון פחת שהיה ניתן לנכות (אף שלא נוכח בפועל) אילו נבחר מסלול מס שולי.

השכרת נכס עסקי

בעיקרון, המיסוי יהיה לפי הוראות סעיף 121 לפקודה. ייתכן שהכנסה זו תמוסה כאילו מדובר בהכנסה מיגיעה אישית. ראו חלופה (7) להגדרת "הכנסה מיגיעה אישית" בסעיף 1 לפקודה.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

אם הכנסה זו תיחשב הכנסה מיגיעה אישית, ניתן ליהנות כאן מהוראות סעיף 9(5) לפקודה. יש מסלול נוסף שרואה בהכנסת שכירות כאילו מדובר בקצבה, כמובן כפוף לתנאים שבסעיף 9 לפקודה.

עידוד בניה להשכרה

המסלול הקיים לבניית דירות להשכרה בתוקף עד 31/12/2023. החל מ-18/11/2021 ניתן להיכנס למסלול חדש (עד 31/12/2031).

הכנסות שכירות מחו"ל

קיים מנגנון המיסוי הרגיל מכוח סעיף 121 לפקודה. מסלול מיסוי נוסף מופיע בסעיף 122 לפקודה. ההכנסה החייבת תמוסה בשיעור 15%. במסלול זה ניתן לנכות רק פחת, ואין בו קיזוז, זיכוי או פטור. אין גם קיזוז בגין המס הזר.

תנאי להפעלת סעיף 122 לפקודה הוא שאין מדובר בהכנסה מעסק. במיסוי הכנסות שכירות מחו"ל אין הבחנה בין דירות מגורים לבין נכס עסקי. הכנסה שתמוסה מכוח סעיף 122 לפקודה פטורה מדמי ביטוח.

הכנסות קבלנים

"קבלנים מבצעים"

קבלן מבצע ידווח על הכנסותיו בגמר ביצוע 25% מהיקף הבנייה, אך יוכל לקזז הפסדים מהבנייה רק לאחר שהשלים 50% מהיקף הבנייה הכולל. מידע זה חשוב כדי לנתב את קצב התקדמות הבנייה, בחירת היקף הפרויקט וכיו"ב. במקומות עבודה שבהם הגיע הביצוע אל מתחת ל-25% מהיקף הבנייה הכולל, אין צורך לצבור רווחים. אם נוצר הפסד מעבודה ממושכת, יש להגיע לביצוע של 50% לפחות מהיקף הבנייה הכולל, כדי שזה יוכר כהפסד. לכן, אם עלולים להגיע לרווח בביצוע של 25% מהיקף הבנייה הכולל, רצוי לעכב את העבודה ולהימנע מרישום רווח; ואם עלולים להגיע להפסד בביצוע של 50% מהיקף הבנייה הכולל, רצוי לזרז את העבודה כדי שיתאפשר רישום ההפסד.

"קבלנים בונים"

מועד החיוב במס אצל קבלן בונה הוא שנת המס שבה היה הבניין "ראוי לשימוש", או עם התמלאות התנאים לקבלת תעודת "גמר בנייה".

קביעה זו עשויה לסייע בידי הקבלן לקבוע בעצמו את מועד הדיווח. בדרך כלל עדיף לדחות את גמר הבנייה ע"י דחיית החיבור לרשת החשמל או עיכוב בהשלמת הבנייה. ואולם, אם לקבלן הבונה צפויים הפסדים מהבנייה בעוד שיש לו רווחים עסקיים אחרים, רצוי לסיים את הבנייה כדי ליהנות מקיזוז ההפסדים. מן הרווחים הללו חישוב הכנסה חייבת במס הוא על הרווח מהשטחים שנמכרו בבניין ראוי לשימוש. כדי להקטין את רווח השנה, רצוי להימנע ממכירות בזמן סמוך לסוף השנה.

הכנסות בני זוג מרכוש

נקבע כי ההכנסה מרכוש תיזקף לבן הזוג שהכנסותיו האחרות גבוהות מהכנסות בן זוגו.

סעיף 66(ב) לפקודה מאפשר לבני זוג לבקש, ולקבל, שהכנסות מרכוש, שהוא מהמקורות שיפורטו להלן, יתווספו לעניין חישוב המס להכנסות אותו בן זוג שהוא בעל הרכוש האמור.

הרכוש שאפשר לבקש, ולקבל, חישוב נפרד לגבי הכנסות הנובעות ממנו הוא:

א. רכוש שהיה בבעלות אחד מבני הזוג שנה לפחות לפני נישואיו.

ב. רכוש שנתקבל בירושה במהלך הנישואין אצל אחד מבני הזוג.

הכנסה מרכוש שיתבקש לגביה חישוב נפרד כאמור לעיל תיתוסף להכנסות האחרות של אותו בן זוג, וחישוב המס ייעשה על סך כל הכנסתו, והיא כוללת את ההכנסה הזו.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

הכנסות מדיוידנד - השלכות מס

יחיד (או חברה משפחתית) שמקבל דיוידנד ישלם עליו מס בשיעור 25%. אם מקבל הדיוידנד (או נישום מייצג בחברה משפחתית) הוא יחיד שהוא "בעל מניות מהותי" - ישולם מס בשיעור 30% על הדיוידנד האמור.

"בעל מניות מהותי" הוא אדם שמחזיק, במישרין או בעקיפין, לבדו או יחד עם אחר, ב-10% לפחות באחד או יותר מסוג כלשהו של אמצעי שליטה בחבר-בני-אדם

דיוידנד - היבט הביטוח הלאומי

החל משנת 2008, עקב תיקון 103 לחוק הביטוח הלאומי, אין חבות על דיוידנד שמקבל יחיד.

דיוידנד שמקבלת חברה

סעיף 126(ב) לפקודה מוציא מבסיס המס דיוידנד שקיבלה חברה תושבת ישראל שמקורו בהכנסות שהופקו או שנצמחו בישראל, שנתקבלו במישרין או בעקיפין מחבר-בני-אדם אחר החייב במס חברות. זאת בתנאי שהחברה המחלקת דיווחה על ההכנסה ושילמה עליה מס חברות. הסעיף לא יחול על חלוקת דיוידנד מרווחי שיערוך של חברת בת.

אם מדובר בדיוידנד שחולק מרווחים שנוצרו ונצמחו מחוץ לישראל, וכן מדיוידנד שמקורו מחוץ לישראל - יחול מס בשיעור מס חברות. אם מדובר במדינה שכרתה עם ישראל אמנת מס, אזי יכולה החברה שקיבלה את הדיוידנד מחו"ל ליהנות ממנגנון הזיכוי העקיף הקבוע בסעיף 126(ג)

הכנסות ריבית

באופן כללי הכנסות ריבית חייבות במס בשיעור 25%, אלא אם כן הנכס אינו צמוד למדד או מט"ח או נקוב במט"ח ואז המס יהיה בשיעור 15%. לגבי תוכניות חיסכון ותיקות ייתכנו כללי מעבר ויש לבחון כל מקרה לגופו.

סעיף 125(ד) לפקודה מונה את המקרים שבהם לא יחולו על הכנסות המימון שיעורי המס המוטבים אלא שיעור מס שולי:

1. הריבית היא הכנסה שמקור חיובה הוא סעיף 125(1) לפקודה, או שהיא רשומה בספרי חשבונותיו, או שהיא חייבת ברישום כאמור;
2. היחיד תבע ניכוי הוצאות ריבית והפרשי הצמדה בשל הנכס שעליו משולמת הריבית;
3. היחיד הוא בעל מניות מהותי בחבר בני האדם ששילם את הריבית;
4. היחיד הוא עובד בחבר בני האדם ששילם את הריבית, או שהוא נותן לו שירותים או מוכר לו מוצרים, או שיש לו יחסים מיוחדים אחרים עמו, אלא אם כן הוכח להנחת דעתו של פקיד השומה כי שיעור הריבית נקבע בתום לב ובלי שהושפע מקיומם של יחסים כאמור בין היחיד לבין חבר בני האדם;
5. הריבית שולמה מקרן השתלמות לפני שחלפו התקופות האמורות בסעיף 9(16א) לפקודה או (16ב), או ששולמה מקופת גמל לתגמולים וחלו עליה הוראות סעיף 3(ד) לפקודה.

הקלות במיסוי ריבית

סעיף 125ד לפקודה מעניק ניכוי מהכנסות הריבית במקרה שהכנסות הנישום (ולא ההכנסה החייבת) לא עלו על תקרה מסוימת. כמו כן הניכוי כפוף לגיל הנישום.

סעיף 125ה לפקודה מעניק בתנאים מסוימים מיסוי הנהוג לעניין קצבה, קרי פטור בשיעור 35% מ"ריבית מזכה". התנאי לפטור הוא שאחד מבני הזוג הגיע לגיל פרישה.

אפשר לשלב את הניכוי שבסעיף 125ד לפקודה עם אפשרות הזיכוי שבסעיף 125ה לפקודה.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

הגדלת הוצאות או הקדמת הוצאות

הגדלת הוצאות

רכישת שירותים ומוצרים מסוימים, שאינם מלאי עסקי, תיחשב להוצאה גם אצל עסקים מסחריים וגם אצל המדווחים על בסיס מזומן. ההבדל ביניהם יהיה: מי שמדווח על בסיס מזומן חייב גם לשלם את התמורה בפועל עד סוף השנה. כל זאת, אם הרכישה היא בסכומים סבירים והיא נעשתה במהלך הרגיל של העסק. כל הפרזה בנדון עלולה לגרום לפסילת ההכרה בהוצאה לצורכי מס השנה וייחוסה לשנים הבאות.

ההוצאות לעניין זה הן בדרך כלל לפרסום, ליחסי ציבור, לתיקונים, לאחזקה, לשיפוצי מנועים לפי סעיף 17(3) לפקודה, לספרות, לייעוץ עסקי ומשפטי, לייעוץ שיווקי ולאנשי מקצוע אחרים הנותנים שירותים לעסק, לדמי חבר לארגונים מקצועיים, לנסיעות לחו"ל, להשתתפות בכנסים, בוועידות, בתערוכות וכו'.

הוצאות אלה אפשר להקדים לשלם לפני סוף השנה. כמו כן אפשר להקדים ולשלם מענקים, פיצויים לעובדים מכספי המעביד, פדיון חופשה, בונוסים ותמריצים לעובדים, שלפי המוסכם הם צריכים לקבלם בשנה הבאה.

הקדמת הוצאות

קיימת דילמה בכל הקשור להקדמת תשלומים תקופתיים, כגון: שכר דירה, דמי ביטוח. קיימת מחלוקת בין נציבות מס הכנסה לבין מומחי מס שונים בכל הקשור לתשלומים שכאלה מראש לתקופה ארוכה. אנשי מס הכנסה אינם רואים בתשלומים תקופתיים מראש לשנים אחדות הוצאה בייצור הכנסה, גם לאלה המדווחים על בסיס מזומנים. עם זאת, אנשי המס גמישים בדרך כלל עם תשלומים המשולמים בסוף השנה, לשנה אחת מראש, ובתנאי שמדובר במהלך עסקי קבוע מדי שנה בשנה.

ריבית הנובעת מניכיון שטרות ומניכיון שיקים של לקוחות היא הוצאה מוכרת למס באותה שנה שבה בוצע ניכיון השטרות או ניכיון השיקים.

מבחינת תכנון המס, מוצע לשקול אפשרות לבצע לקראת סוף השנה ניכיון שטרות או ניכיון שיקים כלעיל, כאמצעי חלופי לקבלת אשראי אחר, כפוף למחיר האשראי.

תשלום שכר עבודה בעבור חודש דצמבר, אם ישולם במועדי תשלום רגילים בתחילת ינואר, עלול להיחשב הוצאה לא מוכרת לשנת המס השוטפת למדווחים על בסיס מזומן. עם זאת חשוב לדעת כי בדרך כלל, ולפנים משורת הדין, מתירה נציבות מס הכנסה למעסיקים לכלול הוצאה כזו במסגרת הוצאות שכר בשנה שבעדה שולמו, שאם לא כן ייפגם גם מערך הדיווח המקובל על הכנסות העובד השכיר.

למי שאינו מוכן "לקחת סיכון" מוטב שישלם לעובדיו עד ליום 31 בדצמבר את משכורת חודש דצמבר עם התוספות הנלוות לה. לכן, בעסק המתנהל על בסיס מזומנים מומלץ לשלם לעובדים, למוסד לביטוח לאומי ולביטוחי הפנסיה את יתר ההוצאות עד סמוך לסוף השנה. הוצאות אפשריות כדאי להקדים ולשלם בתוך שנת המס.

תשלומים לתושב חוץ, שהם הכנסה חייבת לפי סעיף 18(ה) לפקודה, יותרו בניכוי רק אם שולמו לפני תום שנת המס, או שהמס עליהם נוכה לא מאוחר משלושה חודשים לאחר תום שנת המס, והועבר אל פקיד השומה בתוך שבעה ימים מיום הניכוי בתוספת ריבית והפרשי הצמדה.

הוצאות לשיפוצים

במסגרת הוצאות אחזקה אפשר לכלול הוצאות לתיקונים ולשיפוצים שנתיים, אשר במהותם הם "שמירה שוטפת על הקיים". יש להיזהר מלהכליל בהוצאות האחזקה האמורות תשלומים מהותיים לשיפוצים ולשיפורים בנכס או במושכר או תשלומים אחרים, אשר במהותם הם בעלי אופי הוני.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

תיקון מכונית או כל מכונה אחרת לאחר תאונה הוא הוצאה שוטפת לפי סעיף 31 לפקודה. כל תיקון מהווה למעשה השבחה, אך רק השבחה מעבר למצב המקורי החדש צריכה להיחשב השבחה, כגון: החלפת המנוע המקורי במכונית במנוע חזק ממנו, או ריצוף בשיש איטלקי במקום מרצפות סוג ב' שנתקבלו מקבלן.

פחת

ייתכנו מקרים שבהם נכסים יוגדרו בו-זמנית בקטגוריות שונות, המקנות שיעורי פחת שונים. במקרים כאלה עלולה להתעורר מחלוקת בין הנישום לבין פקיד השומה בקביעת שיעור הפחת הראוי אשר מותר בניכוי.

בבואנו לקבוע את סיווגו של נכס לצורך קביעת שיעור הפחת בו, המבחן הראשון העומד לפני הנישום הוא קביעת ייעוד הפעלתו של הנכס.

לאחר קביעת סיווגו של הנכס יש לבחון אם אפשר לפצל אותו ליחידות משנה, שיש להן קיום עצמאי, או שכל היחידות בו משרתות תכלית אחת כוללת. זהו מבחן "העצמאות התפעולית".

שיעורי פחת נקבעים בתקנות מס הכנסה (פחת) 1941. כמו כן נקבעו שיעורי מס מוגברים בסעיף 51 לחוק לעידוד השקעות הון ובסעיף 3 לחוק לעידוד בניית דירות להשכרה ותקנות מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה) (שיעורי פחת), התשמ"ו-1986.

תוקף תקנות 2(א)(6), (7) ו-2(ב)(2) הוארך עד תום שנת 2016. כמו כן תקנה 4 לתקנות פחת 1941 מאפשרת שיעור פחת עד כפל השיעור הרגיל אם נישום ישכנע פקיד שומה כי חלה כליה או בליה גבוהה מהרגיל עקב עבודה במשמרות.

בתקנות מס הכנסה (פחת)(הוראת שעה), התשע"ח-2018 נקבעה הוראת שעה לשיעורי פחת מוגברים לרכבים המונעים בחשמל וגז, רכבי הוראת נהיגה ומוניות ופריטים נוספים: מערבל תערובת מתנול ובנזין לתדלוק רכבים ומשאבה לתדלוק רכבים בגז.

שיחלוף - החלפת ציוד

אם רוצים למכור נכסים, אפשר להיזקק לסעיף 96 לפקודה, המאפשר לנישום שבבעלותו נכס בר פחת לרכוש נכס אחר במקום הנכס שמכר, בתוך תקופה של 4 חודשים לפני המכירה ועד 12 חודשים לאחריה, לחילוף הנכס שמכר במחיר העולה על מחירו המופחת. חריגים בסעיף – רכבי השכרה ומקרקעין בחו"ל.

הפעלת סעיף זה גורמת להקטנת הפחת של הנכס שנרכש. לכן בסעיף זה מוטב להשתמש לצורכי כלי רכב שמוגבלים בניכוי ההוצאות, ובכללן הפחת.

ציוד או מכוונות אשר יצאו מכלל שימוש, כדאי לממשם, כדי שאפשר יהיה לתבוע ולקבל את ההפסד ממכירתם בשנת מס זו.

נפנה את תשומת הלב גם להוראות סעיף 27 לפקודה, שמאפשר להפוך הפסד הון להפסד עסקי, בתנאי שהתקיימו התנאים בסעיף (הסעיף לא חל על רכב פרטי).

הכרה בהוצאות רכב

מכוח סעיף 31 לפקודה חוקקו תקנות מס הכנסה (ניכוי הוצאות רכב), שקובעות כללים לעניין שיעור הניכוי של הוצאות הרכב.

החל בשנת 2008 התבטלה הנוסחה לעניין שיעור ההכרה בהוצאות רכב, נוסחה שהתבססה על מספר הקילומטרים שנסע הרכב במהלך שנת המס, וכן הקביעה כי 9,900 ק"מ שימשו לנסיעה פרטית.

יש לבחון לגבי כל כלי רכב לאיזו הגדרה הוא משתייך בתקנות.

כללי הניכוי

- רכב תפעולי - ההוצאה תותר במלואה.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

- רכב שהמעביד העמיד לרשות עובדו - ההוצאות יותרו במלואן (תקנה 3 לתקנות).
- רכב שלא שימש לייצור הכנסת עבודה - תלוי בסוג הרכב.
- רכב, למעט אופנוע שסיווגו L3 ולמעט רכב כאמור להלן - סכום הוצאות החזקת הרכב בניכוי שווי השימוש ברכב כפי שנקבע בתקנות מס הכנסה (שווי השימוש ברכב), התשמ"ז-1987 (להלן - תקנות שווי השימוש), או סכום בגובה 45% מהוצאות החזקת הרכב, לפי הגבוה.
- לגבי אופנוע שסיווגו L3 - סכום הוצאות החזקת רכב בניכוי שווי השימוש כפי שנקבע בתקנה 2(ב) לתקנות שווי השימוש, או סכום בגובה 25% מהוצאות החזקת הרכב, לפי הגבוה.
- לגבי רכב שסיווגו M1, שסיווג המשנה שלו הוא אוטובוס ציבורי או מונית, - סכום הוצאות החזקת הרכב בניכוי שווי השימוש ברכב כפי שנקבע בתקנות שווי השימוש, או סכום בגובה 90% מהוצאת החזקת הרכב, לפי הגבוה.
- לגבי רכב שסיווגו M1, שסיווג המשנה שלו הוא רכב סיור או רכב מדברי, - סכום הוצאות החזקת הרכב בניכוי שווי השימוש ברכב כפי שנקבע בתקנות שווי השימוש, או סכום בגובה 80% מהוצאות החזקת הרכב, לפי הגבוה.
- לגבי רכב שסיווגו M1, שסיווג המשנה שלו הוא רכב שצוין ברישיון הרכב שלו כרכב להוראת נהיגה, - סכום הוצאות החזקת הרכב בניכוי שווי השימוש ברכב כפי שנקבע בתקנות שווי השימוש, או סכום בגובה 77.5% מהוצאות החזקת הרכב, לפי הגבוה, ובלבד שבבעלות הנישום רכב כאמור אחד בלבד, ולגבי מי שבבעלותו רק שני כלי רכב כאמור, שלגבי אחד מהם בלבד צוין ברישיון הרכב שהוא בעל תיבת הילוכים אוטומטית, במקום "77.5%" יקראו "68%".
- ברכב של חברה להשכרת רכב לתקופה קצרת מועד (להלן - החברה) - כל הוצאות החזקת הרכב לגבי כלי הרכב שמספרם עולה על מספר עובדי החברה.
- פחת מואץ לרכבים – נקבעו הוראות שעה להגדלת שיעורי הפחת לסוגי רכבים מסוימים – ראה להלן בטבלה:

מונית hybrid	מונית	לימוד נהיגה	גט"ד	אוטובוס פרטי/ציבורי - גט"ד	אוטובוס פרטי/ציבורי - חשמל	תקופת הוראת שעה
2019-2017	2021-2019	2022-2019	2023-2019	2023-2019	2022-2019	
נרשם לראשונה	שנת ניכוי פחת	שנת ניכוי פחת	נרשם לראשונה	נרשם לראשונה	נרשם לראשונה	סוג הוראת שעה
33.3	33.3	33.3				M1
33.3	33.3	33.3		25	33.3	M2
33.3	33.3	33.3		25	33.3	M3
		33.3				N1
		33.3	25			N2
		33.3	25			N3
		33.3				L
		33.3				O
		33.3				T

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

שווי שימוש ברכב צמוד - שיטת חישוב חדשה המודל הלינארי

החל משנת 2010 זקיפת השווי נעשית כאחוז מסוים ממחיר הרכב. טבלאות מפורטות בנושא פורסמו על ידי רשות המסים

בשנים 2022-2025 שווי רכבים מהסוגים הבאים יהיה נמוך משווי רכב דומה בעל מנוע רגיל (בנוזן/דיזל):

-חשמלי 1,260 ש"ח

-פלאגן אין 1,050 ש"ח

-היברידי 530 ש"ח

אופנוע L3 שנפח מנועו עולה על 125 סמ"ק והספק מנועו מעל 33 כוח סוס - 980 ש"ח לחודש. בשנת 2023.

שיעורי שווי השימוש ברכב החדש החל משנת 2013 ואילך:

2.48% ממחיר הרכב לצרכן.

תקרת מחיר המחירון לעניין חישוב שווי השימוש ברכב: 545,550 ש"ח שנת המס 2023

נוסחה לחישוב שווי שימוש ברכב צמוד היברידי / חשמלי / פלאג אין נכון ל-2023.1.1

שיעור שווי שימוש X מחיר מתואם X הצמדה למדד - 530 ש"ח לרכב היברידי (1,260 ש"ח לחשמלי, 1050 ש"ח לרכב

פלאגן אין)

רכב - קיזוז מס תשומות

כמה תקנות בתקנות מס ערך מוסף, עוסקות ב"רכב": תקנה 1 - הגדרות; תקנה 14 - אי התרה בקיזוז מס תשומות במקרה של רכב פרטי; ותקנה 18 - תשומות מעורבות.

הנוסחה שהייתה קבועה בתקנה 18 לתקנות מע"מ לגבי תשומה מעורבת - הכרה ב-2/3 או ב-1/4 מהתשומות - נפרצה כלפי מעלה, והותרו אף 90% מהתשומות. זאת נקבע בפס"ד על רד הנדסה מעליות (ע"ש 1097/04).

הגדרות:

רכב פרטי" - רכב נוסעים פרטי, רכב פרטי דו-שימושי רכב נוסעים פרטי, רכב פרטי דו-שימושי, רכב מסחרי אחוד ורכב מסחרי בלתי אחוד כמשמעותם בתקנות התעבורה, התשכ"א-1961, ובלבד שמשקלו הכולל המותר של רכב מסחרי כאמור אינו עולה על 3,500 ק"ג וכן רכב המפורט בתוספת הרביעית, דומה לו במהותו או זהה לו אך למעט גיף המועסק דרך קבע בתנאי שדה או בחצרי העסק או המפעל

כלומר, לא יותר ניכוי מס תשומות עפ"י תקנה 14 (א) לתקנות בגין רכישה (לרבות יבוא והשכרה) של רכב מסחרי שמשקלו אינו עולה על 3,500 ק"ג ובכלל זה טנדרים, רכב מסחרי אחוד, מסחריות קלות, וואנים וכדומה. תקנה 14 (ב) לתקנות קובעת רשימה סגורה של עוסקים הרשאים לנכות את מס התשומות להלן סוגי העוסקים:

1. רכישת רכב בידי עוסק שעסקו מכירת רכבים

2. לימודי נהיגה בבית ספר לנהיגה;

3. השכרת רכב בידי מי שעסקו השכרת רכב;

4. הסעת נוסעים במהלך העסק, בידי מי שעסקו הסעת נוסעים;

5. סיורים וטיולי שטח בידי מי שעסקו ארגון סיורים כאמור.

6. גיף המועסק דרך קבע בתנאי שדה או בחצרי מפעל:

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

ניכוי מס תשומות בגין הוצאות שוטפות (אחזקה, דלק וכיו"ב)

מס התשומות שהוטל על עוסק בגין הוצאות שוטפות הקשורות לשימוש ברכב הפרטי או המסחרי יותר בניכוי כאמור בהוראות תקנה 18 לתקנות בשיעור יחסי, שהוא כיחס השימוש העסקי לכלל השימוש.

היה בשימוש שלא לצורכי עסק שימוש בלתי מסוים ינהגו בו לפי הכללים כדלהלן:

א. קבע המנהל את השימוש היחסי שלא לצורכי עסק - יראו את קביעתו כשומה וינהגו על פיה כל עוד לא נקבע אחרת.

ב. לא קבע המנהל את החלק היחסי, ועיקר השימוש בנכס או השירות הוא לצורכי עסק רשאי העוסק לנכות שני שלישים ממס התשומות.

ג. לא קבע המנהל את החלק היחסי, ועיקר השימוש בנכס או בשירות הוא שלא לצורכי עסק רשאי העוסק לנכות רבע ממס התשומות.

ניכוי מס תשומות בגין רכישה או יבוא אופנוע

קטנועים ואופנועים אינם בגדר "רכב פרטי" כמשמעותו בתקנה 1 ולפיכך לא יחול בגינם האמור לעיל.

יחד עם זאת בהתחשב באופי השימוש המעורב באופנועים וקטנועים יש להחיל בגין רכישתם (לרבות יבואם או השכרתם) את הוראות תקנה 18 לתקנות מע"מ כלומר בשיעור יחסי, שהוא כיחס השימוש העסקי לכלל השימוש.

במילים אחרות, שימוש באופנוע אשר אינו ניתן לייחוס מסוים יזכה את העוסק בניכוי מס יחסי, כך שבמקרים בהם עיקר השימוש הוא לצורכי העסק (כגון שליחויות וכיו"ב) יוכר 2/3 ממס התשומות, בעוד שביתר המקרים יוכר ניכוי של 25% ממס התשומות.

במקביל, מכירת האופנוע בעתיד ע"י העוסק תחויב במס באופן יחסי למס התשומות שנוכה, כאמור בסעיף 31 (4) לחוק.

השכרת רכב פרטי

בהתאם להוראת פרשנות 1/2002 אם במסגרת עסקת ליסינג תפעולי ניתנים שירותי תחזוקה הבאים ניתן לנכות תשומות בגינן ובלבד שעלותן לא תעלה על 15% ממחיר עסקה כולל:

- תחזוקה שוטפת (טיפולים, החלפת שמנים, החלפת מצבר וכיו"ב).

- תיקונים מכניים שלא במסגרת אחריות יצרן/יבואן.

שירות נהגים..

ניכוי הוצאות לפינוי דייר מוגן

כללי מס הכנסה (ניכויים מסוימים לבעלי בתים המושכרים בשכירות מוגנת), התשל"ח-1977 מאפשרים לנכות דמי פינוי דייר מוגן, שהתגורר במושכר שרכשו כשהוא פנוי או שרכשו תפוס, והפינוי היה שלוש שנים מיום רכישתו.

תנאי בסיסי לסיווג הוצאות דמי הפינוי כהוצאה פירותית אצל בעל מושכר, שרכש את המושכר כשהוא תפוס, הוא תשלום דמי הפינוי לאחר תום שלוש שנים מיום רכישת הנכס. מי שרכש את המושכר כשהוא פנוי, ולאחר מכן השכירו בשכירות מוגנת, יכול לשלם דמי פינוי בשל פינוי הדייר המוגן בכל עת שיחפוץ.

דמי פינוי ששילם נישום בשל פינוי דייר מוגן ממושכר, שרכשו תפוס לפני שחלפו שלוש שנים מיום הרכישה, יותר לנכותם החל משנת המס שבה שולמו לפי שיעור הפחת המתאים למבנים (2%, 4% וכיו"ב), ובלבד שאם התקבלו בשנה מסוימת דמי מפתח מהמושכר, ינוכו דמי הפינוי בשיעור הפחת מדמי המפתח תחילה.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

הרציונל שבבסיס ההגבלה של התרת הניכוי ברכישת נכס תפוס בחלוף תקופה של שלוש שנים מיום רכישת הנכס ועד לתשלום דמי הפינוי הוא מניעת הרכישה של נכס ברכישה לשיעורין. המחוקק ראה צורך לעודד את התרת הקשר הכפוי, שבו מצויים גם בעל המושכר וגם הדייר המוגן, שמקורו בחוק אנכרוניסטי, שאינו עולה בקנה אחד עם היתרונות הכלכליים שהמחוקק חפץ ביקרם כיום.

הפסדים

הפסד עסקי שנוצר בשנה השוטפת ניתן לקיזוז מכל הכנסה באותה שנה של שני בני זוג במקרה של חישוב משותף. הפסד עסקי המועבר משנים קודמות יקוזז מהכנסות מעסק או ממשלח יד, לרבות מרווח הון מעסק. החל משנת 2007 ניתן לקוזז הפסד מועבר מעסק שנוצר משנת 2007 לעומת הכנסה ממשכורת, בהתקיים תנאים כגון שהפסיק את התעסקותו וכו'. מאידך, הפסד מהשכרת בניין ניתן לקוזז מהכנסות מאותו בניין בלבד בשנים הבאות, לרבות שבת, אם יימכר הבניין. **ראו גם הוראות סעיף 8 לפקודה, שמרחיבות מעט את אפשרות הקיזוז.**

אם צפויות לחברה הכנסות מדמי שכירות בשנים הבאות, אשר לא ניתן לקוזז מהן הפסדים מועברים מעסק, מומלץ במידת האפשר לגבותן עוד השנה כדי לקוזז מהן את ההפסדים השוטפים

בהתאם לנוהלי רשות המסים, חברה המתכוונת לממש נכסי מקרקעין אשר יניבו שבת ריאלי בשנת המס הבאה, וברשותה נכסים אחרים המיועדים למכירה ומכירתם תניב הפסדי הון, מומלץ כי תממש את נכסי ההון הללו עד לתום שנת המס העכשווית; שכן, קיזוז הפסדי ההון משבח המקרקעין בשלב שומת מס שבת יהיה מורכב יותר.

הפסד הון ניתן לקיזוז מרווח הון בלבד. יתרת הפסד הון שלא קוזה בשנת המס השוטפת ניתנת לקיזוז במשך שנות המס הבאות לאחר השנה שבה נוצר ההפסד. הפסד הון יקוזז תחילה מרווח הון ריאלי, ויתרת הפסד ההון שטרם קוזה תקוזז ביחס של 1 ל-3.5 מן הסכום האינפלציוני.

"הפסדים על הנייר" כדאי להפוך להפסדים ממשיים, כדי לרשום אותם כהוצאה בשנת המס השוטפת, כגון:

א. "קבלנים מבצעים" שעלולים להפסיד בבנייה - כדאי שיזדרזו להשלמת 50% מההיקף הכולל של הבנייה, כדי שיוכר להם ההפסד לפי סעיף 8א(ב)(2) לפקודה.

ב. מי שמחזיק מלאי שערכו ירד - מוטב שימכור אותו ויממש את ההפסד (יש דעה שלפיה אין צורך לממש מלאי כדי להכיר בהפסד).

נישום שהוציא בשנת המס סכום לחילוף מכונות וציוד המשמשים בעסק, יותר לו ניכוי סכום השווה להוצאות שהוציא לרכישת המכונות והציוד הישנים בניכוי הפחת; או, לחלופין, הסכום שהוציא לרכישת המכונות והציוד **החדשים** - לפי הנמוך. המשמעות היא הפיכת הפסד הון להפסד עסקי (ראו סעיף 27 לפקודה).

סדר קיזוז הפסדים

המישור הפירותי

1. הפסד שוטף של אדם מעסק או ממשלח יד, שאילו היה רווח היה נישום לפי הפקודה, ניתן לקוזז כנגד הכנסה חייבת של אותו אדם. הקיזוז מבוצע בשנה שבה נוצר ההפסד ושבה נוצר הרווח. כלומר, אין אפשרות שבשנה אחת יש רווח ובשנה לאחר מכן - הפסד, ויותר קיזוז. אין קיזוז אחורנית.
2. היה ומבוצע חישוב נפרד לבני זוג, ניתן להעביר הפסד בין בני הזוג. החישוב בעצם יהפוך למאוחד, כך שלא יותר להעביר הפסד של אחד מבני הזוג לבן הזוג השני, אם לבן הזוג שלו יש הפסד קיימת גם הכנסה שממנה ניתן לקוזז את ההפסד, לאור פסק הדין בן אליהו (עמ"ה 9025/06).
3. במקרה שאי אפשר לקוזז את ההפסד בשנה שבה נוצר, יועבר ההפסד לשנים הבאות. הפסד המועבר מעסק או ממשלח יד "נחות" מהפסד שוטף, כלומר - אי אפשר לקוזז הפסד מועבר מכל מקור; הפסד מועבר אפשר לקוזז מול הכנסה חייבת מעסק או ממשלח יד, לרבות רווח הון בעסק או במשלח יד.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

אפשר לקזז הפסד מועבר מעסק או ממשלח יד שנוצר משנת 2007 ואילך אף מול הכנסה משכר (שמקור חיובה הוא סעיף 2(2) לפקודה), בהתקיים התנאים להלן:

- א. לאותו אדם לא הייתה הכנסה מעסק או ממשלח יד בשנת הקיזוז.
- ב. אותו אדם חדל לעסוק בעסק או במשלח יד שיצרו את ההפסד המועבר.
- ג. מקור ההפסד המועבר אינו מחברת בית, מחברה משפחתית או מחברה שקופה.
4. לעניין נושא קיזוז הפסדים, "הכנסה חייבת" ו"רווח הון" כוללים שבח מקרקעין.
5. למרות הוראות סעיף 28(א) לפקודה שדן בקיזוז הפסד שוטף, והוראות סעיף 28(ב) לפקודה שדן בקיזוז הפסד מועבר, הנישום יכול לבקש שלא לקזז הפסד, שוטף או מועבר, מול סכום אינפלציוני או כנגד רווח הון, ריבית או דיווידנד, אם שיעור המס החל עליהם אינו עולה על 25%.

סעיף 28(ח) לפקודה קובע שהפסד שהיה לאדם מהשכרת בניין, אפשר לקזזו כנגד הכנסתו מאותו בניין בשנים הבאות. בשנת המס השוטפת ניתן לקזז את ההפסד כנגד הכנסה מכל בנין אחר.

סעיף 29 לפקודה דן בקיזוז הפסדים שנוצרו מחוץ לישראל. במרבית המקרים הקיזוז יהיה רק כנגד הכנסות מחוץ לישראל, ורק במקרים מסוימים יותר קיזוז גם כנגד הכנסות בישראל.

סעיף 92 לפקודה דן בקיזוז הפסד הון.

1. הפסד משבח כמוהו כהפסד הון לעניין קיזוז ההפסד, כך נקבע בסעיף 92(א)(1) לפקודה.
2. הפסד מנכס מחוץ לישראל יקוזז תחילה מול רווח מנכס שמחוץ לישראל. אם אין רווח על נכס מחוץ לישראל, יקוזז ההפסד מול רווח מנכס בישראל. הכלל הזה נכון לגבי הפסד שוטף והפסד מועבר.
3. הפסד הון שוטף במכירת נייר ערך, אפשר לקזזו (בתנאים מסוימים) אף מ:

- הכנסה מריבית או מדיווידנד ששולמו בשל אותו נייר ערך. בפס"ד סקמסקי / גרינפלד נקבע כי הפסד הון שמקורו בחו"ל יקוזז לא רק כנגד רווח הון שמקורו בחו"ל אלא גם כנגד ריבית / דיבידנד שמקורם בחו"ל ורק יתרה לאחר קיזוז כנגד הכנסות חו"ל ניתנת לקיזוז כנגד רווח הון / ריבית / דיבידנד בישראל. כלומר יש לצל הפסד שמקורו בחו"ל כנגד הכנסות חו"ל לפני ש יתרת הפסד "מיובאת לישראל.

- הכנסה מריבית או מדיווידנד ששולמו בשל נייר ערך אחר, ששיעור המס החל על הריבית או על הדיווידנד שקיבל אותו אדם אינו עולה על שיעור מס חברות (לגבי חברה) או 25% (לגבי יחיד).

משמע, אפשר לקזז הפסד שוטף ממכירת נייר ערך אף מול דיווידנד וריבית מניירות ערך. ואולם, מאחר שהחל משנת 2012 משיכת דיווידנד על ידי בעל שליטה מחברה בבעלותו חייבת במס בשיעור 30% - לא ניתן לקזז הפסד הון כנגד דיווידנד זה.

חשוב לזכור כי הפסד הון ממכירת נייר ערך הוא אף במקרה של נייר ערך זר. כך עולה מהגדרת "נייר ערך" בסעיף 88 לפקודה.

נספח ג' לדוח השנתי לגבי רווחים מניירות ערך מכיל טבלאות עזר לביצוע קיזוז הפסדי הון מריבית ודיווידנד כאמור..

הכרה בחובות אבודים

רצוי להקדים ולסכם טיפול בחובות בעייתיים, דהיינו: לקבוע את סכום ההפחתה כפי שמוסכם עם החייב ולזקוף אותו בחשבונות או להביא לסיום הליכי גבייה או פשרה. דבר זה יקל את תביעת ההוצאה לצורכי מס. מצוין בזה כי חובות אבודים מוכרים כהוצאה רק אם מוכח להנחת דעתו של פקיד השומה כי נעשו כל המאמצים לגבותם. לפיכך,

---

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

רצוי להיערך לביצוע פעולות לגביית החובות, כגון פנייה חוזרת לחייבים, פנייה לעורכי דין, הגשת תביעות משפטיות וכו'.

את ההנחיות העיקריות כפי שהובאו בחוזר מס הכנסה, המבטאות את עמדת רשות המסים בנושא הנדון, אפשר לסכם כלהלן:

- א. חוב אבוד יוכר רק אם הוא עסקי.
- ב. החוב בלתי אפשרי לגבייה (למשל, החייב פשט את הרגל או שהוא חברה בפירוק).
- ג. חייב להתקיים התנאי, שליום המאזן הגיע מועד פירעון החוב. אם מועד פירעון החוב הוא לאחר תאריך המאזן והחייב עדיין פעיל, לא קיים חוב אבוד, גם אם לאחר מכן כאשר הגיע מועד הפירעון החייב פשט את הרגל. המצב שונה אם מועד הפירעון הוא לאחר תאריך המאזן, ולתאריך המאזן ידוע שכבר לא יהיה אפשר לגבות את החוב (למשל, מכיוון שהחייב פשט את הרגל), יהיה אפשר להכיר בחוב כחוב אבוד.
- ד. ויתור על חוב עסקי של חברה-אם, עליו מוותרת חברה-אם זו לחברה-הבת שלה, לא יוכר כחוב אבוד. החברה-האם צריכה להראות כי התאמצה לגבות את החוב.

מומלץ להיערך ולפעול לאיסוף ההוכחות אשר מראות את פעולת גבייתם של החובות, לרבות פנייה אל עורכי דין ואף הגשת תביעה משפטית. בגבייה חלקית של חובות ובהסכם פשרה על היתרה שלא נגבתה, יש צורך לשכנע את פקיד השומה כי לפני ההסכם נעשו כל המאמצים לגביית החוב במלואו.

חובות אבודים - אלה הם חובות של לקוחות שאינם יכולים לעמוד בתשלום חובותיהם. באלה - מוטב להגיע להסכם עם החייב עד 31 בדצמבר, או עד מועד עריכת הדוחות הכספיים, כדי שהחוב האבוד או המסופק יותר לניכוי בשנת המס העכשווית ולא בשנה הבאה.

לשם כך רצוי להוציא תעודת זיכוי לחייב ולקבל ממנו אישור על קבלתה.

יש גם אפשרות להמחות חובות רעים לחברת גבייה ולנכות את ההפרש בין סך החוב לבין הסכום שיתקבל בעבורו כהוצאה לצורכי מס.

אם מימש צד ג' את הערבות שנתנה החברה, תוכל החברה, בהתאם לעמדת נציבות מס הכנסה, לבקש להכיר בהפסד הון רק אם היא תוכיח כי החייב, שחובו שולם, הוא חדל פירעון לחלוטין, וכי אין הוא יכול לפרוע את הערבות, כולה או מקצתה. הוכחה כאמור היא כי החייב הפסיק את פעילותו, וכי הליכי הפירוק הסתיימו.

לפיכך, מומלץ לפעול במידת האפשר כדי לסיים את הליכי הפירוק ולגבש את הפסד ההון.

מצוין בזה כי עצם הדרישה להכיר בחוב כהוצאה אינה מונעת מבעל עסק מלהכחישו בבית המשפט. מומלץ גם כאן לנסות לגבש פשרה עוד לפני תום שנת המס, כדי ליהנות לפחות מסכום הפשרה כהוצאה.

התחייבויות תלויות

אם תלויות ועומדות נגד העסק תביעות כספיות מגורמים שונים, בגין אירועים הקשורים למהלך העסקים הרגיל (כמו תביעה משפטית של לקוח בגין פגם במוצר או איחור באספקה), אפשר לדרוש להכיר בסכום התביעה או בחלק ממנו כהוצאה. התנאים לכך הם: ידוע בוודאות כי החוב ישולם; יש אומדן מבוסס ביחס לסכום החוב; ואי הכללת החוב בין הוצאות העסק תגרום לעיוות התוצאה העסקית.

ההוצאות בגין הפרשה לחוב תלוי ייבחנו לפי העקרונות שהתגבשו בפסיקה, כמפורט להלן:

א. ההפרשה נדרשת לפי מבחנים חשבונאיים.

ב. אפשר לאמוד את ההוצאה.

ג. ההוצאה תהפוך לחוב מוחלט בעתיד בדרגת ודאות גבוהה.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

יש לציין שגם אם החברה מתנגדת לחוב התלוי, ותובעים ממנה לשלם חוב זה, אין זה מונע ממנה את ניכוי ההפרשה כהוצאה.

יש לבדוק אם ההכנסות כוללות רכיב בגין אחריות טיב. אפשר ליצור הפרשה לאחריות טיב שתקטין את הכנסות השנה רק אם ניתן לאמוד את ההוצאה העתידית על בסיס סביר, כגון: חישוב לפי ניסיון העבר או לפי בסיס אחר, וכן חייב להתקיים תנאי של התחייבות כלפי צד ג' (להבדיל מ"התחייבות פנימית" של החברה כלפי עצמה).

כמו כן נקבע בפסיקה כי פקיד השומה רשאי לבדוק את נחיצותה של ההפרשה בעת הדיון על השומות.

תושבי חוץ

הוצאה ששולמה לתושב חוץ במהלך השנה, המהווה בידו הכנסה שיש לנכות ממנה מס במקור, יותר לנכותה בשנה השוטפת, אם היא מתייחסת לשנת המס, והמס נוכה מהכנסתו של תושב החוץ לא יאוחר מתום שלושה חודשים מתום השנה, בתוספת ריבית והפרשי הצמדה מתום שנת המס ועד מועד הניכוי מהעברת תשלום ההוצאה.

יש תשלומים לתושבי חוץ שאינם נחשבים בישראל להכנסה; ולכן העברת התשלומים הללו אליהם פטורה ממס. לדוגמה: דמי ניהול ודמי ייעוץ שמקבל תושב חוץ על ניהול ועל ייעוץ שנתן, כאשר העבודה בוצעה מחוץ לישראל, ועד לסכום של 250,000 דולר בשנה.

מתנות ללקוחות

כדאי להכין לפקיד השומה רשימת עובדים ישראלים (כולל עובדים לרגל אירועים אישיים) שקיבלו מתנות. תקנות מס הכנסה מאפשרות ניכוי הוצאות על מתנות, אשר ניתנו במסגרת העיסוק ולשם ייצור הכנסות, בשיעור של 230 ש"ח לשנה בשנת המס 2023.

הרשימה צריכה להיות נכונה, וצריך שיהיה יחס סביר בין עלות המתנה לבין היקף העסקים המתנהלים עם אותו לקוח.

אש"ל לעובדים

בפסק הדין בעניין עמ"ה 156/96 נקבע כי יש לראות בארוחות לעובדים בבחינת טובות הנאה שקיבלו עובדי המערכת מידיה בשווה כסף. בתור שכאלה, יש לראותן בבחינת הכנסת עבודה אצל העובדים, ולזקוף את שוויין במלואו להכנסת העובדים, לפי סעיף 2(2) לפקודה. הנושא מקבל יתר חיזוק לאור ביטול ההכרה בהוצאות אש"ל כהוצאה מוכרת החל משנת 2011. כנ"ל באשר לאפשרות קיזוז מס התשלומים מחד גיסא, וחייב העובדים במס עסקאות מאידך גיסא.

מס על שכר

בעסק המנהל את חשבונותיו על בסיס מזומן, ניכויים משכר יש לשלם עד 31 בדצמבר. בעסק שאינו עובד על בסיס מזומן אפשר לפצל את הדיווח בין בעלי השליטה לבין יתר העובדים בשני טופסי 102, ובעבור יתר העובדים - לשלם כרגיל.

אם לעובדים מגיעים ימי חופשה או דמי הבראה והם מעוניינים לפדות אותם, והנישום מעוניין להקטין את ההכנסות באותה שנה מכל סיבה שהיא, יש לבצע את התשלומים בחודש דצמבר.

בחברות פרטיות רצוי לבחון מחדש את שיעור המשכורות של בעלי השליטה. יש מקרים שבהם נזקפת המשכורת אמנם לזכותם של בעלי השליטה, ומשולמים עליה מס ודמי ביטוח לאומי, אך בפועל העסק אינו מסוגל לשלמה. יש מקרים שהרווח נמוך וייווצר הפסד או שלא ניתן לקזז את המקדמות ששולמו בשל הוצאות עודפות. יש מקרים שהמקדמות הוקטנו והרווח גדל מהמשוער. הגדלת המשכורת היא אפשרות להקטנת הרווח ולאי חיוב בריבית ובהפרשי הצמדה, לפי סעיף 190(א)(2) לפקודה.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

אם התוצאות העסקיות הן שליליות - אין טעם בזקיפת משכורות גבוהות לבעלי השליטה. מצד שני, יש חברות פרטיות שביטלו בזמן מקדמות מס, בטענה שכל רווחיהן מחולקים כשכר למנהלים. כדאי לבדוק אם זהו המצב בפועל.

כל שכר אשר משולם לבעל שליטה בגין השנה השוטפת, ואשר ניכויי המס בגינו ישולמו עד תום שלושה חודשים מתום השנה, יוכר כהוצאה, בתנאי שניכויי המס ישולמו עד תום אותם שלושה חודשים בצירוף הפרשי הצמדה. אפשר לרשום ולשלם מענקים לעובדים ולקרובים שאינם בעלי מניות גם בשנת המס הבאה, עד למועד עריכת הדוחות השנתיים.

נסיעות לחו"ל

הזמנות לתערוכות, לקונגרסים ולהשתתפות בהשתלמויות ובירידים, וכן כל מסמך המעיד כי הנסיעה לחו"ל הייתה לצורך עסקים - כדאי לשמור. כך גם מסמכים המעידים על יעדי הנסיעה ומועדי הנסיעה, יומן פגישות והתעניינות במוצרים, מסמכי משא ומתן עם יצרנים וספקים בחו"ל, או כל מסמך התקשרות הכרוך בחו"ל.

רצוי גם לשמור על כל הקבלות בגין הוצאות שונות הכרוכות בנסיעה לחו"ל. אסמכתות אלה ישכנעו את פקיד השומה שההוצאות היו עסקיות.

לפי התקנות יוכרו ההוצאות הבאות הכרוכות בנסיעה לחו"ל בשנת 2023 :

א. כרטיס טיסה

אם הטיסה היא במחלקת תיירים - 100% ממחיר הכרטיס; אם הטיסה היא במחלקת עסקים או במחלקה ראשונה - 100% ממחיר כרטיס טיסה במחלקת עסקים באותה טיסה.

מי שטס במחלקה ראשונה רצוי שיצטייד באישור על מחיר הטיסה במחלקת עסקים.

ב. לינה בחו"ל

בנסיעה שכללה עד 90 לינות: בעבור שבע לינות ראשונות - כל הוצאות הלינה לפי קבלות או 335 דולר ללינה, לפי הנמוך ביניהם.

בעבור שאר הלינות: עד 147 דולר ללינה - לפי קבלות; מעל 147 דולר ללינה - 75% לפי קבלות, אך לא פחות מ-147 דולר ללינה ולא יותר מ-251 דולר.

בנסיעה שכללה יותר מ-90 לינות - לפי קבלות, אך לא יותר מ-147 דולר ללינה.

שתי נסיעות או יותר, שלא הייתה ביניהן שהייה רצופה בישראל של 14 יום לפחות, ייחשבו לנסיעה אחת (רק בנסיעה של למעלה מ-90 לינות).

ג. שכירת רכב

סכום ההוצאות שיוכר: עד 74 דולר ליום. לפי הבהרות נציבות מס הכנסה, סכום ההוצאה כולל גם הוצאות הפעלת הרכב, כגון לדלק ולחנייה.

ד. הוצאות אחרות

אם נדרשו הוצאות לינה - יוכרו הוצאות אלה עד 94 דולר ליום; אם לא נדרשו הוצאות לינה - יוכרו הוצאות אלה עד 157 דולר ליום.

ה. שכר לימוד

בשהות של יותר מעשרה חודשים בחו"ל יוכרו הוצאות שכר לימוד עד גובה 840 דולר לחודש לכל ילד.

קיימת רשימת מדינות בהן ניתן להגדיל ב-25% את הוצאות הלינה וההוצאות האחרות.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

ניכוי הוצאות כיבוד

מותרים בניכוי 80% מההוצאות שהוציא הנישום לכיבוד קל במקום העיסוק שלו, דהיינו: המקום שבו הנישום מנהל דרך קבע את עיסוקו. יתרת 20% מההוצאות לא תותר בניכוי, ויחולו עליה הוראות בדבר מקדמות בשל הוצאות עודפות. כ"כיבוד קל" ייחשבו משקאות קרים ומשקאות חמים, עוגיות וכיו"ב פריטי מזון קלים וכן פירות וירקות הניתנים לאורח, המבקר במקום העיסוק לצורכי פעילותו של הנישום, וכן לעובדים. הוצאות אחרות למזון ולמשקה לא ייכללו בגדר "כיבוד" (לדוגמה: ארוחה עסקית הניתנת לאורח).

יצוין כי לא מותר ניכוי הוצאות בשל אירוח בארץ, למעט ניכוי הוצאה סבירה לאירוח אדם מחו"ל (תקנה 3 לתקנות).

ניכוי הוצאות לינה וארוחת בוקר בארץ

יותר בניכוי הוצאות לינה שהוצאו בייצור הכנסה, בשל לינה במרחק של 100 ק"מ ויותר ממקום העיסוק או ממקום המגורים, או לינה במקום קרוב יותר שפקיד השומה אישר. יש תקרה לסכומים המותרים בניכוי.

התקרה היא לגבי לינה בחו"ל, החל מהלינה השמינית ואילך, כשהיא מתורגמת לשקלים לפי השער היציג הידוע במועד הלינה. נכון לשנת 2023 סכומי התקרה הם כלהלן

- לינה שעלותה נמוכה מ-147 דולר - מלוא הסכום.

- לינה שעלותה גבוהה מ-147 דולר - 75% מהסכום, אך לא פחות מ-147 דולר ולא יותר מ-251 דולר.

הוצאות לארוחת בוקר הכלולה במחיר לינה יותר בניכוי אם הלינה מותרת בניכוי כאמור.

האמור אינו חל על לינה הנדרשת לצורך השתתפות בכנס בתחום עיסוקו של הנישום, ועל כך חלים כללי ניכוי ההוצאות על פי סעיף 17 לפקודה ואילך.

חוק האנג'לים החדש

"חוק האנג'לים החדש" הוא חוק לעידוד תעשייה עתירת ידע (הוראת שעה), התשפ"ג-2023. החוק הוא הוראת שעה לתקופה 31/7/2023 – 31/12/2026.

בחוק חמישה סוגי הטבות:

- - זיכוי בגין השקעה בחברת מו"פ

- - שחלוף במכירת מניות של חברה מועדפת בעלת מפעל טכנולוגי, כאשר תמורת המכירה הושקעה במניות חברת מו"פ

- - ניכוי בגין השקעה על ידי חברה מועדפת בעלת מפעל טכנולוגי בחברה בעלת נכס בלתי מוחשי מוטב

- - פטור לגופים פיננסיים זרים על ריבית על הלוואה לחברות בעלות מפעל טכנולוגי

- - חידוש תוקף סעיף 92 לפקודה (הכרה בהשקעה בחברת מו"פ ציבורית כהפסד הון)

להלן פרוט חלק מהטבות:

השקעה בחברת מו"פ (סעיף 2 לחוק)

מסלול זה פונה ליחידים, שותפויות וחברות מעטים. המסלול מקנה הטבה בצורת זיכוי בגין השקעה בחברת מו"פ כהגדרתה בחוק. הכוונה לחברות סטרט אפ בשלבים מוקדמים. לא יותר זיכוי למשקיע שהוא "קרוב" של חברת הסטרט אפ.

במסלול זה יקבל המשקיע זיכוי על השקעה של עד 4 מיליון ש"ח בחברת מו"פ. גובה הזיכוי הוא סכום ההשקעה מוכפל בשיעור מס רווח הון שהיה חל על המשקיע אילו מכר מניות בשנת ההשקעה (לגבי יחיד שיעור המס כולל מס יסף).

ההטבה ניתנת בגין השקעה במזומן במניות או באופציות.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

המשקיע אמור להחזיק במניות במשך 3 שנות מס, החל משנת השקעה.

במכירת מניות סכום ההשקעה שבגינן ניתן הזיכוי יופחת מהמחיר המקורי של המניות.

חברה אמורה לעמוד בהגדרת חברת מו"פ במהלך תקופת ההטבה (שלוש שנות מס החל משנת השקעה), אם החברה לא עמדה בתנאים יבוטל למפרע הזיכוי שניתן למשקיע.

שחלוף השקעה בחברה טכנולוגית מועדפת (סעיף 3 לחוק)

מסלול זה פונה ליחידים. יחיד יהיה פטור ממס במכירת מניות בחברה בעלת מפעל טכנולוגי אם ישקיע בחברת מו"פ ארבעה חודשים לפני או 12 חודשים אחרי מכירת המניות בחברה בעלת מפעל טכנולוגי. המשקיע חייב להחזיק במניות חברת מו"פ במשך שישה חודשים לפחות.

ניתן לשחלף עד 5.5 מיליון ש"ח (אך לא יותר מרווח ההון הנובע ממכירה) בניכוי הסכום שבגינן ניתן הזיכוי לפי הסעיף הקודם.

גם בסעיף זה נדרש להשקיע במזומן במניות או באופציות של חברת המו"פ.

במכירת מניות חברת מו"פ ינוכה מהמחיר המקורי סכום רווח ההון הפטור ממס במכירה הקודמת.

לא ניתן לקבל הטבות על פי שני מסלולים על השקעה באותה חברת מו"פ (סעיף 4 לחוק).

יתר המסלולים מיועדים לקבוצות מצומצמות (חברות בעלות מפעל טכנולוגי וגופים פיננסיים זרים).

הוצאות בגין השקעה בחיפושי נפט ובסרטים

החל משנת 2022 נכנס לתוקף תיקון בתקנות מס הכנסה (כללים לחישוב המס בשל החזקה ומכירה של יחידות השתתפות בשותפות לחיפושי נפט), התשמ"ט-1988. תקופת חיי שותפות נפט מחולקת לשתי תקופות. תקופת חיפוש כאשר עדיין אין הכנסה חייבת, במהלך תקופה זאת השותפות שקופה לצרכי מס, כך שמשקיעים ימשיכו לקזז הפסדי שותפות כנגד הכנסותיהם האחרות (עד גובה סכום השקעה). לאחר תחילת הפקת נפט / גז תיקרא השותפות "שותפות סגורה" ולענין מס תסווג כחברה (מיסוי דו שלבי), לפיכך מי שמוכר יחידות שנרכשו בתקופה בה השותפות מסווגת כסגורה לא יצטרך לבצע תיקונים למחיר המקורי בשל רווחים / הפסדים של השותפות בתקופה בה החזיק ביחידות (לא נדרש למלא טופס 858) אלא ידווחו כמו על מכירת ניירות ערך בבורסה בנספח ג'. לגבי אלה שרכשו יחידות טרם הפיכת השותפות לסגורה – ביום הפיכת השותפות לסגורה ייקבע מחיר מקורי לצורך חישוב רווח הון במכירת יחידות בעתיד. חלוקת רווחים מהשותפות הסגורה תסווג לצרכי מס כדיווידנד (אין צורך למלא טופס 858). בחוברת "דע את זכויותיך" (עמוד 20) ניתן לראות רשימה של שותפויות נפט ותאריך הפיכתן ל"שותפות סגורה".

במסגרת תקנות מס הכנסה (ניכויים מהכנסות משקיעים בסרט ישראלי) (הוראת שעה), התש"ע-2009 נקבע כי משקיע בסרט ישראלי זכאי לניכוי הסכום שהשקיע מכל הכנסה. הוראת השעה היתה בתוקף עד תום שנת 2021.

הוצאות סוציאליות

ניכוי בשל דמי ביטוח לאומי

מועד הפירעון האחרון של תשלום דמי ביטוח לאומי לעצמאיים הוא עד 15 לינואר. למרות זאת, רצוי ומומלץ להקדים ולשלם את הסכומים, אשר חובה לשלם, עוד בשנת המס השוטפת, ולקבל אישור על כך. בלי האישור לא יוכרו התשלומים בידי פקיד השומה.

לפי פקודת מס הכנסה, 52% מדמי הביטוח הלאומי מותרים בניכוי מהכנסה החייבת במס.

במסגרת תיקון 266 לפקודה תוקן סעיף 47א לפקודה. בהתאם לסעיף המתוקן, לצורך חישוב הניכוי יש להביא בחשבון החזר דמי ביטוח ששולמו ביתר:

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

- אם סכום דמי הביטוח ששולמו בשנה השוטפת גבוה מהחזר דמי הביטוח שהתקבל בגין שנים קודמות, יותר לצורכי מס ניכוי של 52% מהפרש חיובי

- אם סכום דמי הביטוח ששולמו בשנה השוטפת נמוך מהחזר דמי הביטוח שהתקבל בגין שנים קודמות, יש לדווח לצורכי מס על הכנסה של 52% מהפרש שלילי

התיקון ייכנס לתוקף החל בשנת 2025

מומלץ להסדיר את תשלום חובות דמי הביטוח הלאומי בהקדם האפשרי, ולא לחכות עד היום האחרון של שנת המס. מבוטחים שהכנסתם גדלה בשנת המס, והיא מעבר לסכום שלפיו הם משלמים דמי ביטוח, רצוי שיגדילו את התשלום השנה, כדי לקבל את הניכוי ממס הכנסה עוד בשנה זו.

שלא כרשויות המסים, הזוקפות לזכות החשבון כל תשלום המשולם - המוסד לביטוח לאומי זוקף אותו לאחר שייקלט החיוב במחשב.

אפשר להסדיר את חובות העבר באמצעות פנייה אל המל"ל לפני שיווצר בו לחץ ועומס בעבודה (מומלץ שבוע לפני תום השנה), כדי שתשלומים אלה ייקלטו במחשב.

נשים העובדות בעסקי בעליהן נחשבות ל"אישה עוזרת". הן משלמות דמי ביטוח לאומי כעצמאיות.

אם פקיד השומה השתכנע שהאישה עובדת ביגיעה אישית בעסק שההכנסה ממנו נזקפת לבעל, יותרו דמי הביטוח הלאומי בניכוי כתוספת לניכוי שמקבל הבעל על דמי הביטוח הלאומי שהוא משלם בעבור עצמו.

אם פקיד השומה השתכנע שהאישה עובדת ביגיעה אישית בעסק שההכנסה ממנו נזקפת לבעל, יותרו דמי הביטוח הלאומי בניכוי כתוספת לניכוי שמקבל הבעל על דמי הביטוח הלאומי שהוא משלם בעבור עצמו

קופה מרכזית לפיצויים

את סך ההתחייבויות לתשלום פיצויים, תגמולים ודמי חופשה, כולל לבעלי שליטה בחברה, מוטב לשלם עד סך התקרות המותרות לפני תום שנת המס. פיצויים ותגמולים שלא ייפרעו השנה, לא יותרו לניכוי בשנת המס העכשווית. מי שלא מדווח בשיטת המזומנים, יכול לנכות כהוצאה תשלומים סדירים לקופ"ג בקשר לפיצויים, לתגמולים ולקצבה בעבור חודש דצמבר, בתנאי שהם ייפרעו עד סוף חודש ינואר העוקב.

יש לערוך את חישוב הסכומים הדרושים לכיסוי התחייבות לפיצויי פרישה של העובדים. הסכומים יותרו לניכוי רק אם הופקדו עד תום שנת המס ובהתאם לכללים בקופה לפיצויים מאושרת.

תשלום פער שוטף בקופ"ג לפיצויים אפשרי עד יום 31 בדצמבר, באישור מנהל רשות המסים בישראל

בעקבות תיקון 3 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005, קופות פיצויים ימשיכו להתקיים עד תום שנת 2010. כמו כן אי אפשר להפקיד בקופה בגין עובד שעד תום שנת 2007 לא הפקידו בעבורו בקופה.

המשמעות - החל מחודש ינואר 2008 מעביד אינו יכול לפתוח חשבון חדש בקופה מרכזית לפיצויים.

על פי חוזר 4/2017 על מעסיקים למשוך "עודף" כספים מקופה מרכזית לפיצויים, כלומר סכום צבירה בקופה העולה על החבות לעובדים שהתחילו לעבוד בעסק עד תום שנת 2007 (עובדים ותיקים). בכל שנה יש למשוך מהקופה המרכזית סכום בגובה ההפרשות השוטפות לרכיב פיצויים לכלל עובדי העסק עד איפוס "העודף". יש לבצע משיכה עד תום חודש מארס בשנה העוקבת. בעל קופה מרכזית שאינו מעסיק עובדים יראו כאילו משך את כל הקופה בשנת 2018. החל משנת 2019 רווחי הקופות יחויבו במס והקופות ינכו מס במקור. חוזר רשות שוק ההון מתיר להשלים חבות פיצויים לעובדים ותיקים על ידי העברת כספים מקופה מרכזית לקופות אישיות של עובדים ותיקים.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

הפרשה על הכנסה משכר המהווה בסיס לפנסיה

החל משנת 2008 חלה חובה על כל מעביד לדאוג לכל עובד שאין לו "הסדר פנסיוני מטיב", שיפקיד בעבורו לביטוח פנסיוני מקיף באמצעות הפקדת עובד ומעביד.

הפקדות עובד ומעביד - כל אחד - עלו בהדרגה והגיעו ל-18.5% בשנת 2022 (6% חלק העובד, 6.5% חלק מעסיק לקצבה ו-6% חלק מעסיק לפיצויים).

ההפקדה אמורה להיות על השכר המשולם לעובד, או על השכר הממוצע במשק, הנמוך מביניהם.

קופות גמל

תיקון מס' 3 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (חוק קופות הגמל) הגדיר החל משנת 2008 שני סוגי קופות בלבד: קופה משלמת לקצבה וקופה שאינה משלמת לקצבה. לפיכך הפכו קופות הגמל ההוניות לקופת גמל לא משלמת.

קופת גמל לא משלמת היא קופת גמל לכל דבר, פרט לכך שבמועד הפרישה הכספים שנצברו בה לא יימשכו כקצבה באמצעותה, אלא באמצעות קופת גמל אחרת - משלמת לקצבה - שאליה יועברו הכספים שנצברו כדי שתשלם קצבה לפורש.

בכך התבטל למעשה מסלול התגמולים ההוניים.

החוק אינו מאפשר למשך כספים שנצברו באופן חד-פעמי (הוני). עם זאת, בהגיע העמית לגיל פרישה חובה, יוכל להוון חלק מכספי הצבירה כחוק. זאת, אם יוכיח הפורש שמובטח לו סכום קצבה מזערי בסך כ-4,800 ₪ בשנת 2023 (שיעודכן בכל שנה לפי שיעור עליית המדד), וכפוף להסדרי ההיוון הקבועים בתקנון הקופה.

משיכת הכספים באופן חד-פעמי על ידי מי שאינו עומד בתנאים האמורים (גיל, הוכחת קצבת מינימום), מהווה "משיכה שלא כדין", שחייבת במס מינימלי בשיעור 35% (עד לגובה המס השולי - הגבוה מביניהם), על פי סעיף 87 לפקודה.

הזיכוי בגין הפקדה בכל סוגי הקופות עומד לכן על 35%.

בעל שליטה

על פי סעיף 32(א)(9) לפקודה, ההפרשה לפיצויים בעבור בעל שליטה המוכרת לחברה בשנת המס מוגבלת בסכום (בשנת 2023 – 13,310 ש"ח לשנה). החל משנת 2012 בוטלה המגבלה על ההפרשה לקופת גמל לקצבה בעבור בעל שליטה.

חובת הפרשה לעצמאים

החל בשנת 2017 חלה חובת הפרשה לקצבה לעצמאים. סכום הפרשת חובה מחושב בשתי מדרגות:

עד חצי השכר הממוצע – 4.45%

בין חצי השכר הממוצע ועד השכר הממוצע (או הכנסה בפועל, כנמוך) – 12.55%

כל זאת בניכוי הפרשה במעמד שכיר (עובד ומעסיק). חייבים להפריש כל העצמאים עד גיל 60 (מי שביום 1/1/2017 היה בן 55 ומעלה – פטור מחוברת הפרשה). מי שפתח עסק בחצי השני של השנה פטור מהפרשה עבור אותה שנה. החל בשנת 2018 יוטל קנס בגין אי הפרשה (למעט מי שמרוויח פחות משכר מינימום). בתנאים מסוימים ניתן למשוך כספי קצבה לאחר סגירת עסק (כמובן, משיכה תקטין קצבה של עצמאי בגיל הפרישה).

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

הפרשות לקרנות השתלמות

א. קרן השתלמות לעצמאי

החל משנת 2017, לפי סעיף 17(א5) לפקודה, מותר לעצמאי לנכות 4.5% מהכנסתו לתשלום לקרן השתלמות עד 283,905 ש"ח בשנת המס 2023.

עצמאים נהנים מפטור ממס על רווחים שנצברו בקרן השתלמות שמקורם בהפקדה מוטבת (בשנת 2023 – 19,920 ש"ח) אם ימשכו אותם לאחר שלוש שנים או שש שנים כמוסבר להלן וזאת ללא קשר לסכום הניכוי המותר, כלומר בעל רווח נמוך, בכל זאת יהיה פטור ממס על רווחים בגין מלוא "הפקדה מוטבת".

אם נישום הוא שכיר ועצמאי, ועל הכנסתו כשכיר שילם לו מעבידו לקרן השתלמות - סך ההכנסה לצורכי הניכוי יהיה הנמוך מבין אלה:

1. הכנסת הנישום מעסק או ממשלח יד.

2. סכום התקרה (283,905 ש"ח בשנת 2023), בניכוי המשכורת שבעבורה שילם המעביד לקרן השתלמות.

בסעיף 9(ב16) לפקודה נקבע פטור ממס לסכומים שמשך יחיד עצמאי מקרן ההשתלמות שלו, ובכלל זה סכומי הריבית, הפרשי הצמדה ורווחים אחרים. זאת, בנסיבות ובתנאים המסוימים להלן:

לאחר שלוש שנים ממועד התשלום הראשון - אם שימשו הכספים לצורך ההשתלמות של העצמאי, וכן אם היחיד הגיע ל"גיל פרישה".

לאחר שש שנים ממועד התשלום הראשון - ללא כל תנאי.

ללא הגבלת תקופה ממועד התשלום הראשון - אם הסכום נמשך בידי הזכאים לקבלת סכומים של היחיד, בעל החשבון, שנפטר.

סכומים שמשך עצמאי מקרן ההשתלמות, אשר לא נתקיימו בהם התנאים בסעיף 9(ב16) לפקודה, יהיו חייבים במס כהכנסה מעסק או ממשלח יד בעת קבלתם, למעט הסכומים שהפריש העצמאי לקרן השתלמות שלא הותרו בניכוי לאור הוראת סעיף 3(ה2) לפקודה.

ב. קרן השתלמות לעובד

סכומים שמשך עובד מקרן השתלמות, לרבות ריבית, הפרשי הצמדה ורווחים אחרים, יהיו פטורים ממס: אם נמשכו לאחר שלוש שנים מיום התשלום הראשון לחשבון, ובלבד שימשו לצורך השתלמותו; או אם נמשכו לאחר שש שנים, ללא כל תנאי.

סכומים שמשך עובד מקרן השתלמות שלא בתקופות ובנסיבות כאמור, יחויבו במס, למעט סכום הקרן שמקורה בתשלומי העובד.

כמו כן אם נפטר העובד, הזכאים לסכומים מקרן ההשתלמות רשאים למשוך אותם בפטור ממס, ללא הגבלה בנוגע לזמן המשיכה.

משכורת מרבית שבגינה ניתן להפקיד היא 15,712 ש"ח לחודש. שיעור ההפקדה הוא: הפרשת המעביד - 7.5%, הפרשת העובד - 2.5%. מעבר לכך יש לזקוף שווי לעובד.

ג. קרן השתלמות לבעל שליטה

לפי סעיף 32(א9) לפקודה, מותר לחברה, שהיא בשליטתם של לא יותר מחמישה בני אדם, כמשמעותה בסעיף 76 לפקודה, לנכות בעבור בעל שליטה בה תשלומים שמשלמת חברה כאמור לקרן השתלמות בעבור חבר בעל שליטה, כאשר סכום זה מוגבל ל-4.5% ממשכורת החבר עד לתקרה הקבועה בסעיף.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

חובת הפרשה לקופת גמל לקצבה לעצמאים

החל בשנת 2017 חלה חובת הפרשה לקצבה לעצמאים. סכום הפרשת חובה מחושב בשתי מדרגות:

עד חצי השכר הממוצע – 4.45%

בין חצי השכר הממוצע ועד השכר הממוצע (או הכנסה בפועל, כנמוך) – 12.55%

כל זאת בניכוי הפרשה במעמד שכיר (עובד ומעסיק). חייבים להפריש כל העצמאים עד גיל 60 (מי שביום 1/1/2017 היה בן 55 ומעלה – פטור מחובת הפרשה). מי שפתח עסק בחצי השני של השנה פטור מהפרשה עבור אותה שנה. החל בשנת 2018 יוטל קנס בגין אי הפרשה (למעט מי שמרוויח פחות משכר מינימום). בתנאים מסוימים ניתן למשוך כספי קצבה לאחר סגירת עסק (כמובן, משיכה תקטין קצבה של עצמאי בגיל הפרישה).

ניכויים וזיכויים – שכירים ועצמאים הטבות מס בגין הפקדות לקופת גמל לקצבה בשנת המס 2023

רו"ח אליק גנדלמן

בעל שליטה

על פי סעיף 32(א)(9) לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א-1961 (להלן: "הפקודה"), מוגבל סכום ההפרשה לפיצויים בעבור חבר (כהגדרתו בסעיף) המוכרת לחברה בשנת המס (בשנת 2023 – 8.33%, אך לא יותר מ-13,310 ש"ח בשנה). החל בשנת 2012 תנאי ההפרשה לקופת גמל לקצבה בעבור בעל שליטה זהים לאלה של עובדים רגילים. "חברי" - בעל שליטה שיש לו לבדו או יחד עם בן-זוגו, או שיש לבן-זוגו, במישרין או בעקיפין, לפחות 5% מהון המניות שהוצא או מכוח ההצבעה או מהזכות להחזיק או לרכוש כל אחד מאלה או מהזכות לקבל רווחים; ובלבד שלא יובאו בחשבון לעניין זה זכויותיו של בן-זוג שנרכשו לפני הנישואין או שנתקבלו בירושה;

סוגי העמיתים

מלבד ההבחנה הבסיסית בין עמית שכיר (שמעבידו מפקיד בעבורו לקופ"ג) ועמית עצמאי (שייתכן שהוא שכיר, אולם המעביד אינו מפקיד בעבורו לקופ"ג, והעובד מפקיד בעבור עצמו בקופ"ג), ישנה הבחנה בין עמית מוטב לעמית שאינו עמית מוטב.

בשנת המס 2023 עמית מוטב הוא כל עמית שנעשתה בעבורו הפקדה לקופת גמל לקצבה בסכום שלא פחת מ-16% מהשכר הממוצע במשק.

השכר הממוצע במשק בשנת 2023 – 11,870 ש"ח לחודש.

בחישוב שנתי: $11,870 \times 12 \times 16\% = 22,790$ ש"ח

חובת הפרשה לקופת גמל לקצבה לעצמאים

החל בשנת 2017 מחויבים עצמאים להפריש לעצמם לקופת גמל לקצבה לפי השיעורים הבאים:

עד חצי השכר הממוצע – 4.45%

בין חצי השכר הממוצע עד השכר הממוצע – 12.55%

לפיכך סכום ההפקדה חובה המרבי (למי שמרוויח שכר ממוצע ומעלה) בשנת 2023 – 12,107 ש"ח. אין חובה להפריש מעל השכר הממוצע (בשנת 2022 - $11,870 \times 12 = 142,440$)

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

אם העצמאי הוא גם שכיר, מסכום הפרשה חובה המחושב לפי הנוסחה שלעיל מנכים הפרשה במעמד שכיר (חלק העובד וחלק המעסיק).

חובת הפרשה לקופת גמל לקצבה היא לעצמאים עד גיל 60 (בהוראת מעבר מ-2017 נקבע כי עצמאי שהיה בן 55 ב-1/1/2017 פטור מחובת הפרשה לקופת גמל לקצבה).

מי שפתח תיק עצמאי במחצית השנייה של השנה (החל מיום 1 ביולי) אינו חייב להפקיד בגין אותה שנה.

החל משנת 2018 יוטל קנס בסך של 500 ש"ח בגין אי הפרשה לקופת גמל לקצבה למעט בעלי הכנסה הנמוכה משכר המינימום.

ניכויים וזיכויים – שכירים ועצמאים

ניכוי בגין הפקדה לקופות גמל לקצבה – סעיף 47 לפקודה

עמית מוטב יוכל ליהנות מניכוי בגין הפקדות ששילמו הוא או בן זוגו לקופת גמל לקצבה לטובת העמית המוטב, וכמו כן בגין סכומים ששילם לטובת ילדו, שגילו בשנת המס 18 שנים ומעלה.

עמית שאינו עמית מוטב ייחנה מניכוי (בהתקיים תנאים מסוימים) בגין ההפקדות שלו או של בן זוגו בלבד לטובת אחד מהם (כלומר ניתן להעביר הפקדה בין בני זוג, בהתקיים תנאים מסוימים).

1. הניכוי לעמית מוטב

פרמיה לניכוי - סעיף 47(ב) לפקודה:

רובד ראשון

ניכוי בשיעור 11% מהכנסה עד 112,800 ש"ח לשנה (9,400 ש"ח לחודש) בניכוי הכנסה מבוטחת.

רובד שני

7% מ"הכנסה נוספת" שהיא הנמוכה מבין:

• סך ההכנסה החייבת שאינה הכנסה מבוטחת עד לסכום של 112,800 ש"ח לשנה.

• סך ההכנסה החייבת עד לסכום של 282,000 ש"ח לשנה, בניכוי הכנסה מבוטחת או 112,800 ש"ח, לפי הגבוה ביניהם.

ברובד השני ניתן לקבל ניכוי רק על תשלומים העולים על סכום של 22,790 ש"ח (סכום ההפקדה הדרוש כדי להיות עמית מוטב).

אם הסכומים ששולמו עולים על 12% מההכנסה הנוספת, בשל החלק העולה על 12% יותר ניכוי נוסף של עד 4%. ניכוי מרבי ברובד השני - 11%.

אם השכר המבוטח עולה על 23,500 ש"ח לחודש (282,000 ש"ח בשנה) - לא מגיע ניכוי על הפקדה במעמד עצמאי. סכום ההפקדה המרבי לצורך ניכוי לעמית מוטב בעל הכנסה של 225,600 ש"ח ומעלה:

$$(12 \times 11,870 + 112,800) \times 16\% = 40,838$$

2. הניכוי לעמית שאינו עמית מוטב – סעיף 47(ב)

עצמאי ללא הכנסת עבודה

הסכום ששולם, אך לא יותר מ-7% מהכנסה שאינה הכנסת עבודה, עד תקרה של 159,600 ש"ח.

אם הסכומים ששולמו עולים על 12% מההכנסה, בשל החלק העולה על 12% יותר ניכוי נוסף של עד 4% (ניכוי מרבי 11% מתקרה של 159,600 ש"ח = 17,556 ש"ח).

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

לשכיר ו/או עצמאי הניכוי לא יעלה על:

- הסכום ששולם, אך לא יותר מ-7% מהכנסה עסקית, עד תקרה של 159,600 ש"ח בניכוי הכנסה מבוטחת, או 112,800 ש"ח, לפי הנמוך. אם הסכומים ששולמו עולים על 12% מההכנסה, בשל החלק העולה על 12% יותר ניכוי נוסף של עד 4%.

• הנמוך מבין:

1. 5% ממשכורת לא מבוטחת עד תקרה של 112,800 ש"ח.
2. 5% מהכנסה חייבת ממשכורת עד תקרה של 282,000 ש"ח לשנה בניכוי הכנסה מבוטחת. עמית שאינו עמית מוטב, אשר ביום 01/01/2023 או לפני כן מלאו לו 50, זכאי לניכוי בשיעורים מוגדלים כפוף לתקרות. אם השכר המבוטח עולה על 23,500 ש"ח לחודש (282,000 ש"ח בשנה) - לא מגיע ניכוי.

זיכוי בגין הפקדה לקופת גמל לקצבה - סעיף 45א

- עמית מוטב יכול לקבל זיכוי בגין הפקדה בקופ"ג לקצבה גם בעבור ילדו, אם ילדו מעל גיל 18. כל העמיתים יכולים לקבל זיכוי גם בגין הפקדה בעבור בן זוג. הזיכוי ניתן רק מהחלק שלא ניתן זיכוי בגינו למישהו אחר.

1. עמית מוטב - סעיף 45א(ה)

הגבוה מבין:

1. 2,196 ש"ח.

2. הנמוך מבין:

סכומים שהופקדו

• או

א. אם לא הייתה לעמית הכנסה מבוטחת, 5% מן ההכנסה עד תקרה של 225,600 ש"ח.

ב. אם הייתה לעמית הכנסה מבוטחת, אזי סיכום של:

1. 7% מהכנסתו המזכה שהיא הכנסה המבוטחת עד למקסימום של 112,800 ש"ח.

2. 5% מהכנסתו שאינה הכנסה מבוטחת, עד לסכום של 225,600 ש"ח, בניכוי סכום של 112,800 ש"ח, או סכום

הכנסתו המבוטחת כנמוך, בתנאי שהייתה הפקדה באופן עצמאי (כעמית עצמאי).

גובה הזיכוי - 35%.

2. עמית שאינו מוטב - סעיף 45א(ד)

הגבוה מבין:

1. 2,196 ש"ח.

2. הנמוך מבין:

סכומים שהופקדו

או

א. בגין הפקדה כעמית עצמאי שאינו גם שכיר - 5% עד לתקרה של 159,600 ש"ח לשנה.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

ב. עצמאי שהוא גם שכיר - 7% מהכנסת עבודה עד תקרה של 112,800 ש"ח והכנסה מעסק עד 159,600 ש"ח בניכוי 112,800 ש"ח או הכנסת עבודה - כנמוך.
גובה הזיכוי - 35%.

3. זיכוי נוסף – סעיף 45א(ו)

ניתן לקבל זיכוי נוסף על פי סעיף 45א(ו). הזיכוי ניתן רק בגין הכנסה מעסק או משלח יד ורק במקרה שלא נדרש ניכוי בגין ביטוח אובדן כושר עבודה. זיכוי יינתן בגין הפרשה נוספת, דהיינו מעל הפרשה שבגינה קיבל זיכוי לפי סעיפים קודמים. תקרת ההפרשה לזיכוי - 0.5% מהכנסה עסקית (עד 225,600 ש"ח בשנה) בניכוי ההכנסה המבוטחת. שיעור זיכוי - 35%. לא ניתן להעביר הפקדה לבן/ בת זוג לצורך זיכוי לפי סעיף זה.

זיכוי בעד סכומים ששולמו לביטוח חיים ובעד ביטוח שאירים

הזיכוי לעמית מוטב

הזיכוי בגין ביטוח חיים מוגבל ל-5% מהכנסה חייבת, כפוף לתקרה של:

- 225,600 ש"ח לעצמאי שלא היתה לו הכנסת עבודה
- סכום הכנסה מבוטחת עד 112,800 ש"ח בתוספת הכנסה לא מבוטחת עד 225,600 ש"ח בניכוי 112,800 ש"ח או הכנסה מבוטחת, לפי הנמוך.
- הזיכוי בגין תשלום לביטוח קצבת שאירים לא יעלה על 1.5% מההכנסה המזכה.

הזיכוי לעמית שאינו עמית מוטב

לגבי מי שלא הייתה לו הכנסת עבודה, הזיכוי בגין תשלומים עבור ביטוח חיים מוגבל ל-5% מההכנסה המזכה, כפוף לתקרה של 159,600 ש"ח. הזיכוי בגין תשלום לביטוח קצבת שאירים לא יעלה על 1.5% מההכנסה המזכה.

לגבי מי שהייתה לו הכנסת עבודה, הזיכוי בגין תשלומים עבור ביטוח חיים מוגבל ל-5% מהכנסת עבודה עד 112,800 ש"ח בתוספת הכנסה עסקית עד 159,600 ש"ח בניכוי הכנסת עבודה או 112,800 לפי הנמוך. הזיכוי בגין תשלום לביטוח קצבת שאירים לא יעלה על 1.5% מההכנסה המזכה.

הסכום הכולל לביטוח חיים וקצבת שאירים לא יעלה על 5% מההכנסה המזכה.

גובה הזיכוי בגין ביטוח חיים - 25%.

גובה הזיכוי בגין ביטוח קצבת שאירים - 35%.

זיכוי לפי סעיף 45א ניתן על הפקדה לגמל או לביטוח חיים, כלומר אם נוצל מלוא הזיכוי בגין הפקדה לגמל לא ניתן לקבל זיכוי גם בגין הפקדה לביטוח חיים. אם הופקד גם לגמל וגם לביטוח חיים עדיף לנצל קודם את הזיכוי בגין גמל שמקנה זיכוי בגובה 35%. יתרת התקרה תנוצל לזיכוי ביטוח חיים שמקנה זיכוי בגובה 25%.

ביטוח מפני אובדן כושר עבודה

מדיניות רשות המסים בדבר התרת ניכוי בגין פרמיה המשולמת לתוכנית ביטוח מפני אובדן כושר עבודה לשכיר שמעבידו אינו רוכש אותה בעבורו, היא כדלקמן:

א. עובד שכיר, שמעבידו אינו רוכש בעבורו פוליסה בגין אובדן כושר עבודה רשאי ליהנות מהטבת מס בגין פרמיות ששילם לפוליסה כאמור.

ב. הטבת המס היא התרת הוצאה בניכוי בשיעור של עד 3.5% ממשכורתו (שאינה מבוטחת, כאמור בסעיף א' לעיל), תקרת המשכורת לצורך הפקדה היא פעמיים וחצי השכר הממוצע במשק. 29,675 ש"ח לחודש בשנת 2023 = פרמיה מרבית של 1,038 ש"ח לחודש. אם על אותה המשכורת מפריש המעסיק לגמל מעל 4% אזי הניכוי לאובדן כושר יהיה בשיעור של 3.5% פחות שיעור הפרשת המעסיק העולה על 4%.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטיים ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

- ג. תוכנית הביטוח לא תוכר כקופ"ג, ולא תותר בגין הפרמיה הטבת מס נוספת באמצעות זיכוי לפי סעיף 45א לפקודה, או ניכוי לפי סעיף 47 לפקודה.
- ד. ההוצאה תותר בניכוי כפוף להגשת דוח לפקיד שומה על הכנסות המבוטח.
- ה. הכנסות המתקבלות על פי הפוליסה או הנספח לביטוח מפני אובדן כושר עבודה, חייבות במס לפי סעיף 3(א) לפקודה, ובדרך כלל נחשבות להכנסה מיגיעה אישית.
- ו. לפי סעיף 3(ה3) לפקודה, הסכום המרבי שאותו רשאי המעביד להפריש לעובד למרכיב התגמולים ולאובדן כושר עבודה גם יחד, בלי שהעובד יהיה חייב במס במועד ההפקדה, הוא בשיעור 7.5% מהשכר עד פעמיים וחצי השכר הממוצע במשק (29,675 ש"ח) = פרמיה מרבית של 2,225 ש"ח לחודש. דהיינו, פרמיה זו כוללת גם הפרשה למרכיב התגמולים וגם הפרשה לביטוח מפני אובדן כושר עבודה (עד 3.5%).
- ז. כללי ההפקדה בביטוח מפני אובדן כושר עבודה לעצמאי ולבעל שליטה זהים למפורט לעיל.
- ח. משכורת לעניין זה, למעט שווי שימוש ברכב.

הכּוּתב – מוּמַחַה בּמִיּוּסִים. עוֹרֵךְ מְקַצְעֵי אֵתֶר הַמִּידַע הַאִינְטֵרנֵטִי בּמִסִּים "כֹּל מִס" וִירְחוּן "יִדַע לְמִידַע"

הפרשות לקרן השתלמות בשנת המס 2023 לעצמאים, שכירים ובעלי שליטה

רו"ח אליק גנדלמן

א. קרן השתלמות לעצמאי

- עצמאים מקבלים ניכוי בגין הפרשה לקרן השתלמות החל מהשקל הראשון עד 4.5% מהכנסה הקובעת ועד תקרה של 283,905 ש"ח. לפיכך הסכום המרבי לקבלת ניכוי לעצמאי בעל הכנסה שנתית של 283,905 ומעלה הוא 12,776 ש"ח.
- אם הנישום הוא גם שכיר וגם עצמאי, ועל הכנסתו כשכיר שילם לו מעבידו לקרן השתלמות, יהיה סך ההכנסה לצורכי הניכוי הנמוך מבין אלה:
1. הכנסת הנישום מעסק או ממשלח יד.
  2. סכום התקרה, בניכוי המשכורת שבעבורה שילם המעביד לקרן השתלמות.
- לדוגמה (הסכומים בש"ח):

1.	הכנסת הנישום כעמית עצמאי - 250,000 ש"ח וכשכיר 70,000 ש"ח	283,905
-	סכום ההכנסה המרבי שבעבורו מותר ניכוי לקרן השתלמות פחות הסכום, שבעבורו שילם המעביד לקרן השתלמות	70,000
2.	תקרת הכנסה עסקית עליה ניתן לקבל ניכוי במעמד עצמאי	213,905
	סכום התקרה - הנמוך בין 1 ל- 2	213,905
	חישוב הניכוי:	
	סכום ששולם	8,000
	הגבלת הניכוי עד 4.5% מ-213,905	<u>9,626</u>
	סכום שלא נוצל לניכוי	1,626

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

הסכום שבגיננו יקבל ניכוי הוא 8,000 ש"ח.

בסעיף 9(ב16) לפקודת מס הכנסה נקבע פטור ממס לסכומים שמשך יחיד עצמאי מקרן ההשתלמות שלו, ובכלל זה סכומי הריבית, הפרשי ההצמדה ורווחים אחרים שמקורם בהפקדה מוטבת (בשנת 2023 - 19,920 ש"ח לשנה). זאת בנסיבות ובתנאים מסוימים, כלהלן:

- לאחר שלוש שנים ממועד התשלום הראשון - אם שימשו הכספים לצורך ההשתלמות של העצמאי, וכן אם היחיד הגיע לגיל פרישה.
- לאחר שש שנים ממועד התשלום הראשון - ללא כל תנאי.
- ללא הגבלת תקופה ממועד התשלום הראשון - אם הסכום נמשך בידי הזכאים לקבלת סכומים של היחיד בעל החשבון, שנפטר.

הפטור ממס על רווחים ניתן ללא קשר לגובה הכנסה של עצמאי (ובהתאם ללא קשר לניכוי שקיבל במסגרת סעיף 17(א5) לפקודה), לכן כדי ליהנות מהטבה זו כדאי להפקיד בקרן השתלמות בגובה "הפקדה מוטבת" של 19,920 ש"ח אף אם לא מקבלים ניכוי בגין מלוא סכום שהופקד.

סכומים שמשך עצמאי מקרן ההשתלמות, אשר לא נתקיימו בהם התנאים שבסעיף 9(ב16) לפקודה, יהיו חייבים במס כהכנסה מעסק או ממשלח-יד בעת קבלתם, למעט הסכומים שהפריש העצמאי לקרן השתלמות, ולא הותרו בניכוי לאור הוראת סעיף 3(ה2) לפקודה.

ב. קרן השתלמות לעובד

סכומים שמשך עובד מקרן השתלמות, לרבות ריבית, הפרשי הצמדה ורווחים אחרים, שמקורם בהפקדה מוטבת כהגדרתה בסעיף 9(א16) לפקודת מס הכנסה יהיו פטורים ממס:

אם נמשכו לאחר שלוש שנים מיום התשלום הראשון לחשבון, ובלבד שימשו לצורך השתלמותו או אם העובד הגיע לגיל פרישה; או אם נמשכו לאחר שש שנים, ללא כל תנאי.

כמו כן, אם נפטר העובד, הזכאים לסכומים מקרן ההשתלמות רשאים למשוך אותם בפטור ממס, ללא הגבלה בנוגע לזמן המשיכה.

סכומים שמשך עובד מקרן השתלמות שלא בתקופות ובנסיבות כאמור יחויבו במס, למעט סכום הקרן שמקורו בתשלומי העובד.

המשכורת המרבית שבגינה ניתן להפקיד ללא זקיפת שווי לעובד היא 15,712 ש"ח לחודש (בשנת המס 2023). שיעור ההפקדה המרבי הוא: הפרשת המעביד - 7.5%, הפרשת העובד - 2.5%. ניתן להפקיד בשיעורים נמוכים יותר. חלק העובד אמור להיות לפחות שליש מחלק המעסיק. אם חלק המעסיק עולה על 7.5% ייזקף שווי לעובד.

קרן השתלמות

תיאור	סכום (בש"ח)
משכורת מרבית שההפרשה בעדה לקרן השתלמות פטורה ממס בעת ההפרשה	15,712
הכנסה קובעת (קרן השתלמות לעצמאי)	283,905 לשנה

ג. קרן השתלמות לבעל שליטה

לפי סעיף 32(א9) לפקודה, מותר לחברה שבשליטתם של לא יותר מחמישה בני אדם כמשמעותה בסעיף 76 לפקודה, לנכות בעבור חבר בה (כהגדרתו בסעיף) תשלומים שמשלמת החברה כאמור לקרן השתלמות בעבור החבר. סכום זה מוגבל ל-4.5% ממשכורת החבר עד לתקרה הקבועה בסעיף (15,712 ש"ח לחודש בשנת 2023).

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

"חבר" - בעל שליטה שיש לו לבדו או יחד עם בן-זוגו, או שיש לבן-זוגו, במישרין או בעקיפין, לפחות 5% מהון המניות שהוצא או מכוח ההצבעה או מהזכות להחזיק או לרכוש כל אחד מאלה או מהזכות לקבל רווחים; ובלבד שלא יובאו בחשבון לעניין זה זכויותיו של בן-זוג שנרכשו לפני הנישואין או שנתקבלו בירושה;

הסכום המרבי שיכולה חברה לנכות מהכנסתה בשנת 2023 בשל תשלומים לקרן השתלמות בעבור חבר בה הוא 8,485 ש"ח (4.5% מ-188,544 ש"ח); זאת, אם החבר ישלם לקרן 2,828 ש"ח לפחות (1.5% = 1/3 מ-8,484 ש"ח), אשר הרווחים עליהם יהיו פטורים ממס (יש להדגיש כי אחרי שש שנים גם חלק המעסיק פטור ממס), אם ישולמו לו בתנאי הפטור שלפי סעיף 9(א16) לפקודת מס הכנסה (בדרך כלל בתום שש שנים מפתיחת החשבון).

הפרשות בשיעור שמ-4.5% ועד 7.5% ממשכורת בסך 188,544 ש"ח ומטה לא יותרו כהוצאה בידי המעביד ולא ייחשבו להכנסה בידי בעל השליטה, אך המשכיה תהיה פטורה ממס (כולל רווחים) אם נמשכו בתנאי סעיף 9(א16), קרי לאחר שש שנים או שלוש שנים בגיל פרישה או לצורך השתלמות. ואולם דבר זה מותנה בתשלום מקביל של בעל השליטה בסך של $188,544 \times 2.5\% = 4,714$ ש"ח.

קרן השתלמות לבעל שליטה - סכומים ושיעורים להפקדה

תשלומי העובד		תשלומי מעביד-תקרת הוצאה		משכורת קובעת	שנת מס
סכום	%	סכום	%		
2,828	1.5%	8,485	4.5%	188,544	2023
2,828	1.5%	8,485	4.5%	188,544	2022

הכותב – מומחה במיסים. עורך מקצועי אתר המידע האינטרנטי במסים "כל מס" וירחון "ידע למידע"

פנסיה לעצמאים ושינויים במיסוי יחיד*

בחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2017-2018), התשע"ז-2016 הידוע בכינויו "חוק ההסדרים" לשנות המס 2017-2018, נקבע שינוי מהפכני לעניין הפרשות לפנסיה לעצמאים - חובת הפרשה לקצבה ולאבטלה.

לנוחותכם מובא להלן לקט מתמצית השינויים שחלו בנושא זה.

השיעורים שיידרש עצמאי להפריש לפנסיה (קצבה) ולאבטלה

החל משנת 2018 יידרשו עצמאים להפריש לקצבה ולאבטלה את השיעורים הבאים מ"הכנסה חייבת בהפקדה" כהגדרתה בחוק:

עד מחצית השכר הממוצע – 4.45%

בין מחצית השכר ממוצע לשכר הממוצע המלא – 12.55%

יש להדגיש כי לגבי שכיר ועצמאי תהיינה ההפרשות שלעיל בניכוי סכום שהופקד עבורו כשכיר (חלק עובד וחלק מעסיק).

בשנת 2023 השכר הממוצע במשק הוא 11,870 ש"ח.

סוג הקופה שאליה יופרשו הכספים

יש להפריש לקופת גמל לקצבה.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

מי אינו חייב להפריש

- מי שביום 1/1/17 הוא בן/בת 55 ומעלה
- מי שטרם הגיע לגיל 21 בתום שנת המס
- מי שהגיע לגיל פרישה מוקדמת (60) בתום שנת המס
- מי שבתום שנת המס טרם עברה חצי שנה מאז פתח תיק מע"מ

מועד ההפקדה וקנס בגין איחור בהפקדה

יש להפקיד עד תום שנת המס. מי שהפקיד פחות מהסכום שנקבע יקבל התראה ממרכז גביית קנסות (אשר יקבל מידע מרשות המסים) ויהיה עליו להפקיד את הסכום החסר בתוך 90 יום. אי הפקדה בתוך 90 יום תביא לקנס בסך 500 ש"ח. ייתכן שעצמאים רבים יקבלו התראה ממרכז גביית הקנסות משום שאת הדוח על ההכנסה יגישו במהלך השנה הבאה (ולעתים אף אחרי יותר משנה) ולרוב לא ידעו את סכום הכנסה המדויק בתום השנה. בחוק נקבע כי התראות וקנסות יינקטו רק נגד אלה שמרוויחים מעל שכר המינימום אף שהם אינם פטורים מחובת ההפקדה.

מצב אבטלה לעצמאי

חלק מתוך הסכום שיופקד לקופת גמל לקצבה ייועד לעצמאי במצב של אבטלה.

החלק שייועד לדמי אבטלה לעצמאי יהיה הנמוך מבין שליש סכום ההפקדה ותקרת הפיצויים הפטורים לפי סעיף 9(א7) (בשנת 2023 – 13,310 ש"ח).

התנאים למשיכת כספים בידי עצמאי במצב של אבטלה

למצב אבטלה לעצמאי יחשבו סגירת עסק או גיל פרישה, אך ניתן למשוך כספים במצב אבטלה לעצמאי רק אם העצמאי הפקיד בקופה במשך שנתיים מתוך שלוש השנים שקדמו למועד המשיכה. המשיכה תהיה בשלושה תשלומים (למי שהגיע לגיל פרישה – בתשלום אחד). שר האוצר יקבע תנאים נוספים לעניין משיכת כספים במצב של אבטלה לעצמאי.

סכום המשיכה במצב אבטלה לעצמאי

עצמאי שייגע למצב אבטלה יוכל למשוך את הגבוה מבין סך שלוש פעמים שכר המינימום לבין תקרת פיצויים פטורים מוכפלת בשנות ההפקדה לקופה (מאז המשיכה הקודמת), אך בכל מקרה לא יותר מחלק ההפקדה המיועד למצב אבטלה כאמור לעיל. סכום המשיכה יהיה פטור ממס בתנאים מסוימים (סעיף 9(ב7) לפקודה שנוסף בתיקון) לחוק זה.

זיכויים ונקודות זיכוי

זיכוי בעד הוצאות להחזקת קרוב נטול יכולת

יחיד תושב ישראל זכאי לזיכוי בעד הוצאות החזקת קרוב משפחה נטול יכולת שהוא משותק, מרותק למיטה, עיוור או בלתי שפוי בדעתו, וכן בעד ילד מפגר.

סעיף 44 לפקודה קובע כי בחישוב הכנסתו החייבת של יחיד תושב ישראל, שהוא או בן זוגו שילם בשנת המס בעד החזקה במוסד מיוחד של ילד, בן זוג או הורה משותקים לחלוטין, מרותקים למיטה בתמידות, עיוורים או בלתי שפויים בדעתם, או בעד החזקת ילד מפגר במוסד מיוחד, יותר זיכוי ממס בשיעור 35% מהסכומים ששילם, העולים על 12.5% מהכנסתו החייבת.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

יחיד תושב ישראל יהיה זכאי לזיכוי בעד הוצאות החזקת קרוב במוסד לפי סעיף 44 לפקודה, או לנקודות זיכוי בעד ילד נטול יכולת לפי סעיף 45 לפקודה, לפי העניין (להלן: "המזכה"), אם ההכנסה החייבת של המזכה ושל בן זוגו לא הייתה יותר מהתקרה הקבועה בסעיף ליחיד או לבני זוג תקרה ליחיד בשנת המס 2023 - 182,000 ש. תקרה לבני זוג 291,000 ש"ח.

סעיף 45(א) לפקודה קובע כי יחיד תושב ישראל, שהיה לו בשנת המס ילד משותק, עיוור או מפגר, או שהיה לבן זוגו ילד כאמור, יובאו בחשבון בחישוב המס שלו או של בן זוגו שתי נקודות זיכוי בשל כל ילד, כאמור.

ישנם ילדים הסובלים מליקויי למידה, הפרעות קשב והיפראקטיביות. בגין ילדים אלה זכאים ההורים להקלות במס.

הטבות לעולה חדש ותושב חוזר

נכון להיום תושב חוזר או תושב חוזר ותיק אינם זכאים לנקודות זיכוי. על פי הוראת השעה תושב חוזר היה זכאי לנקודות זיכוי אם חזר בתקופה שמיום 16/5/2010 ועד יום 30/9/2012. נכון להיום, רק עולה, כהגדרתו בסעיף 35 לפקודה, זכאי לנקודות זיכוי כדלקמן:

- א. 1/4 נקודת זיכוי חודשית במהלך 18 החודשים הראשונים.
- ב. 1/6 נקודת זיכוי חודשית במהלך 12 החודשים הבאים.
- ג. 1/12 נקודת זיכוי חודשית במהלך 12 החודשים הבאים.

"קטין חוזר" זכאי לנקודות זיכוי בדומה לעולה

תושבי ישראל לראשונה ("עולים חדשים") ותושבים חוזרים זכאים להטבות בקשר להכנסות שהופקו בחו"ל ורווחי הון ממכירת נכס בחו"ל. עולה חדש ו"תושב חוזר ותיק" זכאים להטבה מורחבת יותר בהשוואה לתושב חוזר שאינו ותיק. כדי ליהנות מההטבות שלהלן אין צורך להיות עולה לפי חוק השבות (כנדרש בסעיף 35 לפקודה לצורך קבלת נקודות זיכוי) אלא מספיק להיות תושב ישראל לראשונה.

ביום 5.7.2022 פורסם תיקון 262 לפקודת מס הכנסה לגבי עולים חדשים. להלן דברי הסבר:

מי שעלה החל מינואר 2022 ואילך יקבל 12 חודשי הטבה נוספים, כך שכלל תקופת הטבה מגיעה ל 54 חודשים.

להלן סדר קבלת נקודות זיכוי:

- א. 1/12 נקודת זיכוי חודשית במהלך 12 החודשים הראשונים.
- ב. 1/4 נקודת זיכוי חודשית במהלך 18 החודשים הבאים.
- ג. 1/6 נקודת זיכוי חודשית במהלך 12 החודשים הבאים.
- ד. 1/12 נקודת זיכוי חודשית במהלך 12 החודשים הבאים.

הטבות לתושב ישראל לראשונה ותושב חוזר ותיק:

- פטור ממס במשך 10 שנים על הכנסות (הן אקטיביות והן פסיביות) שהופקו בחו"ל – סעיף 14(א) לפקודה
- פטור ממס רווח הון ממכירת נכס בחו"ל (גם אם נרכש לאחר חזרה לישראל) – סעיף 97(ב) לפקודה. לאחר תום 10 שנים יש פטור יחסי
- פטור במשך 10 שנים מדיווח על ההכנסות שלעיל ומדיווח על נכסים בחו"ל בהצהרת הון – סעיפים 134ב ו 135(ב) לפקודה
- "שנת הסתגלות" במהלכה עולה/ תושב חוזר ותיק לא נחשב תושב ישראל – סעיף 14(ב) לפקודה

הטבות לתושב חוזר שאינו ותיק:

- פטור ממס במשך 5 שנים על הכנסות פסיביות שהופקו בחו"ל – סעיף 14(ג) לפקודה

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

- פטור ממס במשך 10 שנים על רווח הון ממכירת נכס בחו"ל שהיה בבעלותו לפני החזרה לישראל, אחרי תום 10 שנים יש פטור יחסי – סעיף 97(ב) לפקודה

נקודות זיכוי בגין ילדים

בעקבות תיקון 170 לפקודה, החל משנת 2012 יינתנו שתי נקודות זיכוי בשל כל ילד החל בשנת המס שלאחר שנת לידתו ועד לשנת המס שבה מלאו לו חמש שנים, ונקודת זיכוי אחת בשל כל ילד החל בשנת המס שבה מלאו לו שש שנים ועד לשנת בגרותו (כפי המצב לפני התיקון). כמו כן, בעקבות המלצות ועדת טרכטנברג ניתנות נקודות זיכוי לאבות לילדים עד גיל שלוש: נקודת זיכוי אחת בשנת הלידה של הילד ובשנה שבה מלאו לילד שלוש שנים, ושתי נקודות זיכוי בשנים שבהן מלאו לילד שנה ושנתיים.

בהוראת שעה לשנים 2017 – 2018 הוגדלו נקודות הזיכוי והן ניתנות גם לאבות בגין ילדים עד גיל 5. הוראת השעה הפכה להיות הוראת קבע החל משנת 2019, במסגרתה אב ואם זכאים ל 1.5 נק"ז בשנת לידה של הילד (אם זכאית לדרות 1 נק"ז מתוך 1.5 לשנה הבאה) ו 2.5 נק"ז בחמש שנים הבאות. מתוך 1.5 לשנה הבאה. זכאות האם לנק"ז החל מגיל 6 לא השתנה.

במסגרת הוראת השעה לשנים 2022 – 2023 ניתנות תוספות נקודות זיכוי בגין ילדים בגילאי 6-12:

כל אחד מהורים יקבל נקודת זיכוי אחת נוספת בגין כל אחד מילדים בני 6-12, כתוצאה מכך בשנת 2023 גבר יקבל נקודת זיכוי אחת בגין כל ילד בן 6-12 ואילו אשה תקבל בשנת 2023 שתי נקודות זיכוי בגין כל ילד בן 6-12 (נקודה אחת רגילה בגין ילד בן 6-17 ונקודת זיכוי נוספת לפי הוראת שעה בגין ילד בן 6-12).

במסגרת תיקון 267 לפקודה, החל משנת 2024 הוראת השעה שלעיל תהפוך להוראת קבע. נוסף על כך גברים ימשיכו ליהנות מנקודת זיכוי בגין ילד עד גיל 17.

זיכוי על תרומות למוסד ציבורי מאושר

הזיכוי על תרומות בשיעור 35% מסכום התרומה, שנתרמו למוסדות ציבוריים מאושרים, יינתן אם סכום התרומות עלה מעל 200 ש"ח בשנת המס 2023.

הזיכוי יינתן מסכום כולל של תרומות שאינו עולה על 30% מההכנסה החייבת, או שאינו עולה על סכום מרבי בסך 10,019,808 ש"ח בשנת המס 2023, לפי הנמוך מביניהם.

תשלומי מס

הקטנת מקדמות

המקדמות לרשות המסים נקבעות על פי שיטת האחוזים או על פי שיטת הסכום הקבוע. אפשר להקטין את המקדמות, אולם מי שמקטין אותן שלא כדין, צפוי לשלם ריבית בשיעור מסוים ובהפרשי הצמדה, לפי סעיף 190(א)(2) לפקודה.

לכן, כדאי לבדוק את שיעור המקדמות במהלך השנה, ולוודא שאין הפרשים ניכרים בין המקדמות המוקטנות לבין המס לפי הרווח המשוער. אם יימצאו הפרשים יהיה אפשר להגדיל את המקדמות בהתאם לזאת.

נישום שביקש להקטין מקדמה, ולאחר מכן השתנה מצבו לטובה, מוטב שישלם את ההפרש; שכן, מרוץ הריבית והפרשי ההצמדה באשר לסכום הנוסף יופסק למי שישלם סכומים נוספים על חשבון המקדמות, והם יחושבו רק בעבור התקופה שתחל מיום 1 ביולי ועד לתאריך התשלום בפועל, במקום עד יום 31 בדצמבר.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

כדי להפחית ריבית והפרשי הצמדה אפשר גם להקדים הוצאה חריגה. אם אפשר, רצוי להגדיל את הניכויים במקור מתקבולים מלקוחות באמצעות אי השימוש באישור להקטנת ניכוי המס במקור.

חברה יכולה לחסוך ריבית והפרשי הצמדה אם תחלק את מלוא הרווח במשכורת לבעלי המניות, אך לא לפני שתבדוק את חישוב הכדאיות של חלוקת הרווח במשכורת לעומת השארתו בחברה.

תשלום מקדמה על חשבון רווח הון

קיימת חובת דיווח בעסקה הונית בתוך 30 יום, אף אם הסתיימה בהפסד או ללא חבות במס.

תשלום יתרת המס לשנת המס השוטפת

נישום חייב לשלם ריבית בשיעור 4% והפרשי הצמדה על סכום חובו לרשות המסים - מתום שנת המס ועד למועד התשלום בפועל.

נישום זכאי לפטור מדורג מן הריבית בשיעור 4% והפרשי הצמדה המוטלים על פי סעיף 187א(א) לפקודה, באשר לסכומי המס שהוא מקדים לשלם.

וזהו פירוט הפטור המדורג האמור:

- על סכום מס ששילם הנישום **בחודש הראשון** שלאחר תום שנת המס - **פטור מלא** מן הריבית והפרשי הצמדה.
- על סכום מס ששילם הנישום **בחודש השני** שלאחר תום שנת המס - הפטור הוא **ממחצית** מן הריבית והפרשי הצמדה.
- על סכום מס ששילם הנישום **בחודש השלישי** שלאחר תום שנת המס - הפטור הוא **מרבץ** מן הריבית והפרשי הצמדה.

לפיכך כדאי לערוך דוחות משוערים בהקדם, כדי להשלים הפרשים במקדמות, אם נוצרו, או כדי לשלם את יתרת המס, אם נותר חוב, וליהנות מהנחה ניכרת בגין פטור מחיובי הריבית והפרשי הצמדה. על משמעות ניפוח החוב - ראו רשימת מקדמים לחישוב ריבית מס הכנסה בירחון "ידע למידע", במדור 'מס הכנסה', מדי חודש.

יש להתחשב גם בעובדה שניצבות מס הכנסה נוהגת **להטיל** מקדמות, או **להגדיל** מקדמות, לאחר ששולמו תשלומים נוספים בשל הכנסות משנה קודמת.

נישום שביקש ביטול מקדמות או הקטנת מקדמות, ובסוף השנה מתברר כי הקטנת המקדמות הייתה לא מוצדקת, יחויב בריבית לפי סעיף 190(א)(2) לפקודה ובהפרשי הצמדה בעבור סכום ההפחתה ועד הפרש המס שעליו להשלים לפי הדוח. כדי למנוע חיוב זה מוצע לשלם את החסר בהקדם

צמצום השימוש במזומן ובשיקים

בשנת 2019 נכנס לתוקף החוק לצמצום השימוש במזומן, התשע"ח-2018. החוק מגביל את האפשרות לשלם במזומן במסגרת עסקית ובמסגרת פרטית וכן מגביל אפשרות להסב שיקים. באוגוסט 2022 עודכנו כלפי מטה סכומים מקסימליים שמותר לשלם במזומן. להלן ההגבלות על תשלומים במזומן:

כאשר אחד הצדדים לעסקה הוא עוסק (בפן העסקי ולא בפן הפרטי) מותר לשלם או לקבל מזומן על מלוא מחיר העסקה אם אינו עולה על הסכום הנקוב בפרט 1 בתוספת הראשונה לחוק (6 אלפים ש"ח). אם סכום העסקה גבוה יותר מותר לשלם או לקבל במזומן 10% ממלוא מחיר העסקה או הסכום הנקוב בפרט 1, לפי הנמוך. לעניין זה עוסק כולל מלכ"ר. המגבלה חלה גם על מי שאינו עוסק ומשלם לעוסק במהלך עסקו, קרי "אדם פרטי" שבא לקנות או לקבל שירות לשימושו הפרטי.

מגבלה דומה (6 אלפים ש"ח) חלה על תשלום וקבלת שכר עבודה, תרומה או הלוואה (למעט הלוואה מגוף פיננסיים מפוקח).

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

כאשר שני הצדדים לעסקה אינם עוסקים תחול מגבלה לשלם / לקבל מזומן הן על המשלם והן על המקבל, על הסכום הנקוב בפרט 2 לתוספת (15 אלף ש"ח, ברכישת רכב – 50 אלף ש"ח).

מגבלה דומה (15 אלף ש"ח) חלה על מתן מתנה או קבלתה (למעט מתנה מקרוב משפחה).

קיים סעיף מקל לתיירים ברכישת שירותים או מוצרים מעוסקים הקובע כך: אם מחיר מוצר או שירות שרוכש תייר נמוך מ 40 אלף ש"ח – מותר לשלם מלוא מחיר העסקה במזומן, אם מחיר העסקה עולה על 40 אלף ש"ח ניתן לקבל במזומן 10% ממחיר העסקה או 40 אלף ש"ח, לפי הנמוך. המגבלה חלה הן על מקבל (עוסק) והן על משלם (תייר).

לעורכי דין ורואי חשבון אסור לקבל סכום הנקוב בפרט 1 או 2, לפי העניין, במסגרת מתן "שירות עסקי" כהגדרתו בסעיף 8 לחוק לאיסור הלבנת הון.

לשר האוצר סמכות לשנות סכומים בתוספת לחוק.

החוק לא יחול על תשלומים בין קרובי משפחה למעט שכר עבודה, ועל תשלומים לרשויות שיקבע שר האוצר.

ב-3 השנים הראשונות לאחר כניסת החוק לתוקף לא יחול איסור תשלום במזומן וקבלת מזומן על עסקאות עם תושבי הרשות הפלסטינית שאינם אזרחי ישראל (תשלום מעל 50 אלף ש"ח ידווח באופן מקוון לרשות הלבנת הון). לשר האוצר סמכות להאריך את התקופה שלעיל. ההקלה לא חודשה בשנת 2023, לפיכך החל משנת 2023 החוק יחול על תשלומים המשולמים לתושבי הרשות או מתקבלים מהם.

תחולת החוק על גמ"חים (הלוואות ללא ריבית) נדחתה עד הכניסה לתוקף של החוק המסדיר פעילות גמ"חים.

הגבלת שימוש בשיקים:

כאשר אחד הצדדים לעסקה הוא עוסק במסגרת עסקו אסור לתת ולקבל "שיק פתוח" (שיק ללא ציון שמו של המקבל) כתשלום עבור עסקה, שכר עבודה, הלוואה, תרומה או מתנה.

כאשר שני הצדדים בעסקה אינם עוסקים אסור לקבל "שיק פתוח" בסכום העולה על 5,000 ש"ח עבור עסקה, שכר עבודה, הלוואה, תרומה או מתנה.

אסור לתת ולקבל שיק מוסב ללא ציון שם ומספר ת"ז של המסב על גב השיק.

שיק על סכום העולה על 10 אלפים ש"ח ניתן להסב רק פעם אחת (ניתן לבצע הסבות נוספות בין גופים פיננסיים).

בנק ישראל הוציא הוראות לשינוי מתכונת השיקים בהתאם.

הוראת נוספות:

עוסק חייב לשמור תיעוד על אמצעי תשלום הן לגבי תקבול והן לגבי תשלום. תיעוד תקבול הוא קבלה שהעוסק חייב להוציא לפי הוראות ניהול ספרים. תיעוד תשלום הוא קבלה של ספק או רישום בספר כרוך מיוחד. כמו כן חלה חובת תיעוד אמצעי תשלום בספר תקבולים ותשלומים.

חלה חובת דיווח על אמצעי תשלום ברכישת מקרקעין במסגרת הצהרה שהרוכש מגיש על פי סעיף 73 לחוק מיסוי מקרקעין.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

ביטוח לאומי

במידע שלהלן מובא לקט נושאים שנבחרו על ידי מערכת כל מס מתוך כתבתה של ר"ח אורנה צח-גלרט

כל המידע המוצג במאמר זה הוא מידע כללי בלבד, נכון ליום כתיבתו.

ביטוח לאומי - שינויים ותשלומים בסוף שנת המס 2023

ר"ח אורנה צח-גלרט

לקט נקודות חשובות שכדאי לשים לב אליהן לפני סוף שנת המס :

כיוון שהיום האחרון של שנת המס 2023 הוא ביום ראשון - מומלץ לטפל בכל השינויים והתשלומים עד יום חמישי, 28.12.2023.

דרישות חיוב של דמי ביטוח מחודש דצמבר 2023

כדי שתשלום דמי ביטוח יוכר כהוצאה בדוח השנתי לשנת 2023, יש לבדוק את מועד החיוב העתידי של הדרישה.

כלומר, אם אתם מעבירים מידע לביטוח הלאומי עד סוף החודש, שגורם ליצירת הפרשי דמי ביטוח - יש לבדוק מה יהיה החיוב העתידי של דרישת התשלום.

למשל, בהפרשי דמי ביטוח יש חיוב עתידי של 50 ימים מיום עריכת החישוב ומועד חיוב רטרואקטיבי עתידי יהיה בדרך כלל לאחר 60 ימים.

לכן, אם רוצים לשלם את הפרשי דמי הביטוח או את החיובים הרטרואקטיביים עוד בשנת 2023 כדי שההוצאה תוכר בשנת המס 2023 (כפוף כמובן לשיקולי מס הכנסה) - יש לוודא שהחיוב העתידי של התשלום הוא עד 14.2.2024. חיוב עתידי של הפרשי דמי ביטוח ליום 15.2.2024 ואילך יכלול באישור השנתי לצורכי מס לשנת 2024. חיוב עתידי של הגדלת מקדמות לשנת 2023 עד ליום 3.3.2024 - נכלל בדוח השנתי לשנת 2023, אם שולם עוד בשנת 2023.

הפרשי דמי ביטוח בשל שומות

בהתאם לפרסום של הביטוח הלאומי במערכת ייצוג לקוחות כפי שהובהר לעיל, הוקפאה קליטת השומות של מס הכנסה בזמן המלחמה כדי לא ליצור חובות (אך גם אין החזרי דמי ביטוח בעקבות שומות כי השומות לא נקלטות בביטוח הלאומי). מבטוח שמעוניין שהביטוח הלאומי יקלוט את השומה עוד בשנת 2023, יפעל בהתאם להוראות שפרסם הביטוח הלאומי לעיל.

להלן דוגמאות לחשיבות אפשרית לעדכון שומות: לתשלום בשנת 2023 לצורכי מס (כפוף למגבלות לעיל), לקבלת החזרים בשנת המס 2023 (כולל בהתייחסות לתובענה הייצוגית בעניין כפי שמוסבר בהמשך), לחישוב משולב עם גמלאות מחליפות הכנסה, לעדכון אוטומטי של מקדמות 2024 במקרים שבהם לא היה שינוי מקדמות בשנת 2023 ועוד.

תשלום דמי ביטוח בחודש דצמבר 2023

לא ניתנו אורכות בשל המלחמה, אך לכל המבוטחים היחידים וגם למעסיקים בסניפים מסוימים - פורסם שיבוטול הקנסות.

מעסיקים שלא שייכים לסניפים אלה, ששילמו באיחור בשל המלחמה, היו אמורים לשלוח בקשה מנומקת לביטול הקנסות. לשכת רואי חשבון פנתה להנהלת הביטוח הלאומי בבקשה להפחית 100% מהקנסות לכל המשלמים חובות בחודש דצמבר 2023 במערכת ייצוג לקוחות, גם למעסיקים בכל הארץ, כדי לחסוך את הפניה הפרטנית של המייצגים לביטוח הקנסות והמצאת הנימוקים כאמור. מומלץ לעקוב אחר הפרסום במערכת ייצוג לקוחות.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

עדכון מעמד עצמאי בשנת המס ובדיעבד עד סוף שנת 2023

הביטוח הלאומי קבע כללים לעדכון מעמד עצמאי בדיעבד בשנה השוטפת ובשנים קודמות. שינוי עיסוק עצמאי בתוך שנת המס, בדרך כלל אינו מחייב הוספת הוכחות לבקשה (יש חריגים).

ע"א 7406/22 בנימין דרדור נגד שלמה לוי - בעקבות דחיית תביעה לפגיעה בעבודה על ידי הביטוח הלאומי

בפסק דין זה קבע בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים אזרחיים ביום 9.8.2023 בתביעת רשלנות מקצועית כנגד רואה חשבון, כי הלקוח שנפגע בעבודה נושא באחריות בשיעור של 30% למצב שנוצר וביתר 70% מהאחריות נושא רואה החשבון ועליו לפצות את הלקוח.

מדובר בפגיעה שקרתה תוך כדי ועקב העבודה, ביום 25.8.2013. הביטוח הלאומי טען שהנפגע לא היה רשום כעובד עצמאי במועד הפגיעה ולא עשה את המוטל עליו כדי להירשם, ודחה את תביעת המבוטח להכרה בפגיעה כפגיעה בעבודה, כולל בערעור, וגם לאחר פניה לאגף פניות הציבור. לא הוגשה תביעה לבית הדין לעבודה כנגד הביטוח הלאומי, כך שהסוגיה אם היה רשום או שלא היה רשום לא נבחנה בבית הדין, בשונה מפסקי דין אחרים.

נשים בהיריון (וגם דמי לידה לאבות, אימוץ, פונדקאות ומשפחות אומנה)

יש חשיבות גדולה לתשלום דמי ביטוח של עיסוק עובד או עובדת עצמאית עוד לפני שמירת היריון, או לידה, או אימוץ או אומנה, כדי שהתביעה לגמלה כעצמאי או כעצמאית תאושר, כמפורט בסעיף 50 לחוק הביטוח הלאומי. חשוב להדגיש כי גם אם הדרישה היא בחיוב עתידי יש לשלם את הדרישה לפני הלידה. אם התביעה נדחתה בשל הגדלת מקדמות ששולמה במועד אך לא שולמה לפני הלידה, יש לפנות לסניף.

מידע ניהולי במערכת המייצגים לגבי מבוטחים ומעסיקים בעלי חוב

ניתן לצפות במידע ניהולי רב באתר המייצגים, בין היתר ניתן לראות את רשימת המבוטחים והמעסיקים שלהם נשלחו הודעות חוב מסוג תזכורת, מסוג הרשאות וגם מועמדים לביקור גובה וכן דוחות של מעסיקים שטרם הוגשו. אפשר לראות גם את תגמולי המילואים שקיבלו המעסיקים.

עדכון מקדמות דמי ביטוח עד סוף שנת המס

ההכנסה שעל פיה מחושבות המקדמות בשנה השוטפת נקבעת על פי אחת מהאפשרויות הבאות:

1. לפי הצהרה עדכנית על ההכנסות. כלומר, בעדכון מקדמות בשנת 2023 - הביטוח הלאומי ימשיך ויחייב את המקדמות של שנת 2024 לפי אותו הבסיס.
2. אם לא הייתה הצהרה עדכנית – לפי שומת המס האחרונה שהתקבלה בביטוח הלאומי. שימו לב להודעה שפרסם הביטוח הלאומי בהקשר למלחמה, לפיה, השומות לא נקלטות בזמן המלחמה באופן אוטומטי בביטוח הלאומי. לכן, אם מייצג מעוניין שהשומה תיקלט, עליו לשלוח אותה לביטוח הלאומי, כפי שפורסם במערכת ייצוג לקוחות.

אם הכנסות המבוטח **בפועל** שונות מההכנסה שעל פיה חושבו מקדמות דמי הביטוח, אפשר להגדיל או להקטין את המקדמות, פעם אחת בכל רבעון: ארבע פעמים בשנה, לפי קריטריונים המפורטים בתקנות, כמו שומה אחרונה או חישוב הכנסות צפויות.

ככלל, עצמאי שלא מקטין את המקדמות ומתברר לפי השומה כי ההכנסה שלו קטנה יותר ממה ששילם בעדה מקדמות דמי ביטוח, וגמלתו לא נחסמה, יקבל את דמי הביטוח העודפים בחזרה צמודים למדד.

הביטוח הלאומי מקטין את המקדמות רטרואקטיבית מתחילת השנה והמבוטח מקבל החזר של דמי הביטוח ששולמו ביתר. גם הגדלה מבוצעת מתחילת השנה והמבוטח אמור להשלים את דמי הביטוח.

שינוי מקדמות אינו משנה את מעמדו של המבוטח בביטוח הלאומי. כלומר, שינוי סוג מעצמאי שאינו כלול בהגדרת עובד עצמאי ל"עובד עצמאי", או ההיפך, מחייבים דיווח של המבוטח בטופס בל/6101 (דין וחשבון רב שנתי).

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

קיזוז הכנסות ממשלח יד מדמי אבטלה

ביום 21.6.2023 דחה בית הדין הארצי את ערעורו של יצחק דנגור (עב"ל 22-04-25107), בדעת רוב, וקבע שיש לקזז מדמי האבטלה שקיבל את החלק היחסי של הכנסותיו כעצמאי בתקופת האבטלה. המערער היה שכיר וגם עצמאי ערב הקורונה. מיום 26.3.2020 ועד 29.4.2020 היה בחל"ת בשל הקורונה וחזר לעבוד ביום 30.4.2020. הביטוח הלאומי קיזז את ההכנסות היחסיות כעצמאי מדמי האבטלה לפי סעיף 176 בחוק הביטוח הלאומי. כאמור, בית הדין הארצי קיבל את עמדת הביטוח הלאומי וערך ניתוח מעמיק בסוגיה.

חשוב להזכיר בעניין זה כי ההצהרות לצורך קיזוז הכנסות ממשלח יד מדמי אבטלה במלחמת חרבות ברזל בלבד בטופס 1503 מנותקות מכל הפעולות במסגרת הגבייה.

התיישנות החזרי דמי ביטוח

ככלל, התיישנות החזרי דמי הביטוח היא עד 7 שנים. חוזר הביטוח הלאומי בנושא מבהיר מתי התיישנות ממועד הגשת הבקשה ומתי משנת המס הקודמת.

חלוקת הכנסות בין בני זוג - משני סוגים

חלוקת הכנסות שאינן מעבודה - בשנה השוטפת ובשנתיים שקדמו:

- הביטוח הלאומי מאפשר לחלק הכנסות פסיביות מנכסים בשנה השוטפת ובשנתיים שקדמו לה לפי הכללים שקבע הביטוח הלאומי. אין צורך להצהיר מחדש על אופן החלוקה בכל שנה.
- מומלץ לשים לב לזכאות לגמלאות בהקשר לחלוקת ההכנסות בין בני הזוג, כמו בתוספת תלויים אצל נכה כללי.
- ביום 28.5.2023 קיבל בית הדין האזורי (ב"ל 21-02-25290) את תביעתם של דוד ואהובה בנדלי בדבר חלוקת הכנסות מדמי שכירות של נכס בית, שאינו למגורים, בין בני הזוג אחרונית בשנת 2019, רטרואקטיבית משנת 2013 ואילך, בניגוד לעמדת הביטוח הלאומי. בשנת 2019 ביקש המבוטח לפצל הכנסות מנכס בית שאינו למגורים רטרואקטיבית משנת 2018. זאת, כיוון שאשתו עקרת בית שפטורה מתשלום דמי ביטוח והביטוח הלאומי ביצע זאת. בהמשך הגיש בקשה מתוקנת לפצל את ההכנסות רטרואקטיבית משנת 2013 והביטוח הלאומי פיצל שנה אחת נוספת בלבד, שנת 2017.
- בית הדין האזורי קיבל כאמור את התביעה ואת בקשת המבוטחים לפצל את ההכנסות מנכס הבית רטרואקטיבית משנת 2013.

תקציר הנחיות הביטוח הלאומי באשר לחלוקת הכנסות שאינן מעבודה בין בני זוג למי שנישאו אחרי 1.1.1974 (לרבות ידועים בציבור)

נישואין אחרי יום 1.1.1974	חלוקת ההכנסות שאינן מעבודה
חלוקת ההכנסות בשנה השוטפת ובשנתיים שלפניה – תתבצע עם המצאת אישור שהנכס רשום על שם שני בני הזוג.	הנכסים רשומים על שם שני בני הזוג
חלוקת ההכנסות בשנה השוטפת ובשנתיים שלפניה – תתבצע עם הצהרה בכתב של שני בני הזוג על כוונת שיתוף בנכסים. נוסח ההצהרה מצוי באתר הביטוח הלאומי באינטרנט בל/631. (לטופס בל/631)	הנכסים רשומים על שם אחד מבני הזוג

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

דוחות לשנת 2022 - פריסת דמי לידה וניכוי דמי ביטוח המותרים בניכוי פריסת דמי לידה

ביום 2.6.2022 פורסם חוזר מס הכנסה מספר 2/2022 בנושא: סעיף 8(ג) לפקודה - פריסת הכנסה.

סעיף 7 בחוזר מתייחס לפריסת דמי לידה המתקבלים מהביטוח הלאומי, גם בעבור שנת המס הקודמת, וגם בעבור שנת המס העוקבת. למען הסדר הטוב, אזכיר כי:

- פריסה לאחור, הכוונה לדמי לידה שהתקבלו בגין שנים קודמות - היא בהתאם לסעיף 8(ג1) לפקודה.

- פריסה קדימה, הכוונה לדמי לידה שהתקבלו בגין השנים הבאות - ניתן לפרוס קדימה במסגרת כללי המנהל מכוח סמכותו בסעיף 8(ג3) לפקודה והכללים נקבעו בחוזר 2/2022. פריסה קדימה אפשרית מדוחות 2021 ואילך.

ההכנסות מדמי הלידה והמס ידווחו בכל אחת מהשנים בדוח למס הכנסה או בבקשה להחזר מס, בהתאם לחלקן היחסי בכל שנה, כמפורט בחוזר.

בהוראת ביצוע של מס הכנסה מספר 03/2023 בנושא ניתוב שלב א ושינויים בשידור דוחות ושומות יחידים וחברות לשנת המס 2022 מיום 12.3.2023, הובהרה פעם נוספת האפשרות לפרוס את דמי לידה בדוח לשנת 2022.

ניכוי דמי הביטוח הלאומי המותרים בניכוי לצורכי מס הכנסה

בעקבות תביעה ייצוגית כנגד רשות המסים, קובע סעיף 8.7 בהוראת ביצוע 3/2023 של רשות המסים שיש להתעלם לצורך הדיווח בדוח השנתי מהחזרים בגין הפרשי שנים קודמות שקיבל הנישום מהביטוח הלאומי, ולהתייחס לצורך דרישת הניכוי רק לתשלומים ששולמו על ידי הנישום.

הכנסות משכר דירה בחו"ל

ביום 4.1.2022 דחה בית הדין הארצי את ערעורו של הביטוח הלאומי על פסק דינו של בית הדין האזורי בעניינו של ברוך מרדכי אולך (עב"ל 20-12-60019) בעניין הכנסה מדמי שכירות מהשכרת מקרקעין מחוץ לישראל.

בימים אלה מתבררת בבית המשפט המחוזי תובענה ייצוגית בעניין יצחק זאב סולובייצ'יק לבין הביטוח הלאומי (ת"צ 20-12-49282) בקשר לגביית דמי ביטוח לאומי שלא כדן ממבוטחים אשר דיווחו על הכנסות פסיביות משכר דירה למגורים בחו"ל בחישוב מס רגיל. הדיון בבית המשפט נקבע לתאריך 4.12.2023.

בשלב זה הביטוח הלאומי מקפיד דרישות תשלום של מבוטחים שחייבים בדמי ביטוח בשל הכנסות מדמי שכירות בחו"ל ולא מחזיר בשלב זה את דמי הביטוח לשנים קודמות (אבל רושם את הבקשה לצורך מועד התיישנות החזרים). לצורך הקפאת דרישות תשלום ומניעת פעולות אכיפה, יש להמציא הוכחות שמדובר בהכנסה משכירות בחו"ל כמו דוח שנתי, חוזים מתורגמים, הפקדות מתאימות ועוד.

מענקים המשולמים על ידי הביטוח הלאומי לפי הסכם בדבר מתן מענקי עידוד והמשך תעסוקה – מלחמת חרבות ברזל

ביום 29.11.2023 פורסם ברשומות הסכם שנחתם עם הביטוח הלאומי בסמכותו לפי סעיף 9 בחוק הביטוח הלאומי. לפי ההסכם, הביטוח הלאומי ישלם מענק לתושבי ישראל בלבד, לעידוד תעסוקה בענפי הבניין והחקלאות וכן מענק לעידוד המשך תעסוקה לתושבי ישראל כמפורט בהמשך.

המענק לא נחשב להכנסה לעניין כל דין, בהתאם להוראות סעיף 406(ד) לחוק הביטוח הלאומי, כנוסחו בסעיף 5(5) לחוק התוכנית לסיוע כלכלי (הוראת שעה-חרבות ברזל), התשפ"ד-2023. לפי סעיף זה, תשלומים לפי הסכמים שנערכו לפי הוראות סעיף 9 בשל המצב הבטחוני המיוחד, לא ייחשבו להכנסה לפי כל דין, אלא אם נקבע אחרת בהסכם כאמור.

חשוב לציין כי עובד שזכאי לשני המענקים והוגשה בקשה לקבל את שניהם, יקבל את הגבוה שביניהם. להלן תמצית קצרה על כל מענק:

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

מענק תמרוץ

ניתן לעובד תושב ישראל שלא עבד קודם בענפים בנייה וחקלאות והחל לעבוד בענף לאחר 7.10.2023. העבודה בענף המזכה נחשבת לביצוע כל עבודה באתר בנייה, וכן עבודה באתרי גידול חקלאיים ובבתי אריזה, והכל כמשמעותם בלוח ח' בחוק הביטוח הלאומי (כמו בעבודה מועדפת), בהתאם לנתונים שבידי הביטוח הלאומי, ולמעט עבודה פקידותית בענפים אלה.

העובד הגיע פיזית לעבוד בחצרי המעסיק 11 ימים לפחות בכל חודש העסקה והכנסתו לא פחתה מסך של 2,786 ₪ בחודש.

מענק עידוד

ניתן לעובד תושב ישראל שמקום מגוריו הקבוע הוא בישוב מפונה, או שהוא נכלל באוכלוסייה מסוימת של תושבי יישוב שהוחלט לפנותה בהחלטות הממשלה, או שמקום מגוריו הקבוע אינו בישוב מפונה, אך מקום עבודתו הוא בישוב מפונה. העובד עבד אצל המעסיק בחודש אחד לפחות בחודשים יולי עד ספטמבר 2023 (חודש מזכה), אינו עובד של מעסיק ציבורי והגיע פיזית לעבוד בחצרי המעסיק שאצלו עבד בחודש המזכה 11 ימים לפחות בכל חודש קלנדרי.

שיפוי למעסיק עבור המשך תשלומים לקופת גמל או לקצבה בעבור חטוף או נעדר שהוא עובד

לפי חוק הגנה על עובדים בשעת חירום (תיקון מספר 5 והוראת שעה-חרבות ברזל), התשפ"ד-2023, נערך גם תיקון עקיף מספר 241 בחוק הביטוח הלאומי.

על פי התיקון בחוק הביטוח הלאומי, מעסיק שנהג לשלם תשלומים לקופת גמל לקצבה בעבור עובד חטוף או נעדר, חייב להמשיך לשלם לקופת הגמל לקצבה, כמפורט בהוראת השעה, את חלקו של המעסיק ואת חלקו של העובד. המעסיק ידווח לביטוח הלאומי ויקבל שיפוי מהאוצר, אלא אם המעסיק קיבל שיפוי ממקור אחר.

חוק שכר מינימום, התשמ"ז-1987

החל ממשכורת חודש דצמבר 2017 ועד משכורת מרץ 2023, שכר המינימום לחודש היה 5,300 ש"ח לחודש. החל ממשכורת חודש אפריל 2023 שכר המינימום עלה לסכום של 5,571.75 ש"ח בחודש למשרה מלאה.

הפרשי גמלה בשל תשלום נוסף או הפרשי שכר

בתשלום שחייב בפריסת שכר (גם אחרי ניתוק יחסי העבודה), יש לבחון זכאות להפרשי גמלאות. יש לשים לב למגבלת השיהוי (בדרך כלל שנה מיום מתן התשלום הנוסף או הפרש השכר).

ביום 4.1.2023 דחה בית הדין האזורי את תביעתו של אהרון אלקיים (ב"ל 20-11-22305) להגדלת גמלאות ומענקים לנכות מעבודה כיוון שתביעתו להפרשי הגמלה בשל שכר נוסף הוגשה בשיהוי של שנים רבות. לפי תקנה 9 לתקנות הביטוח הלאומי (הגשת תביעה לגמלה ואופן תשלומה), התשנ"ח-1998, יש לראות בפניה להגדלת גמלה או תוספת לגמלה כ"תביעה" ולכן ההגדלה כפופה לכללי השיהוי שבסעיף 296 בחוק הביטוח הלאומי. הפסיקה קבעה עוד כי פניית מבוטח להכיר ברכיב שכר שלא הוכר בעבר, כחלק מהבסיס לתשלום קצבה, היא בגדר תביעה.

תזכורת קצרה לפעולות חשובות למעסיק

1. מומלץ מאד להסדיר חובות בחודש דצמבר 2023.
2. לבדוק שאין קביעות ושכל הדוחות הוגשו, לרבות טופסי 102, 100 חודשי וייעודי וטופסי 126. עיכוב במשלוח טופס 100 ייעודי לגמלאות, עלול לעכב טיפול בתביעה של עובד לגמלה.
3. לבדוק תיאום דמי ביטוח בשנה השוטפת. לא ניתן לפטור עובד מתשלום דמי ביטוח ללא אישור מהביטוח הלאומי או טופס 644 (טופס 644 מתאים רק לתיאום בשיעור המופחת).
4. מעסיק עיקרי חייב לבדוק שיש לו הצהרה של העובד שהוא המעסיק העיקרי בטופס 101, או 103 (כולל עובד לפי צו סיווג מבוטחים).

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

5. מעסיק חייב לוודא שברשותו נמצאים כל האישורים מהביטוח הלאומי לעובדים שיש להם פטור מלא או חלקי מתשלום דמי הביטוח, כולל בשל תיאום דמי ביטוח. מומלץ לקראת סיום השנה לוודא שהעובד קיבל במהלך כל השנה את הקצבה (אולי במהלך השנה הפטור בוטל והעובד לא הודיע למעסיק, או שמשכורתו גדלה באופן ששולל את הזכאות לקצבה ולא הודיע לביטוח הלאומי).
6. לבדוק נכונות פטור של משכורות מדמי ביטוח לפי חוזר הביטוח הלאומי בנושא מחודש פברואר 2019. למשל תמורת חופשה לעומת פדיון חופשה.
7. בדיקת רכיבי פריסת שכר – הפרשי שכר ופריסת שכר נוסף. חשוב מאד לתקינות טופסי 100 חודשי וייעודי. לבדוק סיווג רכיבי שכר בקוד המתאים ובמיוחד לבדוק כל בונוס אם הוא חודשי או שהוא תשלום נוסף שחייב בפריסה.
8. בדיקת כל ההטבות וזקיפת רכיבי השכר במשכורת, כמו נופש, שווי רכב, ארוחות, מתנות ועוד. לוודא שלרכב תפעולי יש הוכחות מתאימות.
9. בדיקה שאין ניכוי הוצאות ברוטו מהמשכורת לעניין תשלום דמי הביטוח (ייתכן הבדל בין מס הכנסה לביטוח הלאומי. הוצאות רכב פרטיות אינן מותרות בניכוי גם לצורכי מס הכנסה).
- * ראו לעיל את חוזר הביטוח הלאומי שפורסם בעניין זה ואת פסק הדין בעניין אלביט מערכות בע"מ מיום 22.3.2022 שבו דחה בית הדין האזורי את התביעה של אלביט נגד הביטוח הלאומי וקבע שעליה לשלם את שומת הביטוח הלאומי במלואה (בי"ל 47947-02-20), כולל את הרכיב שהיה במחלוקת: הפחתת ניכויי רשות משכר ברוטו (מס הכנסה לא התייחס לרכיבים אלה בשומת הניכויים שלו בשנים אלה). לא הוגש ערעור על פסק הדין.
10. התאמת טופסי 102 וטופס 617 לטופס 100 חודשי, לרבות בדיקת משובים של טופסי 100.
11. בדיקת התאמה בין השכר שנקוב בתלוש לשכר ששולם בפועל (לפי הפסיקה, תכליתה של גמלה מחליפת שכר היא לשמור על רמת החיים בהתאם להכנסה שהמבוטח הורגל אליה). הביטוח הלאומי בודק פערים בין השכר בתלוש לבין ההפקדות בבנק גם כדי לבדוק אם מדובר בשכר פיקטיבי.
12. למלא טפסים בהקפדה, לרבות ימי עבודה, סיווג עובד כחודשי/יומי/שעתי, שכר מינימום, פריסת שכר ועוד.
13. הקפדה על ציון קרובי משפחה ובעלי שליטה בתביעות לגמלאות.
14. לא למלא טופס תביעה במקום עובד.
15. לבדוק אם נותני שירותים עצמאים כלולים בתוספת הראשונה בצו סיווג מבוטחים ושכל הדוחות בגינם הוגשו.
16. ניתן לשלם בחודש דצמבר 2023 את דמי הביטוח בתיקי המעסיקים בעבור חודש דצמבר 2023.

הכותבת רואת חשבון, בעלת פרקטיקה פרטית לייעוץ, לייצוג ולהרצאות בתחום הביטוח הלאומי ולמתן פתרונות לפי חוק הביטוח הלאומי. בין תפקידיה הציבוריים: חברת נשיאות לשכת רואי חשבון, יו"ר ועדת הקשר של לשכת רואי חשבון עם המוסד לביטוח לאומי ונציגת הלשכה בכנסת בנושא זה.

(1) הנוסח המובא לעיל אינו מחליף את החקיקה, את התקדימים מפסקי הדין או את הנוסח המלא של פרסומי הביטוח הלאומי, אלא בא להסב את תשומת הלב לאמור בהם.

(2) כל המידע המוצג במאמר הוא מידע כללי בלבד ואין בו כדי להוות ייעוץ ו/או חוות דעת או המלצה לנקיטת הליכים או להימנעות מהם. הכותבת אינה נושאת באחריות כלשהי כלפי הקוראים ואלה נדרשים לקבל עצה מקצועית לפני כל פעולה המסתמכת על המידע האמור.

(3) כל הזכויות שמורות © ט.ל.ח.

בת זוג שכירה בעסק בעלה זכאית לדמי אבטלה ולידה, משהתקיימו יחסי עובד ומעסיק (הלכת לומברוזו)

רו"ח אורנה צח-גלרט; מר חיים חיטמן; רו"ח (משפטן) ישי חיבה

בית הדין הארצי לעבודה (עב"ל 13710-06-22) קיבל ביום 6/7/2023 את ערעורה של ליאת לומברוזו (להלן: המבוטחת) וקבע כי התקיימו יחסי עבודה בינה לבין בן זוגה בחודשים שבמחלוקת, לנוכח העובדה כי בוצעה עבודה סדירה, בתפקיד מהותי, כנגד שכר, במשרדו של בן הזוג, ולפיכך היא זכאית לדמי אבטלה ולדמי לידה.

רקע עובדתי

- בתחילת 2017 הקים בן זוגה של המבוטחת משרד במקצוע חופשי (להלן: "המשרד"), שפעל מבית הוריה של המבוטחת בראשון לציון. בתחילת הפעילות עבד בן הזוג לבדו, כאשר המבוטחת מסייעת בנושאים נקודתיים, כגון בחירת שם למשרד, עיצוב לוגו, עיצוב כרטיסי ביקור ועוד.
- לטענת המבוטחת, ב-9/2018 היא החלה לעבוד כשכירה במשרד. היא הגיעה מדי בוקר מביתה שברמת גן וניהלה את המשרד בדגש על שיווק העסק, הנהלת חשבונות ואדמיניסטרציה שוטפת. הונפקו לה תלושי שכר, בשכר ראוי, אשר הועבר מדי חודש מחשבון הבנק של העסק לחשבון הבנק הפרטי המשותף לבני הזוג.
- מתברר כי מחודש 9/2019, במקביל לעבודתה במשרד, עבדה כסייעת בגן ילדים במשרה חלקית. לא נמסרו לביטוח הלאומי (להלן: "הב"ל") הפרטים המלאים על עבודה זו.
- ב-15/3/2020 הוצאה המבוטחת לחל"ת משני מקומות העבודה שלה, לנוכח מגפת הקורונה. לטענת בן הזוג, ההוצאה לחל"ת נדרשה בשל הפחתה משמעותית בפעילות המשרד. בחלוף מספר חודשים, התפטרה מעבודתה בגן ילדים.
- המבוטחת הגישה תביעה לדמי אבטלה בגין שני מקומות העבודה. תביעתה אושרה ושולמו לה דמי אבטלה מלאים בגין שני המקומות.
- בשלהי 2020 ילדה. תביעתה לדמי לידה התקבלה רק לגבי עבודתה בגן הילדים ונדחתה לגבי עבודתה במשרד, ולא עוד, אלא שנשללו אחורנית דמי האבטלה שקבלה בגין עבודתה במשרד ונוצר לה חוב של כ-50,000 ש"ח.
- ביום 1.6.2021 חזרה המבוטחת לעבוד במשרד.
- תביעתה לבית הדין האזורי נדחתה, לאחר שנקבע כי אכן סייעה במשרד, אך אין הדבר עולה בגדר יחסי עובד ומעסיק הנדרשים בחוק, אלא עזרה משפחתית. בית הדין מצא מספר עדויות שהומצאו לו לתימוכין בטענת המבוטחת, כסותרות או לא סבירות.
- טיעוני המבוטחת – לטענתה אין מניעה כי בני משפחה מדרגה ראשונה ייחשבו עובדים ובלבד שמדובר בעבודה סדירה: היא הייתה אמונה מהיום הראשון על ניהול המשרד בדגש על שיווק, הנהלת חשבונות ואדמיניסטרציה שוטפת. ראייה לכך היא קבוצת וואטסאפ בשם "המשרד" שהקים בן הזוג, שם קיבלה הנחיות שוטפות ודווחה על סטטוס הטיפול בלקוחות. היא ביצעה עבודה מהותית ומשמעותית ובתמורה קבלה שכר ריאלי, הונפקו לה תלושי שכר ובוצעו העברות כספיות בצורה מסודרת מדי חודש בחודשו, תוך תשלום מיסים והפרשות פנסיוניות.
- עוד טענה כי בית הדין האזורי שגה כשקבע כי אי העסקת עובד מחליף מהווה אינדיקציה לחוסר הצורך בעבודתה, שכן תקופת העסקתה הסתיימה בתקופת הקורונה.
- עבודתה בגן הילדים הייתה מינורית, במשרה חלקית, כך שלא התנגשה עם עבודתה במשרד.
- טיעוני הב"ל – הב"ל תומך בפסק הדין של בית הדין האזורי, ומדגיש כי ככל שמדובר בקרבה משפחתית בין עובד למעסיק, הפסיקה מורה כי יש לבחון בקפידה את טיב היחסים שנוצרו, בשים לב בין היתר למסגרת שעות העבודה, לשכר ששולם, לטיב היחסים ולחיוניות העבודה.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים o.p.s. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

- אמנם בת זוג אינה נכללת בכלל אותם בני משפחה שפורטו לעיל, כך שלכאורה נדרשת לגביה עמידה מוקפדת על קיום יחסי עובד ומעסיק, אך "כיוון שמדובר בבחינה מהותית מובן שנלקחות בחשבון כלל הנסיבות, לרבות מאפייני העסק בו מדובר וההנחה כי כאשר מדובר בבני זוג לא תהא הקפדה יתרה על כללים פורמאליים".
- ההלכה הפסוקה קובעת כי כאשר מדובר ביחסי משפחה, ייבחנו היחסים בקפידת יתר כדי לוודא כי מדובר ביחסי עבודה אותנטיים ולא בפיקציה, וכדי לאבחן בין עזרה משפחתית לבין עבודה שכירה של "עובד". לטענת הב"ל המבוטחת לא עמדה בנטל להוכיח נחיצות עבודתה והיקף שעות עבודתה, לא הסבירה את החפיפה הקיימת בזמני העבודה בגן הילדים ובמשרד, עסקה בפרסום גם טרם עבודתה במשרד והמשיכה בפעילותה גם לאחר הפסקת עבודתה.

רקע פסיקת בית הדין הארצי

- אין חולק כי יחסי משפחה אינם שוללים יחסי עובד ומעסיק המזכים בכל הזכויות המוענקות לעובד בחוק.
- אדרבה, בעניין עובד בעסק משפחתי קובע סעיף 1 לחוק "כי תיתכן גמישות מסוימת בבחינת יחסי עבודה במסגרת משפחתית, בהגדירו "עובד" במילים הבאות: "לרבות בן משפחה, אף אם אין בינו לבין קרובו המעסיקו יחס של עובד ומעביד, ובלבד שהוא עובד במפעל באופן סדיר ובעבודה שאילולא עשה אותה הוא, היתה נעשית בידי עובד; לענין זה, 'בן משפחה' – אחד ההורים, ילד, נכד, אח או אחות" (ההדגשה במקור - אצ"ג, ח"ח, י"ח).

פסק הדין

לאחר שקרא בית הדין את טענות שני צדדים החליט כי יש מקום להתערבותו (אף שאינה מחלוקת משפטית עם בית הדין קמא על פרשנות החוק), תוך שהוא קובע כי מהעובדות ומהראיות עולה דווקא כי המבוטחת אכן הייתה שכירה במשרד, וכי נתקיימו בינה לבין בעלה יחסי עובד ומעסיק כנדרש בחוק:

- לדעת בית הדין הארצי, הראיות שהובאו בפני בית הדין מספיקות כדי לקבוע כי לא היה הסדר פיקטיבי וכי אכן בוצעה עבודה סדירה, בתפקיד מהותי, כנגד שכר.
- בית הדין האזורי לא ביסס את הכרעתו על קביעות מהימנות.
- בית הדין הארצי חילק את התקופה הכוללת לשלוש תקופות: עד 9/2018 - עזרה משפחתית מובהקת, מ-9/2018 – עבודה סדירה וקבועה בתפקיד נדרש ובעל משמעות, וממועד היציאה לחל"ת – שוב עזרה משפחתית.
- משהצורך בשכירת עובד נוסף למשרד עלה לראשונה רק בתקופה השנייה, לא נתן בית הדין משקל לכך שאיש לא ביצע את התפקיד לפני המערערת.
- מספטמבר 2018, "זמן רב" לפני שנכנסה להיריון וזמן רב לפני פרוץ הקורונה, שהובילה ליציאתה לחל"ת, הופקו למבוטחת תלושי שכר כאמור, והדבר חודש לאחר חופשת הלידה. כל אלו תומכים "במסקנה של יחסי עבודה אותנטיים, שלא נועדו לצורך קבלת זכויות מכוח החוק, ואין הצדקה לטעמנו לתארם כעזרה ספורדית גרידא".
- בית הדין לא מצא כי יש בהמשך פעילותה של המבוטחת מביתה בתקופת הקורונה, שניתן לראותה בגדר עזרה משפחתית בלבד, כדי להעיד כי לפני כן לא הייתה בגדר עובדת.
- בית הדין קובע כי: "לא מצאנו כי יש ליתן משקל משמעותי לכך שלא נשכר עובד חלופי לתקופת חופשת הלידה לצורך מילוי מטלותיה של המערערת, וסביר היה בנסיבות העניין – כאשר דובר בחופשת לידה בת כחצי שנה ובעסק משפחתי בתחילת דרכו הפועל מבית הוריה של המערערת – כי בן הזוג ייקח על עצמו (כפי שהעיד כי עשה) לבצע את מטלותיה של המערערת בתקופת חופשת הלידה. הדברים נכונים מכוח קל וחומר כאשר התקופה היא עדיין במסגרת מגפת הקורונה" (ההדגשה אינה במקור - אצ"ג, ח"ח, י"ח).

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

בסיכומו של דבר נקבע כי נתקיימו בין המבוטחת לעסקו של בעלה יחסי עובד-מעסיק, ומשכך המבוטחת זכאית לדמי אבטלה ודמי לידה בגינם.

הכותבים: רו"ח אורנה צח-גלרט הכותבת רואת חשבון, בעלת פרקטיקה פרטית לייעוץ, לייצוג ולהרצאות בתחום הביטוח הלאומי ולמתן פתרונות לפי חוק הביטוח הלאומי. בין תפקידיה הציבוריים: חברת נשיאות לשכת רואי חשבון, יו"ר ועדת הקשר של לשכת רואי חשבון עם המוסד לביטוח לאומי ונציגת הלשכה בכנסת בנושא זה. כתובת אתר אינטרנט ל- www.ornazach.co.il; דוא"ל ליצירת קשר - ornazachcpa@gmail.com חיים חיטמן - ממשד ארצי, חיבה, אלמקייס, כהן - פתרונות מיסוי בע"מ רו"ח (משפטן) ישי חיבה - שותף במשרד ארצי, חיבה, אלמקייס, כהן - פתרונות מיסוי בע"מ www.ahec-tax.co.il

חלוקת הכנסות שכר דירה בין בני זוג - עד שבע שנים אחורנית

רו"ח אורנה צח-גלרט; מר חיים חיטמן; רו"ח (משפטן) ישי חיבה

בית הדין האזורי (ב"ל 21-02-25290) קיבל ביום 28/5/2023 את תביעתם של דוד ואהובה בנדלי (להלן: "המבוטחים") בדבר חלוקת הכנסות מדמי שכירות של נכס בית (שאינו למגורים) בין בני הזוג אחורנית בשנת 2019, רטרואקטיבית משנת 2013 ואילך, בניגוד לעמדת הביטוח הלאומי (להלן: ב"ל) שמאפשרת חלוקת הכנסות אחורנית כאמור, לשנה השוטפת ולשנתיים שקדמו לה, ותו לא.

רקע חוקי ונהלים

1. דמי שכירות למגורים בישראל (שאינם מגיעים כדי עסק) פטורים מדמי ביטוח לאומי ומדמי ביטוח בריאות (להלן: "דמי ביטוח") ללא הגבלת סכומים (ראו חוזר ביטוח 1314 מיום 26.10.2004 וחוזר ביטוח 1368 מיום 13.5.2008).
2. דמי שכירות לעסקים (שאינם עסק) חייבים בדמי ביטוח כהכנסה שאינה מעבודה עד גיל הפרישה, בשיעור של עד 12%. "עקרת בית" שנשואה למבוטח, פטורה מחבות כאמור על כל הכנסה שאינה מעבודה.
3. דמי שכירות (שאינם מגיעים כדי עסק) מחו"ל, לפי הלכת אולך, פטורים אף הם מדמי ביטוח. הביטוח הלאומי טרם פרסם את עמדתו בקשר לפסק הדין ומקפא חובות של דמי ביטוח.
4. על פי חוזר הב"ל משנת 2004, אשר הורחב בשנת 2006 בשנה נוספת רטרואקטיבית, הב"ל מאפשר חלוקת הכנסות שאינן מעבודה ורשומות על שם בן זוג אחד, באופן שווה בין בני זוג, אחורנית – לשנה השוטפת שבה הוגשה הבקשה לחלוקה, וכן לשנתיים שקדמו לה.

תמצית עובדתית

- למבוטח נכס בית שאינו למגורים, הרשום על שמו, ובגינו חויב בדמי ביטוח מדי שנה ובגינו שולמו דמי ביטוח.
- בשנת 2019 הגיש בקשה לפצל את ההכנסות הללו בינו לבין אשתו שהיא עקרת בית, אחורנית משנת 2018. כך נעשה.
- בהמשך הגיש בקשה מתוקנת וביקש פיצול כאמור החל משנת 2013. הב"ל נענה לתוספת פיצול של שנה אחת נוספת בלבד, שנת 2017. זאת על פי החוזר האמור לעיל.

עיקר טיעוני הצדדים

המבוטחים

- הב"ל גובה דמי ביטוח בגין שבע שנים למפרע, ולכן יש לאפשר בקשת חלוקת הכנסות כאמור, עד שבע שנים אחורנית.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

- סעיף 362(א) לחוק, הדן בהחזר תשלומים ששולמו ביתר לבי"ל, אינו קובע מגבלת שנים.
- משום שהשגות המבוטח על קביעות ועמדות הבי"ל אשר נשלחו אליו, נעשו בחלוף יותר משנה מיום שקיבל אותן, הרי חלה התיישנות, ולא ניתן לו להשיג או לערור עליהן יותר.
- הבי"ל פעל לפי הוראות חוזר הבי"ל (כמתואר לעיל).
- יש פסיקות התומכות בעמדת הבי"ל.
- הנכס רשום על שם המבוטח (הבעל), ולאורך שנים הצהיר כי הכנסה זו שייכת לו.

דיון והחלטה

- המקור לשלילת בקשת המבוטחים הוא הנחיות אגף הביטוח והבריאות כפי שנקבעו בחוזר הבי"ל.
  - לא הובאה כל פסיקה תומכת לעמדת הבי"ל.
  - בקשת פריסת הכנסות אינה בגדר תביעה, ומשום כך הוראות השיהוי - התיישנות, של שנה אחת, אינן חלות עליה כלל.
  - בשונה מטענת הבי"ל, בדוחות המבוטח לפקיד השומה שנה בשנה, נמצא כי הכנסות אלו נכתבו בשדה של הכנסות שני בני הזוג. משכך רואה בית הדין את בקשת הפריסה מהבי"ל כדיווח שדווח כבר בזמן אמת לרשות מס אחרת, כהכנסה השייכת לשני הזוג, וניתן להיסמך עליה.
- בסופו של דבר נפסק כי בקשת המבוטחים לחלוקת ההכנסות ביניהם החל משנת 2013 - נתקבלה.

הערת אגב

משום שבית הדין לעבודה אינו בקיא די הצורך בפקודת מס הכנסה, היה נראה לו כי ציון הכנסות השכירות בדוחות בני הזוג לפקיד השומה בכותרת "הכנסות שני בני הזוג", משמעו כי פקיד השומה יצרף וישום מחצית ההכנסות הללו לכל אחד מבני הזוג, ולא היא. הציון "הכנסות שני בני הזוג" בדוח השנתי לפקיד השומה בא לומר כי מדובר בהכנסות בחישוב מאוחד, והללו יצורפו במלואן לבן הזוג שהכנסתו מיגיעה אישית גבוהה יותר (גם אם הנכס, מקור ההכנסה, רשום על שם בן הזוג השני).

זאת במובחן מן הציון "הכנסות שכירות שמקורן בירושה או משנה לפני הנישואין" – שאז מחויב פקיד השומה לאפשר את חיובן של הכנסות אלו בידי אחד מבני הזוג שהכנסות אלו שייכות דווקא לו.

מכל מקום, אין ציון כזה או אחר בדוח השנתי מאפשר חלוקה של אותן הכנסות בין שני בני הזוג. לשם חלוקת הכנסות נדרש לרשום במפורש מחצית הכנסה מסוימת בטור הרלוונטי של כל אחד מבני הזוג, ככל שפיצול ההכנסות אפשרי בכלל לפי הוראות הפקודה והפסיקה.

הכותבים: רו"ח אורנה צח-גלרט הכותבת רואת חשבון, בעלת פרקטיקה פרטית לייעוץ, לייצוג ולהרצאות בתחום הביטוח הלאומי ולמתן פתרונות לפי חוק הביטוח הלאומי. בין תפקידיה הציבוריים: חברת נשיאות לשכת רואי חשבון, יו"ר ועדת הקשר של לשכת רואי חשבון עם המוסד לביטוח לאומי ונציגת הלשכה בכנסת בנושא זה. כתובת אתר אינטרנט ל- www.ornazach.co.il; דוא"ל ליצירת קשר - ornazachcpa@gmail.com חיים חיטמן - ממשרד ארצי, חיבה, אלמקייס, כהן - פתרונות מיסוי בע"מ רו"ח (משפטן) ישי חיבה - שותף במשרד ארצי, חיבה, אלמקייס, כהן - פתרונות מיסוי בע"מ www.ahc-tax.co.il

ניכוי דמי ביטוח מעצמאים מינואר 2023 ואילך

מי שלא עובד ויש לו הכנסות שלא מעבודה		עצמאי מקבל קצבת אזרח ותיק בגיל מותנה או מעל לגיל		עצמאי בגיל מותנה ללא קצבת אזרח ותיק		עצמאי		
רגיל מלא עד	מופחת עד 60% שכר ממוצע	רגיל מלא עד	מופחת עד 60% שכר ממוצע	רגיל מלא עד	מופחת עד 60% שכר ממוצע	רגיל מלא עד 47,465	מופחת עד 60% שכר ממוצע	ענף
47,465	7,122	47,465	7,122	47,465	7,122			
0.16	0.11	-	-	0.94	0.24	0.94	0.24	אמהות
3.65	2.4	-	-	5.95	1.32	5.95	1.32	זקנה ושארים
1.67	1.1	-	-	2.74	0.59	2.74	0.59	ילדים
1.31	0.87	-	-			2.12	0.47	נכות
-	-	0.78	0.17	0.78	0.17	0.78	0.17	נפגעי עבודה
0.07	0.04	-	-	-	-	0.09	0.03	נפגעי תאונות
0.14	0.09	-	-	0.21	0.05	0.21	0.05	סיעוד
7	4.61	0.78	0.17	10.62	2.37	12.83	2.87	סה"כ ב.לאומי
5	5	-	-	5	3.1	5	3.1	סה"כ ב.בריאות
12	9.61	0.78	0.17	15.62	5.47	17.83	5.97	סה"כ

נתונים עדכניים לשנת הביטוח 2023

סכום	תיאור
7,122 ש"ח	הסכום לשיעור מופחת לחודש
35,616 ש"ח	הכנסת מינימום שנתי לעובד עצמאי
2,968 ש"ח	הכנסת מינימום חודשיים לעובד עצמאי
569,580 ש"ח	הכנסת מקסימום שנתית
47,465 ש"ח	הכנסת מקסימום חודשית לעובד עצמאי

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ.אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

סוגיות בעניין מעסיקים ושכירים

מס הכנסה

הטבות המס לשכיר בעל שליטה בהפקדה לקרן פנסיה ולקרן השתלמות

נדב טסלר

במסגרת תיקון 190 הוסדרו מחדש ההפקדות לשכיר בעל שליטה ובאפשרותו להפקיד כיום גם לרכיב הפיצויים וגם לרכיב התגמולים, אך בניגוד לשכיר רגיל על שכיר בעל שליטה חלות מגבלות בהפקדה לרכיב הפיצויים ולקרן השתלמות.

עצמאים רבים מתלבטים לגבי כדאיות המעבר מעוסק מורשה לשכיר בעל שליטה. אחד השיקולים במעבר הוא האפשרות לצבירת רווחים במסגרת החברה כאשר את אותם הרווחים ניתן להוציא בהמשך כדיווידנדים. בניגוד לעצמאים שרואים בפנסיית חובה לעצמאים מטרד, שכיר בעל שליטה יכול להסתכל על ההפקדה לחיסכון הפנסיוני בשני כובעים.

ככובע של העובד, כהפקדה המקנה לו הטבות מס כיחיד וכדרך להעברת כספים מהחברה לחשבון הפנסיוני שלו. ככובע של החברה הוא מסתכל על ההפקדות לחיסכון הפנסיוני כהוצאה מוכרת.

הטבות המס לשכיר בעל שליטה בהפקדה לקרן פנסיה ולקרן השתלמות

עד לתיקון 190 נדרש שכיר בעל שליטה לבחור האם להפקיד לרכיב הפיצויים או לרכיב התגמולים. במסגרת תיקון 190 נקבע כי ניתן לבצע הפקדות לפנסיה לבעלי שליטה כפי שמבצעים הפקדות לכל שכיר אחר בעסק (למעט עבור רכיב הפיצויים). המשמעות היא שניתן להגדיל את ההפקדות לרכיב התגמולים עבור בעל השליטה ובכך להגדיל את החיסכון שלו לפנסיה ולהקטין את ההכנסה החייבת שלו בעסק.

הפקדה לפיצויים מוגבלת לתקרה, בשנת 2023 התקרה עומדת על 13,310 ש"ח בשנה או בחישוב חודשי 1,109 ש"ח בחודש.

תשלום עובד	תשלום מעסיק	פיצויים
עד 7%	עד 7.5%	13,310 ש"ח

דוגמה

שכיר בעל שליטה עם שכר חודשי של 25,000 ש"ח יש להפקיד עבורו:

6% לרכיב תגמולי עובד – 1,500 ש"ח

6.5% תגמולי מעסיק – 1,625 ש"ח

4.43% לרכיב הפיצויים 1,109 ש"ח

חשוב לזכור כי הפקדה לרכיב תגמולי מעסיק תחשב לעסק כהוצאה מוכרת ובמקרים רבים נכון להגדיל את ההפקדה ל- 7.5% מהשכר.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

הטבות המס לשכיר בעל שליטה בהפקדה לקרן פנסיה ולאבדן כושר עבודה

בפני החברה עומדות שתי אפשרויות להפקדה לבעל השליטה לקרן הפנסיה ולאבדן כושר עבודה.

- תשלום החברה לתגמולים ממלוא השכר, תשלום החברה לפיצויים – מוגבל בתקרה (13,310). תשלום לאבדן כושר עבודה על מלוא השכר.
- בשכר עד – 23,500 ש"ח – תשלום של החברה כשכיר והשארית רובד שכר לא מבוטח (כיום שכר 9,400 ש"ח) לתשלום כעצמאי.

תשלום החברה לתגמולים מכל השכר, ופיצויים עד שכר 13,310

לדוגמא – שכר 10,000

תשלום מעסיק לפיצויים 8.33%

תשלום מעסיק לתגמולים 5%-7%

תשלום עובד לתגמולים 6%

תשלום מעסיק לאבדן כושר עבודה עד 2.5% מהשכר

שכר הגבוה מ – 13,310 ש"ח עד 29,675 ש"ח

תשלום מעסיק לפיצויים – עד שכר 13,310 ש"ח

תשלום מעסיק לתגמולים – עד שכר 29,675 ש"ח

תשלום עובד לתגמולים – עד שכר 29,675 ש"ח

תשלום מעסיק לאבדן כושר עבודה – עד שכר 29,675 ש"ח

באופציה זו – כל התשלומים מוכרים לחברה כהוצאה, אין שווי מס לעובד.

שימו לב ! בהפקדה העולה על שכר זה, נדרשת זקיפת הכנסה לעובד

אופציה נוספת – שילוב של שכיר ועצמאי עד שכר 23,500 ש"ח

תשלום החברה לפיצויים 8.33% × שכר 13,310 ש"ח

תשלום החברה לתגמולים 6.5%

תשלום העובד לתגמולים 6%

בנוסף – תשלום כעצמאי.

עד שכר 9,400 ש"ח (לחישוב ההפקדה הנדרשת)

בנוסף – מעסיק ירכוש אבדן כושר עבודה על מלוא השכר.

מעבר לשכר זה אין ניכוי עבור תשלומים כעצמאי. וכדאיות ההפקדה באופן עצמאי פוחתת

האם כדאי להפקיד לבעל השליטה לקרן הפנסיה את מלא הפיצויים או רק עד התקרה?

ישנם מקרים בהם החברה בוחרת להפקיד לבעל השליטה מעבר לתקרת הפיצויים למרות שהפקדה לא תוכר כהוצאה מוכרת לחברה.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ.אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

לדוגמא במקרה של חברה המורכבת ממספר שותפים הרוצים לדאוג לחלקם בפיצויים במקרה של פירוק החברה.

הפקדה מעל תקרת הפיצויים	הפקדה מעל אחוזי הפקדה לקרן השתלמות
הפקדה מעל 13,310 ש"ח בשנה – הוצאה לא נחשבת לחברה. הפקדה מעל 39,300 ש"ח בשנה – זקיפת הכנסה לבעל השליטה	הפקדה מעל ל – 4.5% מהתקרה, אין זקיפה לבעל השליטה.

צריך לזכור כי השלמת הפיצויים בסיום עבודה נחשבת לחברה כהוצאה מוכרת, עבור בעלי שליטה שאינם מתכננים לפרוש הפקדה על מלא השכר לפיצויים תאפשר להגדיל את החיסכון הפנסיוני ואת הקצבה שיקבלו במסגרת תהליך פרישה מדומה.

הפקדה עבור בעל השליטה לקרן השתלמות

בדומה לשכיר ניתן להפקיד גם לבעל השליטה לקרן השתלמות, אך אחוזי ההפקדה לקרן השתלמות לשכיר בעל שליטה שונים מאלה של השכיר הרגיל.

בעוד עבור שכיר רגיל, הפקדה עד לתקרה של 7.5% מהשכר תוכר לחברה כהוצאה מוכרת, עבור שכיר בעל שליטה מוגבלת בתקרה של 4.5% מהשכר.

על בעל השליטה לבצע הפקדה מקבילה בסך 1.5%.

אחוז הפקדה מעסיק	אחוז הפקדה עובד
4.5%	1.5%

האם כדאי לחברה להפקיד לבעל השליטה את מלא ההפקדה לקרן השתלמות?

במקרים רבים בוחרת החברה להפקיד עבור בעל השליטה הפקדה זהה לשכיר לקרן השתלמות, 7.5% מעסיק ו- 2.5% הפקדה של העובד. הפער בין התקרה המוכרת לבעל השליטה 4.5% לבין ההפקדה לשכיר 7.5% לא יהיה מוכר לחברה כהוצאה מוכרת, אך לא יחשב כזקיפת הכנסה לעובד.

בהנחה שהמס השולי שחל על בעל השליטה עולה על שיעור מס החברות*. הרי נוצר חיסכון במס לבעל השליטה.

לדוגמא:

בעל שליטה עם שיעור מס שולי של 47%

מס חברות שחל על החברה הוא 23%

*בשנת 2023 מס החברות בישראל עומד על 23%

חשוב להקפיד לא להפקיד לבעל השליטה מעבר למשכורת הקובעת, 15,712 ש"ח, כדי שלא תיווצר הכנסה חייבת לבעל השליטה שעליה יש לזקוף הכנסה בהתאם למס השולי.

בדומה לתשלום לחיסכון הפנסיוני גם בהפקדה לקרן השתלמות יש הזדמנות לבעל השליטה להעביר כספים לחשבונו מבלי לשלם מס דיווידנד (גם אם הכספים לא נחשבים כהוצאה מוכרת)

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ.אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

שכיר בעל שליטה עם הכנסה נוספת כעצמאי

שכיר בעל שליטה שהשאיר רוברד נוסף בהכנסתו תחת הכובע של עוסק מורשה או עוסק פטור יכול להמשיך ולבצע הפקדות לחיסכון הפנסיוני כעצמאי לרבות הפקדה לקרן השתלמות. ההפקדה לקרן השתלמות בהתאם לתקרה המוטבת תהייה פטורה ממס רווחי הון במשיכה והפקדה תהייה מוכרת לצרכי ניכוי ממס בהתאם להפקדה שיבצע כשכיר בעל שליטה.

בשנת 2023 התקרה המוטבת לקרן השתלמות לעצמאי היא 19,920 ש"ח בשנה.

פנסיה תקציבית לבעלי שליטה

אחד החידושים בתיקון 190 הוא האפשרות של בעל השליטה לקבל קצבה חודשית ממקום העבודה שלו. בעת הפרישה מהעבודה, יכולה החברה לשלם לבעל שליטה או לקרובו קצבה חודשית. הקצבה תחשב כהוצאה מוכרת לחברה. הקצבה תוכר עד ל- 1.5% לכל שנת עבודה x משכורת ממוצעת לאורך כל שנות העבודה.

לדוגמה

אם עבד בעל השליטה בחברה 30 שנים והמשכורת הממוצעת לאורך כל השנים הייתה 18,000 ש"ח. החברה תוכל לשלם לו קצבה חודשית בגובה $(30 \times 1.5\%) = 45\% \times 18,000$ ש"ח. קצבה של 8,100 ש"ח בחודש, הקצבה תהיה מוכרת במלואה לחברה. במקרה מוות תשולם קצבת שארים לבן הזוג, גם קצבה זו תחשב כהוצאה מוכרת לעסק.

נדב טסלר, מתכנן פרישה, סמנכ"ל מקצועי בקוואליטי שירותים פיננסים, מרצה במכללת נתניה ובעל הבלוג: פנסיוני, להבין את הפנסיה

הארכת תוקף אישור ניכוי מס במקור בעת משיכה מוקדמת מקופת גמל

במטרה להקל על ציבור הנישומים, הריני להודיעכם כי אישורי ניכוי מס ממשיכה מוקדמת מקופת גמל שהופקו עבור שנת המס 2023, יהיו בתוקף עד ליום ה-31 בינואר 2024, ובלבד שהתשלום יבוצע על ידי קופת הגמל עד למועד זה.

פורסם באתר רשות המסים ביום 10.12.2023

אישור קיבוע זכויות - הוספת אישור למשלם הקצבה

יחיד שהגיע לגיל פרישה (כהגדרתו בחוק גיל פרישה) בשנת 2012 ואילך, ומקבל קצבה, זכאי לפטור על הקצבה בהתאם להוראות סעיף 9א ותיקון 190 לפקודת מס הכנסה. בהתאם לתיקון זה, על מקבל הקצבה לבצע **קיבוע זכויות** שיאפשר לו לבחור את שילוב הפטורים ממס המתאים לו ביותר על כספי הפנסיה שלו, ובהתאם יקבע לו פקיד השומה שיעור פטור מותאם על הקצבה.

בסוף הליך קיבוע הזכויות מונפק למקבל הקצבה מסמך המסכם את כל מרכיבי הקיבוע, לרבות אחוז הפטור מקצבה לו הוא זכאי.

עד כה מסמך זה ניתן למקבל הקצבה בלבד.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

בימים אלו נוסף גם אישור למשלם קצבה מזכה אשר מונפק במסגרת האישור לקיבוע ומנחה את משלם הקצבה בדבר שיעור הפטור לקצבה לו זכאי מקבל הקצבה.

האישור מופיע בחלקו האחרון של אישור קיבוע הזכויות ובו מופיע שיעור הפטור לו זכאי הגמלאי בקיבוע הזכויות. על מקבל הגמלה להציג אישור זה למשלם הקצבה.

תוקף האישור הוא לצמיתות, כל עוד הגמלאי הצהיר בטופס 101 או 101ג (ובהתאם להקלות בחובת מילוי 101 או 101ג מיום 8.11.2022) כי זו הכנסתו היחידה או שאין לו הכנסה נוספת מקצבה מזכה.

הגמלאי מתבקש להודיע לפקיד השומה על כל שינוי בנתונים שלפיהם חושב הקיבוע.

המעסיקים/ משלמי הקצבה מתבקשים לכבד את האישור גם אם חישבו הקיבוע והאישור הני"ל בוצעו בשנים עברו.

פורסם ברשות המסים ביום 6.12.2023

קביעת מועדי דיווח ותשלום לדוחות תקופתיים מע"מ, מקדמות מס הכנסה וניכויים מס הכנסה – שנת המס 2024

1. ע"פ החוק, מועדי הדיווח והתשלום חלים ב-15 לכל חודש - דוחות תקופתיים למע"מ ומקדמות מס הכנסה, 16 לכל חודש - ניכויים מס הכנסה, ו-23 לכל חודש - דוחות מפורטים מע"מ.
2. בקביעת מועדי הדיווח והתשלום לשנת המס 2024 נלקחו בחשבון השיקולים הבאים:
  - א. הוראת סעיפים 173ב ו-175 (ו) לפקודת מס הכנסה וסעיף 67 (ב1) לחוק מע"מ.
  - ב. כמות ימי העסקים בכל חודש.
  - ג. להותיר את ההסדר לדוחות/ תשלום מקוון עד 19 לחודש על כנו.
3. להלן מועדי הדיווח והתשלום של דוחות מע"מ, מס הכנסה וניכויים לשנת המס 2024:

תקופת דיווח	תאריך שנקבע	תאריך שנקבע	תאריך שנקבע
	דוחות תקופתיים מע"מ ומקדמות מס-הכנסה	ניכויים מס הכנסה	דוח תקופתי מפורט מע"מ
ינואר	15.2.24	19.2.24	26.2.24
פברואר	18.3.24	18.3.24	26.3.24
מרץ	18.4.24	18.4.24	6.5.24
אפריל	23.5.24	23.5.24	23.5.24
מאי	26.6.24	26.6.24	26.6.24
יוני	15.7.24	16.7.24	23.7.24
יולי	19.8.24	19.8.24	26.8.23
אוגוסט	16.9.24	16.9.24	23.9.23
ספטמבר	27.10.24	27.10.24	30.10.23
אוקטובר	18.11.24	18.11.24	25.11.24
נובמבר	16.12.24	16.12.24	23.12.24
דצמבר	15.1.25	16.1.25	23.1.25

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

ביטוח לאומי

תקופת התיישנות לקביעת חוב בדמי ביטוח בביקורת ניכויים

1. מטרת החוזר

יישום הוראת החוק לגבי המועד החוקי הקובע את תאריך התחלת תקופת התיישנות של שבע השנים בהן המוסד רשאי לשלוח דרישה לתשלום חוב דמי ביטוח בעקבות ביקורת ניכויים. (להלן: "מועד התחלת התקופה")

2. מועד התחלת התקופה לקביעת חוב בדמי ביטוח בביקורת ניכויים

בסעיף 363א(ב)(1) נקבעו הוראות למניין 7 השנים:

המועד הקובע למניין 7 השנים הינו מועד קיום חובת רישום/ דיווח או ממועד קבלת מידע מרשות המסים, לפי המוקדם מביניהם.

2.1 חובת רישום - רישום כמעסיק לפי תקנה 12 בתקנות הביטוח הלאומי

2.2 חובת דיווח – דיווח לפי סעיף 355 מתייחס לדיווח של:

- טופס 126 - חובת הדיווח כוללת דיווח חציון א', דיווח חציון ב', דיווח סופי. מועד התחלת התקופה הנמנית ממועד קיום חובת הדיווח מתייחס למועד הגשת הדיווח הסופי לביטוח הלאומי, ולא לדיווחים החציוניים מאחר שהם אינם סופיים.

- טופס 102 - הינו טופס כללי המכיל נתונים גלובליים של סה"כ שכר, סה"כ מספר עובדים וסה"כ דמי ביטוח. מועד התחלת התקופה הנמנית ממועד קיום חובת הדיווח אינו מתייחס למועד הגשת טופס 102 מאחר וטופס זה אינו מפורט. כמו כן, מועד התחלת התקופה אינו מתייחס לדיווחי שכר בגב טופס 102 מאחר ונתונים אלו חלקיים ואינם סופיים.

- טופס 100 חודשי - במהלך שנת 2021 חלה חובת דיווח של טופס 100 חודשי הכולל נתוני שכר באופן פרטני. מועד התחלת התקופה הנמנית ממועד קיום חובת הדיווח אינו מתייחס למועד הגשת טופס 100 מאחר ונתונים בטופס חלקיים ואינם סופיים.

במקרה בו למוסד נודע על מידע חדש לתקופה שמעבר ל-7 שנים, מועד התחלת התקופה יהיה היום בו נודע המידע, כך שבמקרים מסוג זה התקופה המבוקרת יכולה להיות ארוכה מ-7 שנים.

דוגמה למידע חדש: הכנסות עובדים שהתקבל לגביהם מידע מרשות המסים.

3. דוגמאות לקביעת מועד התחלת התקופה

1. הוגש טופס 126 ולא התקבל מידע מרשות המיסים - מועד התחלת התקופה יהיה מועד קיום חובת הדיווח בהגשת טופס 126 סופי.

2. הוגש טופס 126 ולאחריו התקבל מידע מרשות המיסים:

לגבי מידע הכלול בטופס 126 - מועד התחלת התקופה יהיה מועד קיום חובת הדיווח בהגשת טופס 126 סופי. לגבי מידע שאינו כלול בטופס 126, מאחר ולא קוימה חובת הדיווח לגבי מידע זה, מועד התחלת התקופה יהיה מועד קבלת המידע מרשות המיסים.

3. לא הוגש טופס 126 ולא התקבל מידע מרשות המיסים - מאחר ולא קוימה חובת הדיווח ולא התקבל מידע משומת ניכויים של רשות המיסים, אין מועד קובע להתחלת התקופה.

4. לא הוגש טופס 126 והתקבל מידע ממש הכנסה – מועד התחלת התקופה יהיה מועד קבלת המידע במוסד.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

4. קבלת מידע חדש ביחס לשנים בהן הסתיימה ביקורת ניכויים

במידה ויתקבל במוסד מידע חדש שיש בו כדי להשפיע על החיוב בדמי ביטוח, הנהלת האגף תחליט בהתאם לנסיבות האם לתקן את קביעת דמי הביטוח בהתאם למידע שיתקבל.

5. עריכת ביקורת ניכויים בעקבות הליך משפטי שהמוסד צד לו

בהליך משפטי שהמוסד צד לו עקב דרישה מהמוסד לשלם גמלאות בגין שנים מוקדמות ל-7 שנים, הביטוח הלאומי יהיה רשאי לערוך ביקורת ניכויים לאותן שנים.

פורסם באתר המוסד לביטוח לאומי ביום 20.11.2023

שיעורי דמי ביטוח בעבור עובדים שכירים לשנת 2023

הטבלה שלהלן מתוך אתר המיסים האינטרנטי "כל-מס"

חלק המעביד (באחוזים)	חלק העובד - באחוזים			חלק העובד - בש"ח	חודש
	סה"כ	ביטוח בריאות	ביטוח לאומי	תקרה מופחתת/מלאה	
3.55	3.50	3.10	0.40	עד 7,122	1/2023
7.60	12.00	5.00	7.00	מ-7,122 עד 47,465	

דברי הסבר לתקרות ההכנסות שאינן פוגעות בקצבת הזקנה לשנת המס 2023

מבחן הכנסות למי שיש הכנסות מעבודה בלבד החל ב- 01.01.2023

- למי שאין בן /בת זוג (יחיד), או שיש לו בן / בת זוג שלא עונה על הגדרת בן זוג / בת זוג לפי החוק:
- אם הכנסתך החודשית מעבודה (ברוטו) נמוכה מ-8,719 ש"ח - אתה עשוי להיות זכאי לקצבת אזרח ותיק מלאה.
  - אם הכנסתך החודשית מעבודה (ברוטו) גבוהה מ-8,719 ש"ח אבל נמוכה מ-12,638 ש"ח - אתה עשוי להיות זכאי לקצבת אזרח ותיק חלקית או לא להיות זכאי לקצבת אזרח ותיק.
  - אם הכנסתך החודשית מעבודה (ברוטו) גבוהה מ-12,638 ש"ח - אינך זכאי לקצבת אזרח ותיק.
- למי שיש בן זוג / בת זוג שעונה להגדרה לפי חוק:
- אם הכנסתך החודשית מעבודה (ברוטו) נמוכה מ-11,624 ש"ח - אתה עשוי להיות זכאי לקצבת אזרח ותיק מלאה.
  - אם הכנסתך החודשית מעבודה (ברוטו) גבוהה מ-11,624 ש"ח אבל נמוכה מ-17,657 - אתה עשוי להיות זכאי לקצבת אזרח ותיק חלקית או לא להיות זכאי לקצבת אזרח ותיק.
  - אם הכנסתך החודשית מעבודה (ברוטו) גבוהה מ-17,657 - אינך זכאי לקצבת אזרח ותיק.
- לידיעתך,
- גם תשלום נוסף כמו הבראה, דמי ביגוד ומענקים, וכן הפרשי שכר נלקחים בחשבון בחישוב הכנסותיך.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

- תוכל לבדוק את זכאותך לקצבת אזרח ותיק לפי הרכב המשפחה ולפי הכנסתך במחשבון במוסד לביטוח לאומי.

מבחן הכנסות למי שיש הכנסות שלא מעבודה בלבד החל ב- 01.01.2023

למי שאין בן/בת זוג (יחיד), או שיש לו בן/בת זוג שאינם עונים על הגדרת בן זוג / בת זוג לפי החוק:

- אם הכנסתך החודשית שלא מעבודה (כגון משכירות או מריבית על השקעות) נמוכה מ- 26,157 ש"ח - אתה עשוי להיות זכאי לקצבת אזרח ותיק מלאה.
  - אם הכנסתך החודשית שלא מעבודה גבוהה מ- 26,157 ש"ח - אבל נמוכה מ-30,077 - אתה עשוי להיות זכאי לקצבה חלקית או לא להיות זכאי לקצבה. החישוב נעשה לפי הכנסתך ותקופות הביטוח שצברת.
  - אם הכנסתך החודשית שלא מעבודה גבוהה מ-30,077 - אינך זכאי לקצבת אזרח ותיק.
- למי שיש בן זוג /בת זוג לפי ההגדרה בחוק:**
- אם הכנסתך החודשית שלא מעבודה נמוכה מ-34,872 ש"ח (ההכנסה המרבית כפול 3) - אתה עשוי להיות זכאי לקצבת אזרח ותיק מלאה.
  - אם הכנסתך החודשית שלא מעבודה גבוהה מ-34,872 ש"ח (ההכנסה המרבית כפול 3) אבל נמוכה מ-40,905 - אתה עשוי להיות זכאי לקצבה חלקית או לא להיות זכאי לקצבה. החישוב נעשה לפי הכנסתך ותקופות הביטוח שצברת.
  - אם הכנסתך החודשית שלא מעבודה גבוהה מ-40,905 - אינך זכאי לקצבת אזרח ותיק.

למי שיש בן זוג /בת זוג לפי ההגדרה בחוק, ובן/בת הזוג מקבל/ת קצבה מהביטוח הלאומי:

- אם הכנסתך החודשית שלא מעבודה נמוכה מ-34,872 ש"ח (ההכנסה המרבית כפול 3) - אתה עשוי להיות זכאי לקצבת אזרח ותיק מלאה.
- אם הכנסתך החודשית שלא מעבודה גבוהה מ-34,872 ש"ח (ההכנסה המרבית כפול 3) אבל נמוכה מ-38,792 - אתה עשוי להיות זכאי לקצבה חלקית או לא להיות זכאי לקצבה. החישוב נעשה לפי הכנסתך ותקופות הביטוח שצברת.
- אם הכנסתך החודשית שלא מעבודה גבוהה מ-38,792 - אינך זכאי לקצבת אזרח ותיק.

לתשומת לבך,

- אם אינך זכאי לקצבת אזרח ותיק בתקופה מגיל הפרישה ועד גיל הזכאות בגלל הכנסות שלא מעבודה, לא תהיה זכאי לתוספת דחיית קצבה עבור התקופה הזו.

מבחן הכנסות למי שיש הכנסות מעבודה וגם שלא מעבודה החל ב- 01.01.2023

למי שאין בן/בת זוג (יחיד), או שיש לו בן/בת זוג שאינם עונים על הגדרת בן זוג / בת זוג לפי החוק:

- אם הכנסתך החודשית מעבודה (ברוטו) נמוכה מ- 8,719 ש"ח והכנסתך החודשית שלא מעבודה (כגון משכירות או מריבית על השקעות) נמוכה מ- 17,438 ש"ח - אתה עשוי להיות זכאי לקצבת אזרח ותיק מלאה.
- אם הכנסותיך החודשיות גבוהות מהסכומים האלה, אתה עשוי להיות זכאי לקצבה חלקית או לא להיות זכאי לקצבה כלל, בהתאם לגובה הכנסותיך.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

למי שיש בן זוג / בת זוג לפי ההגדרה בחוק:

- אם הכנסתך החודשית מעבודה (ברוטו) נמוכה מ-11,624 ש"ח, והכנסתך החודשית שלא מעבודה (כגון משכירות או מריבית על השקעות) נמוכה מ-23,248 ש"ח - אתה עשוי להיות זכאי לקצבת אזרח ותיק מלאה.
- אם הכנסותיך החודשיות גבוהות מהסכומים האלה, אתה עשוי להיות זכאי לקצבה חלקית או לא להיות זכאי לקצבה כלל, בהתאם לגובה הכנסותיך.

לידיעתך,

תוכל לבדוק את זכאותך לקצבת אזרח ותיק לפי הרכב המשפחה ולפי הכנסתך במחשבון המוסד לביטוח לאומי.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

עבודה

ימי מילואים במהלך חופשה שנתית

עו"ד מעיין קישלס

סעיף 5 (א) לחוק חופשה שנתית, התשי"א-1951 מונה ימי היעדרות, שלא יבואו במניין ימי החופשה השנתית: במסגרת החוק, מצוין בסעיף 5 (א)(1) הימים בהם שירת העובד שירות מילואים לפי חוק שירות המילואים, התשס"ח-2008.

סעיף 5 (ב) לחוק קובע, כי אם הימים האמורים חלים במהלך שהותו של העובד בחופשה, יראו את החופשה כנפסקת לאותם ימים, ויש להשלים את החופשה, ככל האפשר, תוך אותה שנת עבודה.

כלומר, אם העובד זומן לשירות מילואים בעת שהותו בחופשה שנתית, החופשה תפסק לאותם ימים ויהיה צורך להשלים את החופשה ככל האפשר תוך אותה שנת עבודה.

הכותבת – עו"ד ב"כל עובד" מבית חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ.

אין במידע המופיע באתר "כל עובד" או בשירות הניתן למנויי האתר כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים.

איך נשמור על זכויות פנסיוניות גם בתקופת המלחמה?

נדב טסלר

הוציאו אתכם לחל"ת בגלל המלחמה? כדאי לדעת שהפסקת הפרשות הפנסיוניות עלולה לפגוע ברצף הזכויות הפנסיוניות שלכם ובכיסויי הביטוחיים. אגף הפנסיה בהסתדרות פועל, ככל שניתן, מול מעסיקים, ליישום הסדרים שיבטיחו שהזכויות הפנסיוניות של העובדים לא ייפגעו. גם אם אתם עדיין לא מאוגדים בהסתדרות, יש כמה טיפים שכדאי לכם לדעת כדי לשמור על הפנסיה

מאז שבעה באוקטובר החיים של כולנו השתנו. לתחושת האובדן והצער, נוספה אי וודאות בתחומים רבים, בהם גם התחום הכלכלי. מקומות עבודה רבים נקלעו לתקופת משבר וכחלק מהניסיון לשרוד את התקופה ולצמצם עלויות, בוצעו שינויים זמניים שנוגעים לאופן העסקת העובדים. השינויים קיבלו ביטויים כגון הוצאת עובדים לחל"ת, ביצוע הפחתות שכר ובחלק מהמקרים אף פיטורי עובדים.

במקומות עבודה שבהם העובדים מאוגדים, שינויים אלו מתבצעים לרוב בהסכמה עם נציגות העובדים ומעוגנים בהסכמים קיבוציים. כל הסכמה לשינויים כאמור, מותנית פעמים רבות וככל שניתן בשמירה על הזכויות הפנסיוניות של העובדים. במקרים אלו, נעשים מאמצים רבים כדי לוודא שהפגיעה הזמנית בשכר העובדים, לא תהפוך לפגיעה בכיסויי הפנסיוניים שלהם בעת אירוע ביטוחי של נכות או מוות, ולא תיפגע ברצף הזכויות שלהם עד שיחזרו לשלם להם את מלוא שכרם ולבצע בגינם הפרשות מלאות לקופות השונות.

גם בעת הנוכחית, אגף הפנסיה בהסתדרות, בראשות עו"ד מיה פרי אלתרמן, מלווה ועדי עובדים ואיגודים מקצועיים מול המעסיקים על מנת להגיע, ככל שניתן, להסדרים בתקופת החל"ת/הפחתת השכר, שיבטיחו את שמירת זכויותיהם הפנסיוניות של העובדים. בזכות המעורבות של אגף הפנסיה והאגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות, ועדים רבים מצליחים להשיג הסכמות על המשך הפקדות מלאות של המעסיק בתקופת החל"ת/תקופת הפחתת השכר, גם על חלקו של העובד, בסכומים שהיו ערב השינויים באופן ההעסקה. במקרים אלו, למשל בחל"ת, מוצעת האפשרות כי העובד ישיב למעסיק את חלקו בהפקדות עם שובו מהחל"ת, בתנאים שיתואמו מראש עם נציגות העובדים.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

"בחלק מהמקרים, הוועדים וההנהלות מסכימים גם על המשך הפקדות לקרן השתלמות והמשך מימון ביטוחים נוספים, וזאת בעזרת הסיוע שהם מקבלים מהמומחים שלנו באגף הפנסיה", מסבירה פרי-אלתרמן. יו"ר אגף הפנסיה וחברי צוותה מסבירים מה ניתן לעשות כדי להבטיח את רציפות הזכויות הפנסיוניות והכיסויים הביטוחיים, גם בתקופה שהפקדות הופסקו בגלל יציאה לחל"ת.

מה קורה אם המעסיק לא מסכים להמשך הפקדה בחל"ת?

"בתקופת חל"ת יש כל מיני כללים שאפשר ליישם כדי להבטיח את שמירת הזכויות הפנסיוניות ואת הרצף הביטוחי, והם משתנים בין קופה לקופה. נתייחס לפעולות הנדרשות בקרן פנסיה חדשה, קרן פנסיה ותיקה שבהסדר, ובביטוחי מנהלים.

מה קורה במקרה שאני מבוטח בקרן פנסיה חדשה?

בקרן פנסיה חדשה, ברגע שיש הפסקת הפקדות, מופעל אוטומטית על ידי הקרן מנגנון ארכת ביטוח. במסגרת המנגנון: הכיסוי הביטוחי לנכות ולשאירים נשמר אוטומטית לתקופה של 5 חודשים. במקרה כזה - עלות ארכת הביטוח תנוכה מהיתרה הצבורה של התגמולים שקיימים לעובד בקרן הפנסיה שלו, אלא אם בחר לשלם בעצמו ישירות לקרן. במידה ויתרת התגמולים אינה מכסה את עלות ארכת הביטוח, על העובד לשלם את תשלום הכיסוי הביטוחי ישירות לקרן.

ומה יקרה אחרי 5 חודשים, בתום ההסדר האוטומטי בקרן הפנסיה החדשה?

5 חודשים אחרי שהופסקו ההפקדות לקרן הפנסיה החדשה, ארכת הביטוח האוטומטית מסתיימת. לכן, חודש לפני שההסדר האוטומטי מסתיים (כלומר אחרי 4 חודשים ללא הפקדות), המבוטח יכול (בפנייה יזומה לקרן) להאריך את תקופת התשלום אליה, ולהבטיח את שמירת הכיסויים הביטוחיים עד ל- 24 חודשים בסה"כ (כלומר, 19 חודשים נוספים אחרי תום הסדר הריסק האוטומטי). בהקשר זה, חשוב לשים לב כי עמית שתקופת החברות הרצופה האחרונה שלו בקרן קטנה מ-24 חודשים, יוכל להאריך את הכיסוי הביטוחי רק עד למספר החודשים ששווה לתקופת חברותו. לדוגמה, אם העמית היה חבר ברציפות בקרן חצי שנה בלבד, הוא יוכל להאריך את הכיסוי הביטוחי בעוד חודש אחד נוסף מעבר להסדר הריסק האוטומטי. מעבר לכך, אם העמית ירצה לשמור על זכויותיו, עליו לחדש את ההפקדות לקרן הפנסיה.

האם יש סיכוי שבגלל המלחמה יאריכו את ארכת הביטוח ליותר מ-5 חודשים, כמו שזה היה בתקופת הקורונה?

בתקופת משבר הקורונה אכן הוצאה הוראת שעה שקבעה הסדרים מיוחדים לשמירת הרצף הביטוחי על מבוטחים בקרנות פנסיה חדשות וגם בחלק מביטוחי המנהלים. הוראת השעה האריכה את תקופת ארכת הביטוח מ-5 חודשים לתקופה של 12 חודשים. גם עמיתים ששכרם הופחת בשיעור של 20% או יותר, יכלו לפנות אל החברות המנהלות תוך שלושה חודשים מיום הפחתת השכר כדי לשמור את גובה הכיסוי הביטוחי שהיו זכאים לו לפני כן. ההסתדרות נמצאת בקשר גם עם רשות שוק ההון, כדי להבטיח הסדרה דומה גם בעת הנוכחית, ככל שהמלחמה תתארך.

מה קורה במקרה שאני מבוטח בקרן פנסיה ותיקה שבהסדר?

ממועד הפסקת ההפקדות, הביטוח יישמר באופן אוטומטי לתקופה של עד 3 חודשים, ואולם חשוב שהפסקת ההפקדות לא תעלה על שני חודשי ביטוח רצופים בקרן, כך שתתבצע לעובד הפקדה עבור החודש השלישי של החל"ת. חשוב לשים לב: בקרנות הוותיקות שבהסדר אין הסדר ריסק זמני כמו בקרנות החדשות, ולכן עמיתים שלא הפקידו בגינם במשך למעלה מחודשיים, חייבים לעשות פעולה יזומה מול הקרן כדי שזכויותיהם הפנסיוניות והביטוחיות לא ייפגעו.

במידה שאתם עובדים במקום עבודה מאוגד, תבדקו עם ועד העובדים אם קיימת אצלכם הסדרה קיבוצית כלשהי שמגדירה את הסכמתו של המעסיק להמשיך ולממן את ההפקדות המלאות בקרן. במידה וזו לא קיימת, תוכלו לשמור על המשך הכיסויים הביטוחיים שלכם רק אחרי שתפנו לקרן הפנסיה שלכם ותחתמו על הסדר שנקרא "המשכת ביטוח". משמעות ההסדר, הוא המשך חברותכם בקרן במעמד של "עמית עצמאי" והמשך הפקדות ישירות

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

שלכם לקרן. ההסדר הזה יאפשר לכם לשמור על המשך הכיסויים הביטוחיים ללא מגבלת זמן, וזאת בכפוף לביצוע הפקדות חודשיות מלאות או מינימליות.

מה ההבדל בין הפקדות מלאות לבין הפקדות מינימליות בקרן ותיקה שבהסדר?

המשמעות של הפקדות מלאות בקרן ותיקה שבהסדר היא ביצוע הפקדות חודשיות לקרן בגובה 20.5% מממוצע השכר שבוטח בקרן ב-12 החודשים האחרונים.

המשמעות של הפקדות מינימליות בקרן ותיקה שבהסדר היא, שנדרשות הפקדות שלא יפחתו מ- 20.5% ממחצית שכר המינימום במשק, ולגבי קרן ותיקה שבהסדר שנוהגת לפי שיטת שלוש שנים אחרונות (קרנות כמו מבטחים, קרן בנין, קרן חקלאים, קרן נתיב, קרן הדסה וקרן הגימלאות של חברי אגד). נדרשות הפקדות מינימליות של 20.5% מלפחות שליש מממוצע השכר שבוטח בקרן ב-12 החודשים האחרונים, ולאחר שנה מלפחות ממחצית מהשכר כאמור. במקרה זה, יש לעדכן במסגרת "הסכם המשכת הביטוח" שיעור משרה תואם לגובה ההפרשה (של לפחות שליש או חצי משרה כאמור), וזאת כדי שלא לפגוע, ככל האפשר, בשכר הקובע של העובד לקצבה.

ומה קורה במקרה שאני מבוטח בביטוח מנהלים?

בביטוח מנהלים קיימים הבדלים בין הפוליסות השונות; לכן, כל עובד שרוצה להבטיח את רצף הזכויות הפנסיוניות שלו בתקופת חליית או הפחתת שכר, חייב לבדוק את תנאי הפוליסה שלו ולעמוד, מיד עם שינוי תנאי עבודתו, מול חברת הביטוח או הסוכן לשמירת הכיסויים הביטוחיים שלו. בביטוחי מנהלים, הכיסוי הביטוחי למקרה מוות ואובדן כושר עבודה נשמר באופן אוטומטי לתקופה של שלושה או חמישה חודשים, תלוי בתנאי הפוליסה. חודש לפני סיום תקופת הסדר הריסק האוטומטי (כלומר לאחר חודשיים או לאחר 4 חודשים של הפסקת הפקדות – תלוי בתנאי הפוליסה כאמור), המבוטח יכול (בפנייה יזומה שלו לחברת הביטוח) להאריך את תקופת הכיסויים הביטוחיים לכל היותר עד 12 חודשים או עד 24 חודשים, בהתאם לתנאי הפוליסה. יצוין כי תקופת ההארכה המקסימלית כבר כוללת בתוכה את תקופת הסדר הריסק האוטומטי (כלומר מקנה, 9 חודשים נוספים או 21 חודשים נוספים, מעבר לשלושת החודשים הראשונים או חמשת החודשים הראשונים, תלוי בסוג הפוליסה).

ברוב הפוליסות, התשלום בגין עלות הכיסויים הביטוחיים מנוכה מהיתרה הצבורה של התגמולים באופן אוטומטי, ולאחר מכן יידרש המבוטח לשלם את עלות הביטוח עבור התקופה הנוספת ישירות לחברת הביטוח. במידה ויתרת התגמולים אינה מכסה את עלות ארכת הביטוח, על העובד לשלם את תשלום הכיסוי הביטוחי ישירות לחברת הביטוח; לכן, יש לבדוק מול חברת הביטוח או הסוכן שקיימת יתרה מספקת בתגמולים לכיסוי עלות הביטוח, או להסדיר את המשך הביטוח באמצעי תשלום באופן ישיר מול החברה המבטחת.

האם יש סיכוי שבגלל המלחמה יאריכו את ארכת הביטוח ליותר מ- 5 חודשים, כמו שזה היה בתקופת הקורונה?

בתקופת משבר הקורונה אכן הוצאה הוראת שעה שקבעה הסדרים מיוחדים לשמירת הרצף הביטוחי על מבוטחים בקרנות פנסיה חדשות וגם בחלק מביטוחי המנהלים. הוראת השעה האריכה לעניין חלק מביטוחי המנהלים, את תקופת ארכת הביטוח מ- 5 חודשים לתקופה של 12 חודשים. גם עמיתים ששכרם הופחת בשיעור של 20% או יותר, יכלו לפנות אל חברות הביטוח תוך שלושה חודשים מיום הפחתת השכר כדי לשמור את גובה הכיסוי הביטוחי שהיו זכאים לו אילו לא הופחת שכרם. ההסתדרות נמצאת בקשר גם עם רשות שוק ההון, כדי להבטיח הסדרה דומה גם בעת הנוכחית, ככל שהמלחמה תתארך.

מה לגבי קופות גמל לתגמולים או לחיסכון וקרנות השתלמות?

בקופות ובקרנות אלה אין כיסויים ביטוחיים לנכות ומוות ולכן הפסקת ההפקדות אינה פוגעת ברציפות לעניין הוותק בקופות/בקרנות, אך כן פוגעת בהמשך/גובה צבירת הכספים/החיסכון בתקופה זו.

דב טסלר, מתכנן פרישה, סמנכ"ל מקצועי בקוואליטי שירותים פיננסיים, מרצה במכללת נתניה ובעל הבלוג: פנסיוני, להבין את הפנסיה

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ו. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

יישום הוראות צו הרחבה בדבר השתתפות המעסיק בהוצאות הבראה ונופש לשנת 2023

גילוי דעת מטעם הממונה הראשית על יחסי עבודה.

בעקבות פניות שהגיעו למשרד העבודה, מפורסם גילוי דעת זה, שמטרתו להבהיר את עמדת הממונה הראשית על יחסי עבודה, שהיא גם על דעת הצדדים, להסכם הקיבוצי, בהתייחס ליישום הוראות צו הרחבה, בדבר השתתפות המעסיק בהוצאות הבראה ונופש לשנת 2023, בהתחשב כי טרם ניתנה פסיקה של בית הדין לעבודה בעניין.

ביום 20.9.2023 פורסם בילקוט הפרסומים צו הרחבה להוראות ההסכם הקיבוצי הכללי, שמספרו בפנקס ההסכמים הקיבוציים 7016/2023, מיום ג' בתמוז התשפ"ג (22 יוני 2023), שנחתם בין נשיאות המגזר העסקי לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה (להלן: "הצדדים להסכם הקיבוצי"), שלפיו מחיר יום הבראה יעמוד החל מיום 1.7.2023 על 418 שקלים חדשים (להלן: "צו הרחבה 2023").

1. הזכות לתשלום קצובת הבראה במגזר הפרטי נקבעה בהסכם קיבוצי כללי מיום 13.7.1998, אשר הוראותיו הורחבו בצו הרחבה (להלן: "צו הרחבה משנת 1998").
  2. על פי הוראות צו הרחבה משנת 1998, הזכאות לדמי הבראה חלה על עובדים שהשלימו שנת עבודה. בהמשך נקבע, כי עובדים כאמור, יהיו זכאים גם לחלק היחסי עבור חלק מהשנה.
  3. מועד התשלום הוא באחד חודשי הקיץ, מחודש יוני עד ספטמבר, אלא אם הוסכם או נהוג מועד אחר במקום העבודה. המדובר בתשלום המשולם עבור שנת הבראה החולפת. לעניין זה, "שנת הבראה": 12 חודשים רצופים שקדמו למועד עדכון מחיר יום הבראה הקבוע בהסכם הקיבוצי.
  4. בצו הרחבה משנת 1998 וכן בהתאם להסכמים הקיבוציים שנחתמו במהלך השנים אשר הורחבו בצווי הרחבה, נקבע כי גובה מחיר יום הבראה ייקבע על בסיס מדד המחירים לצרכן, כאשר התעריף יתעדכן בחודש מאי בכל שנה בהתאם לשיעור עליית המדד.
  5. החל מההסכם הקיבוצי משנת 1998 ועד היום, סמוך למועד תשלום דמי הבראה ולאחר בחינת ועדכון התעריף על בסיס מדד המחירים לצרכן המפורסם בחודש מאי לאותה שנה, חתמו ההסתדרות ונשיאות המגזר העסקי על הסכמים קיבוציים כלליים שעניינם עדכון מחיר יום הבראה במגזר הפרטי, כאשר מועד עדכון מחיר יום הבראה נכנס לתוקף החל מהאחד ביולי של אותה שנה. בהקשר זה יצוין כי כל צווי הרחבה בדבר דמי הבראה ניתנו לאחר מועד העדכון הקבוע בהסכמים הקיבוציים.
  6. עדכון מחיר יום הבראה אמור לחול במועד תשלום דמי הבראה לאותה שנת הבראה, שכן מטרת עדכון התעריף היא כי תשלום קצובת הבראה לשנת הבראה תהיה על פי התעריף המעודכן. כך היה, כאמור, מאז שנת 1998.
  7. על כן, המעסיקים, הכפופים לצו הרחבה, ישלמו דמי הבראה עבור כל שנת הבראה 2023, קרי מיום 1.7.2023 ועד ליום 30.6.2023, לפי מחיר יום הבראה המעודכן.
  8. בהתאם לאמור לעיל:
- אין לעניין זה הבדל בין תשלום קצובת הבראה בסכום אחד, בכמה תשלומים או כחלק מן התשלום החודשי.
  - מעסיק ששילם דמי הבראה עבור שנת הבראה 2023, כולה או חלקה, לפי התעריף הקודם (378 ₪) חייב לשלם לעובדיו הפרשים בשיעור ההפרש, היינו 40 ₪ ליום במכפלת מספר ימי הבראה להם זכאי העובד.

מתוך חוזר ההסתדרות הכללית

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.

השלכות הוצאה לחופשה ללא תשלום ללא הסכמת העובד

עו"ד מורן טימן-גוגול

כאשר עובד ומעסיק מסכימים ביניהם על יציאת העובד לחופשה ללא תשלום, הרי שאין בכך כל פגם ואין מניעה לעשות כן.

אולם, שונה המצב כאשר מעסיק מחליט באופן חד צדדי וללא הסכמת העובד, כי עובד יצא לחופשה ללא תשלום. הוצאת עובד לחופשה ללא תשלום באופן חד צדדי וללא הסכמת העובד, מהווה הפרה של חוזה העבודה ביניהם, ועלולה להיחשב להרעה מוחשית בתנאי העבודה, או לנסיבות שבהן אין לדרוש מהעובד, כי ימשיך בעבודתו. עובד המתפטר בשל כך, יהיה זכאי לפיצויי פיטורים, אם יחליט להתפטר (ע"ע 10/03 גליה פיליפוביץ נ. סי.פי.אס מחשבים והנדסה בע"מ, פדי מ (1) 471).

כמו כן, בסיטואציה זו עשוי העובד להיות זכאי לפיצויי פיטורים, על פי סעיף 11 לחוק פיצויי פיטורים - התשכ"ג 1963, אם יתפטר כתוצאה ממהלך זה של המעביד.

יחד עם זאת יש להדגיש, כי על העובד חלה חובה להעמיד את המעביד על כוונתו להתפטר עקב ההרעה בתנאי העבודה, ולאפשר לו לחזור בו מכוונתו להוציאו לחופשה ללא תשלום כפויה (עדמ 00021/03, חברת השמירה בע"מ נ' גל מילר, מיום 3.3.2004).

יצוין, כי בפסיקה נקבע, כי הוצאה לחופשה ללא תשלום לפרק זמן בלתי מוגדר, אשר ברור מראש כי אינו קצר, דינה כפיטורים (דב"ע נב/215-3 שוכרי סאלם יעקב עאצי ואח' נ. ליר תעשיות לבידים בע"מ, פד"י כה (1) 358).

עוד נקבע בפסיקה כי הוצאה לחופשה ללא תשלום בעקבות משבר הקורונה איננה מהווה פיטורים אלא השהייה זמנית בלבד של יחסי העבודה (ס"ק 38307-03-20, ארגון העיתונאים בישראל ואח' נ' ידיעות אינטרנט ואח', מיום 31.05.2020).

יודגש, כי כאשר עובד מוצא לחופשה ללא תשלום מאולצת הוא יהא זכאי בתנאים מסוימים לקבל דמי אבטלה מהמוסד לביטוח לאומי.

הכותבת – עו"ד ב"כל עובד" מבית חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ.

אין במידע המופיע באתר "כל עובד" או בשירות הניתן למנויי האתר כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים.

הגשת תביעה לתגמולי מילואים לעובד אצל יותר ממעסיק אחד

עו"ד דנה להב

בהתאם למידע המפורסם באתר המוסד לביטוח לאומי (www.btl.gov.il) מי שעובד אצל יותר ממעסיק אחד, עליו למסור את האישור הצבאי למעסיק אחד בלבד (רצוי למעסיק העיקרי).

כמו כן, במידה והתקבל תגמול מן המעסיק, יגיש העובד תביעה אישית להשלמת התגמול לביטוח הלאומי, בצירוף 6 תלושי שכר משאר מקומות העבודה לחודשים שקדמו לחודש השירות.

באדיבות ב"כל עובד" מבית חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ.

אין במידע המופיע באתר "כל עובד" או בשירות הניתן למנויי האתר כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים.

(c) כל הזכויות שמורות לחברת חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ. אין במידע המופיע כדי להוות ייעוץ משפטי ו/או תחליף לייעוץ משפטי ואין באמור כדי להוות מענה לנסיבות מקרה קונקרטי ו/או ספציפיות, לחוות דעה או להביע עמדה ביחס למקרה מסוים אין להעתיק, להדפיס, לפרסם, לערוך, לשנות או להסיר שום מידע המופיע במסמך זה כפי שהועבר מחברת חשבים, באופן מלא או חלקי, ללא רשות מראש ובכתב מחברת חשבים והכותבים עצמם.